

اطلس جامع گیتاشناسی

راهنمای کامل جهان امروز

۹۰-۹۱

موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی

گیتاشناسی

WWW.GITASHENASI.COM

اطلس جامع گیتاشناسی

راهنمای کامل جهان امروز

موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی

گیتاشناسی

WWW.GITASHENASI.COM

وضعیت نمایه سازی :	فیفا.
شماره کتابشناسی ملی :	۲۵۰۲۹۰۳
شابک :	(۷۰۰۰۰ ریال) : ۹۷۸-۹۶۴-۳۴۲-۴۰۴-۶
عنوان و نام پدیدآور :	اطلس جامع گیتاشناسی ۹۱-۹۰ [اطلس]: راهنمای کامل جهان امروز/ تهیه و تدوین واحد پژوهش و تألیف گیتاشناسی، زیر نظر سعید بختیاری.
وضعیت نشر :	تهران: موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری :	۱ اطلس (۱۱۲ ص.) : رنگی؛ ۳۴×۲۴ س.م.
فروست :	سری اطلس های گیتاشناسی؛ ۵۳۵.
توصیفگر :	اطلس ها
	نقشه ها
	نقشه های جهان
	قاره ها
	زمین در فضا
	منظومه شمسی
شناسه افزوده :	بختیاری، سعید، ۱۳۳۰ -
شناسه افزوده :	موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی . واحد پژوهش و تألیف

طرح، تهیه، کارتوگرافی رایانه ای و چاپ از:

مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی

نمایشگاه و فروشگاه مرکزی: تهران - میدان هفت تیر، ابتدای خیابان کریمخان زند، شماره ۱۷، کد پستی: ۱۵۸۵۹۱۷۷۱۴، صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۳۴۴۱
تلفن: ۸۸۳۴۲۳۷۸-۸۲، نمابر: ۸۸۸۳۹۳۶۲

مرکز پخش و فروش: تهران - خیابان انقلاب اسلامی، چهارراه ولی عصر، جنب پارک دانشجو، خیابان رازی، خیابان استاد شهریار، شماره ۲۰، کد پستی: ۱۱۳۳۷۳۴۶۱۱
تلفن: ۶۶۷۰۳۲۲۱ و ۶۶۷۰۳۴۶۰ و ۶۶۷۱۳۶۰۳، نمابر: ۶۶۷۰۵۷۸۲
www.gitashenasi.com; E-mail: info@gitashenasi.com

✱ اطلس جامع گیتاشناسی ۹۱-۹۰

✱ تهیه و تدوین: واحد پژوهش و تألیف گیتاشناسی، زیر نظر سعید بختیاری

✱ چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

✱ چاپ: هامون

✱ صحافی: هامون

✱ تیراژ: ۳,۰۰۰ جلد

✱ قیمت: ۷۰,۰۰۰ ریال

✱ کلیه حقوق نشر برای مؤسسه گیتاشناسی محفوظ است.

هر گونه استفاده تخطیری، تقلید و اقتباس، اسکن و کپی برداری از این اثر، اعم از الکترونیکی و چاپ، چه بصورت کامل یا بخشی از آن، یا استفاده در نرم افزارها، بدون اجازه کتبی از مؤسسه گیتاشناسی ممنوع است و متخلفین به موجب قانون حمایت از مؤلفان تحت تعقیب قضایی قرار خواهند گرفت.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۴۲-۴۰۴-۶
ISBN 978-964-342-404-6

به نام خدا

و مسکن آبان ماه ۱۳۸۵ در صفحات ۴۲ و ۴۳ اضافه شده است. لازم به ذکر است که علاوه بر ۱۳ استان جدید خراسان جنوبی، خراسان رضوی و خراسان شمالی، استان البرز نیز در کلیه نقشه‌های ایران مشخص شده است. به علاوه، برای هر یک از همسایگان ایران و مناطق نفت خیز خلیج فارس نقشه‌های جداگانه‌ای به چاپ رسیده و در ادامه، نقشه‌هایی از برخی مناطق و کشورهای مهم قاره آسیا آمده است. نکته دیگر این که نقشه روسیه که معمولاً جزء کشورهای اروپایی محسوب می‌گردد، به علت این که قسمت عمده خاک آن در آسیا قرار گرفته، در این بخش آمده و به طور استثناء جهت تفکیک تقسیمات اداری آن، دو نقشه به آن اختصاص یافته است.

در چهارمین بخش، پس از دو نقشه طبیعی و سیاسی از اروپا، نقشه راهنمای اتحادیه اروپا (با آخرین تغییرات تا ژوئیه ۲۰۱۱) و نقشه‌های سیاسی متعددی از کشورها و مناطق مهم اروپا آمده است. سپس در بخش پنجم پس از درج دو نقشه طبیعی و سیاسی از آفریقا، سه صفحه نیز به نقشه‌های دقیق‌تر از این قاره اختصاص یافته است.

بخش ششم به قاره آمریکای شمالی و مرکزی تخصیص داده شده و در بخش هفتم نیز مجموعاً چهار نقشه طبیعی و سیاسی از قاره آمریکای جنوبی و دو کشور مهم آمریکای جنوبی، یعنی برزیل و آرژانتین درج شده است. سپس در طی ۳ صفحه، به نقشه‌های طبیعی و سیاسی کشورهای نواحی استرالیا و اقیانوسیه پرداخته شده و در پایان این قسمت نیز دو نقشه از مناطق پیرامونی قطب شمال و جنوب آمده است.

بخش انتهایی کتاب به معرفی کلی «کشورهای مستقل جهان» اختصاص یافته که طی آن مختصری از اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشورها در قالب جداولی یکسان درج گردیده است. به علاوه، در این جداول پرچم و موقعیت هر کشور با استفاده از نقشه‌های مینیاتوری قاره آن چاپ شده است. برای تهیه جداول این بخش از آخرین منابع موجود تا تابستان ۱۳۹۰، از جمله سالنامه بریتانیکا، سالنامه فیشر، سالنامه جهان و همچنین برخی سایت‌های اینترنتی استفاده گردیده است. در این بخش نرخ برابری ارزها بر اساس برابری ارزش واحد پول هر کشور در مقایسه با دلار آمریکا (معادل ۱۰۵۵۰ ریال) در تابستان ۱۳۹۰ محاسبه شده است. همچنین در این بخش، به جای علامت اختصاری نام کشورها، پسوند دامنه اینترنتی کشورها ذکر شده است.

در این ویرایش، نقشه و اطلاعات مربوط به جدیدترین کشور جهان، یعنی «سودان جنوبی» هم آمده است. از کوزوو هم به عنوان یک کشور مستقل یاد شده، اگرچه تا مهرماه ۱۳۹۰، تنها ۸۱ کشور آن را به رسمیت شناخته‌اند.

امید است مجموعه حاضر به گوشه‌ای ولو کوچک از خواسته‌های دانش‌پژوهان و دانش‌آموزان و دانشجویان عزیز پاسخ دهد تا بر انجام وظیفه علمی و ملی خویش مفتخر باشیم. قدر مسلم آن است که استقبال هم‌میهنان عزیز، به ویژه فرهنگیان و فرهنگ دوستان از این گونه آثار و همچنین راهنمایی و ارشاد مشتاقان و صاحب‌نظران علم جغرافیا و نقشه، ما را بر آن خواهد داشت تا بیش از پیش بر تلاش خود بیفزائیم و در رسیدن به هدف‌های عالی‌تری چون تهیه و تدوین اطلس بین‌المللی جهان کوشا باشیم و از دشواری‌ها و کمبودها نهراسیم و هرگونه راهنمایی و ارائه طریق را با آغوش باز استقبال کنیم.

در پایان شایسته است تا از همکاران و مسئولین بخش‌های تدوین، کارتوگرافی، لیتوگرافی و چاپ، به ویژه آقای نادر حاتمی، مسئول بخش فنی، که در آماده‌سازی این اطلس به جد کوشیده‌اند، سپاسگزار باشیم و تلاش آنان را با استقبال هم‌میهنان عزیز پاداش دهیم.

سعید بختیاری

مؤسسه گیتاشناسی

پاییز ۱۳۹۰

علم جغرافیا از دیدگاه کارشناسان و اندیشمندان، بیان موقعیت و شرح ویژگی مکانهاست و برخی، نام جاینگاری بر آن می‌نهند. در روزگار ما دانش جغرافیا و توپوگرافی همگام با سایر علوم از ترقیات و پیشرفت‌های شگرفی بهره گرفته و پیوند نزدیکی با علوم زمین‌شناسی، هواشناسی، ژئوفیزیک، دورکاوی و یا به عبارت دیگر سنجش از دور و نجوم و سیاست و غیره برقرار ساخته و با چهره‌ای بس نوین پا در میدان گذارده و مشتاقان خویش را از منبع عظیم خود سیراب ساخته است.

نیاز و حس کنجکاوی، انسان‌ها را از دیرباز بر آن می‌داشت تا به ناشناخته‌ها دست یابند و زیستگاه خود را از نزدیک مورد شناسایی و بررسی قرار دهند. همگام با گسترش جوامع بشری، بر این تلاش افزوده شد و شناخت و بهره‌گیری از زیستگاه آدمیان، ابعاد گسترده‌ای یافت تا به حدی که در عصر حاضر به جایگاه والا و شایسته‌ای دست یافته و آگاهی از عوامل جغرافیایی و شناخت دست‌آوردهایی چون نقشه را بر همگان ضروری ساخته است.

از موقعیت ممتاز ژئوگرافی و توپوگرافی و به ویژه نقشه، در استراتژی‌های ملی و طرح‌های آبادانی و نظامی و آموزشی و غیره، همگی به خوبی آگاهیم و جایگاه ارزشمند آن را به درستی می‌شناسیم و بر نیاز خود در زمینه آشنایی و ارتباط هرچه بیشتر و نزدیک‌تر با نقشه معترفیم. در همین راستاست که سازمان‌های نقشه‌برداری و نقشه‌نگاری و مؤسسات جغرافیایی و توپوگرافی پا می‌گیرند و به پاسخگویی مشتاقان و راهنمایی علاقمندان و مراجعان می‌نشینند و سعی بر آن دارند تا با علم روز پیش روند و روز به روز بر تجهیز و آماده‌سازی خود بیفزایند.

مؤسسه گیتاشناسی نیز در طی سی و نه سال فعالیت، آثار بسیاری را در زمینه جغرافیای عمومی و کاربردی منتشر نموده که معرف‌ترین آنها «اطلس کامل گیتاشناسی» است که از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۱ در زمره یکی از مهم‌ترین و پرکاربردترین اطلس‌های جغرافیایی، مورد استفاده فارسی‌زبانان بوده است. در طی سالیان، در مطالب و شکل ارائه این اطلس تغییرات گوناگونی صورت گرفت و ویرایش‌های متعددی از آن به چاپ رسید.

از سال ۱۳۷۹ بازبینی و تجدید نظر اساسی در مطالب این اطلس در دستور کار مؤسسه گیتاشناسی قرار گرفت و با توجه به تغییرات گسترده‌ای که در شکل و محتوای این اطلس پدید آمد، نام آن به «اطلس جامع گیتاشناسی» تغییر یافت و نخستین ویرایش آن در سال ۱۳۸۲ به چاپ رسید. کلیه صفحات این اطلس به صورت رایانه‌ای تهیه شده و نقشه‌های طبیعی آن نیز با استفاده از فایل‌های مجموعه «ماونتن‌های مپس» (Mountain High Maps) که توسط شرکت دیجیتال ویزدام تولید شده، به چاپ رسیده است. به منظور به روز رسانی سریع‌تر مطالب و اطلاعات نقشه‌ها و جداول‌ها، از سال تحصیلی ۸۵-۸۴، این اطلس به صورت سالانه منتشر می‌شود و ویرایش کنونی هفتمین ویرایش سالانه محسوب می‌شود. در این ویرایش، ۱۶ صفحه جدید به بخش‌های مختلف اطلس افزوده شده است.

بخش نخست این مجموعه به مطالب عمومی زمین، منظومه شمسی و سیر تکاملی زمین از آغاز پیدایش تا کنون و همچنین خلاصه‌ای از «سیستم‌های تصویر نقشه» اختصاص یافته است. در این بخش، برای اولین بار، با اقتباس از کتاب نجوم به زبان ساده، اثر آقای دکتر خواجه‌پور، نگاهی کوتاه به تاریخ نجوم انداخته شده و ۴ صفحه نیز به نقشه آسمان شب اختصاص یافته است. بخش دوم با مجموعه‌ای از اطلاعات جغرافیایی آغاز گردیده و در ادامه نقشه‌ای طبیعی از جهان، نقشه سیاسی جهان، جمعیت جهان، پوشش گیاهی جهان، آب و هوای جهان آمده است. با توجه به اهمیت روز افزون مسئله گرم شدن زمین و تبعات منفی آن برای تداوم حیات بر روی کره خاکی، در این بخش برای نخستین بار قسمتی از کتاب «زمین گرم»، نوشته آقای دکتر یوسف ثبوتی آورده شده است.

نقشه آسیا به صورت طبیعی و سیاسی در ابتدای بخش سوم قرار گرفته و پس از نقشه خاورمیانه، نقشه‌های متنوعی از ایران درج گردیده است. همچنین جدول مشخصات کلی تقسیمات کشوری ایران نیز با استفاده از آمارهای نفوس

فهرست مطالب

زمین و منظومه شمسی

صفحه	عنوان
۵	خلاصه‌ای از تاریخ علم نجوم
۶-۹	نقشه آسمان شب
۱۰-۱۱	منظومه شمسی
۱۲-۱۳	سیر تکاملی زمین از آغاز تا کنون
۱۴-۱۵	زمین و ماه
۱۶-۱۷	ساختار زمین
۱۸-۱۹	سیستم های تصویر نقشه

جهان

صفحه	مقیاس	عنوان
۲۰-۲۳	-	اطلاعات جغرافیایی
۲۴-۲۵	۱:۹۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی جهان
۲۶-۲۷	۱:۶۳,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی جهان
۲۸-۲۹	۱:۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه توزیع جمعیت جهان
۳۰-۳۱	-	نقشه پوشش گیاهی جهان
۳۲-۳۳	۱:۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه آب و هوای جهان
۳۴-۳۵	-	گرمایش زمین
۳۶	۱:۱۲۹,۰۰۰,۰۰۰	نقشه مناطق زمانی جهان

آسیا

صفحه	مقیاس	عنوان
۳۷	۱:۵۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی آسیا
۳۸	۱:۴۴,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی آسیا
۳۹	۱:۱۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی خاورمیانه

ایران

صفحه	مقیاس	عنوان
۴۰-۴۱	۱:۵,۱۵۰,۰۰۰	نقشه طبیعی ایران
۴۲-۴۳	-	مشخصات کلی تقسیمات کشوری ایران
۴۴-۴۵	۱:۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه تقسیمات کشوری ایران
۴۶-۴۷	۱:۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه راههای ایران
۴۸	۱:۷,۷۰۰,۰۰۰	نقشه منابع آب ایران
۴۹	۱:۷,۷۰۰,۰۰۰	نقشه زمین شناسی ایران
۵۰	۱:۴,۳۵۰,۰۰۰	نقشه عمومی دریای خزر
۵۱	۱:۴,۵۰۰,۰۰۰	نقشه عمومی خلیج فارس
۵۲	۱:۱,۹۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی آذربایجان
۵۳	۱:۱,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ارمنستان
۵۴	۱:۵,۶۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ترکیه
۵۵	۱:۴,۶۷۰,۰۰۰	نقشه سیاسی عراق
۵۶	۱:۷,۳۵۰,۰۰۰	نقشه سیاسی پاکستان
۵۷	۱:۴,۷۵۰,۰۰۰	نقشه سیاسی افغانستان
۵۸	۱:۴,۳۵۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ترکمنستان
۵۹	۱:۱۱,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی هند
۶۰	۱:۲۷,۴۰۰,۰۰۰	نقشه عمومی روسیه
۶۱	۱:۲۷,۴۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی روسیه
۶۲	۱:۱۹,۲۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی چین
۶۳	۱:۹,۸۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی قزاقستان
۶۴	۱:۸,۸۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ژاپن
۶۵	۱:۱۷,۳۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی اندونزی

اروپا

صفحه	مقیاس	عنوان
۶۶	۱:۲۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی اروپا
۶۷	۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی اروپا
۶۸	۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه راهنمای اتحادیه اروپا
۶۹	۱:۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی شمال شرقی اروپا
۷۰	۱:۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی شرق اروپا
۷۱	۱:۶,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی جنوب شرقی اروپا
۷۲	۱:۴,۶۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ایتالیا
۷۳	۱:۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی کشورهای اسکاندیناوی
۷۴	۱:۳,۱۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی آلمان
۷۵	۱:۴,۷۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی فرانسه
۷۶	۱:۴,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی انگلستان
۷۷	۱:۴,۷۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی اسپانیا

افریقا

صفحه	مقیاس	عنوان
۷۸	۱:۳۵,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی افریقا
۷۹	۱:۳۹,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی افریقا
۸۰-۸۱	۱:۱۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی شمال افریقا
۸۲	۱:۱۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی جنوب افریقا

امریکای شمالی

صفحه	مقیاس	عنوان
۸۳	۱:۳۳,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی امریکای شمالی
۸۴	۱:۳۴,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی امریکای شمالی
۸۵	۱:۲۲,۷۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی کانادا
۸۶	۱:۱۶,۳۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی ایالات متحده امریکا
۸۷	۱:۱۲,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی امریکای مرکزی و جزایر هند غربی

امریکای جنوبی

صفحه	مقیاس	عنوان
۸۸	۱:۲۸,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی امریکای جنوبی
۸۹	۱:۳۴,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی امریکای جنوبی
۹۰	۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی برزیل
۹۱	۱:۱۳,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی آرژانتین

اقیانوسیه

صفحه	مقیاس	عنوان
۹۲	۱:۲۸,۰۰۰,۰۰۰	نقشه طبیعی اقیانوسیه
۹۳	۱:۲۷,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی اقیانوسیه
۹۴	۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰	نقشه سیاسی استرالیا
۹۵	۱:۳۶,۵۰۰,۰۰۰	نقشه سرزمین جنوبگان
۹۵	۱:۴۶,۵۰۰,۰۰۰	نقشه نواحی شمالگان

کشورهای مستقل جهان

صفحه	عنوان
۹۶-۱۱۲	کشورهای مستقل جهان

داده می شود، آلبرت اینشتاین است و کیهان شناسی و اخترفیزیک سخت به نظریه نسبیت او متکی اند. در این دوره نجومی است که ما زندگی می کنیم و تا پایان آن راه درازی در پیش است.

تلسکوپ فضایی هابل، برای تهیه تصاویر کاملتر از فضاها دور دست

تا آنجا که دانش بشری اجازه می دهد می توان گفت که جهان ما از میلیاردها کهکشان تشکیل شده و هر کدام از این کهکشان ها هم منظومه ای را با صدها میلیارد ستاره تشکیل می دهند. در دل هر منظومه کهکشانی، علاوه بر این تعداد ستاره، تعداد بی شماری سحابی نیز که عمدتاً مراحل پیش تولید ستارگان را طی می کنند، وجود دارد.

کهکشان ما، کهکشان راه شیری، خود بخشی از مجموعه چندین کهکشان، از جمله کهکشان امراه المسلسله یا آندرومدا است که به «گروه محلی کهکشان ها» موسوم است.

بنا بر فرضیه ای که بسترین پذیرش را در میان دانشمندان علم فیزیک به خود جلب کرده است، حدود ۱۰ الی ۱۵ میلیارد سال از خلقت هستی می گذرد و نقطه آغازین جهان را با انفجاری بزرگ قرین می دانند که به مهبانگ یا بیگ بنگ موسوم شده است.

خورشید و به تبع آن منظومه شمسی ما هم حدود ۴٫۶ میلیارد سال پیش در یکی از بازوهای مارپیچی کهکشان راه شیری به وجود آمده است.

تصویری از کهکشان امراه المسلسله یا آندرومدا، کهکشانی شبیه به کهکشان ما

خلاصه ای از تاریخ علم نجوم

تاریخ نجوم را می توان به سه دوره تقسیم کرد: دوره زمین مرکزی، دوره کهکشانی و دوره کیهانی. آغاز دوره اول در تاریخ باستان است و پایان آن در قرن شانزدهم. دوره دوم از قرن هفدهم تا قرن نوزدهم طول کشید و دوره سوم در قرن بیستم آغاز شد و هنوز ادامه دارد.

دوره زمین مرکزی

منجمان نخستین معتقد بودند که زمین باید در مرکز جهان باشد و فرض می کردند که خورشید، ماه و ستارگان به دور زمین ساکن می گردند. علاقه آنان که به معنای امروزی کلمه چندان علمی نبود، به طور عمده معطوف بود به مسائل عملی، به رابطه واقعی یا فرضی رویدادهای آسمانی با حوادث زمینی و به جستجوی آسمان به خاطر یافتن نشانه هایی از وقایع سعد و نحس.

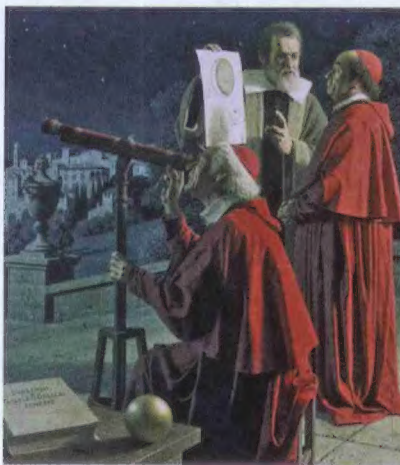
با وجود این کشف های برجسته ای در این دوران صورت پذیرفت. گاهشماری با دقت زیاد رشد کرد. دایرة البروج- مسیر ظاهری خورشید از میان ستارگان - به دقت تمام تعریف شد. دوره کامل کسوف و خسوف تعیین گردید و حتی در قرن دوم پیش از میلاد به حرکت محور زمین پی برده شد. پایان دوره زمین مرکزی در قرن شانزدهم با شخصیت بزرگ نیکولائوس کوپرنیکوس پیوندی نزدیک دارد.

دوره کهکشانی

می توان گفت که نجوم جدید با این دوره آغاز می شود. کوپرنیکوس نشان داد که زمین، نه تنها مرکز جهان نیست، بلکه فقط یکی از سیاراتی است که به دور خورشید مرکزی می گردد. معلوم شد که زمین، که به هیچ روی منحصر به فرد نیست، سیاره ای کاملاً معمولی است که به طرزی معمولی، حرکاتی معمولی دارد.

در حقیقت آشکار شد که خورشید مرکزی خود ستاره ای از ستاره های بی شمار آسمان است؛ یکی از میلیاردها ستاره همانند دور و بر ما است که برخی بزرگ تر و بعضی کوچک تر از خورشید، برخی سنگین تر و بعضی سبک تر از آن اند. در این دوره روش مطالعه نجوم، پیوسته علمی تر شد و انگیزه اصلی آن میل به شناخت و فهم قوانین بنیادی حاکم بر حرکت اجرام آسمانی و توضیح چیزهایی بود که بشر به چشم می دید.

پیشرفتی که از قرن شانزدهم تا پایان قرن نوزدهم صورت گرفت، نتیجه تلفیق کارآمدی بود از رصدهای پردامنه، وسایل پیشرفته و کار نبوغ آمیز علمی. اطلاعات وسیعی که اهمیت بنیادی داشت، با کار سخت رصد- کنندگان دقیق، که نام بزرگ تیخوبرائه در صدر آنان است، جمع آوری شد. البته ورود تلسکوپ به ساحت نجوم توسط گالیله در سال ۱۶۱۰ میلادی نشانه مرحله مهمی در تکامل علم نجوم به شمار می رود، همان طور که اختراع بعدی طیف نما نیز چنین بود.

گالیله در حال تشریح عملکرد تلسکوپ برای کاردیناها

دوره کیهانی

در این دوره آشکار شد که کهکشان ستاره هایی که خورشید ما به آن تعلق دارد فقط یکی از کهکشان های بسیاری است که برخی بزرگ تر از کهکشان ما و بعضی کوچک تر اند. بخش زیادی از تحقیقات نجومی یک قرن اخیر به این کوشش اختصاص داشته است که تصویری «کامل» از جهان به دست آوریم. تلسکوپ های نوری بزرگ تر و نیز تلسکوپ های رادیویی عظیم برای کمک به این تحقیقات ساخته شده اند. نابغه بزرگی که در ذهن عامه مردم بیش از همه با این دوره ارتباط

نقشه آسمان شب

نجوم یکی از چند علمی است که به مطالعه طبیعت می پردازد و بی آن که از وسیله ای استفاده شود، چیزهای بسیاری را می توان فرا گرفت و به اکتشافات مهمی هنوز می توان دست یافت. آسمان، آزمایشگاه نجوم است و موقع کار، هر شبی که صاف و شفاف باشد. محل کار در هوای باز، و بهتر آن که دور از نور چراغ های شهر، جایی که دید آسمان را چیزی مانع نشود.

ستاره های پرنورتر، به صورت گروه هایی بر کره آسمان به چشم می آیند که صورت های فلکی نامیده می شوند. نام های چهل و هشت صورت فلکی در فهرستی که یکصد و پنجاه سال بعد از میلاد فراهم شده، آمده است.

پیشینیان که یا تصویر خدایان، قهرمانان و جانوران و غیره را در این گروه ها تصور می کردند یا به این وسیله می خواستند به خدایان و قهرمانان و جانوران و غیره احترام بگذارند، نام آنان را بر این صورت های فلکی نهادند. نجوم جدید، هشتاد و هشت صورت فلکی را می شناسد که هر یک حدود و ثغوری کاملاً معین دارد و به نامی موسوم است که بدو به آن داده شده است. این هشتاد و هشت منطقه، کره آسمان را به طور کامل می پوشاند.

تهیه نقشه هایی از آسمان شب با همان مشکلاتی مواجه است که تهیه نقشه از

زمین. از آنجا که موقعیت اجرام آسمانی در فضا، از نظر ناظر زمینی، مانند چسبیدن آنها به کره موهومی در گرداگرد زمین است، تبدیل این «کره» به سطح مسطح با مشکلاتی مواجه است و ترسیم آن به راحتی مقدور نیست.

در کتاب های نجومی که به طور تخصصی برای رصد آسمان تهیه می شوند، معمولاً تنها بخشی از آسمان شب که برای ساعت و روز معینی از سال در نظر گرفته شده، ترسیم می شود و نقشه کل آسمان معمولاً جهت رصد دقیق آسمان کاربرد کمتری دارد.

در نقشه هایی از آسمان شب که در این چهار صفحه آمده است، ابتدا نوار باریکی از دو سوی استوای عالم تا عرض ۶۰ درجه شمالی و جنوبی آمده و سپس دو نقشه جداگانه از ستارگان پیرا قطبی شمالی و جنوبی از قطب ها تا عرض ۳۰ درجه نمایش داده شده است.

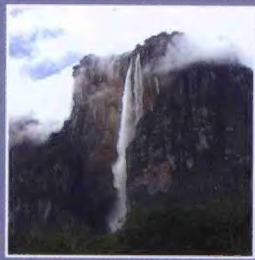
در این نقشه ها، اسامی صورت های فلکی با حروف سیاه، و سایر اجرام و به ویژه ستارگان با حروف نازک مشخص شده است. نوار باریکی که با رنگ روشنتر، در نقشه دیده می شود، تمرکز ستارگان کهکشان ما، کهکشان راه شیری، را نمایش می دهد. اجرام و ستارگان تا قدر ۵٫۵ در این نقشه ها طبق راهنمای علائم ذکر شده و ستارگان بسیار پرنور هم به رنگ واقعی آنها مشخص شده است.

برای استفاده بهتر از این نقشه ها آشنایی با چند اصطلاح ستاره شناسی ضروری است که در زیر به آنها اشاره می شود:

بعد: فاصله زاویه ای یک جرم سماوی از دایره ساعتی مبداء، که در طول معدل-

بلندترین آبشارهای جهان

رتبه	نام آبشار	ارتفاع (متر)	موقعیت
۱	آنجل (آنجل)	۹۷۹	پارک ملی کانایما، ونزوئلا
۲	توگلا	۹۴۸	کوازولو، افریقای جنوبی
۳	کاتاراتاس لاس ترس ارماناس	۹۱۴	آیاکوچو، پرو
۴	اولوئوپنا	۹۰۰	مولوکای، هاوایی، امریکا
۵	کاتاراتا یومیلا	۸۹۶	آمازون، پرو
۶	وینوفوسن	۸۶۰	موره اوگ رومسدال، نروژ
۷	بلوئی فوسن	۸۵۰	هوردالاند، نروژ
۸	پوئوکائوکو	۸۴۰	هاوایی، امریکا
۹	جیمز بروس	۸۴۰	بریتیش کلمبیا، کانادا
۱۰	براونی	۸۳۶	جزیره جنوبی، زلاندنو
۱۱	استروپن فوسن	۸۲۰	سوگن اوگ فیوردانه، نروژ
۱۲	رامنه فیلس فوسن	۸۱۸	سوگن اوگ فیوردانه، نروژ
۱۳	وایهیلو	۷۹۲	هاوایی، امریکا
۱۴	کولونیال کریک	۷۸۸	واشینگتون، امریکا
۱۵	مونگه فوسن	۷۷۳	موره اوگ رومسدال، نروژ
۱۶	کاتاراتا گوکتا	۷۷۱	آمازون، پرو
۱۷	موتارازی	۷۶۲	مانیکالند، زیمبابوه
۱۸	کیل فوسن	۷۵۵	سوگن اوگ فیوردانه، نروژ
۱۹	جوهانسبورگ	۷۵۱	واشینگتون، امریکا
۲۰	یوسه میتی	۷۳۹	کالیفرنیا، امریکا

مرگبارترین زلزله‌های جهان

تاریخ وقوع	موقعیت جغرافیایی	تلفات جانی (نفر)	شدت مطلق (ریشتر)
۱۵۵۶	شانسی، چین	۸۲۰،۰۰۰	۸
۱۹۷۶	تانگشان، چین	۶۵۵،۰۰۰	۷/۵-۷/۸
۵۲۵	آنتیوخ، در ترکیه فعلی	۲۵۰،۰۰۰	۸
۱۹۲۰	نینگشیا-گانسو، چین	۲۳۵،۵۰۲	۷/۸
۲۰۰۴	اقیانوس هند، سوماترا، اندونزی	۲۳۰،۲۱۰	۹/۱-۹/۳
۱۱۳۸	حلب، سوریه	۲۳۰،۰۰۰	؟
۲۰۱۰	هائی تی	۲۰۰،۰۰۰	۷
۸۵۶	دامغان، ایران	۲۰۰،۰۰۰	۷/۹
۸۹۳	اردبیل، ایران	۱۵۰،۰۰۰	؟
۱۹۲۳	ناحیه کانتو، ژاپن	۱۴۲،۰۰۰	۷/۹
۱۹۰۸	مسینا، ایتالیا	۱۲۳،۰۰۰	۷/۱
۱۹۴۸	عشق آباد، ترکمنستان	۱۱۰،۰۰۰	۷/۳
۱۷۰۳	ادو، ژاپن	۱۰۸،۸۰۰	؟

اقیانوس‌ها و دریا‌های جهان

نام	مساحت (کیلومتر مربع)	عمق (متر)	عمق ترین نقطه (متر)
اقیانوس کبیر (آرام)	۱۶۵،۲۰۰،۰۰۰	۴،۰۲۸	۱۰،۹۱۱
اقیانوس اطلس	۸۲،۴۰۰،۰۰۰	۳،۹۲۶	۸،۶۰۵
اقیانوس هند	۷۳،۵۵۶،۰۰۰	۳،۸۹۰	۸،۰۴۷
اقیانوس جنوبگان	۱۸،۸۰۰،۰۰۰	۴،۵۰۰	۷،۲۳۶
اقیانوس شمالگان	۱۴،۰۵۶،۰۰۰	۱،۰۳۸	۵،۴۵۰
دریای فیلیپین	۵،۰۰۰،۰۰۰	؟	؟
دریای کورال (مرجان)	۴،۷۹۱،۰۰۰	۲،۳۹۴	۹،۱۴۰
دریای عرب	۳،۸۶۲،۰۰۰	؟	۴،۶۵۲
دریای چین جنوبی	۳،۵۰۰،۰۰۰	؟	؟
دریای کارائیب	۲،۷۵۴،۰۰۰	۲،۲۲۰	۷،۶۸۶
دریای مدیترانه	۲،۵۰۰،۰۰۰	۱،۵۰۰	۵،۲۶۷
دریای برینگ	۲،۳۰۴،۰۰۰	۱،۴۴۰	۴۰،۹۷
دریای تاسمان	۲،۳۰۰،۰۰۰	؟	؟
خلیج بنگال	۲،۱۷۲،۰۰۰	۲،۶۰۰	۴،۶۹۴
خلیج مکزیک	۱،۶۰۰،۰۰۰	؟	۴،۳۸۴
دریای اختسک	۱،۵۸۳،۰۰۰	۸۵۹	۳،۳۷۲
دریای بارنتز	۱،۴۰۰،۰۰۰	۲۳۰	۴۵۰
دریای نروژ	۱،۳۸۳،۰۰۰	۲،۰۰۰	۳،۹۷۰
دریای چین شرقی	۱،۲۴۹،۰۰۰	؟	؟
خلیج هودسن	۱،۲۳۰،۰۰۰	۱۲۸	۴۲۰
دریای ژاپن (شرق)	۹۷۸،۰۰۰	۱،۷۵۲	۳،۷۴۲
دریای کارا	۸۸۰،۰۰۰	۱۱۰	؟
دریای لابرادور	۸۴۱،۰۰۰	۱،۸۹۸	۴،۳۱۶
دریای شمال	۷۵۰،۰۰۰	۹۵	۷۰۰
دریای سرخ	۴۳۸،۰۰۰	۴۹۰	۲،۲۲۱
دریای سیاه	۴۳۶،۴۰۰	؟	۲،۲۱۲
دریای زرد	۳۸۰،۰۰۰	۴۴	۱۵۲
دریای بالتیک	۳۷۷،۰۰۰	۵۵	۴۵۹
دریای خزر	۳۷۱،۰۰۰	۱۸۷	۱۰،۲۵
خلیج فارس	۲۵۱،۰۰۰	۵۰	۹۰
دریای آدریاتیک	۱۶۰،۰۰۰	۴۴۴	۱،۲۳۰
خلیج بوتنی	۱۱۷،۰۰۰	۶۰	۲۹۵

مرگبارترین آتشفشان‌های جهان

تاریخ وقوع	نام آتشفشان	موقعیت	تلفات جانی (نفر)
۱۸۱۵	تامبورا	اندونزی	۹۲،۰۰۰
۱۸۸۳	کراکاتوا	اندونزی	۳۶،۰۰۰
۱۹۰۲	مون پله	جزایر مارتینیک	۲۸،۰۰۰
۱۹۸۵	نوادر وئیز	کلمبیا	۲۳،۰۰۰
۷۹	وسوویوس	ایتالیا	۱۶،۰۰۰
۱۷۹۲	اونزن	ژاپن	۱۴،۵۰۰
۱۵۸۶	کلوت	جاوه، اندونزی	۱۰،۰۰۰
۱۷۸۳	لاکی	ایسلند	۹،۳۵۰
۱۹۱۹	کلوت	جاوه، اندونزی	۵،۰۰۰
۱۶۳۱	وسوویوس	ایتالیا	۴،۰۰۰
۱۹۰۲	سانتا ماریا	گوآتمالا	۴،۰۰۰
۱۷۷۲	پاپاندایان	جاوه، اندونزی	۳،۰۰۰
۱۹۵۱	لامینگتون	گینه نو	۳،۰۰۰
۱۹۸۲	ال چیچون	مکزیک	۱،۸۸۰
۱۹۸۶	دریاچه نیوس	کامرون	۱،۷۰۰
۱۹۷۷	نیراگونگو	کنگو	۱۰۰

صورت فلکی، روشنی چهره آن را بسی بیشتر می کند. درخشان ترین ستاره این صورت فلکی، یعنی آلفا-صلیب یا به طور عام همان صلیب، تقریباً به روشنی ابط الجوزا است.

قدر ظاهری آلفا-قنطورس و بتا-قنطورس هر دو از یک کمتر است. ستاره آلفا-قنطورس به دو دلیل ستاره شاخصی است: اول اینکه این ستاره در فاصله ۴۳ سال نوری، نزدیکترین ستاره به ما است و دیگر اینکه این ستاره با نام رجل قنطورس (پای قنطورس)، در نزد دریانوردان در سراسر جهان شهرت دارد.

نزدیکی آلفا و بتای قنطورس به هم کاملاً ظاهری است و تنها از دید ناظر زمینی بدین گونه دیده می شود، در حالی که فاصله بتا قنطورس از ما بیش از ۱۹۰ سال نوری است.

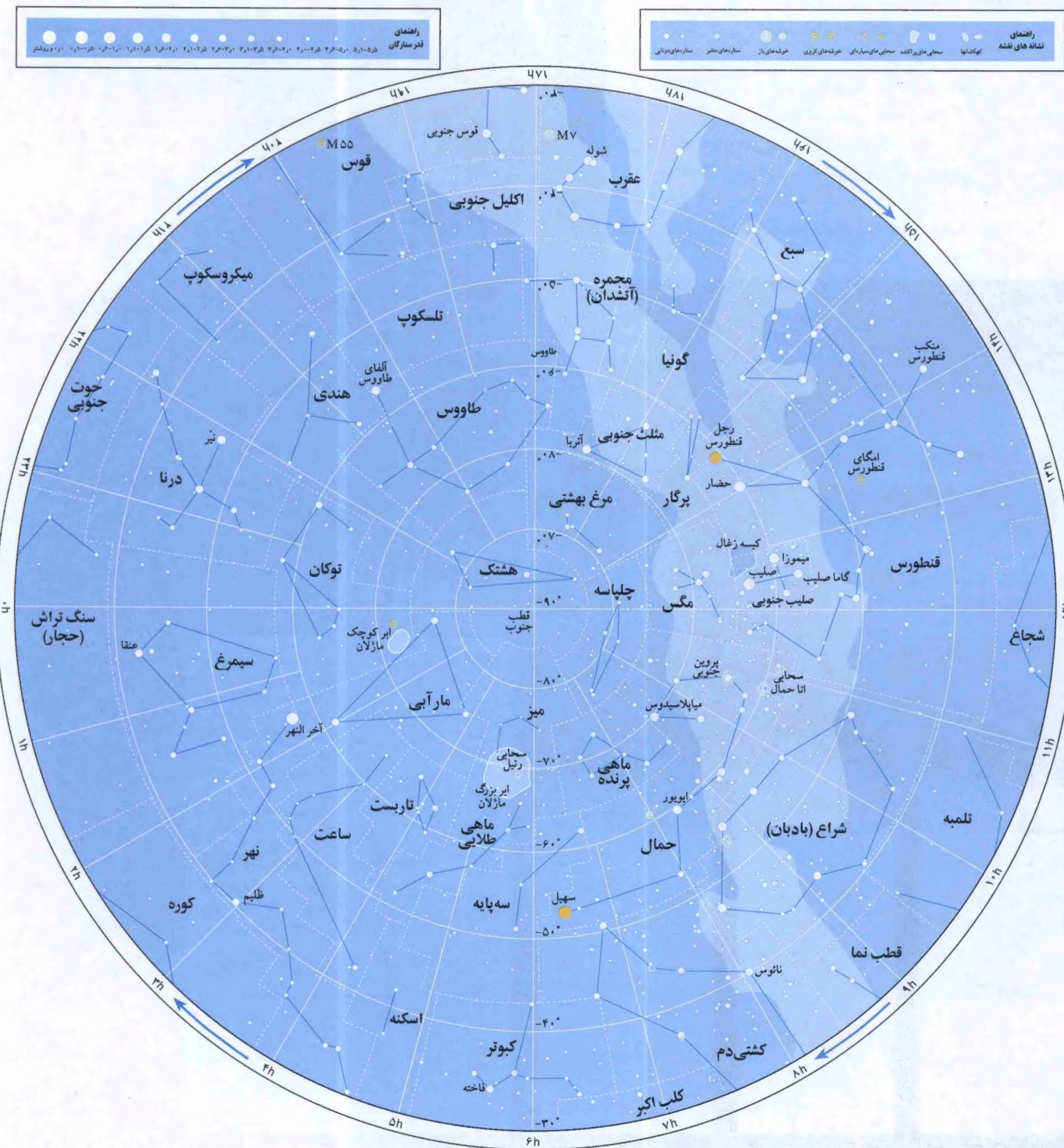
بر خلاف نیمکره شمالی، در نیمکره جنوبی هیچ ستاره شاخصی در حوالی قطب جنوب آسمان وجود ندارد.

آسمان نیمکره جنوبی

سه صورت فلکی زیبا در آسمان نیمکره جنوبی شاخص است: حمال یا کارینا، صلیب جنوبی و قنطورس. صلیب جنوبی مورد علاقه اهالی استرالیا و زلاند نو است و صورت فلکی قنطورس نیز دو ستاره در زمره بیست ستاره پر نور آسمان را در خود جای داده است.

ستاره آلفا-حمال یا سهیل، دومین ستاره درخشان آسمان، و درخشان ترین ستاره آسمان نیمکره جنوبی است. قدر ظاهری آن ۰٫۹- است که با ۱٫۶- قدر شعریای یمانی، پر نورترین ستاره آسمان، قابل قیاس است. سهیل را در شب های زمستان در جنوبی ترین نقاط ایران می توان دید. این ستاره تقریباً هم زمان با شعریای یمانی از نصف النهار مکان عبور می کند.

صلیب جنوبی را عموماً زیباترین صورت آسمان می دانند. جمع و جور بودن این

منظومه شمسی

منظومه شمسی تشکیل شده است از خورشید، ۸ سیاره، ۱۶۹ قمر، سیاره‌های کوتوله، تعداد بی شماری سیارک، کمر بند کای پر، ستاره‌های دنباله دار، شهاب واره‌ها و غبار. سیارات منظومه شمسی به چهار سیاره داخلی جامد و سنگی، شامل عطارد (تیر)، زهره (ناهید)، زمین و مریخ (بهرام)؛ دو سیاره بزرگ گازی، شامل مشتری (برجیس)، زحل (کیوان)؛ و دو سیاره یخی اورانوس و نپتون تقسیم می شود.

بر اساس تعریف جدیدی که در سال ۲۰۰۶ از سوی انجمن جهانی ستاره شناسی انتشار یافت و به تدریج مورد قبول بیشتر ستاره شناسان واقع شده است، منظومه شمسی از ۸ سیاره تشکیل یافته و نپتون آخرین سیاره منظومه شمسی محسوب می شود. در سالهای بعد، اجرایی نظیر پلوتون که مشاهدتهای زیادی با سیارات منظومه شمسی دارند، سیاره‌های کوتوله نامیده شدند. این گونه اجرام به تعادل هیدرواستاتیکی رسیده و شکل کروی یافته‌اند، اما نتوانسته‌اند اطراف مدار انتقالی خود را از اجرام دیگر پاکسازی کنند. در حال حاضر رده سیاره‌های کوتوله به ترتیب فاصله از خورشید، عبارت اند از: سرس، پلوتون، هائومیا، ماکي ماکي و اریس. با توجه به پیش بینی‌های ستاره شناسان انتظار می رود تعداد سیاره‌های کوتوله به تدریج افزایش یابد.

در تمام پهنه منظومه شمسی، به لحاظ حرارت و تشعشع خورشید، تنها نواحی میان مدار زهره و مریخ مستعد پیدایش و تداوم حیات است. در تصاویر این دو صفحه، اندازه خورشید و سیارات به تناسب تعیین شده‌اند، اما فاصله آنها از هم طبق مقیاس نیست.

مشتری
(برجیس)
STURN

مریخ
(بهرام)
MARS

زمین
EARTH

زهره
(ناهید)
VENUS

عطارد
(تیر)
MERCURY

خورشید
SUN

خورشید

خورشید به عنوان هسته مرکزی منظومه شمسی، ستاره‌ای است از نوع ستارگان کوتوله زرد و در میان میلیاردها ستاره کهکشان راه شیری، ستاره‌ای متوسط محسوب می شود. نزدیک ترین ستاره به ما، پس از خورشید، ستاره آلفا-قنطورس است که نسبت به خورشید، حدود ۲۷۰،۰۰۰ بار دورتر است. خورشید بر خلاف زمین تماماً گاز است و انرژی آن عمدتاً از طریق واکنش‌های گرما هسته‌ای در هسته مرکزی آن تولید می شود. در اثر فعل و انفعالات درونی و بیرونی، لایه‌ها و پدیده‌های گوناگونی در سطح آن پدید می آید که عمده ترین آنها عبارت اند از: نور سپهر، فام سپهر، زبانه، کلف، تاج، مشعل، شراره و لکه‌های خورشیدی.

میانگین فاصله از زمین:	۱۴۹،۶۰۰،۰۰۰ کیلومتر
میانگین فاصله از مرکز کهکشان راه شیری:	۳۰،۰۰۰ سال نوری
قطر:	۱،۳۹۰،۰۰۰ کیلومتر (۱۰۹ برابر زمین)
میانگین قطر زاویه‌ای ظاهری:	۳۱ دقیقه و ۵۹ ثانیه
دوره تناوب چرخش در استوا:	۲۴ روز و ۱۶ ساعت
میانگین سرعت مداری:	۲۵۰ کیلومتر در ثانیه
دوره حرکت انتقالی به دور کهکشان راه شیری:	۲۲۴ میلیون سال
زاویه میل محور خورشید با دایره البروج:	۷ درجه و ۵۱ دقیقه
دمای مؤثر نور سپهر:	۵،۷۷۸ کلوین
دمای مرکز خورشید:	۱۵،۷۰۰،۰۰۰ کلوین
حجم:	۱،۲۵۰،۰۰۰ برابر حجم زمین
جرم:	۱،۹۹×۱۰ ^{۳۰} تن (۳۳۳،۰۰۰ برابر زمین)
چگالی متوسط:	۰،۲۵۱ چگالی متوسط زمین

مشخصات سیاره‌ها

میانگین فاصله از خورشید:	میانگین فاصله از زمین:
قطر:	زاویه میل استوا با مدار آن:
زاویه میل مدار با دایره البروج:	زاویه میل مدار با دایره البروج:
دوره حرکت وضعی به دور محور:	دوره حرکت انتقالی به دور خورشید:
خروج از مرکز مدار:	میانگین سرعت مداری:
حجم:	جرم:
چگالی:	چگالی:
حد اقل دما:	حد اکثر دما:
سرعت گریز از مدار:	تعداد قمرها:

عطارد
(تیر)

۵۸،۰۰۰،۰۰۰ کیلومتر	۴۸ کیلومتر در ثانیه
۴،۸۷۹ کیلومتر	۰،۰۶ حجم زمین
۲۸ درجه	۰،۵۵ جرم زمین
۷ درجه و ۱۴ ثانیه	۰،۹۸۴ چگالی زمین
۵۸،۷ روز	۱۸۳ - درجه سانتی گراد
۸۸ روز	۴۲۷ درجه سانتی گراد
۰،۲۰۵۶	۴۲ کیلومتر در ثانیه
۰،۰۷	ندارد

زهره
(ناهید)

۱۰۷،۶۰۰،۰۰۰ کیلومتر	۳۵ کیلومتر در ثانیه
۱۲،۱۰۴ کیلومتر	۰،۹۰ حجم زمین
۳۴ درجه	۰،۸۲ جرم زمین
۳۴ درجه	۰،۹۵ چگالی زمین
۲۴۳ روز (در جهت معکوس)	۱۵ - درجه سانتی گراد
۲۲۵ روز	۴۸۰ درجه سانتی گراد
۰،۰۷	۱۰۵ کیلومتر در ثانیه
۰،۰۷	ندارد

کهکشان راه شیری

کهکشان ما، کهکشان راه شیری، شباهت بسیار زیادی به کهکشان بزرگ المرأة المسلسلة دارد، ولی بسیار از آن کوچکتر است. راه شیری جزء کهکشانهایی مارپیچی است و بیش از ۲۰۰ میلیارد ستاره را در خود جای داده است. طول قطر آن به بیش از صد هزار سال نوری می‌رسد. از پنج بازوی آن، چهار تا از مرکز منشعب شده و تمرکز ستارگان و ابرهای گازی شکل در آن بیشتر از نواحی بین بازوها است. خورشید و منظومه شمسی در قسمت بیرونی یکی از بازوهای آن قرار دارد. اگرچه خورشید و منظومه شمسی با سرعتی بالغ بر ۷۰۰،۰۰۰ کیلومتر در ساعت به دور هسته مرکزی کهکشان در حال چرخش است، با این حال بیش از ۲۲۰ میلیون سال طول می‌کشد تا یک دور گردش آن کامل شود. تصویر پایین، کهکشان راه شیری را از کنار نشان می‌دهد و موقعیت خورشید با علامت بعلاوه قرمز مشخص شده است.

پیدایش منظومه شمسی

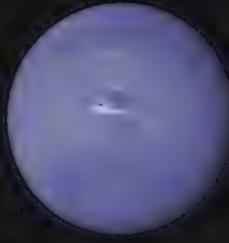
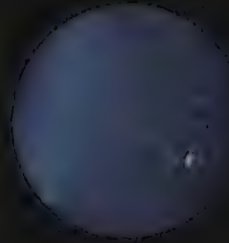
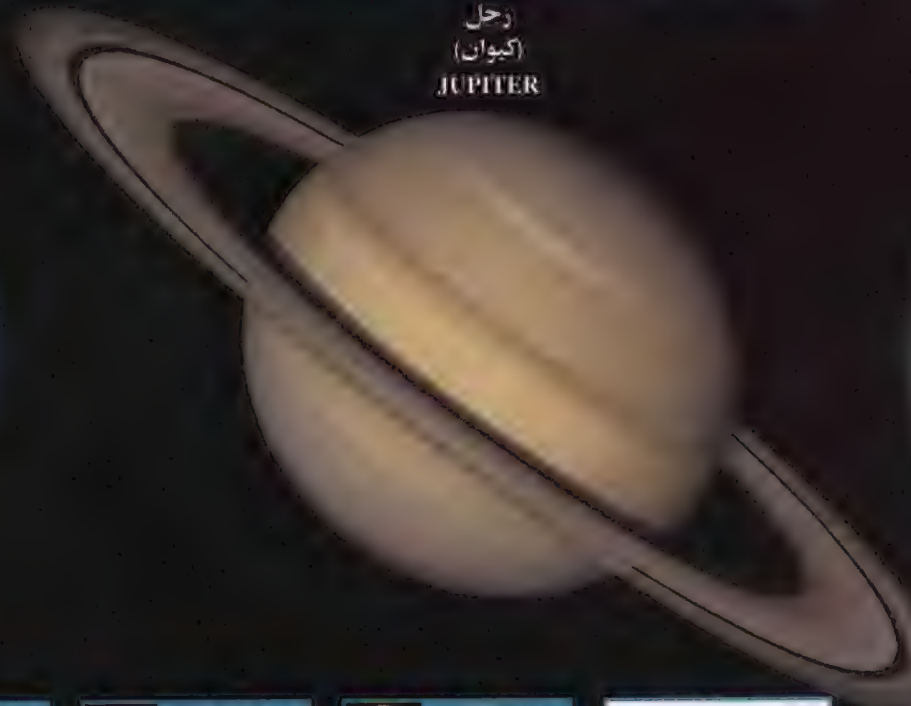
طبق نظریه‌ای که در حال حاضر مقبول عموم دانشمندان است، منظومه شمسی از یک ابر بزرگ گاز و غبار، که سحابی اولیه نامیده می‌شود، شکل گرفته است (الف). این سحابی رفته رفته متراکم شده و احتمالاً در اثر امواج ناشی از انفجار یک ستاره به صورت یک صفحه چرخان درآمد (ب). به تدریج در اثر نیروی بسیار عظیم جاذبه، بیشتر مواد موجود در هسته مرکزی آن متراکم شده و با فعال شدن فعل واکنش هسته‌ای، خورشید به وجود آمده است (ج). قسمتهای بیرونی، که همچون قرص در گرداگرد بخش مرکزی قرار گرفته بوده‌اند، به توده‌های مستقلی تراکم یافته‌اند و هر کدام به صورت سیاره‌ای درآمد (د). از باقیمانده مواد سحابی نیز سیارکها و دنباله‌دارها شکل گرفته‌اند. طبق این نظریه، عمر منظومه شمسی در حدود ۴٫۶ میلیارد سال تخمین زده می‌شود.

زحل
(کیوان)
JUPITER

اورانوس
URANUS

نپتون
NEPTUNE

۱۴۹،۶۰۰،۰۰۰ کیلومتر
۱۲،۷۶۰ کیلومتر (در استوا)
۲۳٫۵ درجه
صفر درجه
۲۳ ساعت و ۵۶ دقیقه و ۴ ثانیه
نجومی: ۳۶۵٫۲۵۶ روز متوسط
۰٫۱۷
۳۰ کیلومتر در ثانیه
حدود هزار میلیارد کیلومتر مکعب
۶،۶۰۰ میلیارد میلیارد تن
۵٫۸ برابر چگالی آب
۸۹٫۲- درجه سانتی گراد
۷۰٫۷- درجه سانتی گراد
۱۱ کیلومتر در ثانیه
۱

۲۲۷،۰۰۰،۰۰۰ کیلومتر
۶،۷۹۰ کیلومتر (استوایی)
۲۵٫۲ درجه
۱٫۸۵ درجه
۲۴ ساعت و ۳۷ دقیقه و ۳۳ ثانیه
۶۸۷ روز
۰٫۹۳
۲۴ کیلومتر در ثانیه
۱۰۷- حجم زمین
۰٫۱۰۷- جرم زمین
۰٫۲۴- چگالی زمین
۱۴۰- درجه سانتی گراد
۲۰- درجه سانتی گراد
۵ کیلومتر در ثانیه
۲

۷۷۸،۵۱۰،۰۰۰ کیلومتر
۱۴۲،۹۸۴ کیلومتر (استوایی)
۳ درجه و ۷ دقیقه
۱ درجه و ۱۸ دقیقه و ۱۸ ثانیه
۹ ساعت و ۵۵ دقیقه و ۳۰ ثانیه
۱۱٫۸۶ سال
۰٫۴۹
۱۳٫۱ کیلومتر در ثانیه
۱،۳۲۱- برابر حجم زمین
۳۱۷٫۸- برابر جرم زمین
۰٫۲۴- چگالی زمین
۱۷۰- درجه سانتی گراد در شب
۳۵۰- درجه سانتی گراد در روز
۵۹٫۵ کیلومتر در ثانیه
۶۴

۱،۴۳۳،۰۰۰،۰۰۰ کیلومتر
۱۲۰،۵۰۰ کیلومتر (استوایی)
۲۶ درجه و ۴۲ دقیقه
۲ درجه و ۲۹ دقیقه و ۲۳ ثانیه
۱۰ ساعت و ۱۴ دقیقه و ۲۴ ثانیه
۲۹٫۴۶ سال
۰٫۵۵۷
۹٫۶۴ کیلومتر در ثانیه
۷۶۴- برابر حجم زمین
۹۵- برابر جرم زمین
۱۲۵- چگالی زمین
۱۸۵- درجه سانتی گراد
۱۲۲- درجه سانتی گراد
۳۶ کیلومتر در ثانیه
۶۲

۲،۸۷۶،۵۰۰،۰۰۰ کیلومتر
۵۱،۱۲۰ کیلومتر (استوایی)
۹۷ درجه و ۵۳ دقیقه
۴۶ دقیقه و ۲۳ ثانیه
۱۷ ساعت و ۱۴ دقیقه و ۲۳ ثانیه
۸۴٫۳۲ سال
۰٫۲۴
۸ کیلومتر در ثانیه
۶۲- برابر حجم زمین
۱۴٫۵۴- برابر جرم زمین
۰٫۲۳- چگالی زمین
۲۲۴- درجه سانتی گراد
۱۹۷- درجه سانتی گراد
۲۱٫۳ کیلومتر در ثانیه
۲۷

۴،۵۰۳،۵۰۰،۰۰۰ کیلومتر
۴۹،۵۳۰ کیلومتر (استوایی)
۲۸ درجه و ۴۸ دقیقه
۱ درجه و ۴۶ دقیقه و ۵ ثانیه
۱۶ ساعت و ۶ دقیقه و ۳۶ ثانیه
۱۶۴٫۸ سال
۰٫۱۱
۵٫۴ کیلومتر در ثانیه
۵۸- برابر حجم زمین
۱۷٫۲- برابر جرم زمین
۰٫۳- چگالی زمین
۲۱۸- درجه سانتی گراد
۲۰۰- درجه سانتی گراد
۲۴ کیلومتر در ثانیه
۱۳

تکامل؛ فرایندی با شتاب روزافزون

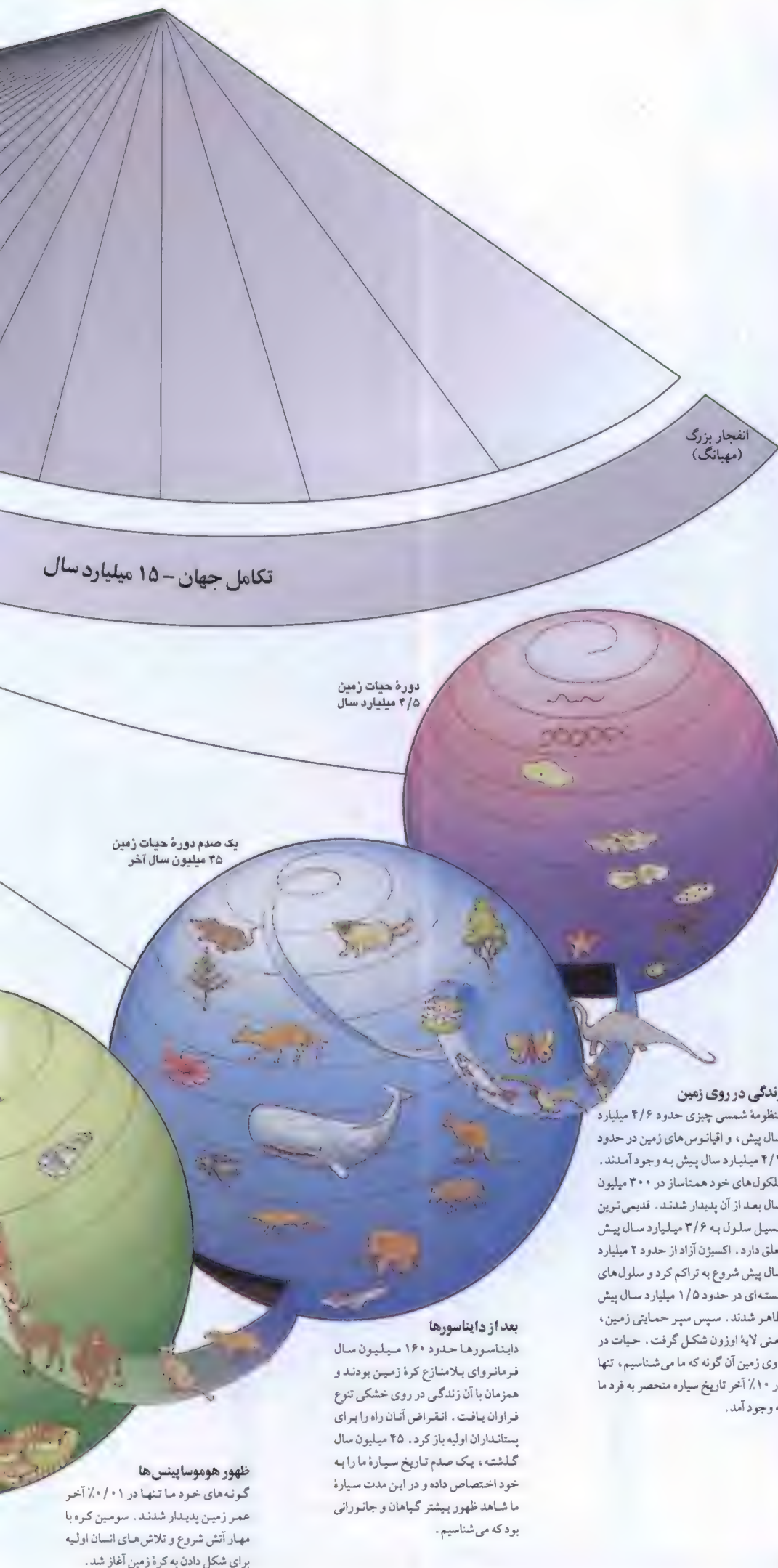
اگرچه ما در دنیای متمدنی مملو از مظاهر زندگی انسانی نظیر: شهرها و جومه‌ها، دولت‌ها و جنگ‌ها چشم گشوده‌ایم اما هریک از ما در خود تولد و مرگ ستاره‌ها و همچنین شکوفایی طولانی مدت زمین را به همراه دارد. معمولاً تکامل از زمان پیدایش حیات تاریخ گذاری شده است. اما در واقع این حادثه خود مرحله‌ای از روندی بود که از زمان‌های دور ادامه داشته است. آن طور که می‌دانیم ۱۵ میلیارد سال پیش، «انفجار بزرگ» سیل انرژی ناب را به جهان بیدار شده گسیل داشته است.

به تدریج که این انرژی پخش و جهان خنک شده، طرحی در آن پدید آمده و ساختارهای محکم انرژی به ماده تبدیل شده‌اند. در طی میلیاردها سال، ذرات، اتم‌ها و عناصر ماده شکل گرفت و در قلب ستاره‌ها این روند به تدریج و با کندی بسیار پیش رفت و تحول یافت تا زمانی که نظام جدیدی به نام حیات پدیدار گردید.

سفینه‌های اکتشافی، پیش درآمدهای شیمیایی حیات را به طور گسترده‌ای در فضای اطراف یافته‌اند. در واقع به نظر می‌آید که فضا از «قطعات یدکی حیات» که در انتظار شرایط مناسب برای تجمع هستند، پر شده است. در سیاره اولیه ما در حدود ۶۰۰ میلیون سال پیش این شرایط فراهم آمد: انرژی‌های مہار نشده رادیواکتیویته و تشعشعات ماوراء بنفش؛ هیدروژن فراوان، متان، آمونیاک و آب.

اولین رشته‌های DNA و سپس مارپیچ‌های مضاعف «خودهمتاساز» می‌بایستی که در اقیانوس‌های زمین شکل گرفته و به دفعات بی شماری دچار دگرگونی شده باشند. اما زمانی که دانه شکل گرفت، تولد زیست کره آغاز گردید. بیش از تقریباً چهار دوره متمدنی، تجربیات، تنوع و پیچیدگی فزاینده ادامه یافت تا این که سیستم‌های حمایت از حیات سیاره ما پایدار گردید و سپس نظم بالاتری از پیچیدگی پدیدار شد: هوش و هشیاری آگاهانه.

در طی ۱۵ میلیارد سال، آهنگ پیشرفت و تکامل جهان به مرور شدت یافته و هر موج نوینی از ایجاد پدیده‌ها، در طی یک سری از جهش‌ها، پدیده‌های دیگری را با سطوح بالاتر تغییرات و تحولات پدید آورده است. فرض کنید تمام تحولات پیش گفته تا زمان حاضر در عرض مدت ۲۴ ساعت رخ داده باشد، در این صورت انفجار بزرگ در کمتر از یک ده میلیارد ثانیه به وقوع پیوسته است. اتم‌های ثابت چند ساعت بعد در مدت ۴ ثانیه شکل می‌گیرند، اما ستارگان و کهکشانها در اول سپیده صبح به وجود می‌آیند. منظومه شمسی ما بایستی تا حوالی ساعت ۶ عصر صبر کرده باشد. زندگی در روی زمین در حدود ساعت ۸ شب شروع شد و اولین مهره‌داران در حدود ساعت ده و نیم به روی زمین خزیده و دایناسورها از ساعت یازده و سی و پنج دقیقه شروع به پرسه زدن کرده‌اند که تا ۴ دقیقه مانده به نیمه شب ادامه داشته است. انسان‌های اولیه برای اولین بار حدود ۱۰ ثانیه به نیمه شب به طور عمود گام برداشته‌اند. انقلاب صنعتی و تمامی عصر مدرن ما کمتر از یک هزارم ثانیه آخر را اشغال می‌کند. با این وصف در این برش کوتاه زمانی، چهره این سیاره به اندازه همه اعصار قبل تغییر کرده است.

اندازه حرکت تکامل

شتاب باور نکردنی در فرآیند تکامل با ۵ کره زیر نمایش داده شده است. در هر کره نوارهای زمان به طور مارپیچ از بالا به پایین چرخیده است. کره اول نمایانگر ۴/۵ میلیارد سال، یعنی کل تاریخ سیاره ما است. این کره آثاری از DNA، اولین سلول ها و مدت زمان مدیدی بعد سلول های هسته ای و سپس تولید مثل جنسی را نشان می دهد. تولد اتمسفر پر از اکسیژن ما در اثر مراحل فتوسنتز جلبک ها به وسیله رنگ آبی پر رنگ نشان داده شده است. هر یک از کره های متوالی بزرگنمایی یکصدم آخر جدول زمانی تصویر شده در کره قبلی را نمایش می دهد. کره دوم ۴۵ میلیون سال گذشته، سومی ۴۵۰،۰۰۰ سال گذشته، چهارمی ۴،۵۰۰ سال گذشته و پنجمی تنها ۴۵ سال گذشته را به نمایش می گذارد. در عین حال هر کره تغییرات مهم را در ۱٪ گذشته به اندازه ۹۹٪ پیشرفت آینده مشخص می کند. انسان که در کره سوم خلق شده، موجب شتاب بیشتری در فرآیند تکامل شده است.

عصر اتم

انسان که با انقلاب صنعتی گامی بزرگ به پیش نهاد و به وسیله انقلاب تکنولوژیکی به پیشرفت های عظیمی نائل شد، در ۴۵ سال آخر، اتم را مهار کرد، کدهای ژنتیک را کشف کرد، به فضا رفت و چهره زمین را تغییر داد.

یک صد میلیونیم دوره حیات زمین
۴۵ سال آخر

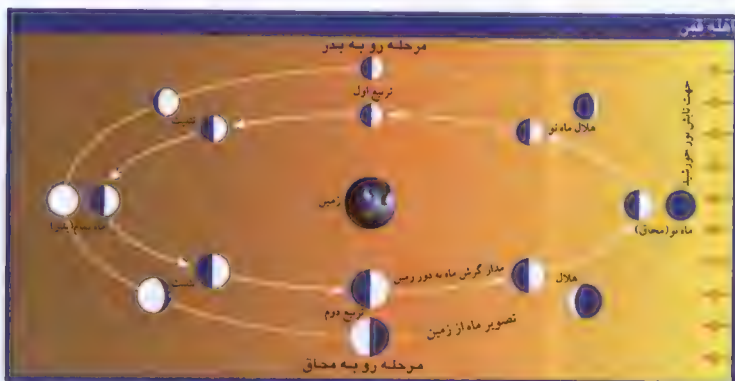
تمدن های عمده

تمدن های بشری در طی ۱٪ آخر ظهور انسان بر روی کره زمین (۴،۵۰۰ سال)، همزمان با اهلی سازی و اختراعات تکنولوژیکی کلیدی پدید آمدند.

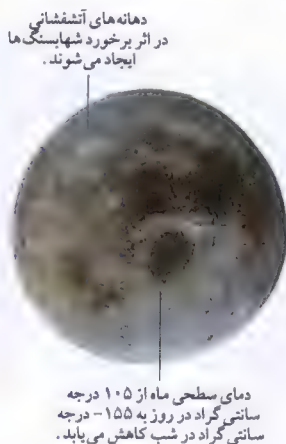
یک میلیونیم دوره حیات زمین
۴۵۰۰ سال آخر

یک ده هزارم دوره حیات زمین
۴۵۰،۰۰۰ سال آخر

اهله قمر یا صور ماه عبارت است از حالات و اشکال ظاهری کره ماه که در طی گردش کره مزبور به دور زمین، از منظر ناظر زمینی دیده می‌شود. همانطور که در این تصویر دیده میشود، همیشه نیمی از ماه که به سمت خورشید است روشن، و نیمه دیگر تاریک است. اما مقدار روشنایی ماه که از زمین قابل رؤیت است به تناسب موقعیت ماه نسبت به خورشید و کره زمین در روزهای مختلف یک ماه قمری متفاوت است.

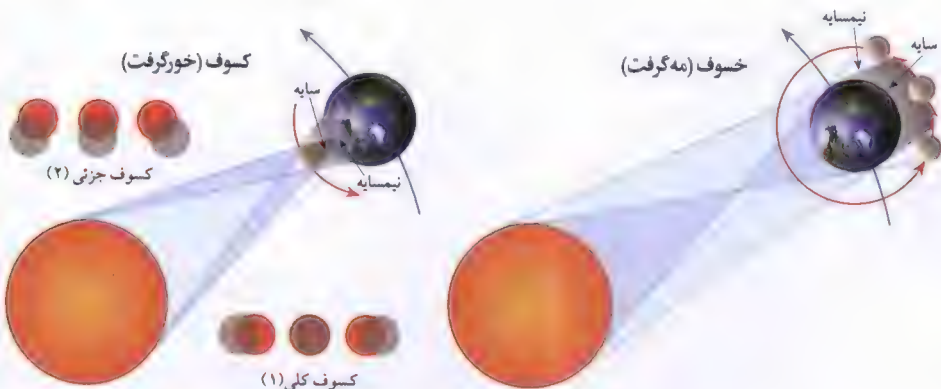

زمین و ماه

ماه، کره‌ای صخره‌ای و لم‌یزرع به قطر ۴۷۶ کیلومتر است. هر ۲۷/۳ روز یک‌بار به دور زمین می‌چرخد، اما از دید زمینی، از یک ماه نو تا ماه نو بعد ۲۹/۵ روز طول می‌کشد. فاصله متوسط ماه از زمین حدود ۳۸۴،۴۰۰ کیلومتر می‌باشد. قدرت جاذبه آن یک ششم جاذبه زمین است و بسیار کمتر از آن است که بتواند برای خود اتمسفری را تشکیل دهد، ولی با این حال به اندازه کافی قوی است که زمین را اندکی به سمت خود بکشد. ماه و خورشید با تأثیر جاذبه خود بر زمین عامل ایجاد جزر و مد در اقیانوس‌ها می‌شوند. دوره ایجاد بلندترین مدها ۱۲ ساعت و ۲۵ دقیقه است. بلندترین مدها (مهکشند) در طی هر ماه دوبار به وجود می‌آید و این هنگامی است که زمین، ماه و خورشید در یک خط قرار می‌گیرند.

کسوف و خسوف

در چرخش ماه به دور زمین، هرگاه ماه بین خورشید و زمین قرار گیرد، سایه آن بر روی زمین می‌افتد که به آن کسوف یا خورگرفت می‌گویند. بخشی از زمین که مطلقاً در سایه قرار گرفته، دچار کسوف کلی (۱) یا کامل شده است و بخشی که در نیمسایه قرار گرفته دچار کسوف جزئی (۲) گردیده است. به همین نحو، هنگامی که زمین میان ماه و خورشید قرار گیرد، سایه زمین بر ماه می‌افتد و در نتیجه بخشی از ماه یا تمام آن که در سایه زمین واقع شود، تاریک شده و پدیده خسوف یا مه‌گرفت ایجاد می‌گردد. به علت اختلاف ۵ درجه‌ای میان صفحه مداری ماه و مدار گردش زمین به دور خورشید، این پدیده‌ها هر ماه ایجاد نمی‌شود و به طور مثال در طی دهه ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ تنها ۱۴ مورد ماه گرفتگی به وجود آمده است. از این تعداد ۷ مورد آن جزئی و ۷ مورد بقیه کلی بوده که در مناطق گوناگون جهان به وقوع پیوسته است. طی همین مدت کره زمین شاهد ۱۳ کسوف بوده که ۶ مورد آن جزئی و ۷ مورد نیز کلی بوده است.

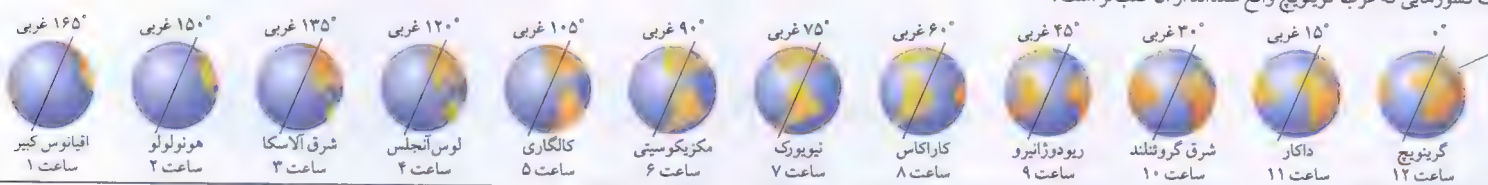
چهار فصل

محور چرخش کره زمین در مسیر ۹۵۰ میلیون کیلومتری گردش به دور خورشید همیشه به یک اندازه ثابت انحراف دارد. این بدان معنی است که نیمکره به تناوب یا به سوی خورشید مایل است یا به سمت بیرون از منظومه شمسی. این همان پدیده‌ای است که باعث ایجاد تابستان و زمستان و بلندی و کوتاهی روزها و شبها در طی فصول مختلف می‌شود.

۲۴ ساعت از زندگی زمین

کره زمین در هر ۲۴ ساعت یک دور کامل (۳۶۰ درجه) یا هر ساعت ۱۵ درجه به دور خود می‌چرخد. کشورهایی که در یک نصف النهار (یا طول جغرافیایی) واقع شده‌اند، دارای یک زمان یکسان هستند. آنها ساعت خود را نسبت به «زمان متوسط گرینویچ» (GMT) تنظیم می‌کنند. این زمان نصف النهار صفر درجه است که از رصدخانه گرینویچ واقع در لندن، انگلستان می‌گذرد. ساعت کشورهایی که در شرق نصف النهار گرینویچ واقع شده‌اند از ساعت گرینویچ جلوتر و ساعت کشورهایی که غرب گرینویچ واقع شده‌اند از آن عقب‌تر است.

قاره آسیا

مساحت: ۴۱,۰۹۲,۸۸۹ کیلومتر مربع (بزرگترین قاره جهان)
 جمعیت: ۴,۱۱۸,۰۲۶,۰۰۰ نفر (پرجمعیت‌ترین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۱۰۰/۲ نفر در کیلومتر مربع (پرتراکم‌ترین قاره جهان)
 تعداد کشورها: ۴۶ کشور
 بزرگترین کشور: روسیه (مساحت بخش آسیایی: ۱۳,۱۳۱,۷۹۷ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: چین (۱,۳۳۸,۰۸۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: کراچی، پاکستان (۱۳,۱۲۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 بلندترین کوه: قله اورست (۸۸۴۸ متر، ما بین نیال و چین، بلندترین نقطه جهان)
 طولانی‌ترین رود: رود یانگ تسه کیانگ (۶۳۸۰ کیلومتر، در کشور چین)
 بزرگترین جزیره: جزیره بورنیو (۷۴۵,۵۶۱ کیلومتر مربع، در کشور اندونزی)
 بزرگترین دریاچه: دریای خزر (۳۷۱,۰۰۰ کیلومتر مربع)
 پست‌ترین نقطه: بحرالمیت (۴۲۳ متر پایین‌تر از سطح دریا، میان فلسطین و اردن)
 بلندترین سد: سد نورک (به ارتفاع ۳۰۰ متر بر روی رود وخن در تاجیکستان)

قاره اروپا

مساحت: ۹,۹۰۸,۵۹۹ کیلومتر مربع (بخش اروپایی روسیه (پنجمین قاره جهان)
 جمعیت: ۷۳۸,۴۰۱,۴۰۰ نفر با کل روسیه (سومین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۷۴/۵ نفر در کیلومتر مربع (دومین قاره پرتراکم جهان)
 تعداد کشورها: ۴۸ کشور
 بزرگترین کشور: روسیه (مساحت بخش اروپایی: ۳,۹۴۳,۶۰۳ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: روسیه (۱۴۱,۸۹۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: مسکو، روسیه (۱۰,۴۲۵,۰۷۵ نفر در سال ۲۰۰۸)
 بلندترین کوه: قله البروس (۵,۶۴۲ متر، در بخش اروپایی کشور روسیه)
 طولانی‌ترین رود: رود ولگا (۳,۶۸۸ کیلومتر، در بخش اروپایی کشور روسیه)
 بزرگترین جزیره: بریتانیای کبیر (۲۱۸,۴۷۶ کیلومتر مربع، در کشور انگلستان)
 بزرگترین دریاچه: دریاچه لادوگا (۱۸,۳۹۰ کیلومتر مربع، بخش اروپایی کشور روسیه)
 پست‌ترین نقطه: ساحل دریای خزر در بخش اروپایی روسیه (۲۸ متر پایین‌تر از سطح دریا)
 بلندترین سد: سد گراند دیکسنس (به ارتفاع ۲۸۵ متر بر روی رود دیکسنس در سوئیس)

قاره افریقا

مساحت: ۳۰,۲۵۶,۵۹۹ کیلومتر مربع (دومین قاره جهان)
 جمعیت: ۱,۰۲۳,۲۱۹,۹۰۰ نفر (دومین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۳۳/۸ نفر در کیلومتر مربع (سومین قاره پرتراکم جهان)
 تعداد کشورها: ۵۵ کشور
 بزرگترین کشور: الجزایر (۲,۳۸۱,۷۴۱ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: نیجریه (۱۵۸,۴۵۹,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: قاهره، مصر (۶,۷۵۸,۵۸۱ نفر در سال ۲۰۰۸)
 بلندترین کوه: قله کیلیمانجارو (۵,۸۹۲ متر، در کشور تانزانیا)
 طولانی‌ترین رود: رود نیل (۶,۶۹۵ کیلومتر، در اوگاندا، سودان جنوبی، سودان و مصر)
 بزرگترین جزیره: ماداگاسکار (۵۸۷,۰۴۱ کیلومتر مربع)
 بزرگترین دریاچه: دریاچه ویکتوریا (۶۸,۸۰۰ کیلومتر مربع، مرز تانزانیا، کنیا و اوگاندا)
 پست‌ترین نقطه: دریاچه عسل (۵۶ متر پایین‌تر از سطح دریا، در کشور جیبوتی)
 بلندترین سد: سد تکزه (به ارتفاع ۱۸۳ متر بر روی رود تکزه در اتیوپی)

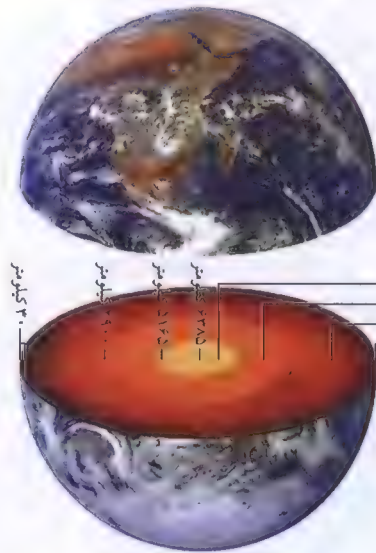

لایه های زمین

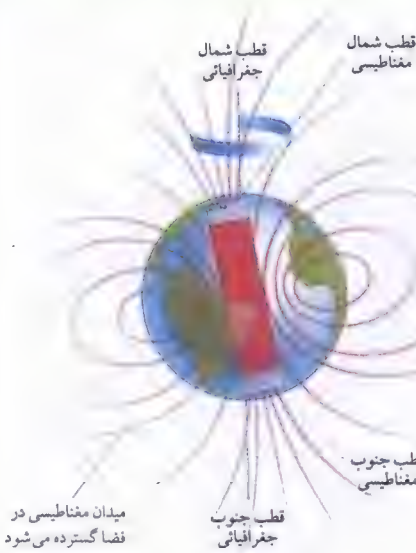
ساختار داخلی زمین از یک سری لایه هایی که مانند پوست پیاز روی هم قرار گرفته اند، تشکیل یافته است. ضخامت این لایه ها متفاوت است و به طور کلی به سه دسته تقسیم می شوند که عبارتند از:

- ۱- پوسته زمین یا ضخامت حدود ۳۰ کیلومتر.
- ۲- زیرپوش یا جبه زمین تا عمق حدود ۲۹۰۰ کیلومتری.
- ۳- هسته مذاب از ۲۹۰۰ تا ۵۱۶۵ کیلومتری زمین و هسته جامد زمین به شعاع ۱۲۲۰ کیلومتر.

مغناطیس زمین

کره زمین مانند یک آهنربای عظیم عمل می کند. همچنان که زمین در فضا می چرخد، جریان های چرخنده ای در هسته مذاب آن ایجاد می شود. این حرکات میدان مغناطیسی قدرتمندی را به وجود می آورد. قطب های مغناطیسی زمین، برخلاف قطب های جغرافیایی شمال و جنوب که دو انتهای محور چرخش زمین محسوب می شوند و همیشه ثابت است، به طور نامحسوسی جابجا می شود و هیچگاه قطب های مغناطیسی بر قطب های جغرافیایی منطبق نمی شوند.

اتمسفر (جو)

پوششی از گازهای نظیر نیتروژن و اکسیژن سیاره ما را در بر گرفته است. این پوشش گازی که به آن جو یا اتمسفر گفته می شود ما را از هوای قابل تنفس بهره مند می سازد، مانند یک فیلتر از رسیدن تشعشعات مضر خورشید به سطح زمین جلوگیری می کند و گرما را برای شب در خود نگاه می دارد.

قطب شمال: محیط کره زمین از طریق قطبین بالغ بر ۴۰،۰۰۸ کیلومتر است.

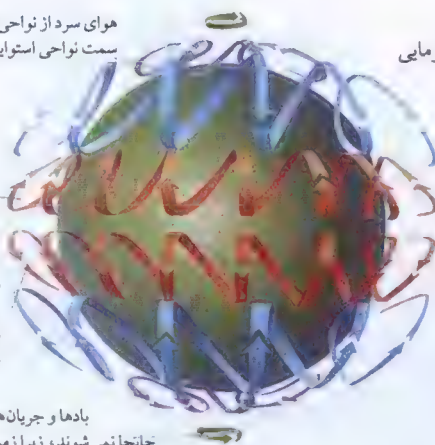
طول جغرافیایی و عرض جغرافیایی

این نقاط و خطوط فرضی ترسیمی بر سطح زمین به ما کمک می کند که موقعیت نقاط مختلف را روی نقشه یا کره جغرافیایی به درستی مشخص کنیم. حرکت وضعی زمین حول محوری بین دو قطب شمال و جنوب که از مرکز زمین می گذرد، صورت می گیرد.

طول های جغرافیایی خطوط فرضی مستقیمی بر سطح زمین هستند که از یک قطب شروع و به قطب دیگر ختم می شوند. عرض های جغرافیایی، خطوط افقی مستقیمی هستند که به موازات خط استوا ترسیم میشوند. بزرگترین عرض جغرافیایی مدار صفر درجه یا خط استوا است.

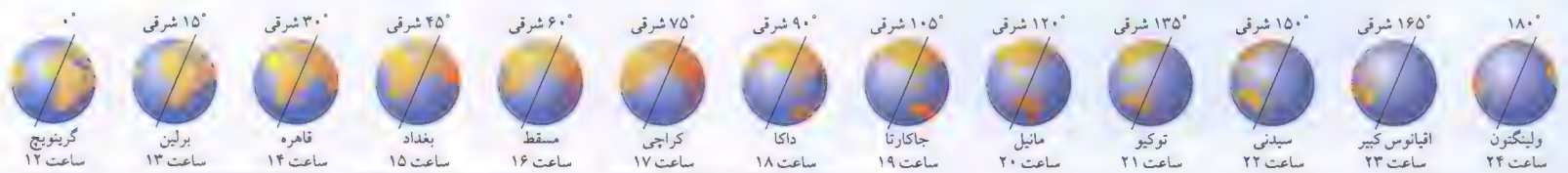
بادها و جریان های دریایی

بادهای سطح زمین و جریان های دریایی تحت تأثیر گرمایی که از خورشید به زمین می رسد شکل می گیرند. از آنجائی که زمین حالت کروی دارد و محور گردش زمین ۲۳/۵ درجه انحراف دارد، انرژی وارده به نواحی استوایی بیش از مناطق قطبی است. هوای گرم و آب گرم بیشتر این انرژی را به سمت قطبین منتقل می کنند و عرض های جغرافیایی بالاتر را گرم تر می کنند. در همین ضمن هوا و آب سرد از نواحی قطبی به سوی نواحی استوایی به جنبش درمی آید و دمای این مناطق را کاهش می دهد.

بادها و جریان های دریایی در خط مستقیم جابجا نمی شوند، زیرا زمین به دور خود می چرخد.

ارتفاع (کیلومتر)

۲۰۰ میلیون سال پیش
همه قاره های امروزی یکپارچه
بودند و این خشکی را «پانگه آ»
نامیده اند.

رانش قاره‌ها
جریان سنگ‌های مذاب عمق جبهه، قاره‌ها را به آرامی جابجا می‌کند. به نظر می‌رسد که در طی زمان طولانی قاره‌ها دچار رانش می‌شوند.

۱۲۰ میلیون سال پیش
اقیانوس اطلس «پانگه‌آ» را به دو
قسمت تقسیم می‌کند و هندی
از آنجا جدا می‌شود.

۴۰ میلیون سال پیش
هند به قاره آسیا نزدیک تر شده
و جنوبگان (قاره قطب جنوب) و
استرالیا هم جدا شده اند.

امروز
هند در اثر برخورد با قاره آسیا،
رشته کوه های هیمالیا را به
وجود آورده است.

۵ میلیون سال بعد
گر جابجایی کنونی صفحه‌ها
دامه یابد، اقیانوس اطلس
۱۲۵۰ کیلومتر عرض‌تر
خواهد شد. آفریقا و اروپا هم
در هم خواهند رفت، دو قاره
آمریکای جنوبی و شمالی از هم
جدا خواهند شد و دره شش‌تی
بزرگ، موجب جدایی بخش شرق
آفریقا و ایجاد یک جزیره بزرگ

حلقه آتش، در عبور از زاین
رشته کوههای هیمالیا تحت فشار لبه‌های
برخوردی هند به اوراسیا ایجاد شده است.

صفحه عربستان
|
یران

گودال جاوه، در
عمق ۷۴۵۰ متری،
به موازات رشته‌ای از
آتشفشانهای فعال جنوب شرقی آسیا

۱۰ منشاء آتشفشانی،
ه است.

جزیره آتشفشانی ایسلند، بر روی
شته که هماغ، میان اقبانوس،

ته کوههای آلپ در هنگام
خورد دو صفحه آفریقا و
اسیا تشکیل شد

دریای سرخ در
حال عریض تر
شدن است

«دره نشستی بزرگ»
در آفریقا یا زنجیره ای
از آتشفشان ها
مشخص شده است

مرون بر فراز
نقطه داغ،
رفته، محلی
ونی از مواد
در حال
از عمق
است

۲۰۰۰

ساحلی
و امریکای
ی، مانند
ای پازل، قالب هم
د. این امر به این
است که میلیون ها
این دو قاره به هم

بودند. سپس حدود ۱۸ میلیون سال پیش شکافی در پوسته زمین به وجود آمد و سنگ‌ها کردند. با سرد شدن این مواد مذاب، دو پوسته وجود آمد. با عریض شدن تدریجی اقیانوس‌ها دور تر شدند. این روند جدایی، امروز هم ادامه

نیمکره شرقی

بیشتر زلزله‌ها و فوران‌های آتشفشانی در لبه «صفحه»‌ها اتفاق می‌افتد. استرالیا که در وسط صفحه هند و استرالیا واقع شده هیچ آتشفشان فعالی را تجربه نکرده است و به ندرت در آن زلزله‌ای رخ می‌دهد. برخلاف آن، جزیره‌های زلاند نو و گینه نو، به علت این که در میان دو صفحه اقیانوس آرام و هند و استرالیا واقع شده‌اند، محلی که به حلقه آتش موسوم است، با وضعیت کاملاً متفاوتی روبرو هستند. این حلقه محل وقوع آتشفشان‌های بسیاری است و دورتادور اقیانوس آرام از فیلیپین و ژاپن گرفته تا امریکای شمالی و امریکای جنوبی، زلاند نو را در بر می‌گیرد.

جزایر آتشفشانی زلاند نو،
بر روی حلقه آتش

راهنمای علایم

تشقشان‌های فعال مهم

لزله‌های مهم

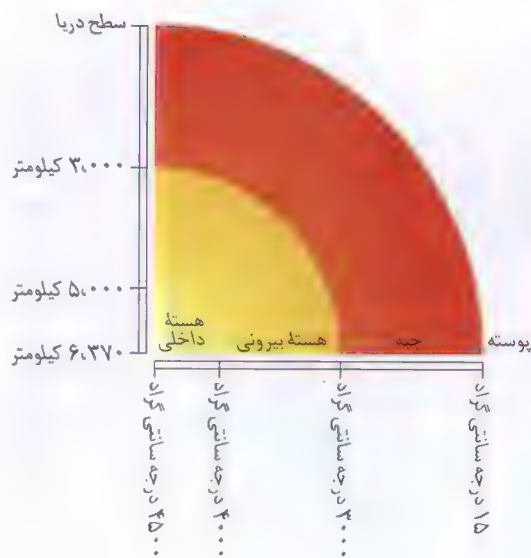
لبه‌های نزدیک شونده (همگرا)

به‌های لغزنده

له‌ه‌ای، دور شونده (واگرا)

حرارت و عمق
کره خاکی ما یک کوره با سوخت هسته‌ای است که از درون به واسطه تجزیه مواد رادیواکتیو، مانند اورانیوم، تولید حرارت می‌کند. هرچه از سطح زمین به عمق برویم، میزان حرارت نیز افزایش می‌یابد؛ در عمق ۱۰۰ کیلومتری درجه حرارت به ۱۳۵۰ درجه سانتی‌گراد می‌رسد که برای ذوب شدن سنگ‌ها کافی است.

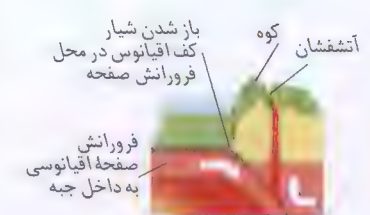
پوسته
کره زمین دارای دو نوع پوسته است؛ قاره‌ای و اقیانوسی. پوسته قاره‌ای قدیمی‌تر، ضخیم‌تر و کم‌تراکم‌تر است. در زیر پوسته، لایه جامد جبه قرار دارد. این دو قسمت با هم «سنگ کره» را تشکیل می‌دهند که به چند صفحه تکتونیکی تقسیم شده و روی بخش مایع جبه شناور اند.

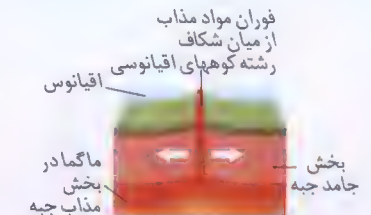
صفحه‌های لغزنده
هنگامی که دو صفحه از کنار هم عبور می‌کنند، سایب شدید آنها در امتداد گسل‌ها منجر به بروز زلزله می‌شود. به این گسل‌ها لبه نگهدارنده می‌گویند.

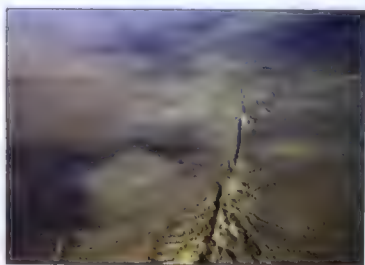
صفحه‌های برخورد خف شونده
وقتی دو صفحه قاره‌ای با هم برخورد می‌کنند، لبه‌های آنها ذوب می‌شود و چین می‌خورند و به سمت بالا فشار می‌آورند. رشته کوه‌هایی همچون هیمالیا و اورال بدین شکل ایجاد شده‌اند.

صفحه‌های برخورد و فرورونده
هنگامی که دو صفحه اقیانوسی یا یک صفحه اقیانوسی و یک صفحه قاره‌ای به هم برخورد می‌کنند، صفحه سنگین‌تر به زیر صفحه دیگر می‌رود و راه خود را به سوی جبه می‌گشاید، که به آن لبه کاهنده یا ویرانگر می‌گویند.

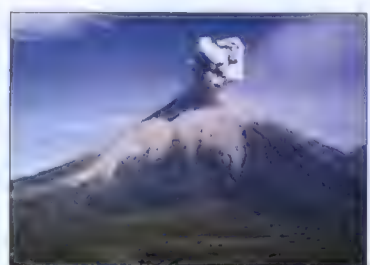
صفحه‌های جدا شونده
وقتی دو صفحه از هم جدا می‌شوند، مواد مذاب (ماگما) از درون جبه فوران می‌کند و پس از سرد شدن پوسته جدیدی را تشکیل می‌دهند. این عارضه به «لبه ساز» موسوم است و بیشتر در کف اقیانوس‌ها ایجاد می‌شود.

گسل سن آندریاس
انتظار می‌رود به زودی زلزله بسیار مهیبی در امتداد گسل سان آندریاس در ایالت کالیفرنیا حادث شود.

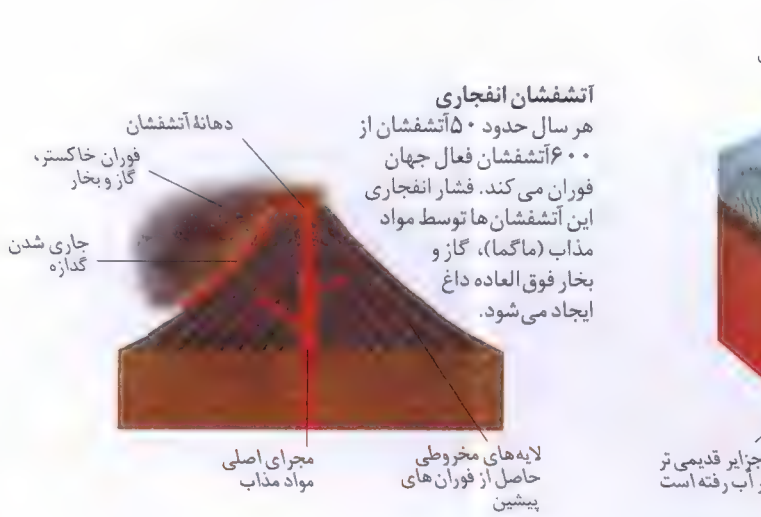
انگلستان، چین‌های تاخورد
برخورد صفحه‌های قاره‌ای ممکن است به تا خوردن زمین منجر شود و اثر آن تا نواحی بسیار دور از ناحیه برخورد نیز ادامه داشته باشد.

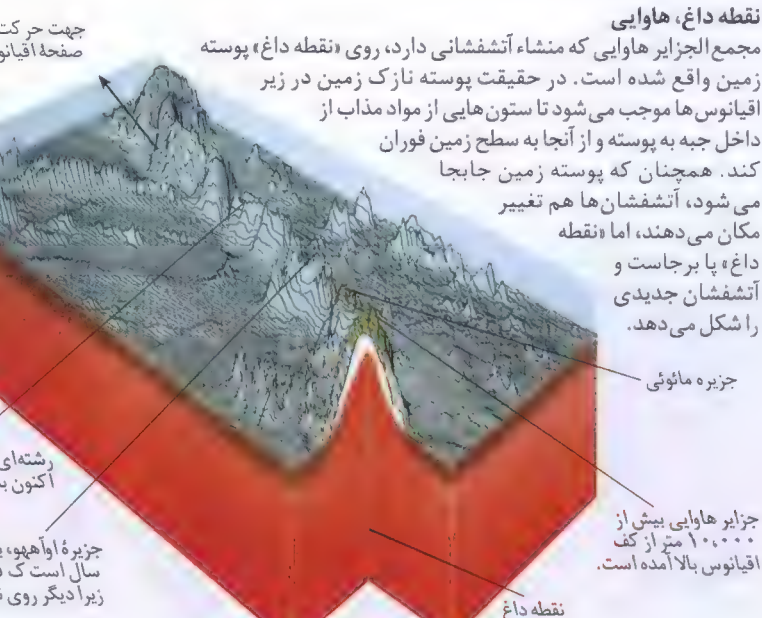
جاوه، آتشفشان
لبه‌های فرورونده اغلب باعث ایجاد جزیره‌های آتشفشانی و رشته کوه‌های بزرگ می‌شوند. شیارهای عمیق و بسیار طولانی کف اقیانوس - ها هم کوه‌های زیر دریا را ایجاد می‌کنند.

ایسلند، رشته کوه‌های میان اقیانوسی
بیشتر «لبه‌های ساز» در زیر اقیانوس‌ها قرار دارند، اما در اینجا در جزیره آتشفشانی ایسلند، ادامه آن به روی زمین آمده است.

آتشفشان انفجاری
هر سال حدود ۵۰ آتشفشان از ۶۰۰ آتشفشان فعال جهان فوران می‌کند. فشار انفجاری این آتشفشان‌ها توسط مواد مذاب (ماگما)، گاز و بخار فوق‌العاده داغ ایجاد می‌شود.

نقطه داغ، هاوایی
مجمع‌الجزایر هاوایی که منشاء آتشفشانی دارد، روی «نقطه داغ» پوسته زمین واقع شده است. در حقیقت پوسته نازک زمین در زیر اقیانوس‌ها موجب می‌شود تا ستون‌هایی از مواد مذاب از داخل جبه به پوسته و از آنجا به سطح زمین فوران کند. همچنان که پوسته زمین جابجا می‌شود، آتشفشان‌ها هم تغییر مکان می‌دهند، اما «نقطه داغ» با برجاست و آتشفشان جدیدی را شکل می‌دهد.

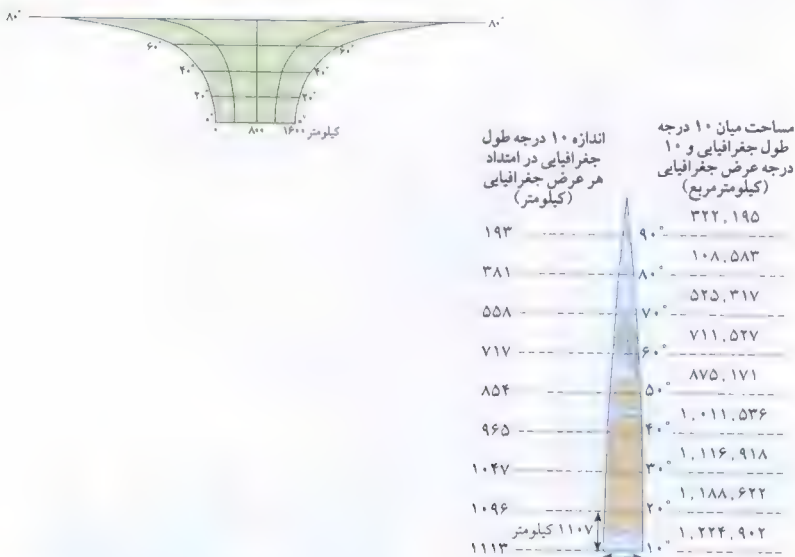
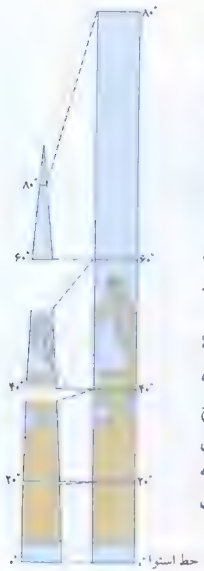

اندازه گیری مقیاس

عبارت ۱:۱,۰۰۰,۰۰۰ بدین معنا است که یک واحد روی نقشه برابر ۱,۰۰۰,۰۰۰ واحد در روی زمین است. بنابراین ۱ سانتیمتر بر روی نقشه معادل ۱ میلیون سانتیمتر یا ۱۰ کیلومتر بر روی زمین می باشد. برای بیان بهتر مقیاس می توان آن را با حذف ۵ رقم سمت راست عدد مقیاس (صورت کسری) و تبدیل سانتیمتر به کیلومتر در واحد شمارش آن، عدد ساده تری به دست آورد. به طور مثال مقیاس ۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰ را می توان به صورت «۱ سانتیمتر = ۲۰۰ کیلومتر» بیان نمود.

مقیاس ذکر شده در کنار نقشه ها، به ویژه نقشه های قاره ها و جهان نما، فقط در مورد مدارات و نصف النهارهای معینی صدق می کند و هرچه از این مدارات و نصف النهارها دور شویم بر میزان تحریف آن افزوده می شود.

دیگرام سمت چپ نمونه بسیار خوبی برای نمایش این نامیزانی است. در باریکه سمت چپ یک قاج از کره زمین ترسیم شده که شکل و اندازه واقعی آن حفظ شده است. اما باریکه سمت راست که بخشی از سیستم تصویر مرکاتور را از همین قاج نشان می دهد، به خوبی مقدار تحریف را در عرض های مختلف جغرافیایی به نمایش می گذارد. معمولاً در نقشه هایی که با استفاده از سیستم تصویر استوانه ای تهیه شده اند، یک مقیاس خطی مرکب، برای نمایش مقیاس نقشه در عرض های مختلف جغرافیایی ارائه می گردد که نمودار زیر، نمونه ای از آن می باشد.

سیستم های تصویر نقشه

کره جغرافیایی، بهترین شیوه نمایش نقشه زمین است زیرا شکل، موقعیت و اندازه کشورها و قاره ها به نسبت مساوی کوچک می شود و تناسب خود را دقیقاً حفظ می کند. بدین طریق فواصل، مساحت ها و جهت ها نیز دقیقاً اندازه گیری می شود. این شیوه ساده اما مؤثر تهیه نقشه قرن ها مورد استفاده دریانوردان قرار داشت و آنان با استفاده از کره های جغرافیایی مسیر خود را تعیین می کردند. اما همیشه و به ویژه در اندازه های بزرگ، استفاده از کره های جغرافیایی به علت بزرگی بیش از اندازه آن مقدور نیست و به علاوه حمل و نقل و جابجایی آن هم مشکل آفرین است. به همین خاطر معمولاً نقشه های جغرافیایی را از طریق ترسیم نقشه زمین بر روی سطوح مستوی مورد استفاده قرار می دهند. اما تبدیل نقشه های سطوح کروی به سطوح مستوی به آسانی صورت نمی گیرد و در عمل مشکلاتی به وجود می آید. علت عمده این مطلب را می توان هنگام پوست کندن پرتقال یا نارنج مشاهده نمود، زیرا نمی توان پوست این میوه کروی شکل را به صورت یک سطح صاف و یکپارچه درآورد، مگر این که شکافهایی در آن ایجاد کنیم و یا اینکه برخی قسمتهای آن را بکشیم.

اصولاً نحوه تبدیل یا انتقال سطح کروی به سطح مستوی را سیستم تصویر می نامند که اصل آن بر ترسیم شبکه طول و عرض جغرافیایی از طریق برش و گسترش نقشه زمین یا تاباندن نور از یک نقطه فرضی به کره زمین و امتداد آن تا یک صفحه معین و تطبیق نقشه مناطق مختلف بر این شبکه بندی قرار دارد. با این که صدها نوع سیستم تصویر نقشه وجود دارد، با این حال هیچ یک از آنها نمی تواند سطح کروی زمین را به طور کامل، صحیح و بدون تحریف و اعوجاج نشان دهد. هرچه مقیاس نقشه ها بزرگتر شود و محدوده کمتری را در بر بگیرد، ضریب تحریف کمتر خواهد شد، برای نواحی وسیع تر، چشم پوشی از برخی دقیق و ظرافت کار اجتناب ناپذیر است.

بیشتر سیستم های تصویر طوری طراحی شده اند که ویژگیهای معینی از سطح کروی زمین را حفظ نمایند. مسلماً حفظ یک خصوصیت به فدا شدن سایر خصوصیات منجر خواهد شد و در آن واحد نمی توان همه ویژگیهای را که در زیر توضیح داده می شود، در یک سیستم تصویر حفظ نمود.

۱- مساحت صحیح: در این گونه تصویرها مساحت پهنه های مختلف زمین به نسبت مساوی ترسیم می شوند. به طور مثال، اگر شما برش نمونه از یک قاج ۱۰ درجه ای از نیمکره شمالی را (مطابق شکل مقابل) در نظر بگیرید، می بینید که وسعت های ۱۰ درجه در ۱۰ درجه از خط استوا تا نقطه قطب شمال مشخص شده است. همان گونه که از مقایسه مساحت های این بلوک های ۱۰ درجه ای مشخص است نسبت اولین بلوک در پائین تا آخرین بلوک در بالا تقریباً معادل ۱ به ۱۱ می باشد. سیستم های تصویری که این نسبت مساحت ها را حفظ می کنند، هم پهنه یا هم سطح و یا همولوگرافیک نامیده می شوند.

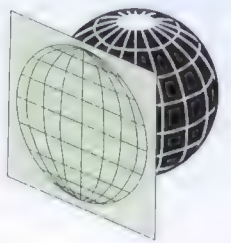
۲- فاصله صحیح: در این نوع تصویرها، که به سیستم تصویر هم فاصله موسوم است، برای فاصله ها در نصف النهارها حفظ می شود و همچنین اگر سیستم تصویر «هم فاصله صفحه ای» باشد، این حکم در مورد هر خطی که از وسط تصویر بگذرد جاری و ساری است.

۳- صحت شکل: این ویژگی فقط در مورد نواحی کوچک به دست می آید، زیرا بایستی کمترین حد انحراف یا اعوجاج را در محور X ها و Y ها داشته باشد. سیستم های تصویری که این ویژگی را دارند به سیستم های تصویر همسان (متشابه) یا اورتومورفیک مشهورند.

به منظور اجتناب از اعوجاج و تحریفی که در لبه کناری برخی سیستم های تصویر موجود است، فقط از بخش میانی این گونه سیستم های تصویر در نقشه های اطلسها استفاده می شود. در زیر سه گروه از مهمترین سیستم های تصویر نقشه شرح داده شده است:

سیستم تصویر صفحه ای (ازیموتال)

در این گونه سیستم های تصویر، بخشی از شبکه بندی طول و عرض جغرافیایی، از کره به یک صفحه مسطح مماس با یک نقطه آن منتقل می گردد. اگر نقطه تماس روی خط استوا قرار داشته باشد به حالت استوایی، اگر روی هریک از قطبین باشد، حالت قطبی و اگر در هر جای دیگر کره واقع شود به حالت مایل موسوم است. هر خط مستقیمی که از نقطه تماس صفحه و کره عبور کند، کوتاهترین فاصله از آن نقطه

است و دایره ای عظیمه است. در نوع نومونیک این سیستم، هر خط مستقیمی یک دایره عظیمه است، اما هر چه از مرکز به طرف لبه ها برویم، تغییرات زاویه و مساحت به طور فزاینده ای از مرکز تصویر افزایش می یابد و در نتیجه از کاربرد عمودی آن کاسته است. در این سیستم به پنج طریق می توان شبکه بندی طول و عرض جغرافیایی را از روی کره به سطح مستوی منتقل نمود که عبارتند از: هم فاصله، هم سطح، اورتوگرافیک، نومونیک و استروگرافیک یا همسان. در تصویر وسطی پائین چگونگی تغییر در شبکه بندی مختصات جغرافیایی در ۵ حالت مختلف فوق دیده می شود.

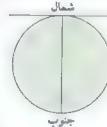
حالت استوایی

مثال ارائه شده در این شکل، سیستم تصویر صفحه ای هم پهنه لامبرت را نشان می دهد. این تنها سیستم تصویری است که در آن هم مساحت های برابر و هم تناسب درست شکل مناطق در مرکز آن مراعات شده است.

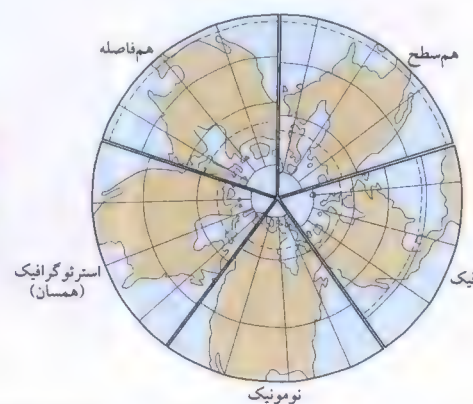
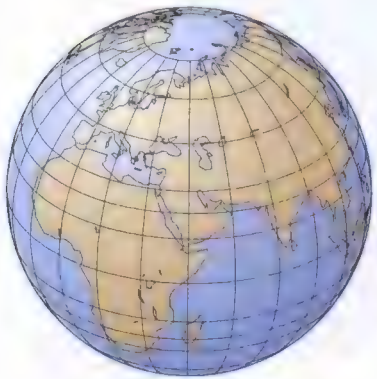
حالت قطبی

حالت قطبی ساده ترین مورد برای سیستم تصویر است و شکلهای پائین، با استفاده از نقشه امریکای شمالی، به خوبی اختلافات ۵ شیوه مختلف ترسیم سیستم صفحه ای را در مقایسه سطح پوشش و میزان تحریف آنها نمایش می دهد.

حالت مایل

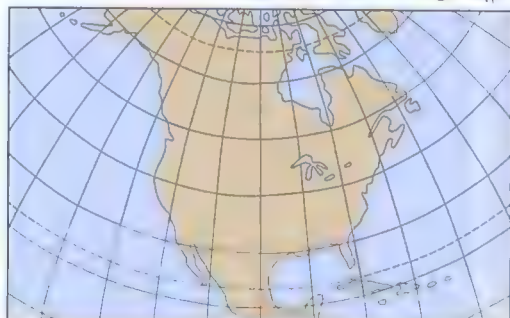
نقطه تماس صفحه و کره در هر نقطه ای میان خط استوا و نقطه قطب جنوب یا شمال ممکن است قرار گیرد. در حالت اورتوگرافیک این سیستم، حالت مایل شرایطی را به وجود می آورد که تصویری گرافیک از زمین از هر زاویه ای فراهم شود. از این شیوه می توان هم در حالت قطبی و هم در حالت استوایی نیز استفاده نمود. این حالت نه تنها در مورد زمین کاربرد دارد بلکه برای ماه و سیارات دیگر نیز از آن استفاده می شود.

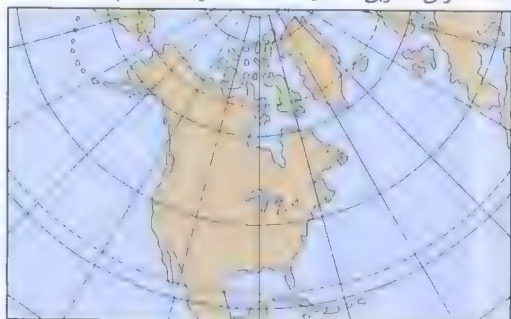
سیستم تصویر بون (بن)

سیستم تصویر مخروطی تعدیل شده ای با ویژگی متساوی السطوح یا هم پهنه می باشد. اندازه فاصله ها در امتداد مدار تماس و نصف النهار مرکزی کاملاً حقیقی است، اما هرچه از نصف النهار مرکزی دور شویم، نصف النهارها حالت منحنی محدب پیدا می کنند و رفته رفته بر انحنای آنها افزوده می شود. از آنجا که این سیستم از نوع سیستم های هم پهنه می باشد مناسب مناطق قطبی نیست.

سیستم تصویر مخروطی هم پهنه آلبرز

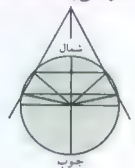
در این سیستم مخروطی هم از دو مدار استاندارد استفاده می شود و مدارهای مورد نظر در تطابق با کشور یا منطقه مورد نظر انتخاب می گردند. این سیستم به ویژه برای تهیه نقشه های مناطق پهناور در امتداد شرقی - غربی مانند ایالات متحده آمریکا، مناسب است.

سیستم مخروطی با یک مدار استاندارد

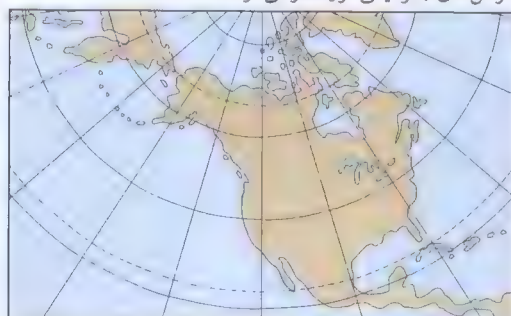

سیستم مخروطی با دو مدار استاندارد

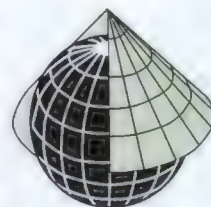
سیستم تصویر مخروطی با دو نقطه تماس

در این روش، مخروط در دو نقطه موسوم به مدارهای استاندارد کره را قطع می کند. این سیستم، سیستمی متساوی السطوح نیست و اندازه ها در فاصله میان دو خط تماس کاهش می یابد و در ورای مدارهای استاندارد بزرگ می شود. انتخاب صحیح و متناسب مدارهای استاندارد، موجب به دست آمدن تصاویر خوبی از محدوده عرض های جغرافیائی مورد نظر می گردد.

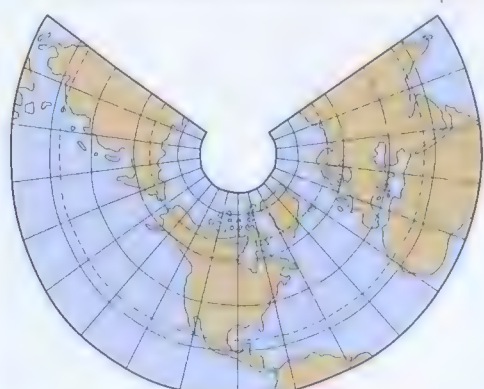
سیستم تصویر مخروطی

در این سیستم، تصاویر از انتقال شبکه طول و عرض جغرافیائی از کره زمین بر روی یک مخروط مماس بر آن به دست می آید. خط تماس معمولاً یکی از مدارهای عرض جغرافیائی است و به مدار استاندارد موسوم می باشد. این خط تماس همیشه به صورت یک قوس ترسیم می شود و مقیاس در امتداد آن صحیح است. از این سیستم بیشتر برای تهیه نقشه مناطق واقع در عرض های میانه استفاده می شود. همچنین برای کاهش میزان تحریف در بخش بزرگتری از نقشه، می توان به جای مماس کردن مخروط با کره، آن را به صورت متقاطع در نظر گرفت. در این حالت دو مدار استاندارد به دست می آید که صحت مقیاس نقشه در امتداد این دو مدار حفظ خواهد شد و میزان تحریف بین این دو مدار نیز کاهش خواهد یافت.

سیستم تصویر مخروطی ساده

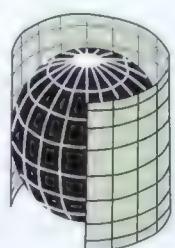
در این حالت، نسبتها علاوه بر امتداد خط تماس یا مدار استاندارد، در تمام نصف النهارها نیز صحیح است. انتخاب مدار استاندارد از اهمیت خاصی برخوردار است، زیرا هر چه از مدار استاندارد دور شویم میزان تحریف افزایش خواهد یافت. از این سیستم عمدتاً برای ترسیم نقشه مناطق یا قاره ها در مقیاس کوچک استفاده می شود.

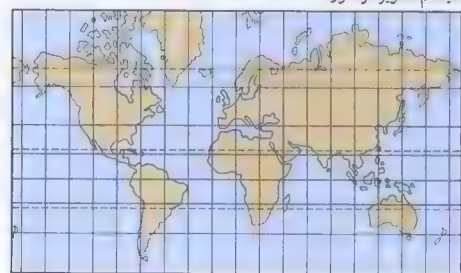
سیستم های تصویر استوانه ای و جهان نما

این گروه از سیستم های تصویر برای تهیه نقشه های جهان است و گستره وسیعی از انواع نقشه های جهان را در بر می گیرد و در اینجا فقط به چند نمونه آنها اشاره می شود:

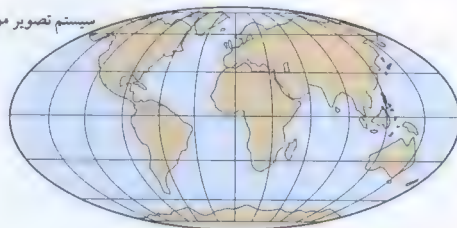
سیستم تصویر استوانه ای از انتقال خطوط شبکه مختصات جغرافیائی از سطح کره زمین بر یک استوانه مماس بر آن به وجود می آید. در تصویر نمونه سمت راست، این استوانه با خط استوا مماس شده است، اما میتوان کره را در داخل استوانه چرخاند و با نقاط مختلف آن مماس نمود. اگر خط تماس از دو قطب عبور نماید، تصویر به دست آمده نمای «ترنسورز» نامیده می شود. اما اگر خط تماس بین خط استوا و قطبین قرار گیرد به آن نمای مایل گفته می شود. اگرچه سیستم های تصویر استوانه ای تمام خشکی های مهم زمین را پوشش می دهد، اما هرچه از خط استوا به طرف قطب برویم بر مقدار تحریف مساحت و شکل افزوده می شود. سیستم تصویر مرکاتور، که بر اساس سیستم تصویر استوانه ای، توسط یک جغرافیدان هلندی، به همین نام تهیه شده، بیشترین کاربرد را از قرن شانزدهم تا کنون در کشتیرانی و دریانوردی داشته است. اگرچه به لحاظ خشکی های زمین این سیستم فقط تا ۱۵ درجه عرض جنوبی و شمالی، در طرفین خط استوا مورد استفاده دارد، اما به لحاظ استفاده در جهت یابی، در تمام عرض های جغرافیائی قابل استفاده می باشد.

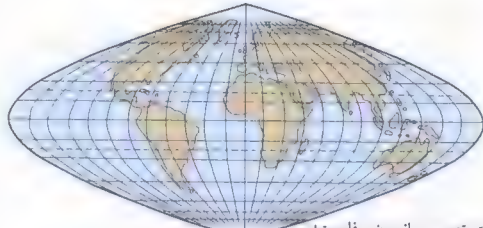
سیستم تصویر مرکاتور

سیستم تصویر مولواید

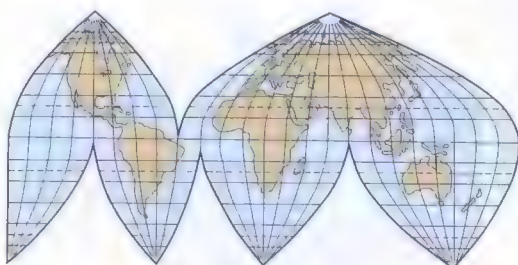

سیستم تصویر سانسون - فلمستید

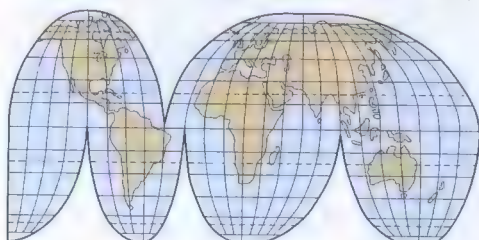

سیستم تصویر مولواید و سانسون - فلمستید

هر دوی این سیستم های استوانه ای کاذب مشهورند، زیرا اگرچه مبنای تهیه آنها بر سیستم های استوانه ای قرار دارد، اما از آنجا که نصف النهارها در طرفین خط استوا به سمت یک نقطه مرکزی به عنوان قطب تمایل پیدا می کنند، از حالت استوانه ای که مبنای آن نصف النهارهای موازی است خارج می شوند. این ویژگی به این تصاویر اجازه می دهد که مقدار انحراف در حوالی قطب ها را کاهش دهند و در عین حال به سیستمی هم پهنه تبدیل گردند. برای بهتر تصویر کردن قاره ها، در این تصاویر بریدگیهایی ایجاد می شود که به سیستم های گسسته معروف هستند. چنین سیستم هایی اساساً برای تهیه نقشه های آماری به کار می روند.

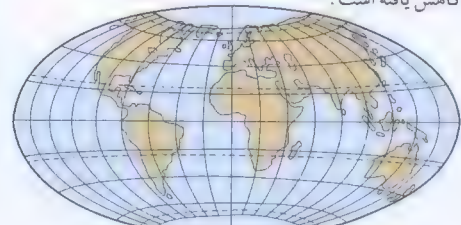
سیستم تصویر سانسون - فلمستید گسته

سیستم تصویر مولواید گسته

سیستم تصویر هامر

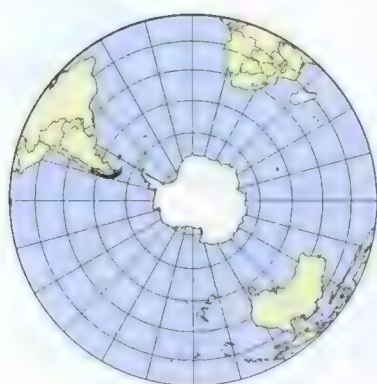
سیستم تصویر هامر از توسعه و گسترش تصویر صفحه ای هم پهنه لامبرت به دست آمده است. مانند سیستم های سانسون - فلمستید و مولواید، مقدار تحریف در کناره های تصویر افزایش یافته اما با ایجاد انحناء در مدارها، این تحریف تا حدودی کاهش یافته است.

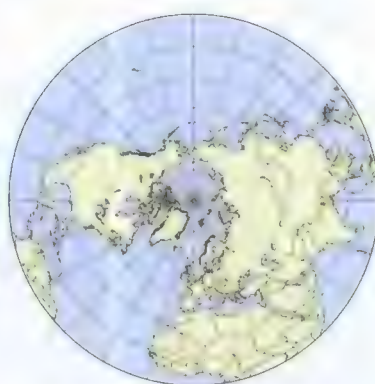

اطلاعات جغرافیایی

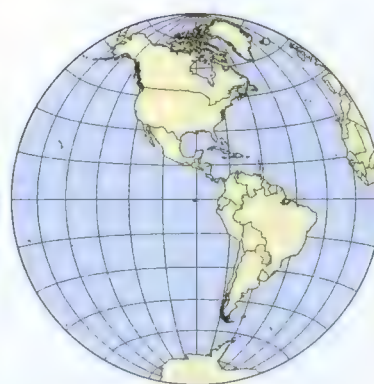
نیمکره‌های زمین

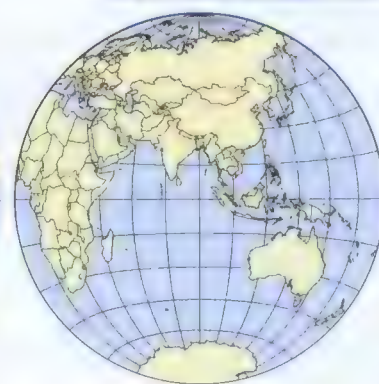
نیمکره جنوبی

نیمکره شمالی

نیمکره غربی

نیمکره شرقی

اقیانوس‌ها و دریاها

اقیانوس اطلس

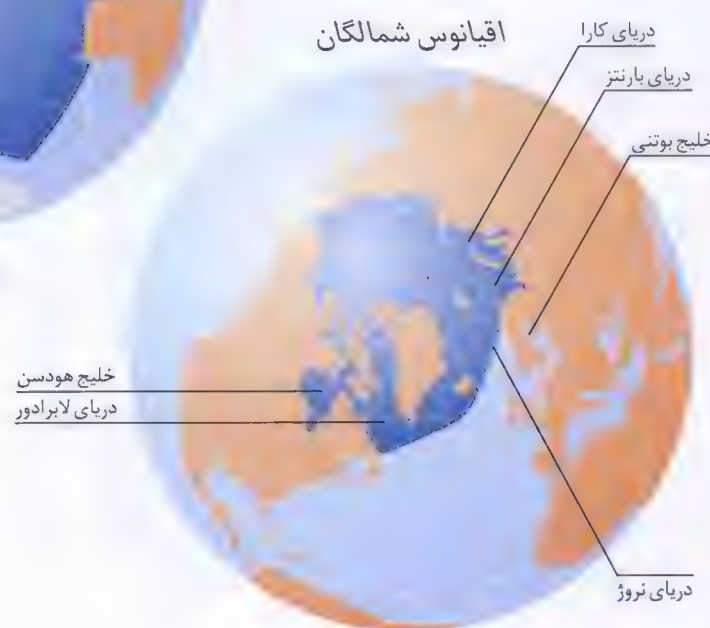
اقیانوس کبیر (آرام)

اقیانوس هند

اقیانوس جنوبگان

اقیانوس شمالگان

قاره امریکای شمالی

مساحت: ۲۴,۳۹۸,۴۷۵ کیلومتر مربع (سومین قاره جهان)
 جمعیت: ۵۳۶,۱۹۲,۱۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهارمین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۲۲ نفر در کیلومتر مربع (چهارمین قاره پرتراکم جهان)
 تعداد کشورها: ۲۲ کشور
 بزرگترین کشور: کانادا (۹,۹۷۰,۶۱۰ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: ایالات متحده آمریکا (۳۱۰,۰۶۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: مکزیکوسیتی، مکزیک (۸,۴۶۳,۹۰۶ نفر در سال ۲۰۰۸)
 بلندترین کوه: کوه مک‌کینلی (۶,۱۹۴ متر، در کشور آمریکا)
 طولانی‌ترین رود: رود می‌سی‌سی‌پی (۵,۹۶۹ کیلومتر، در آمریکا)
 بزرگترین جزیره: گروئنلند (۲,۱۷۵,۶۰۰ کیلومتر مربع، متعلق به دانمارک)
 بزرگترین دریاچه: دریاچه سوپریور (۸۲,۱۰۰ کیلومتر مربع، در مرز آمریکا و کانادا)
 پست‌ترین نقطه: دره مرگ (دث ولی) (۸۶ متر پایین‌تر از سطح دریا، در کشور آمریکا)
 بلندترین سد: سد مانوئل مورنو تورس (به ارتفاع ۲۶۱ متر بر روی رود گریخالوا در مکزیک)

قاره امریکای جنوبی

مساحت: ۱۷,۸۰۸,۶۹۵ کیلومتر مربع (چهارمین قاره جهان)
 جمعیت: ۳۸۸,۵۸۳,۵۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجمین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۲۱/۸ نفر در کیلومتر مربع (پنجمین قاره پرتراکم جهان)
 تعداد کشورها: ۱۳ کشور
 بزرگترین کشور: برزیل (۸,۵۴۷,۴۰۴ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: برزیل (۱۹۲,۲۵۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: بوئنوس آیرس، آرژانتین (۱۲,۰۴۶,۷۹۹ نفر در سال ۲۰۰۸)
 بلندترین کوه: کوه آکونکاگوا (۶,۹۶۰ متر، در کشور آرژانتین)
 طولانی‌ترین رود: رود آمازون (۶,۵۱۶ کیلومتر، در برزیل و پرو)
 بزرگترین جزیره: تیرادل فوئگو (۴۷,۰۰۰ کیلومتر مربع، در کشورهای آرژانتین و شیلی)
 بزرگترین دریاچه: دریاچه تی‌تی‌کا‌کا (۸,۳۴۰ کیلومتر مربع، در مرز بولیوی و پرو)
 پست‌ترین نقطه: لاگونا دل کاربون (۱۰۵ متر پایین‌تر از سطح دریا، در کشور آرژانتین)
 بلندترین سد: سد آلبرتو لیئراس (به ارتفاع ۲۵۰ متر بر روی رود گواویو در کلمبیا)

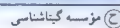

قاره اقیانوسیه

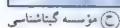
مساحت: ۸,۵۱۴,۹۸۶ کیلومتر مربع (ششمین قاره جهان)
 جمعیت: ۳۵,۹۲۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (ششمین قاره جهان)
 تراکم جمعیت: ۴/۲ نفر در کیلومتر مربع (ششمین قاره پرتراکم جهان)
 تعداد کشورها: ۱۴ کشور
 بزرگترین کشور: استرالیا (۷,۶۸۲,۳۰۰ کیلومتر مربع)
 پرجمعیت‌ترین کشور: استرالیا (۲۲,۴۰۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
 پرجمعیت‌ترین شهر: سیدنی، استرالیا (۴,۱۱۹,۱۹۱ نفر در سال ۲۰۰۶)
 بلندترین کوه: کوه جایا (۵,۰۲۹ متر، در جزیره گینه نو، اندونزی)
 طولانی‌ترین رود: رود مورای-دارلینگ (۳,۷۵۰ کیلومتر، در کشور استرالیا)
 بزرگترین جزیره: گینه نو (۸۰۸,۵۱۰ کیلومتر مربع، در کشورهای پاپوا گینه نو و اندونزی)
 بزرگترین دریاچه: دریاچه ار (۸,۹۰۰ کیلومتر مربع، در کشور استرالیا)
 پست‌ترین نقطه: دریاچه ار (۱۵ متر پایین‌تر از سطح دریا، در کشور استرالیا)
 بلندترین سد: سد دارتماوت (به ارتفاع ۱۸۰ متر بر روی رود میتامیتا در استرالیا)

اقیانوس منجمد

راهنما

- پایتخت
- شهر مهم
- مرز بین المللی
- مرز دریایی

نقشه سیاسی

جهان

مقیاس: ۱:۶۳,۵۰۰,۰۰۰
(در مدارهای ۴۵ درجه شمالی و جنوبی)

۱۵۰۰ ۱۵۰۰ ۳۰۰۰ ۴۵۰۰ ۶۰۰۰
کیلومتر

نقشه توزیع جمعیت جهان

توزیع و رشد جمعیت

جمعیت در سراسر جهان به صورت کاملاً نامنظمی پراکنده شده است. همان گونه که در نقشه «توزیع جمعیت جهان» مشخص است، بیش از یک چهارم خشکی های جهان خالی از سکنه است یا تراکم جمعیت بسیار پائینی دارد. حداقل یک چهارم مناطق جهان نیز دارای جمعیتی با تراکم ۱۰ نفر در کیلومتر و بیشتر می باشد. عمده تمرکز جمعیت در این نواحی به شرق آسیا، شبه قاره هند و اروپا تعلق دارد که بیش از نیمی از جمعیت جهان را در خود جای داده اند. چین و هند که در نقشه به طور چشمگیری خودنمایی می کنند، مجموعاً حدود دو پنجم جمعیت جهان را به خود اختصاص داده اند.

در خلال نیمه دوم قرن بیستم، جمعیت جهان با رشدی فزاینده و بیش از هر زمانی افزایش یافته است. در حالی که تا سال ۱۸۰۴ جمعیت جهان هیچگاه به مرز یک میلیارد نفر نرسیده بود، ۱۲۳ سال طول کشید تا در سال ۱۹۲۷ این میزان به دو میلیارد نفر برسد. سپس در عرض ۳۳ سال جمعیت جهان در سال ۱۹۶۰ به سه میلیارد نفر و بعد در طی ۱۴ سال به ۴ میلیارد، در ۱۳ سال بعدی به ۵ میلیارد و در ۱۲ سال پس از آن در سال ۱۹۹۹ از مرز ۶ میلیارد نفر هم گذشت. با این حال پیش بینی می شود که تا سال ۲۰۵۰ حدود ۳ میلیارد نفر دیگر بر جمعیت جهان افزوده شود. از سال ۱۹۵۰ رشد جمعیت به صورتی کاملاً نابرابر در قاره های جهان توزیع شده است. در حالی که تعداد جمعیت در طی ۵۰ سال گذشته به شدت افزایش یافته و به طور مثال در نواحی توسعه نیافته، به ویژه در جنوب و جنوب شرقی آسیا، تا ۸۹٪ بر میزان جمعیت افزوده شده، جمعیت کشورهای اروپایی تقریباً ثابت مانده و نسبت افراد مسن و سالخورده در این کشورها به سرعت در حال افزایش است. اگرچه چین و هند به تنهایی بیش از یک سوم افزایش جمعیت جهان را به خود اختصاص داده اند، اما بیشترین میزان رشد جمعیت متعلق به کشورهای مناطق نیمه صحرایی افریقا است. آخرین داده های آماری در مورد رشد جمعیت کشورها حاکی از ادامه تقابل بین کشورهای پیشرفته و توسعه نیافته است. رشد سالانه ۱/۵٪ یا بیشتر در کشورهای آمریکای لاتین، افریقا و نیمه جنوبی آسیا کاملاً عادی است. تعدادی از کشورها از مرز ۳٪ نیز گذشته اند که اگر به همین ترتیب ادامه دهند، جمعیت آنها در ظرف مدتی کمتر از ۲۳ سال به دو برابر خواهد رسید.

تحول جمعیتی

در ورای الگوی رشد جمعیت، روند تحول جمعیتی قرار دارد که طی آن کشورها از مرحله ای عبور می کنند که میزان مرگ و میر کاهش پیدا می کند و سپس از مرحله باروری بالا گذر می کنند. بیشتر کشورهای جهان از مرحله اول گذر کرده اند تا جایی که میانگین امید به زندگی در هنگام تولد در بیشتر کشورهای توسعه نیافته به ۶۳ سال رسیده که از میانگین ۷۵ سال برای کشورهای پیشرفته خیلی عقب تر نیست. حتی در این حالت نیز میزان مرگ و میر نوزادان که شاخص بسیار مناسب و گویایی از سطح پیشرفت کشورها محسوب می شود، به عنوان یک نقطه چالش مهم در کشورهای کمتر توسعه یافته باقی می ماند. میزان مرگ و میر کودکان در این کشورها به طور متوسط ۶۳ نفر در هر هزار تولد است، در حالی که این رقم در مورد کشورهای پیشرفته، ۹ نفر در هر هزار تولد می باشد. کشورهای مناطق نیمه صحرایی افریقا دیرتر از بیشتر کشورهای سایر نقاط جهان گذر از مرحله اول را آغاز کرده اند و میزان امید به زندگی در این کشورها حداکثر به ۴۸ سال می رسد. به علاوه میزان مرگ و میر کودکان در هنگام تولد نیز بسیار بالا است و همزمان مبتلایان به بیماری ایدز و مرگ و میرهای ناشی از آن هم افزایش یافته است.

کاهش میزان باروری در زنان نقشی اساسی در انتقال به مرحله دوم گذار جمعیتی و همچنین ثابت نگاه داشتن میزان رشد جمعیت در آینده دارد. بیشتر کشورهای پیشرفته جهان این روند را به خوبی طی کرده اند. به طور خاص، میزان کل باروری در اروپا (میانگین تعداد کودکانی که هر زن می تواند به دنیا بیاورد) در حال حاضر ۱/۴ نفر است که به مراتب کمتر از «میزان جایگزینی» است. «میزان جایگزینی» حداقل معادل ۲/۱ تولد برای هر زن بارور است که طبق آن جمعیت در حدی متعادل باقی می ماند. بر خلاف این، میانگین میزان باروری در کشورهای کمتر توسعه یافته (به استثنای چین) معادل ۳/۸ تولد در هر زن بارور است و تازه این در حالی است که این رقم در مورد کشورهای نیمه صحرایی افریقا به ۶/۵ نیز می رسد.

پر جمعیت ترین شهرهای جهان

رتبه	نام شهر	نام کشور	جمعیت (۲۰۰۸)
۱۶	تهران	ایران	۷,۸۷۳,۰۰۰
۱۷	کینشاسا	کنگو (زئیر)	۷,۲۷۳,۹۴۷
۱۸	قاهره	مصر	۶,۷۵۸,۵۸۱
۱۹	داکا	بنگلادش	۶,۷۳۷,۷۷۴
۲۰	بانکوک	تایلند	۶,۳۵۵,۱۴۴
۲۱	گوآنجدو	چین	۶,۱۷۲,۸۳۹
۲۲	ریودوژانیرو	برزیل	۶,۱۶۱,۰۲۷
۲۳	سانتیاگو	شیلی	۵,۴۲۸,۵۹۰
۲۴	تیانجین	چین	۵,۳۳۲,۱۴۰
۲۵	شانگو	چین	۴,۸۴۰,۵۲۰
۲۶	کلکته	هند	۴,۵۸۰,۵۴۶
۲۷	سنگاپور	سنگاپور	۴,۴۳۶,۰۰۰
۲۸	مدرس (چنای)	هند	۴,۳۴۳,۶۴۵
۲۹	راتکون	میانمار (برمه)	۴,۱۰۷,۰۰۰
۳۰	نانجینگ	چین	۴,۱۰۵,۳۳۶
۱	کراچی	پاکستان	۱۲,۱۳۰,۰۰۰
۲	بوتنوس آیرس	آرژانتین	۱۲,۰۴۶,۷۹۹
۳	بمبئی	هند	۱۱,۹۷۸,۴۵۰
۴	شانگهای	چین	۱۱,۲۸۳,۷۱۴
۵	سائوپائولو	برزیل	۱۰,۹۹۰,۲۴۹
۶	استانبول	ترکیه	۱۰,۷۵۷,۳۲۷
۷	مسکو	روسیه	۱۰,۴۲۵,۰۷۵
۸	سئول	کره جنوبی	۱۰,۴۲۱,۷۸۲
۹	دهلی	هند	۹,۸۷۹,۱۷۲
۱۰	جاکارتا	اندونزی	۸,۸۳۹,۲۴۷
۱۱	توکیو	ژاپن	۸,۷۱۷,۵۲۹
۱۲	پکن	چین	۸,۵۸۰,۳۷۶
۱۳	مکزیکوسیتی	مکزیک	۸,۴۶۳,۹۰۶
۱۴	نیویورک	امریکا	۸,۲۴۷,۵۲۷
۱۵	ووهان	چین	۸,۰۰۱,۵۴۱

پر جمعیت ترین کشورهای جهان

رتبه	نام کشور	جمعیت (۲۰۱۰)
۱	چین	۱,۳۳۰,۰۸۵,۰۰۰
۲	هند	۱,۱۷۳,۱۰۸,۰۰۰
۳	ایالات متحده آمریکا	۳۱۰,۰۶۲,۰۰۰
۴	اندونزی	۲۳۲,۵۱۷,۰۰۰
۵	برزیل	۱۹۳,۲۵۳,۰۰۰
۶	پاکستان	۱۸۴,۴۰۵,۰۰۰
۷	نیجریه	۱۵۸,۲۵۹,۰۰۰
۸	بنگلادش	۱۵۸,۰۶۶,۰۰۰
۹	روسیه	۱۴۱,۸۹۲,۰۰۰
۱۰	ژاپن	۱۲۷,۳۲۰,۰۰۰
۱۱	مکزیک	۱۰۸,۳۹۶,۰۰۰
۱۲	فیلیپین	۹۳,۶۱۷,۰۰۰
۱۳	ویتنام	۸۷,۱۱۷,۰۰۰
۱۴	مصر	۸۴,۴۷۴,۰۰۰
۱۵	آلمان	۸۱,۶۴۴,۰۰۰
۱۶	اتیوپی	۷۹,۴۵۶,۰۰۰
۱۷	ایران	۷۳,۸۸۷,۰۰۰
۱۸	ترکیه	۷۳,۰۸۵,۰۰۰
۱۹	کنگو کینشاسا (زئیر)	۶۷,۸۲۷,۰۰۰
۲۰	تایلند	۶۷,۰۹۰,۰۰۰
۲۱	فرانسه	۶۲,۹۶۲,۰۰۰
۲۲	انگلستان	۶۲,۲۲۷,۰۰۰
۲۳	ایتالیا	۶۰,۴۸۷,۰۰۰
۲۴	میانمار (برمه)	۵۳,۴۱۴,۰۰۰
۲۵	آفریقای جنوبی	۴۹,۹۹۱,۰۰۰
۲۶	کره جنوبی	۴۹,۱۶۹,۰۰۰
۲۷	اسپانیا	۴۶,۵۰۶,۰۰۰
۲۸	اوکراین	۴۵,۸۵۸,۰۰۰
۲۹	کلمبیا	۴۴,۲۰۵,۰۰۰
۳۰	تانزانیا	۴۱,۸۹۳,۰۰۰

بزرگترین کشورهای جهان

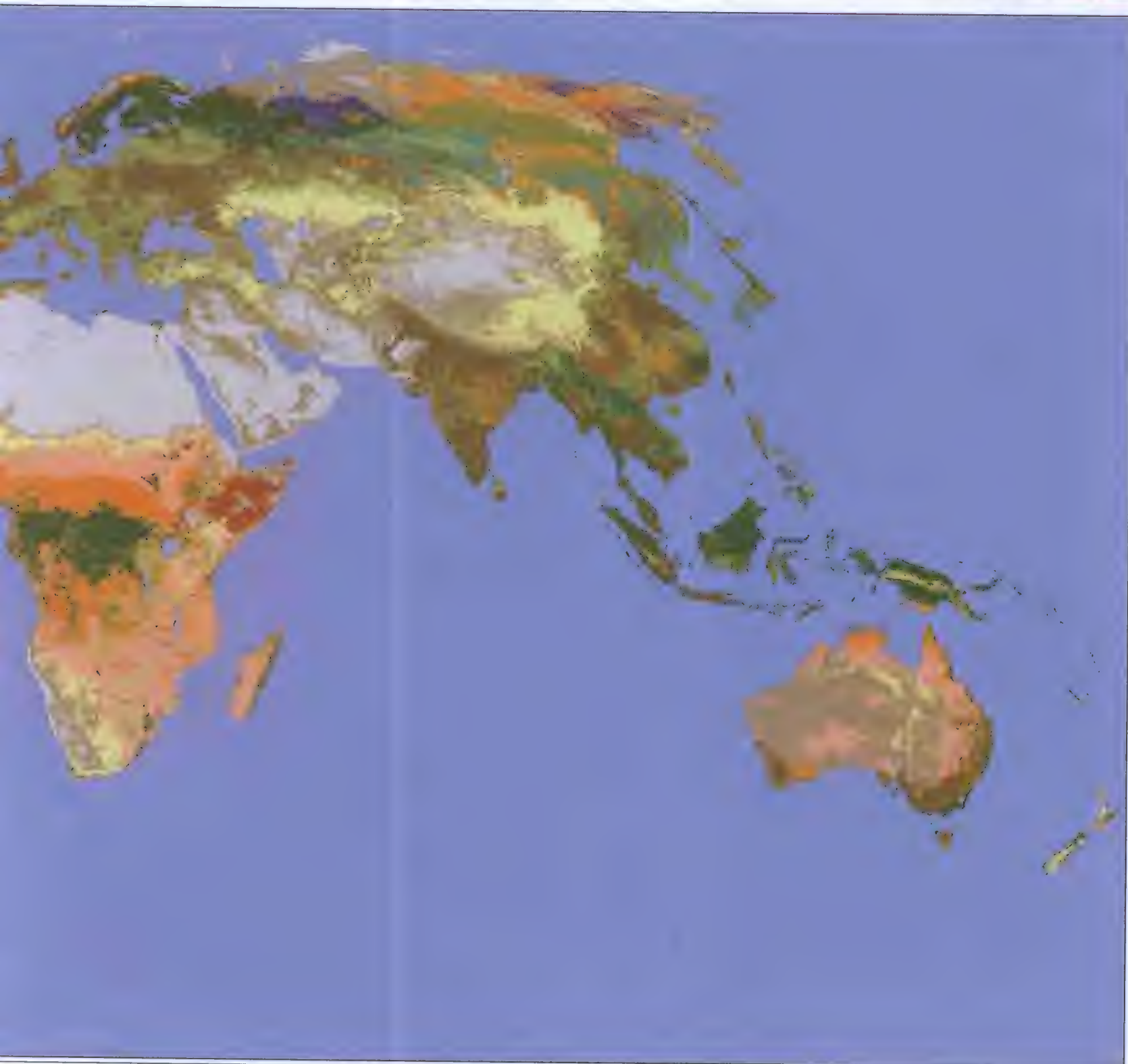
رتبه	نام کشور	مساحت (کیلومتر مربع)
۱	روسیه	۱۷,۰۷۵,۴۰۰
۲	کانادا	۹,۹۷۰,۶۱۰
۳	چین	۹,۵۷۲,۹۰۰
۴	ایالات متحده آمریکا	۹,۳۶۳,۳۶۴
۵	برزیل	۸,۵۴۷,۴۰۴
۶	استرالیا	۷,۶۸۲,۳۰۰
۷	هند	۳,۱۶۵,۵۹۶
۸	آرژانتین	۲,۷۸۰,۰۹۲
۹	قزاقستان	۲,۷۱۷,۳۰۰
۱۰	الجزایر	۲,۳۸۱,۷۴۱
۱۱	کنگو کینشاسا (زئیر)	۲,۳۴۴,۸۸۵
۱۲	عربستان سعودی	۲,۲۴۰,۰۰۰
۱۳	مکزیک	۱,۹۵۸,۲۰۱
۱۴	اندونزی	۱,۹۰۴,۴۳۳
۱۵	سودان	۱,۸۸۶,۰۶۸
۱۶	لیبی	۱,۷۵۷,۰۰۰
۱۷	ایران	۱,۶۴۸,۱۹۵
۱۸	مغولستان	۱,۵۶۶,۵۰۰
۱۹	پرو	۱,۲۸۵,۲۱۶
۲۰	چاد	۱,۲۸۴,۰۰۰
۲۱	نیجر	۱,۲۶۷,۰۰۰
۲۲	آنگولا	۱,۲۴۶,۷۰۰
۲۳	مالی	۱,۲۴۰,۱۹۲
۲۴	آفریقای جنوبی	۱,۲۱۹,۰۹۰
۲۵	کلمبیا	۱,۱۴۱,۷۴۸
۲۶	اتیوپی	۱,۱۳۳,۸۸۲
۲۷	بولیوی	۱,۰۹۸,۵۸۱
۲۸	موریتانی	۱,۰۳۰,۷۰۰
۲۹	مصر	۹۹۷,۷۳۹
۳۰	تانزانیا	۹۴۵,۰۸۷

مساحت و جمعیت قاره‌ها و جهان

نام	مساحت (کیلومتر مربع)	جمعیت (۲۰۱۰)
جهان	۱۳۵,۷۹۱,۶۶۷	۶,۸۴۰,۳۴۴,۹۰۰
آسیا*	۳۱,۷۶۲,۹۵۱	۴,۱۱۸,۰۲۶,۰۰۰
اروپا*	۲۳,۰۴۰,۳۹۶	۷۳۸,۴۰۱,۴۰۰
آفریقا	۳۰,۲۵۶,۵۹۹	۱,۰۲۳,۲۱۹,۹۰۰
آمریکای جنوبی	۱۷,۸۰۸,۶۹۵	۳۸۸,۵۸۳,۵۰۰
آمریکای شمالی	۲۴,۳۹۸,۴۷۵	۵۳۶,۱۹۲,۱۰۰
اقیانوسیه	۸,۵۱۴,۹۸۶	۳۵,۹۲۲,۰۰۰

* در این جدول آمار مساحت (بیش از ۱۳ میلیون کیلومتر مربع) و جمعیت روسیه آسیایی جزء اروپا محاسبه شده است. همچنین آمریکای شمالی شامل آمریکای مرکزی و جزایر کارائیب هم می‌باشد.

نقشه پوشش گیاهی جهان

راهنمای نقشه

- ۱- جنگل های برگ سوزنی همیشه سبز
- ۲- جنگل های برگ پهن همیشه سبز
- ۳- جنگل های برگ سوزنی خزان دار
- ۴- جنگل های برگ پهن خزان دار
- ۵- جنگل های مختلط
- ۶- بوته زار و درختچه زارهای بسته
- ۷- بوته زار و درختچه زارهای باز
- ۸- ساوانای جنگلی
- ۹- ساوانا
- ۱۰- علفزار و چمنزار
- ۱۱- باتلاق، مرداب و اراضی آبگیر
- ۱۲- اراضی تحت کشاورزی
- ۱۳- مناطق مسکونی (شهری)
- ۱۴- اراضی تحت کشاورزی/رویدنی های طبیعی
- ۱۵- برف و یخ
- ۱۶- نواحی لم یزرع
- ۱۷- دریا و رودخانه

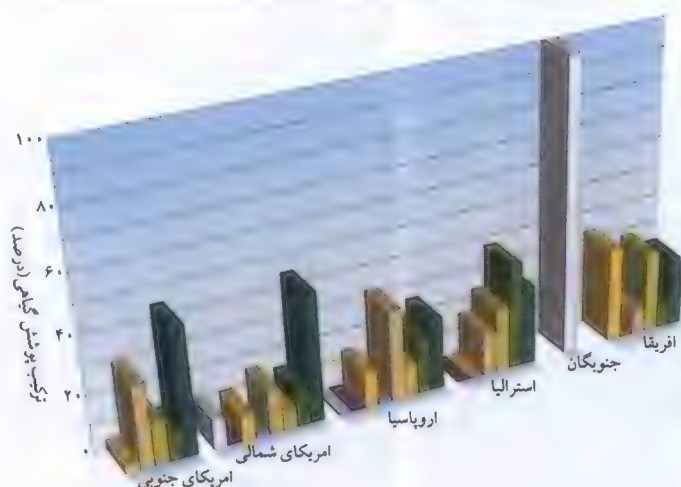
راهنمای طبقه بندی نمودارها

طبقه بندی عمومی	طبقه بندی «برنامه بین المللی زیست کره زمین»
جنگل / درختزار	۱- جنگل های برگ سوزنی همیشه سبز ۲- جنگل های برگ پهن همیشه سبز ۳- جنگل های برگ سوزنی خزان دار ۴- جنگل های برگ پهن خزان دار ۵- جنگل های مختلط
بوته زار	۶- بوته زار و درختچه زارهای بسته ۷- بوته زار و درختچه زارهای باز
علفزار و ساوانا	۸- ساوانای جنگلی ۹- ساوانا ۱۰- علفزار و چمنزار
هوارض آبی	۱۱- باتلاق، مرداب و اراضی آبگیر
اراضی کشاورزی	۱۲- اراضی تحت کشاورزی ۱۴- اراضی تحت کشاورزی/رویدنی های طبیعی
مناطق شهری	۱۳- مناطق مسکونی (شهری)
یخ و برف	۱۵- برف و یخ
نواحی لم یزرع	۱۶- نواحی لم یزرع

ترکیب پوشش گیاهی قاره ها جهان

ترکیب پوشش گیاهی جهان

نقشه آب و هوای جهان

بر اساس سیستم رده بندی کوپن

سیستم آب و هوایی

سیستم آب و هوایی کره زمین سیستمی به غایت پیچیده با فعل و انفعالات گوناگون است که متأثر از تغییرات جوی، آبکرة (اقیانوس ها، دریاچه ها و رودخانه ها)، زیستکرة (ذخایر زنده کره زمین)، کریوسفر (یخ های دریایی و یخ های یخی مناطق قطبی) و سنگکرة (پوسته زمین و لایه رویی جبه زمین) می باشد. همین امر به تنوع زیادی در آب و هوای نقاط مختلف کره زمین منجر شده است. در دهه های اخیر فعالیت های انسان نیز روی این سیستم اثر گذاشته و کنترل و بازبینی تغییرات جوی و تأثیرات عامل انسانی روی آن اکنون به مسئله ای مهم تبدیل شده است.

تجمع گازهای گلخانه ای نظیر دی اکسید کربن، متان و کلروفلوئورکربن ها (سی. اف. سی ها) در سطح فوقانی جو، تشعشعاتی را که از سطح کره زمین به سوی فضا منعکس می شوند را جذب می کنند و بدین وسیله سطح زمین و بخش زیرین اتمسفر را گرم تر می کنند. این پدیده عمدتاً به اثر گلخانه ای مشهور است. فعالیت های انسان منجر به تمرکز برخی از این گازها شده و به تشدید اثر گلخانه ای کمک کرده است. در نتیجه، جهان در حال حاضر نسبت به صد سال پیش حدود ۰/۶ درجه سانتیگراد گرم تر شده است که در این میان سالهای ۱۹۹۸، ۱۹۹۷ و ۱۹۹۵ به ترتیب گرم ترین سالهای یکصد سال اخیر بوده اند.

تغییرات آب و هوا

تغییرات آب و هوا در آینده بستگی به این دارد که به چه سرعتی و تا چه اندازه ای تمرکز گازهای گلخانه ای و ابروسل ها در جو افزایش یابد. اگر فرض کنیم که هیچ اقدامی در جهت محدود کردن انتشار گازهای گلخانه ای صورت نگیرد، در خلال قرن بیست و یکم احتمالاً "ما شاهد افزایش دما به میزان ۰/۲ تا ۰/۳ درجه سانتیگراد در هر دهه خواهیم بود. چنین میزانی از افزایش دما در خلال ۱۰،۰۰۰ سال گذشته بی سابقه بوده است.

پاسخ های مشروح هواشناسانه به افزایش دی اکسید کربن و سایر گازهای گلخانه ای با استفاده از مدل های پیچیده ریاضی آب و هوا پیش بینی می شود. یکی از پیشرفته ترین مدل های آب و هوایی جهان توسط مرکز هادلی وابسته به اداره هواشناسی انگلستان ارائه شده است. این مدل پیش بینی های را در مورد تغییرات آب و هوا از جمله تغییرات دما و میزان بارندگی ارائه کرده است. مطابق این مدل برخی از مناطق جهان سریع تر از سایر مناطق گرم خواهند شد و میزان بارندگی در برخی نواحی افزایش و در برخی مناطق دیگر کاهش خواهد یافت. چنین تغییراتی احتمالاً "تأثیرات محسوسی نیز بر سطح دریاها خواهد داشت و تا پایان قرن بیست و یکم سطح دریاها حدود ۵۰ سانتی متر بالا خواهد آمد. در این روند منابع آب و غذا و بهداشت جوامع انسانی نیز دچار تغییراتی خواهد شد.

طوفان های منطقه استوایی

طوفان های مناطق استوایی متنوع اند و در مناطق مختلف جهان از اسامی گوناگون برخوردارند: در اقیانوس اطلس شمالی و شرق اقیانوس کبیر به هاریکن (توفند)، در شمال غربی اقیانوس کبیر به تیفون (توفان دریای چین) و در ناحیه اقیانوس هند به سیکلون (چرخه) موسومند. علاوه بر این، اسامی گوناگون محلی نیز برای آنها یافت می شود. به طور مثال طوفان های سواحل شمالی استرالیا، ویلی - ویلی نامیده می شوند.

طوفان های استوایی از جمله قدرتمندترین و شدیدترین سیستم های آب و هوایی زمین به شمار می روند. سالانه حدود ۸۰ الی ۱۰۰ مورد طوفان استوایی بر فراز اقیانوسها روی می دهد که بسیاری از آنها به خشکی ها کشیده می شوند و بر اثر گردبادهای شدید و بارندگیهای گسترده، تلفات جانی و خسارات مالی بسیاری را بر جای می گذارند.

اکثر طوفان های استوایی در شمال غربی اقیانوس کبیر شکل می گیرد که تیفونهای حاصل از آن عموماً نواحی وسیعی را از فیلیپین تا چین و ژاپن در بر می گیرد. این نوع طوفان ها در خلیج بنگال نیز اتفاق می افتند که یا در همان محل تشکیل گردیده اند یا این که از بقایای تیفونهای هستند که از طریق تایلند به این نواحی می رسند. این طوفان ها موجب ریزش باران های شدید در شرق هند و دلتای رود گنگ در بنگلادش می شوند. در این نواحی، سطح خشکی ها چنان به سطح دریا نزدیک است که بارندگی های شدید منجر به سیل های وحشتناک و تلفات سنگین جانی می شود.

شرایط مطلوب برای شکل گیری طوفانهای استوایی - گرمای آب اقیانوسها (به میزان بالاتر از ۲۶/۵ درجه سانتی گراد) تا عمق ۵۰ متری؛ وجود سیستم های چرخه کم فشار؛ فعالیت های طوفان های تندری؛ و لایه های مرطوب هوا در تروپوسفر میانی (حدود ۵۶ کیلومتر بالاتر از سطح زمین - مبین آن است که معمولاً این طوفان ها در اواسط یا اواخر تابستان به وقوع می پیوندد.

گزیده آمارهای آب و هوای جهان

بالاترین دمای ثبت شده	۷۰/۷ درجه سانتی گراد، گندم پریان، کویر لوت، ایران (سال ۲۰۰۵)
بالاترین میزان دما در سایه و شرایط استاندارد	۵۷/۸ درجه سانتی گراد - عزیزیه، لیبی
گرم ترین نقطه (میانگین سالیانه)	۳۴/۴ درجه سانتی گراد - دالول، اتیوپی
خشک ترین نقطه (میانگین سالیانه)	۰/۱ میلی متر (بارندگی)، کویر آناکاما، شیلی
حداکثر میزان تابش نور خورشید (میانگین سالیانه)	۹۰٪؛ یوما، آریزونا، ایالات متحده امریکا
حداقل تابش نور خورشید	۱۸۲ روز در هر سال
کمترین میزان مطلق دما	۸۹/۲- درجه سانتی گراد، ایستگاه وستوک، جنوبگان (۲۱ ژوئیه ۱۹۸۳)
سردترین نقطه (میانگین سالیانه)	۵۶/۶- درجه سانتی گراد، ایستگاه پلاتو، جنوبگان
مرطوب ترین نقطه (میانگین سالیانه)	۱۱۸۷۳ میلی متر (بارندگی)، مگالایا، هند
بیشترین روزهای بارانی	تا ۳۵۰ روز در سال، کوه وایاتاله، هاوایی، امریکا
پربادترین نقطه	۳۲۲ کیلومتر در ساعت، در تندبادهای خلیج کامنولث، جنوبگان
سریع ترین بادهای سطحی	
در عرضهای بالا	۳۷۲ کیلومتر در ساعت، کوه واشینگتون، نیوهمپشر، امریکا (۱۲ آوریل ۱۹۳۴)
در عرضهای پایین	۳۳۳ کیلومتر در ساعت ۷ کاناک، گروثلند (۸ مارس ۱۹۷۲)
طوفان پیچنده (تورنادو)	۵۱۲ کیلومتر در ساعت، اوکلاهاسیتی، امریکا (سوم ماه مه ۱۹۹۹) ژ
بیشترین میزان بارش برف	۳۱،۱۰۲ میلی متر، کوه رابینر، واشینگتون، امریکا (۱۸ فوریه ۱۹۷۲)
سنگین ترین دانه های تگرگ	۱ کیلوگرم، گوبالکاتج، بنگلادش (۱۴ آوریل ۱۹۸۶)
میانگین روزهای رعد و برق دار	۲۵۱ روز، تورورو، اوگاندا
بالاترین میزان فشار هوا	۱۰۸۳/۸ میلی بار، آگاتا، سبیری، روسیه (۳۱ دسامبر ۱۹۶۸)
کمترین میزان فشار هوا	۸۷۰ میلی بار، در ۴۸۳ کیلومتری غرب گوام، اقیانوس کبیر (۱۲ اکتبر ۱۹۷۹)

نواحی عمده آب و هوایی و زیر مجموعه آنها

مناطق قطبی	اقلیم سرد و مرطوب	اقلیم گرم و مرطوب	اقلیم خشک	اقلیم استوایی
پوشش یخی EF	نیمه متجمد Dc Dd	منطقه معتدله Cb Cc	استپ BS	ساوانا Aw As
توندره ET	تابستان خنک Db	نیمه گرمسیری مرطوب Ca	کوبیر BW	جنگلهای بارانی Af Am
	تابستان گرم قاره‌ای Da	مدیترانه‌ای Cs		

A- آب و هوای بارانی بدون زمستان: خنک‌ترین ماه بالای ۱۸ درجه سانتیگراد

B- آب و هوای خشک: محدوده‌ها بوسیله فرسولهایی بر اساس میزان تأثیرات بارندگی‌ها معین شده است

BS- آب و هوای استپی یا نیمه خشک

BW- کوبیر یا آب و هوای خشک

C- آب و هوای بارانی با زمستانهای ملایم: خنک‌ترین ماه بین صفر تا

۱۸ درجه سانتیگراد؛ گرم‌ترین ماه بالای ۱۰ درجه سانتیگراد

D- آب و هوای بارانی با زمستانهای سخت: سردترین ماه زیر صفر درجه

سانتیگراد؛ گرم‌ترین ماه بالای ۱۰ درجه سانتیگراد

E- آب و هوای قطبی بدون فصل گرم: گرم‌ترین ماه زیر ۱۰ درجه سانتیگراد

ET- آب و هوای توندرا: گرم‌ترین ماه بین صفر تا ۱۰ درجه سانتیگراد

EF- یخبندان دائمی: همه ماهها زیر صفر درجه سانتیگراد

a- گرم‌ترین ماه بالای ۲۲ درجه سانتیگراد

b- گرم‌ترین ماه زیر ۲۲ درجه سانتیگراد

c- کمتر از چهار ماه بالای ۱۰ درجه سانتیگراد

d- کمتر از چهار ماه بالای ۱۰ درجه سانتیگراد اما با سرمای سخت:

سردترین ماه زیر ۳۸- درجه سانتیگراد

f- بارندگی و رطوبت پایدار در تمام طول سال

h- خشک گرمتر: تمام ماههای بالای صفر درجه سانتیگراد

k- خشک خنکتر: حداقل یک ماه زیر صفر درجه سانتیگراد

m- باران مانسون: فصل خشک کوتاه، اما در بقیه ایام

سال با باران سنگین جبران می‌شود

n- مه مکرر

s- فصل خشک در تابستان

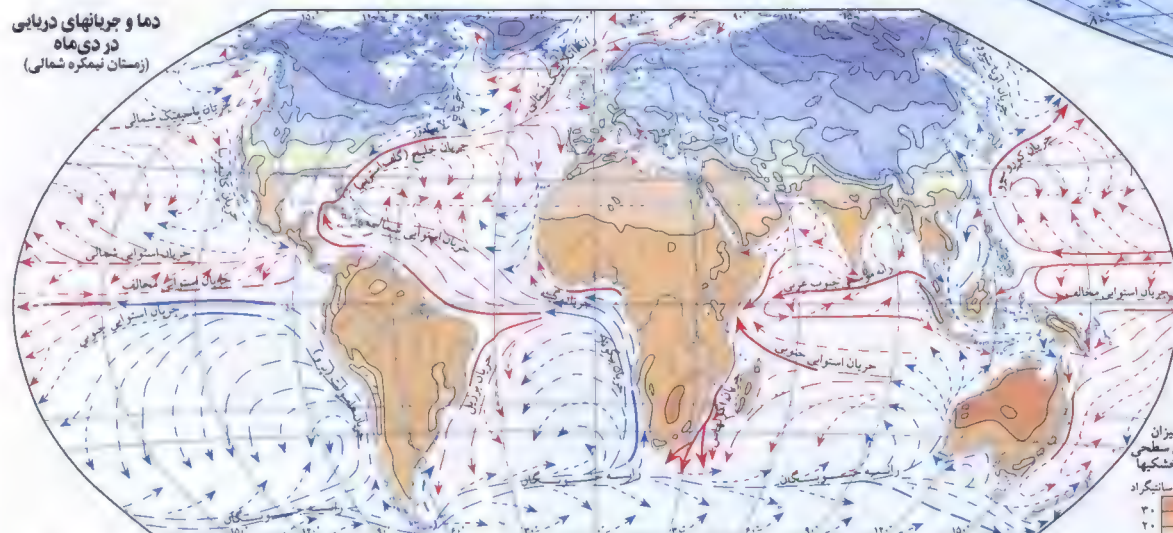
w- فصل خشک در زمستان

مقیاس: ۱:۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰

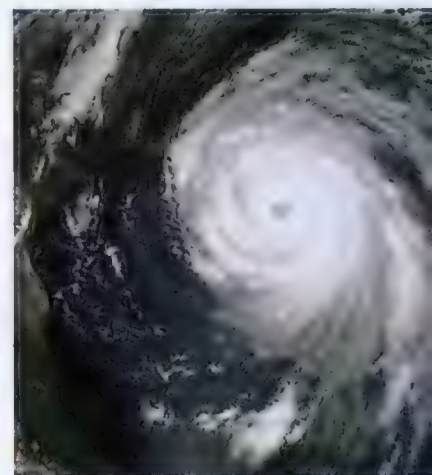
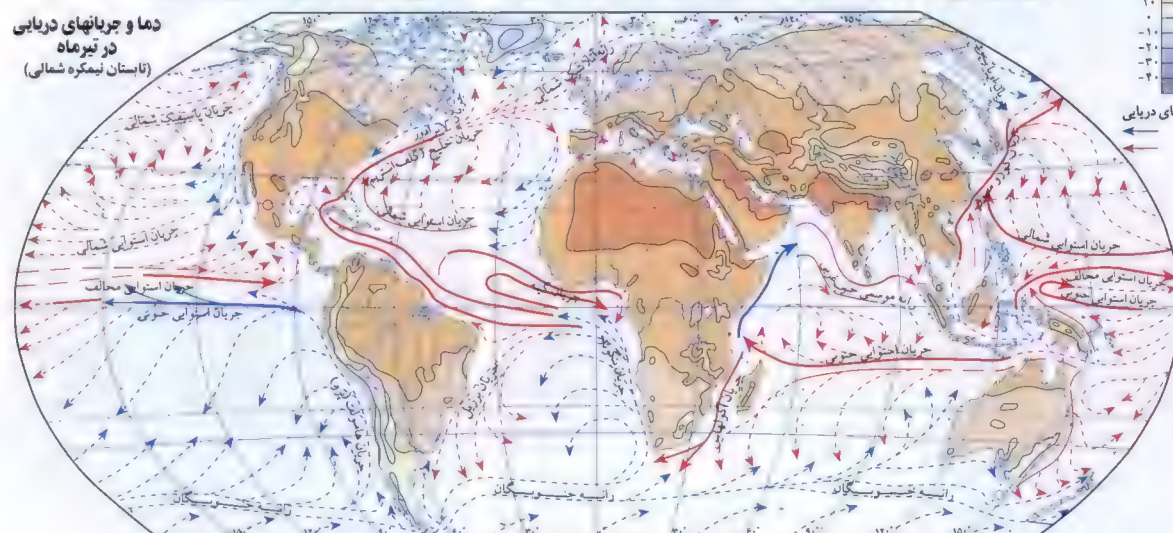
کیلومتر ۸۰۰۰ ۶۰۰۰ ۴۰۰۰ ۲۰۰۰ ۲۰۰

دما و جریانهای دریایی در نیمکره شمالی

دما و جریانهای دریایی در نیمکره جنوبی

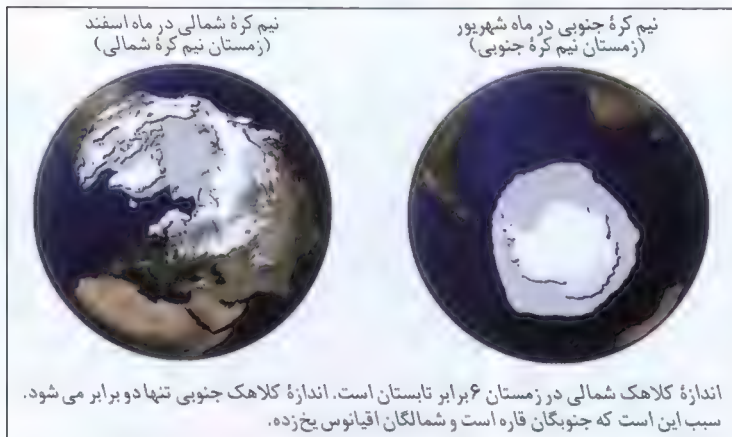
توفند کاترینا

توفند کاترینا در ۲۳ اوت ۲۰۰۵ بر فراز جزایر باهاما شکل گرفت و پس از عبور از جنوب ایالت فلوریدا و به جای گذاشتن خسارتهایی، در خلیج مکزیک قدرتمندتر شد. شش روز بعد، با رسیدن به ایالت‌های لوئیزیانا، می‌سی‌سی‌پی، جورجیا، آلاباما، کنتاکی و اوهایو، توفان و بارش‌های سیل‌آسایی را در این نواحی سبب شد. میزان خسارات مالی و جانی این توفند، بعد از جنگ‌های داخلی آمریکا، عظیم‌ترین محسوب می‌شود. شهر نیواورلئان و شهرک‌های اطراف آن بیشترین صدمه را متحمل شد. بیش از ۱۸۰۰ نفر در این توفند فوق‌العاده قدرتمند جان خود را از دست دادند، که از این تعداد ۱۵۷۷ نفر ساکن لوئیزیانا بودند. خسارت‌های مالی آن نیز بیش از ۸۱ میلیارد دلار برآورد شده است.

اختلاف دما و شوری آب در مناطق مختلف کره زمین است. اقیانوس‌ها به نوبه خود به هوا کره گرما و بخار آب می‌دهند. جریان‌های اقیانوسی در انتقال گرما از استوا به قطب‌ها و تعدیل و تنظیم آب و هوای قاره‌ها نقش اساسی دارند.

سرما کره به برف و یخ و یخچال‌های کوهستانی و قطب‌ها و زمین‌های یخ‌زده گفته می‌شود. سرما کره بر گردش انرژی و رطوبت در جو و سطح زمین اثر می‌گذارد و با نظام

بارش‌ها و جریان‌های اقیانوسی اندرکنش دارد. بیشترین حجم یخ‌های روی زمین در قطب جنوب و پهناورترین مساحت یخی در نیم کره شمالی است.

زیست کره شامل همه زیست بوم‌ها، اعم از دریایی و زمینی، و اعم از گیاهی، حیوانی، و انسانی است. از قطب‌ها تا استوا، و از اعماق اقیانوس‌ها تا بلندی کوه‌ها، هر بخش از کره زمین نوعی از حیات را میزبانی می‌کند. تا آنجا که دانش روز اجازه می‌دهد زمین تنها جایی در کیهان است که در آن حیات شناخته شده است. زیست کره در به راه انداختن و تکمیل چرخه‌های کربن و نیتروژن و آب نقش اول را دارد.

سنگ کره به لایه سطحی زمین، به ضخامت تقریبی ۱۰۰ کیلومتر، گفته می‌شود و پوسته‌های اقیانوسی و قاره‌ای را در بر می‌گیرد. سنگ کره پایدارترین مؤلفه اقلیم است و از این رو تغییرات در آن در بازه‌های زمانی بسیار طولانی، از مرتبه میلیون‌ها سال، روی می‌دهد.

اقلیم‌های دیرینه

زمین در چند میلیون سال گذشته چند دوره یخبندان و میان یخبندان از سر گذرانده است. دوره‌های یخبندان معمولاً طولانی و از مرتبه صد هزار سال و بیشتراند. میان یخبندان‌ها کوتاه و از مرتبه چند ده هزار سال‌اند. آخرین یخبندان ۱۰۰ هزار سال دوام داشت و ۲۰ هزار سال پیش پایان پذیرفت.

عواملی که دوران‌های سرد و گرم زمین را در گذشته به وجود آورده‌اند طبیعی بوده‌اند و بی‌شک در آینده نیز اقلیم زمین را شکل خواهند داد. دانش روز بعضی از این عوامل را می‌شناسد و به بعضی دیگر هنوز اشراف کافی ندارد.

گازهای گل‌خانه‌ای

اکسیژن، نیتروژن، و آرگن به ترتیب ۲۰/۹۵، ۷۸/۰۸، و ۰/۹۳ درصد و جمعاً ۹۹/۹۶ درصد از جو را تشکیل می‌دهند. این گازها در سرمایش و گرمایش زمین نقش زیادی ندارند. ۰/۰۴ درصد باقی مانده را، به ترتیب اهمیت، کربن دی‌اکسید، متان، نیتروژن اکسید، ازن، و کلروفلور کربن‌ها (HCFC و CFC) تشکیل می‌دهند. این گازها تابش خورشید را از بالای جو به پایین راه می‌دهند، ولی از خارج شدن تابش میکرومتری زمین به فضا جلو می‌گیرند. این گازها نقشی همانند شیشه در دیوارها و سقف گل‌خانه دارند و به همین سبب به گازهای گل‌خانه‌ای موسوم‌اند. اگر مقدار این گازها در جو بالا رود زمین گرم می‌شود.

کربن دی‌اکسید عمدتاً از سوختن سوخت‌های فسیلی و غیر فسیلی، از دم و بازدم موجودات زنده، از تبدیل سنگ‌های کربن دار به ترکیبات سیلیسی در طبیعت نشر می‌شود. از سوی دیگر کربن دی‌اکسید توسط رویدادهای، مرجان‌ها و موجودات دریایی صدف‌دار جذب می‌شود و در آب اقیانوس‌ها نیز به خوبی قابل حل است.

متان عمدتاً از تجزیه مواد آلی گیاهی و حیوانی در مرداب‌ها، کف دریاها و جنگل‌ها و نشخوار نشخوارکنندگان منتشر می‌شود. قسمت عمده گاز طبیعی فسیلی هم متان است. نیتروژن اکسید در طبیعت به وجود می‌آید و از بین می‌رود. مصرف روزافزون سوخت‌های فسیلی و کودهای شیمیایی به افزایش آن در جو کمک می‌کند.

ازن در لایه‌های بالای جو در اثر تابش فرابنفش خورشید به وجود می‌آید و اثر خنک

گرمایش زمین

کره زمین در طول تاریخ تکوین و تحول خود فراز و نشیب‌های آب و هوایی زیادی داشته است. تنها در دو میلیون سال گذشته چندین یخبندان بسیار سرد و میان یخبندان گرم را از سر گذرانده است. ولی دوران‌های گرم و سرد در فواصل زمانی چند ده و چند صد هزار سال آمده و رفته‌اند. گیاهان و جانوران مجال سازگاری با اقلیم زمان خود را داشته‌اند، اما دوسده اخیر چنین نبوده است.

جمعیت جهان تا دوسده پیش از چند صد میلیون نفر تجاوز نمی‌کرد. دانش و صنعت جدید آن را به هفت میلیارد رسانده است. انسان مدرن منابع زمینی را مسرفانه و زیان‌بارانه مصرف کرده و اقلیم را با بحران روبه‌رو کرده است. توسعه پایدار جوامع، اعم از غنی و فقیر، و اعم از توسعه یافته و در حال توسعه، به خطر افتاده است. گیاه و جانور مجال سازگاری با جهان گرم شده را از دست داده‌اند و تثبیت اقلیم و برگرداندن آن به روال طبیعی، آسان و کم هزینه نیست.

در آغاز دهه ۱۹۸۰ (۱۳۶۰ ش) گروهی از پژوهشگران از گرم شدن زمین خبر دادند. به تدریج که شواهد عینی و علمی بیشتری به دست آمد، زمزمه‌ها بلندتر شد و جوامع علمی مسئله گرمایش زمین را در بستر گسترده‌تر تغییر اقلیم بررسی کردند. مآلاً مجامع بین‌المللی و دولت‌ها دست به کار شدند و به تغییر اقلیم به عنوان رویدادی که آثار ناخوشایندی بر زیست‌بوم‌های گیاهی و حیوانی و انسانی دارد بذل توجه کردند. اینک پس از گذشت سی سال، در آغاز دهه دوم سده بیست و یکم، تغییر اقلیم و پیامدهای آن از موضوعات زیست محیطی روز شده است. از چارچوب بحث‌های تخصصی علمی و روشنفکری فراتر رفته و وارد گفتمان رسانه‌های جمعی و صحبت‌های روزانه مردم سراسر جهان شده است. در این بخش سعی شده است چرایی و چگونگی گرمایش زمین به کوتاهی بیان شود و تصویری، هر چند کلی، از آنچه که اتفاق افتاده و می‌افتد، ارائه شود.

اقلیم: تعریف و مؤلفه‌های آن

اقلیم یک سامانه دینامیکی است و حاصل برهم‌کنش مؤلفه‌های مختلف زمین با یکدیگر و با خورشید است. مؤلفه‌های مهم سامانه اقلیم عبارت‌اند از: **هوا کره** (جو)، **آب کره** (اقیانوس‌ها و آب‌های رو و زیر زمین)، **سرما کره** (یخچال‌های کوهستانی،

ورقه‌های یخ روی خشکی‌ها، و یخ‌های قطبی، **زیست کره** (توده‌های گیاهی و جانوری)، و **سنگ کره** (قاره‌ها و پوسته‌های اقیانوسی). این مؤلفه‌ها با یکدیگر اندرکنش دارند، از خورشید انرژی می‌گیرند و به فضا انرژی می‌دهند و در بلندمدت تغییر می‌کنند.

هوا کره یا جو را شاید بتوان مهم‌ترین مؤلفه اقلیم دانست. جو لایه‌ای از گازهاست که زمین را در بر می‌گیرد و توسط نیروی گرانش زمین نگاه داشته می‌شود. شمایی از این لایه‌ها در صفحه ۱۵ نشان داده شده است.

آب کره، شامل اقیانوس‌ها و آب‌های رو و زیر زمین، با هوا کره برهم‌کنش دارد. بخشی از نیروی محرکه جریان‌های اقیانوسی در اثر بادها پدید می‌آید. بخشی دیگر ناشی از

کنندگی دارد. ولی در لایه‌های پایین جو و سطح زمین، ازن در ضمن فرایندهای صنعتی، مانند جوشکاری جرقه‌های الکتریکی تولید می‌شود و گرم‌کننده جو و زمین است.

CFC ها و HCFC ها به طور طبیعی به وجود نمی‌آیند و انسان ساخت هستند و در افشانه‌ها و ماشین‌های سرمازا به کار می‌روند. معاهده‌های بین‌المللی تولید انواع آسیب‌رسان آنها را محدود کرده است. HCFC ها و به ویژه CFC ها بیشترین اثر تخریبی را در لایه ازن دارند و تا اواخر سده بیستم مصرف بیش از حد این مواد منجر به کاهش ضخامت لایه ازن در بخشهایی از جو جنوبگان شده بود. در سی سال اخیر استفاده از گازهای CFC به تدریج ممنوع شده و در اثر آن، روند تخریبی لایه ازن متوقف شده و فعالیت‌های پی‌گیری نیز جهت حذف HCFC ها از صنایع برودتی و نظایر آن به عمل آمده است. در حال حاضر بیشترین گازهای HCFC به طور عمده در کشور چین و پس از آن در هند تولید می‌شود و در کشورهای اروپایی و امریکا روند حذف آنها از چرخه تولید از چندی پیش آغاز شده است.

نقش انسان در دست کاری اقلیم

از آغاز عصر صنعتی (بنا به قرارداد ۱۷۵۰ میلادی) به این سو، جمعیت جهان از چند صد میلیون به چند میلیارد نفر رسیده است. الگوی زندگی محقر و مقتصدانه انسان دویست سال پیش به الگوی جاه طلبانه و مسرفانه انسان سده بیست و یکم تحول یافته است. تحقق این وضع در درجه نخست در سایه مصرف منابع انرژی فسیلی (زغال سنگ، نفت، و گاز) و در درجه دوم، تبدیل جنگل‌ها به زمین‌های کشاورزی و سکونت‌گاه‌های شهری امکان پذیر شده است. در این میان هر گامی که انسان صنعتی برداشته مقداری به میزان گازهای گلخانه‌ای جو افزوده است.

تغییرات از ۱۰ هزار سال گذشته تا پنجاه سال پیش بسیار کند و ناچیز بوده است، اما در پنجاه سال گذشته هر سه گاز گلخانه‌ای ناگهان افزایش می‌یابند، و متناظر با آنها دما و تراز آب دریاها و گستردگی یخ و برف نیز تغییر می‌کند. آنچه افزون بر روال طبیعی اتفاق افتاده، به فعالیت‌های انسان و مصرف فزاینده انرژی‌های فسیلی نسبت داده می‌شود.

نشر میانگین کربن در دهه ۱۹۹۰ برابر با ۶/۴ میلیارد تن در سال بوده است. در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ این مقدار به ۷/۲ میلیارد تن در سال افزایش یافته

است. جذب طبیعی کربن دی اکسید در آب کره و زیست کره ۵۰ تا ۶۰ درصد از نشر انسانی را حذف می‌کند.

سازگاری و کاهش تبعات تغییر اقلیم

افزایش جمعیت و توسعه اقتصادی جوامع، مستلزم مصرف انرژی بوده است. منابع انرژی در دسترس، عمدتاً منشأ فسیلی داشته‌اند و مصرف آنها همراه با تغییر در نحوه استفاده از زمین، سبب نشر گازهای گلخانه‌ای شده و اقلیم را از روال طبیعی خارج کرده است. مهم‌ترین این تغییرات عبارتند از گرم شدن زمین، بالا آمدن آب دریاها، به هم خوردن الگوهای بارش، کم و زیاد شدن روان آب‌ها، فراوان تر و شدیدتر شدن سیل‌ها و طوفان‌ها و خشکسالی‌ها و مانند آنها. هریک از این رخدادها بر منابع غذا، آب، بهداشت، سکونت‌گاه‌های انسانی، زیست بوم‌ها، و تنوع زیستی اثر می‌گذارد. به احتمال زیاد بیشتر این آثار ناخوشایند هستند و توسعه اجتماعی و اقتصادی جوامع را محدود می‌کنند. دو راه برای پرهیز از تبعات ناخواسته تغییر اقلیم پیش روی محافل علمی، صنعتی، اقتصادی، و سیاسی جهان است.

نخست آن که با تبعات اجتناب‌ناپذیر اقلیم «سازگاری» به وجود آید.

دوم آن که با هدف تثبیت اقلیم و «کاهش» آثار ناخوشایند آن از نشر گازهای گلخانه‌ای کاسته شود.

کنترل جمعیت و گذر از الگوی مصرف مسرفانه زمان حاضر به الگوهای مقتصدانه از نمونه‌های سازگاری هستند. جابه‌جایی جمعیت‌هایی که سکونت‌گاه‌ها و منابع غذا و آب، و شرایط بهداشتی آنها در معرض تهدید قرار گرفته است نیز سازگاری با اقلیم است. اقلیم تغییر یافته ممکن است آفت‌های گیاهی و حیوانی و انسانی نوظهوری را که تا کنون سابقه نداشته، به وجود آورد. تجدید نظر در راه‌های مبارزه با آفات و ایجاد موازین بهداشتی و درمانی تازه نیز سازگاری است.

کاهش نشر گازهای گلخانه‌ای با هدف تثبیت اقلیم، مستلزم بهتر و کارآتر کردن فناوری‌های موجود و ایجاد طیف وسیعی از فناوری‌های نو است. مثال‌های زیر نمونه‌هایی از راهکارهای کاهشی هستند: طراحی ماشین‌های حرارتی با بازدهی بالاتر، جایگزین کردن منابع انرژی فسیلی با منابع نو شونده و نو.

خورشید، رودخانه‌ها، باد، رویدنی‌ها و زیست توده‌ها، نمونه‌های منابع انرژی نوشونده هستند. با تناوب‌های زمانی معین می‌توان از آنها بهره گرفت.

انرژی زمین گرمایی، الکتریسیته از خورشید، انرژی از جزر و مد و امواج دریا، تجزیه آب به کمک خورشید به منظور تهیه سوخت هیدروژن، نمونه‌های انرژی نو هستند. در گذشته به طور وسیع معمول نبوده‌اند و دسترسی به آنها مستلزم پژوهش و ایجاد فناوری‌های جدید است و سرمایه‌گذاری‌های کلان می‌طلبد.

تخریب وسیع جنگل‌ها و تبدیل آنها به زمین‌های کشاورزی به نشر گازهای گلخانه‌ای کمک کرده است. توقف تخریب و اقدام به کاشت درختان نیز از راهکارهای کاهش آثار ناخواسته تغییر اقلیم است.

فراوانی کنونی کربن دی اکسید، متان، و نیتروز اکسید بیشتر از فراوانی آنها در آغاز صنعتی شدن جهان (۲۵۰ سال پیش) است. استفاده از سوخت‌های فسیلی، تغییر در نحوه استفاده از زمین (جنگل زدایی در جهت توسعه زمین‌های کشاورزی و سکونت‌گاهی)، و صنعت سیمان دلیل اصلی افزایش آنها در ۲۵۰ سال گذشته شناخته شده است. کره زمین در یکصد سال گذشته نزدیک به نیم درجه گرم شده است. آهنگ گرمایش زمین در ۴۰ سال گذشته بیشترین مقدار در ۲۰۰۰ سال گذشته را داشته است.

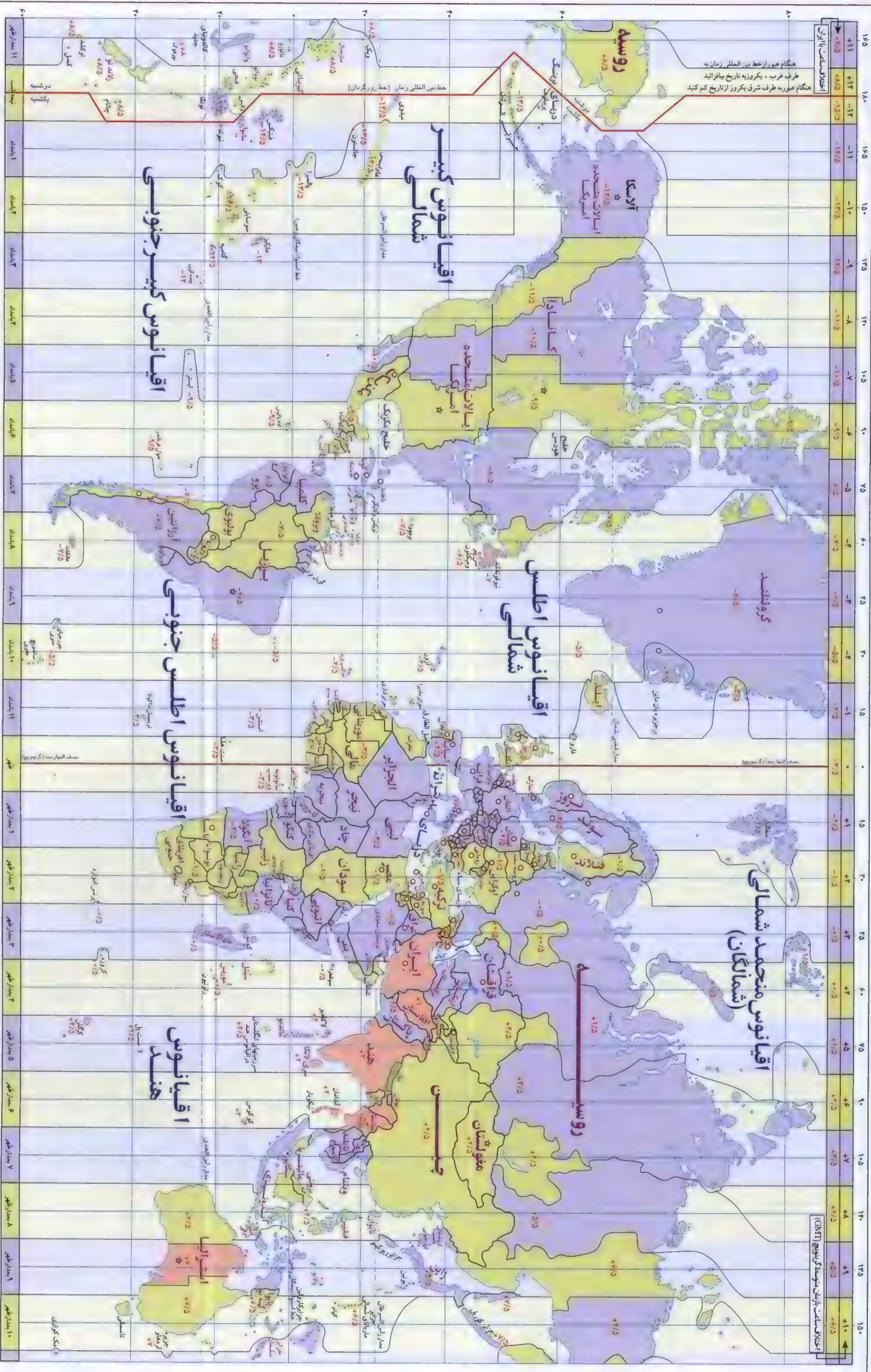
سطح خشکی‌ها با سرعتی دو برابر سطح اقیانوس‌ها گرم می‌شود. دمای گشت کره زمین در فاصله سال‌های ۱۹۵۸ تا ۲۰۰۰ بیشتر از سطح زمین گرم شده است.

۱۱ سال از ۱۲ سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۶ رکورد گرم‌ترین سال‌های پس از ۱۸۵۰ را داشته‌اند. به گزارش سازمان جهانی هواشناسی، سال ۲۰۱۰ گرم‌ترین سال عصر صنعتی بوده است. خشکسالی‌ها پس از سال ۱۹۷۹ بخصوص در مناطق گرمسیری و مجاور آن فراوان‌تر شده‌اند. با این وجود بخار آب موجود در جو دست کم از دهه ۱۹۸۰ به این سو رو به افزایش بوده است. هواویزها (غبار و ذرات معلق در هوا) اثر خنک‌کنندگی دارند. این اثر در نیم کره شمالی بیش از نیم کره جنوبی است. تغییرات در تابش خورشید ناچیز بوده و اثر قابل ملاحظه‌ای در گرمایش غیر عادی زمین نداشته‌اند.

سرانه انتشار گازهای گلخانه‌ای در سال ۲۰۰۵

اطلس جامع گیتاشناسی

نقشه طبیعی آسیا

راهنما

- پایتخت
- ▲ قله (ارتفاع به متر)

مقیاس: ۱:۵۷۰,۰۰۰
کلید: ۰ ۴۰۰ ۸۰۰ کیلومتر

نقشه سیاسی آسیا

راهنما

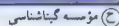
- مرزین المللی
- راههای اصلی
- پایتخت
- شهرهای مهم
- سایر نقاط

مقیاس: ۱:۴۰۰,۰۰۰
۰ ۳۰۰ ۶۰۰
کیلومتر

فهرست بلندترین نقاط استانی ایران

ارتفاع از سطح دریا (متر)	نام کوه	نام استان
۳۷۰۷	کوه سهند (قوچ گلی داغی)	آذربایجان شرقی
۳۶۰۸	برده رش	آذربایجان غربی
۴۸۱۱	کوه سبلان (ساوالان)	اردبیل
۴۰۴۰	شاهانکوه	اصفهان
۴۱۰۸	قله ناز	البرز
۲۷۹۰	کیمبرکوه	ایلام
۱۹۵۰	کوه خورموج	بوشهر
۴۳۷۵	قله خلنو	تهران
۴۲۲۱	زرد کوه	چهارمحال و بختیاری
۲۸۵۸	سیاه کوه	خراسان جنوبی
۳۲۱۱	قله بینالود	خراسان رضوی
۳۰۳۲	کوه شاه جهان	خراسان شمالی
۳۷۰۱	منار	خوزستان
۳۳۳۲	بلقیس	زنجان
۳۹۴۵	کوه شاهوار	سمنان
۳۹۴۱	کوه تفتان	سیستان و بلوچستان
۳۹۴۳	کوه بل	فارس
۴۱۷۵	کوه سیاهلان	قزوین
۳۱۵۴	کوه پلنگ ابی	قم
۳۳۹۰	کوه شاهو	کردستان
۴۴۶۵	کوه هزار	کرمان
۳۳۵۷	کوه پرو (پرو)	کرمانشاه
۴۴۰۹	قله دنا	کهگیلویه و بویراحمد
۳۸۱۳	کوه گاوگشان	گلستان
۳۱۹۷	بغرو داغ	گیلان
۴۰۵۰	اشتران کوه	لرستان
۵۶۷۱	قله دماوند	مازندران
۳۳۳۰	کوه ولیجیا	مرکزی
۳۲۶۷	کوه فارغان (هماک)	هرمزگان
۳۵۸۰	کوه الوند	همدان
۴۰۵۵	شیرکوه	یزد

مشخصات کلی تقسیمات کشوری ایران

(بر اساس آمار جمعیت سال ۱۳۸۵ و آخرین تغییرات تقسیمات کشوری تا شهریور ۱۳۹۰)

ردیف	نام استان (تاریخ تأسیس)	نام شهرستان (مرکز شهرستان)	موقعیت جغرافیایی مرکز شهرستان		جمعیت استان و شهرستان	جمعیت مرکز شهرستان	جمعیت شهرستان
			طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی			
۵۹	آذربایجان شرقی (۱۳۱۶)	آذر شهر	۳۷-۲۵	۴۵-۵۸	۳,۶۰۳,۲۵۶	۲۲	۵۹
۶۰	اسکو	اسکو	۳۷-۵۵	۴۶-۰۶	۸۵,۴۹۸	۲	۳
۶۱	اهر	اهر	۳۸-۲۸	۴۷-۰۶	۱۴۹,۵۳۰	۲	۲
۶۲	سنند	سنند	۳۷-۵۱	۴۴-۵۰	۹۷,۳۳۹	۲	۲
۶۳	باب	باب	۳۷-۲۰	۴۶-۰۳	۱۲۶,۸۸۸	۱	۱
۶۴	حما	حما	۳۸-۱۷	۴۶-۱۷	۱,۵۷۹,۳۱۲	۲	۲
۶۵	چاراویماق (قره اغاج)	چاراویماق	۳۸-۵۶	۴۵-۳۸	۵۳,۵۷۹	۳	۳
۶۶	خداآفرین (خمارلو)	خداآفرین	۳۷-۱۳	۴۷-۱۳	۲۳,۶۵۵	۱	۲
۶۷	سراب	سراب	۳۹-۰۹	۴۷-۰۲	۳۵,۶۲۲	۱	۳
۶۸	شیر	شیر	۳۷-۵۵	۴۷-۳۴	۱,۳۳۲,۶۱۷	۲	۲
۶۹	عجب شهر	عجب شهر	۳۸-۱۱	۴۵-۴۲	۱۲۳,۸۸۸	۹	۳
۷۰	کلیبر	کلیبر	۳۷-۲۸	۴۵-۵۲	۸۵,۴۳۱	۱	۲
۷۱	مرغه	مرغه	۳۸-۵۲	۴۷-۰۲	۵۲,۰۵۶	۲	۲
۷۲	مرند	مرند	۳۸-۲۲	۴۷-۱۲	۲۳۵,۷۰۲	۲	۲
۷۳	میانک	میانک	۳۸-۵۶	۴۵-۴۶	۲۲۲,۰۶۷	۵	۲
۷۴	میانه	میانه	۳۹-۰۸	۴۶-۰۶	۱۰۱,۵۱۸	۲	۲
۷۵	ورزقان	ورزقان	۳۷-۲۵	۴۷-۲۳	۱۹۱,۲۹۱	۲	۲
۷۶	هریس	هریس	۳۸-۳۱	۴۶-۳۹	۲۸,۱۱۲	۲	۲
۷۷	آشورود	آشورود	۳۸-۱۵	۴۷-۰۷	۶۸,۳۰۰	۵	۲
۷۸	آذربایجان غربی (۱۳۱۶)	آذر شهر	۳۷-۲۸	۴۷-۰۳	۶۶,۰۲۲	۲	۲
۷۹	اسکو	اسکو	۳۷-۲۲	۴۵-۰۲	۲,۸۷۳,۲۵۹	۲۲	۲۰
۸۰	اشویه	اشویه	۳۷-۲۲	۴۵-۰۵	۸۷۱,۲۰۴	۵	۵
۸۱	تبریز	تبریز	۳۷-۰۲	۴۵-۱۲	۶۴,۵۵۱	۲	۲
۸۲	پادشاه	پادشاه	۳۶-۲۱	۴۵-۰۴	۲۰۴,۳۰۸	۲	۲
۸۳	پیرشهر	پیرشهر	۳۶-۲۲	۴۵-۰۸	۲۸,۵۸۶	۲	۲
۸۴	نگاب	نگاب	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۱۱۲,۹۹۲	۲	۲
۸۵	چالدران (سب چشمه)	چالدران	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۸۲,۲۷۲	۱	۲
۸۶	چابهار (مهر و میا)	چابهار	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۴۴,۰۴۳	۱	۲
۸۷	خوی	خوی	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۵,۶۴۱	۲	۲
۸۸	سرسنگ	سرسنگ	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۸۹	شامش	شامش	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۰	شوش	شوش	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۱	ماکو	ماکو	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۲	میاندو	میاندو	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۳	میانرود	میانرود	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۴	نقده	نقده	۳۶-۲۲	۴۷-۰۶	۲۲,۲۵۵	۱	۲
۹۵	آذربایجان شرقی (۱۳۲۲)	آذر شهر	۳۸-۱۵	۴۸-۱۸	۱,۲۲۵,۳۲۸	۲۲	۲۷
۹۶	اسکو	اسکو	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۵۳۱,۵۱۲	۲	۲
۹۷	پایه سوار	پایه سوار	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۵۵,۰۴۶	۲	۲
۹۸	پارس آباد	پارس آباد	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۱۴,۱۸۰	۲	۲
۹۹	خلخال	خلخال	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۱۴,۱۸۰	۲	۲
۱۰۰	سرعین	سرعین	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۸۲,۵۷۷	۲	۲
۱۰۱	کهریز (کهریز)	کهریز	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۹۵,۰۰۵	۳	۳
۱۰۲	گرمی	گرمی	۳۸-۲۲	۴۵-۰۲	۳۹,۷۵۲	۱	۲
۱۰۳	مشگین شهر	مشگین شهر	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۱۷,۳۱۸	۱	۲
۱۰۴	نمین	نمین	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۸,۷۲۱	۱	۲
۱۰۵	اسفهان (۱۳۱۶)	اسفهان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۹۱,۲۷۰	۲	۳
۱۰۶	آران و بیدگل	آران و بیدگل	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۱۵۹,۲۲۲	۵	۴
۱۰۷	اردستان	اردستان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۵۹,۶۴۰	۳	۳
۱۰۸	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۳,۰۵۵	۲	۲
۱۰۹	خرمیز (دولت آباد)	خرمیز	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۹۰,۴۲۲	۲	۲
۱۱۰	نیران و کرد (نیران)	نیران	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۱	چادگان	چادگان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۲	خانی شهر	خانی شهر	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۳	خور و بیابانک (خور)	خور	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۴	دهقان	دهقان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۵	سمنان	سمنان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۶	شهر شهید بهشتی (شهر)	شهر شهید بهشتی	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۷	شهرضا	شهرضا	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۸	فریدن (داران)	فریدن	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۱۹	لاریش	لاریش	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۰	ملاورد	ملاورد	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۱	کاشان	کاشان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۲	گلپایگان	گلپایگان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۳	لنجان (زین شهر)	لنجان	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۴	سازک	سازک	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۵	تازین	تازین	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۶	نصف آباد	نصف آباد	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۷	نطنز	نطنز	۳۸-۲۲	۴۷-۲۱	۲۴,۷۰۷	۲	۲
۱۲۸	البرز (۱۳۸۱)	البرز	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲,۰۷۶,۹۹۱	۱۷	۱۰
۱۲۹	سازک (مشتک)	سازک	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۸۹,۸۸۳	۵	۲
۱۳۰	طالقان	طالقان	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۶,۱۰۸	۲	۲
۱۳۱	نظرآباد	نظرآباد	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱,۱۲۲,۲۷۵	۸	۳
۱۳۲	ایلام (۱۳۵۳)	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۲۸,۷۲۵	۲	۲
۱۳۳	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۵۵۰,۷۸۷	۲۲	۲۰
۱۳۴	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۷,۳۷۰	۳	۳
۱۳۵	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۳۱,۷۹۴	۳	۳
۱۳۶	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۹۹,۵۱۹	۲	۲
۱۳۷	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۷,۹۵۸	۲	۲
۱۳۸	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۵۵,۸۱۲	۲	۲
۱۳۹	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۶۲,۲۵۶	۲	۲
۱۴۰	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۷۳,۹۷۳	۲	۲
۱۴۱	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۶,۰۵۹	۲	۲
۱۴۲	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۳,۲۷۶	۲	۲
۱۴۳	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۸۸۶,۲۷۷	۲۲	۲۲
۱۴۴	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۳۵,۲۹۷	۳	۳
۱۴۵	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۶۳,۷۵۵	۲	۲
۱۴۶	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۳۸,۵۷۸	۳	۳
۱۴۷	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۲۶,۹۰۵	۸	۴
۱۴۸	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۷۴,۸۸۸	۳	۳
۱۴۹	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۸,۴۶۶	۴	۲
۱۵۰	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۹,۲۵۱	۲	۲
۱۵۱	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۹۵,۳۳۹	۵	۲
۱۵۲	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۸۳,۴۱۸	۲	۲
۱۵۳	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۱۱,۳۳۶,۳۵۷	۴۱	۲۹
۱۵۴	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۴۴۸,۸۶۲	۲	۲
۱۵۵	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۳۱۷,۷۶۴	۲	۲
۱۵۶	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۲۲۲,۶۹۱	۳	۳
۱۵۷	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۷۰,۴۴۴	۱	۲
۱۵۸	ایلام	ایلام	۳۵-۰۵	۵۰-۴۰	۷,۹۶۹,۳۱۶	۳	۳

ردیف	نام استان (تاریخ تأسیس)	نام شهرستان (مرکز شهرستان)	موقعیت جغرافیایی مرکز شهرستان		جمعیت مرکز شهرستان	جمعیت استان و شهرستان	تعداد شهر
			طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی			
۱	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۲	۵۲-۰۴	۱,۹۶۰	۳۵,۷۰۸	۵
۲	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۸	۵۱-۰۵	۱,۰۲۳	۲۹۶,۸۲۲	۱
۳	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۶	۵۱-۲۶	۱,۰۶۰	۲۹۷,۷۱۱	۲
۴	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۹	۵۱-۲۶	۱,۵۰۰	۳۸,۳۱۱	۳
۵	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۵	۵۱-۰۳	۱,۱۶۵	۵۱۴,۲۴۰	۷
۶	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۵	۵۲-۲۶	۱,۹۸۰	۳۹,۱۲۳	۷
۷	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۲	۵۱-۰۷	۱,۱۷۰	۲۳۸,۰۰۹	۱
۸	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۰	۵۰-۵۹	۱,۱۶۰	۲۹۱,۹۶۰	۲
۹	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۹	۵۱-۳۹	۹۱۵	۲۷۲,۲۸۸	۳
۱۰	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۵۵۹,۹۱۰	۲۲
۱۱	اصفهان	اصفهان	۳۱-۵۹	۵۰-۳۹	۱,۸۳۰	۸۷,۰۷۷	۲
۱۲	اصفهان	اصفهان	۳۱-۵۸	۵۱-۱۷	۲,۲۲۵	۲۹,۹۹۹	۳
۱۳	اصفهان	اصفهان	۳۲-۱۹	۵۰-۵۱	۲,۰۶۰	۳۳۸,۳۸۱	۱۱
۱۴	اصفهان	اصفهان	۳۲-۱۵	۵۰-۳۴	۲,۰۳۰	۲۶,۸۲۲	۴
۱۵	اصفهان	اصفهان	۳۲-۲۸	۵۰-۰۷	۲,۳۵۰	۳۵,۵۲۰	۳
۱۶	اصفهان	اصفهان	۳۲-۲۲	۵۰-۴۸	۲,۰۲۵	۴۰,۹۱۵	۲
۱۷	اصفهان	اصفهان	۳۱-۳۰	۵۰-۲۹	۱,۵۵۵	۱۷۲,۲۷۷	۵
۱۸	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۶۴۶,۲۲۰	۲۰
۱۹	اصفهان	اصفهان	۳۳-۵۳	۵۷-۲۵	۸۸۰	۱۴,۱۹۶	۲
۲۰	اصفهان	اصفهان	۳۲-۵۳	۵۹-۱۳	۱,۲۸۰	۱۶۶,۱۳۸	۲
۲۱	اصفهان	اصفهان	۳۲-۵۵	۶۰-۰۱	۱,۲۷۵	۶,۸۲۴	۲
۲۲	اصفهان	اصفهان	۳۲-۵۱	۵۸-۳۱	۱,۲۴۰	۱۱,۷۸۹	۳
۲۳	اصفهان	اصفهان	۳۲-۴۲	۵۹-۴۷	۱,۸۲۰	۶,۷۸۰	۲
۲۴	اصفهان	اصفهان	۳۴-۰۰	۵۸-۰۹	۱,۲۷۰	۲۲,۷۰۳	۱
۲۵	اصفهان	اصفهان	۳۴-۴۲	۵۹-۱۱	۱,۲۴۰	۱۲۳,۵۱۶	۵
۲۶	اصفهان	اصفهان	۳۱-۳۲	۶۰-۰۲	۱,۱۸۵	۱۷,۲۶۴	۲
۲۷	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۵۵۳,۰۷۹	۶۹
۲۸	اصفهان	اصفهان	۳۴-۵۹	۶۰-۱۷	۱,۲۸۰	۷,۳۹۶	۲
۲۹	اصفهان	اصفهان	۳۴-۳۱	۵۸-۱۰	۱,۳۵۰	۲۱,۹۹۳	۲
۳۰	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۵	۵۹-۵۸	۹۵۵	۳۳,۱۴۲	۳
۳۱	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۰	۵۹-۲۶	۱,۱۵۰	۱۹,۷۷۰	۲
۳۲	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۵	۵۹-۲۶	۸۱۰	۱۵۵,۲۵۳	۳
۳۳	اصفهان	اصفهان	۳۶-۱۷	۵۸-۳۵	۱,۱۵۷	۵,۲۰۷	۲
۳۴	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۲	۶۰-۳۷	۹۱۰	۲۲۴,۲۵۵	۵
۳۵	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۶	۵۹-۱۳	۱,۳۵۰	۲۰۰,۰۷۵	۴
۳۶	اصفهان	اصفهان	۳۶-۳۸	۵۷-۰۴	۱,۴۰۰	۶,۸۲۳	۲
۳۷	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۲	۵۷-۲۵	۱,۰۸۵	۱۲,۲۸۳	۱
۳۸	اصفهان	اصفهان	۳۶-۳۸	۵۹-۰۷	۱,۱۷۰	۱۱۰,۹۶۶	۲
۳۹	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۵	۵۸-۱۷	۹۷۵	۳۵,۰۰۸	۲
۴۰	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۴	۶۰-۰۸	۱,۲۸۰	۱۱۰,۲۸۸	۴
۴۱	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۲	۵۸-۰۲	۱,۳۵۰	۲,۹۸۷	۱
۴۲	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۶	۵۹-۰۶	۳۹۰	۷۵,۹۲۵	۲
۴۳	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۷	۵۹-۳۰	۱,۳۵۰	۶۶,۹۲۹	۱
۴۴	اصفهان	اصفهان	۳۴-۵۸	۵۹-۳۷	۱,۱۲۰	۵۷,۹۹۴	۲
۴۵	اصفهان	اصفهان	۳۶-۱۲	۵۷-۰۰	۹۶۰	۳۶۱,۹۱۳	۲
۴۶	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۲	۶۱-۱۰	۲۷۵	۸۷,۲۲۲	۲
۴۷	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۲	۵۹-۵۱	۱,۳۸۰	۸۷,۴۲۲	۴
۴۸	اصفهان	اصفهان	۳۷-۰۶	۵۹-۳۰	۱,۳۸۰	۱۸۶,۰۲۲	۲
۴۹	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۴	۵۸-۲۷	۱,۰۵۰	۱۲۹,۳۵۸	۲
۵۰	اصفهان	اصفهان	۳۶-۵۹	۵۹-۲۶	۷۸۰	۲۰,۶۶۷	۲
۵۱	اصفهان	اصفهان	۳۴-۲۰	۵۸-۴۲	۱,۱۰۰	۱۱۰,۱۲۵	۳
۵۲	اصفهان	اصفهان	۳۶-۱۷	۵۹-۲۶	۹۷۰	۲,۸۰۱,۶۳۳	۳
۵۳	اصفهان	اصفهان	۳۵-۰۱	۵۸-۲۶	۹۲۸	۲۷,۶۶۲	۲
۵۴	اصفهان	اصفهان	۳۶-۱۲	۵۸-۲۷	۱,۳۵۰	۲۰۸,۸۶۰	۴
۵۵	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۸۱۱,۵۷۲	۱۷
۵۶	اصفهان	اصفهان	۳۷-۰۴	۵۷-۲۹	۱,۳۰۰	۱۲۲,۴۲۱	۲
۵۷	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۸	۵۷-۱۹	۱,۰۷۰	۳۳۸,۳۸۹	۳
۵۸	اصفهان	اصفهان	۳۶-۵۷	۵۹-۲۳	۹۲۰	۵۸,۲۳۲	۳
۵۹	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۲	۵۹-۵۲	۱,۱۶۰	۱۵۶,۱۸۱	۳
۶۰	اصفهان	اصفهان	۳۷-۱۴	۵۸-۱۳	۱,۱۵۵	۲۹,۶۹۳	۲
۶۱	اصفهان	اصفهان	۳۶-۵۹	۵۹-۱۷	۱,۰۵۰	جزء خارج	۱
۶۲	اصفهان	اصفهان	۳۷-۳۴	۵۹-۵۵	۷۴۰	۱۸,۷۸۲	۳
۶۳	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۲,۲۷۴,۳۷۹	۵۵
۶۴	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۲	۴۸-۱۲	۲	۲۱۹,۷۷۲	۲
۶۵	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۵	۴۹-۲۳	۳۰	۵۸,۶۱۶	۲
۶۶	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۵	۴۹-۲۶	۷۸۰	۹۱۵	۳
۶۷	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۱	۴۹-۲۱	۱۵۰	۱۶۱,۱۸۵	۲
۶۸	اصفهان	اصفهان	۳۸-۰۴	۴۹-۲۰	۱۲	۱,۲۵۵,۳۱۴	۲
۶۹	اصفهان	اصفهان	۳۸-۵۲	۴۹-۵۲	۸۳۵	۱۹۵,۰۱۸	۳
۷۰	اصفهان	اصفهان	۳۸-۵۳	۴۹-۵۳	۷۱۹	۱۰۲,۱۷۸	۳
۷۱	اصفهان	اصفهان	۳۸-۵۳	۴۹-۵۳	۲۵	۸۲,۸۱۲	۲
۷۲	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۰	۴۹-۱۰	۵	۲۵۲,۵۸۷	۲
۷۳	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۴	۵۰-۱۴	۳۲۰	۱۷۵,۳۳۳	۴
۷۴	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۱	۴۹-۱۱	۳	۱۵۷,۵۵۵	۲
۷۵	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۴	۴۸-۲۴	۱۲۰	۲۰۱,۵۵۸	۲
۷۶	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۱	۴۸-۱۱	۱۰	۱۸۸,۹۲۱	۲
۷۷	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۴	۴۹-۲۴	۲۰	۵۱,۰۰۸	۲
۷۸	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۶	۴۹-۲۶	۱۶۰	۱۱۶,۰۰۱	۱
۷۹	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۰	۴۹-۲۰	۵	۱۳۸,۹۱۵	۲
۸۰	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۵	۴۸-۱۵	۷۱	۱۹۲,۱۶۲	۳
۸۱	اصفهان	اصفهان	۳۸-۵۱	۴۸-۵۱	۴۳	۱۸۷,۳۳۷	۲
۸۲	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۸	۴۸-۲۸	۷۴	۵۹,۳۶۱	۵
۸۳	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۳	۴۸-۲۳	۷۰	۳۶,۱۷۳	۱
۸۴	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۸	۴۹-۱۸	۲۶۰	۱۲۲,۹۶۵	۱
۸۵	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۴	۴۹-۲۴	۳۰۰	۷,۹۲۹	۲
۸۶	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۲	۴۹-۲۲	۱۲	۳۴,۳۵۹	۲
۸۷	اصفهان	اصفهان	۳۸-۲۷	۴۸-۲۰	۳	۱۷,۷۰۰	۲
۸۸	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۹۶۴,۶۰۱	۱۶
۸۹	اصفهان	اصفهان	۳۶-۰۸	۴۹-۱۳	۱,۵۲۰	۱۶۱,۲۵۷	۲
۹۰	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۵	۴۸-۱۷	۱,۲۴۰	۳۶,۲۷۴	۲
۹۱	اصفهان	اصفهان	۳۶-۰۷	۴۸-۳۵	۲,۰۰۰	۱۶۲,۸۶۲	۵
۹۲	اصفهان	اصفهان	۳۶-۱۲	۴۹-۱۱	۱,۵۷۰	۴۰,۳۹۹	۱
۹۳	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۰	۴۸-۳۸	۱,۵۵۰	۴۵۴,۶۱۶	۳
۹۴	اصفهان	اصفهان	۳۶-۵۵	۴۸-۵۸	۶۲۰	۲۳,۹۶۴	۲
۹۵	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۵	۴۷-۴۰	۱,۳۰۰	۲۲,۶۵۷	۲
۹۶	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۵۸۹,۷۲۲	۱۲
۹۷	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۴	۵۲-۲۹	۸۸۰	۲,۹۶۸	۱
۹۸	اصفهان	اصفهان	۳۶-۰۱	۵۲-۲۰	۱,۱۷۰	۸۴,۶۸۰	۲
۹۹	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۴	۵۲-۲۳	۱,۱۳۰	۱۶۲,۰۴۳	۲
۱۰۰	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۵	۵۲-۵۸	۱,۳۸۰	۱۹۶,۸۹۸	۵
۱۰۱	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۲	۵۲-۲۰	۸۵۰	۶۳,۰۱۲	۲
۱۰۲	اصفهان	اصفهان	۳۵-۲۲	۵۲-۲۱	۱,۶۸۰	۲۹,۵۷۵	۳
۱۰۳	اصفهان	اصفهان	۳۶-۲۵	۵۵-۳۹	۱,۰۸۰	۳۷,۹۲۷	۱
۱۰۴	اصفهان	اصفهان	-	-	-	۲,۴۰۵,۷۲۲	۲۰
۱۰۵	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۲	۶۰-۴۱	۵۷۰	۲۱۵,۲۵۲	۳
۱۰۶	اصفهان	اصفهان	۳۵-۱۷	۶۰-۳۷	۱۰	۲۱۶,۶۸۱	۳
۱۰۷	اصفهان	اصفهان	۳۸-۱۳	۶۱-۱۲	۱,۴۱۰	۱۶۷,۸۵۱	۳
۱۰۸	اصفهان	اصفهان	۳۷-۲۲	۵۹-۳۳	۲۹۲	۲۲,۹۶۸	۲
۱۰۹	اصفهان	اصفهان	۳۸-۰۱	۶۱-۲۹	۴۷۵	۲۵۵,۰۲۴	۵

نام استان (تاریخ تأسیس) نام شهرستان (مرکز شهرستان)	موقعیت جغرافیایی طول عرض	موقعیت جغرافیایی طول عرض	جمعیت مرکز شهرستان	جمعیت استان و شهرستان	تعداد پست	تعداد شهر
بندر گز	۵۳-۵۷	۳۶-۴۶	۱۷,۹۵۹	۲۶,۲۲۶	۲	۲
رامیان	۵۵-۵۸	۳۷-۰۱	۱۲,۰۰۸	۸۲,۲۵۲	۲	۲
علی آباد	۵۲-۵۲	۳۶-۵۴	۲۶,۸۲۲	۱۲۵,۰۷۹	۲	۲
کردکوی	۵۴-۰۷	۳۶-۲۷	۲۹,۳۵۲	۶۷,۸۲۳	۱	۱
کلاله	۵۵-۲۹	۳۷-۲۲	۲۸,۰۳۵	۱۰۵,۶۲۵	۱	۲
گالیکش	۵۵-۲۵	۳۷-۱۲	۲۰,۰۵۸	۵۸,۰۲۹	۱	۲
گالیکش	۵۲-۲۶	۳۶-۵۰	۲۷۰,۲۳۸	۲۰۱,۲۹۹	۲	۲
گیشان (گیشانه)	۵۴-۰۲	۳۷-۰۲	۱۵,۹۵۲	۵۹,۴۱۰	۲	۲
گیشان (گیشانه)	۵۵-۰۹	۳۷-۱۵	۱۲۹,۱۶۷	۲۸۹,۶۲۷	۲	۲
مرادیه	۵۵-۵۷	۳۷-۵۲	۶,۷۷۷	۲۷,۶۲۶	۱	۲
مینوش	۵۵-۲۲	۳۷-۱۳	۲۶,۲۰۹	۷۰,۷۰۰	۱	۲
گیلان (۱۳۱۶)	-	-	-	۲,۲۰۲,۸۶۱	۲۳	۵۱
استارا	۲۸-۵۲	۳۸-۲۶	۲۱,۰۶۲	۷۹,۸۷۲	۲	۲
آستانه اشرفیه	۲۹-۵۶	۳۷-۱۶	۲۹,۳۶۲	۱۰۸,۰۹۲	۲	۲
اماش	۵۰-۱۱	۳۷-۰۶	۱۵,۰۷۹	۲۶,۲۹۸	۲	۲
سنقرانی	۲۹-۲۸	۳۷-۲۷	۱۱۰,۶۲۲	۱۳۲,۱۳۲	۱	۱
تالش (مختار)	۲۸-۵۴	۳۸-۲۸	۴۱,۶۵۸	۱۸۰,۲۸۵	۵	۲
تالش	۲۹-۳۵	۳۷-۱۶	۵۵۷,۳۶۶	۸۵۷,۶۰۶	۶	۶
رضوانشهر	۲۹-۰۷	۳۷-۳۳	۱۲,۲۵۲	۶۲,۵۷۲	۲	۲
رودبار	۲۹-۲۲	۳۶-۲۰	۱۱,۵۵۸	۱۰۲,۰۱۲	۱	۲
رودسر	۵۰-۱۷	۳۷-۰۸	۱۳,۹۵۱	۱۲۶,۰۵۷	۵	۲
سیاهکل	۴۹-۵۲	۳۷-۰۹	۱۵,۶۵۸	۲۷,۷۸۸	۲	۲
شفوت	۲۹-۲۳	۳۷-۱۰	۶,۱۶۳	۶۲,۵۰۲	۲	۲
صومعه سرا	۴۹-۱۸	۳۷-۱۸	۳۷,۲۲۷	۱۳۰,۸۰۲	۳	۳
فومن	۴۹-۱۸	۳۷-۱۳	۱۰,۰۱۲	۹۷,۰۰۰	۲	۲
لاهیجان	۵۰-۰۰	۳۷-۱۲	۶۲,۹۵۰	۱۶۲,۸۹۸	۲	۲
لنگرود	۵۰-۰۰	۳۷-۱۱	۷۵,۶۱۲	۱۳۲,۸۵۶	۵	۲
مدارس	۴۹-۰۸	۳۷-۲۱	۱۱,۰۲۱	۲۸,۰۹۱	۲	۲
لرستان (۱۳۵۲)	-	-	-	۱,۷۱۶,۵۲۸	۲۷	۲۵
اربا	۲۹-۲۷	۳۳-۲۷	۳۸,۱۵۳	۷۱,۵۲۸	۲	۲
الیگودرز	۲۹-۴۱	۳۳-۲۳	۷۹,۹۷۲	۱۳۷,۸۰۸	۲	۲
بروجرد	۲۸-۲۵	۳۳-۵۳	۲۲۹,۵۲۱	۳۳۲,۸۲۶	۲	۲
پارسیان	۲۹-۴۲	۳۳-۰۹	۲۲,۹۰۰	۷۶,۵۰۰	۲	۲
چهارمحال و بختیاری	۲۸-۲۱	۳۳-۲۹	۳۳۲,۹۲۵	۲۷۶,۶۰۴	۴	۴
دلفان (دورآباد)	۲۷-۵۸	۳۳-۰۲	۵۶,۵۳۰	۱۳۷,۲۲۳	۲	۲
دورود	۲۹-۰۲	۳۳-۲۹	۱۰۱,۲۱۹	۱۶۰,۶۸۶	۲	۲
دوره (مراب دوره)	۲۸-۰۱	۳۳-۲۴	۱,۲۲۲	۲۵,۲۲۲	۲	۲
سله (لشتر)	۲۸-۱۵	۳۳-۵۱	۲۸,۶۰۳	۷۲,۲۵۳	۲	۲
کوهدشت	۲۷-۳۶	۳۳-۲۲	۸۵,۹۹۷	۱۲۱,۸۸۶	۵	۵
مازندران (۱۳۱۶)	-	-	-	۲,۹۲۰,۶۵۷	۵۰	۵۶
آمل	۵۲-۲۱	۳۶-۲۸	۱۹۹,۶۹۸	۳۶۶,۷۷۵	۲	۲
بابول	۵۲-۲۲	۳۶-۲۴	۲۰۱,۳۲۵	۴۶۹,۵۹۱	۲	۲
نابل	۵۲-۳۹	۳۶-۲۲	۵۰,۰۲۲	۱۱۹,۱۷۳	۲	۲
بهبهان	۵۳-۳۳	۳۶-۲۳	۸۲,۱۱۷	۱۵۶,۱۹۵	۲	۲
نکا	۵۰-۵۳	۳۶-۲۹	۲۲,۸۲۲	۱۲۹,۰۱۰	۲	۲
جویبار	۵۲-۵۴	۳۶-۲۸	۲۷,۲۱۱	۷۰,۲۱۹	۲	۲
چالوس	۵۱-۲۵	۳۶-۲۹	۲۵,۶۲۵	۱۲۲,۸۶۳	۲	۲
رامسر	۵۰-۴۰	۳۶-۵۲	۲۲,۰۸۵	۶۸,۱۶۳	۲	۲
ساری	۵۳-۰۵	۳۶-۲۴	۲۶۱,۲۹۳	۴۶۱,۱۸۱	۴	۵
سوادکوه (ایل سفید)	۵۳-۰۳	۳۶-۰۷	۸,۷۰۸	۶۷,۹۲۰	۲	۲
عباس آباد	۵۱-۰۶	۳۶-۲۴	۱۱,۲۷۸	۲۵,۰۷۰	۲	۲
فریدونکنار	۵۲-۳۱	۳۶-۲۱	۲۴,۲۴۶	۵۶,۱۲۹	۲	۲
قائم شهر	۵۲-۵۲	۳۶-۲۸	۱۷۴,۷۶۸	۲۵۰,۱۲۵	۲	۲
گلنگاه	۵۲-۲۷	۳۶-۱۸	۱۸,۲۷۷	۲۹,۴۶۱	۱	۲
محمودآباد	۵۲-۱۶	۳۶-۲۸	۲۷,۲۷۸	۹۰,۵۰۲	۲	۲
میناوند (سورک)	۵۳-۱۶	۳۶-۲۵	۸,۸۲۲	۵۹,۱۷۹	۱	۲
نکا	۵۳-۱۷	۳۶-۲۹	۲۶,۲۹۱	۱۰۵,۶۵۲	۱	۲
نور	۵۲-۰۲	۳۶-۲۸	۲۲,۲۹۱	۱۰۵,۸۹۴	۵	۲
بوشهر	۵۱-۳۳	۳۶-۲۸	۲۲,۱۷۵	۱۱۶,۷۰۶	۲	۲
مرکزی (۱۳۲۶)	-	-	-	۱,۳۲۶,۵۰۰	۲۳	۳۱
آشتیان	۵۰-۰۰	۳۳-۲۳	۲,۱۲۰	۱۰,۲۰۵	۱	۱
اراک	۲۹-۴۲	۳۳-۰۵	۲۴۶,۷۶۰	۵۵۵,۹۷۵	۵	۲
نرخ	۵۰-۰۱	۳۳-۲۱	۱۰,۹۰۰	۲۵,۵۰۷	۱	۱
حمین	۵۰-۰۳	۳۳-۲۸	۱۰,۸۱۵	۱۶,۷۸۸	۲	۲
حداد	۴۹-۱۲	۳۳-۲۲	۷,۲۳۳	۵۹,۲۷۲	۲	۲
دلچاب	۵۰-۲۱	۳۳-۵۹	۱,۵۳۰	۴۲,۲۷۷	۲	۱
رومیه (باموینه)	۵۰-۲۲	۳۵-۱۷	۱۲,۴۰۰	۵۸,۲۸۷	۵	۲
ساوه	۵۰-۲۰	۳۵-۰۱	۹۹۵	۲۲۷,۸۱۲	۳	۲
شارند	۴۹-۲۵	۳۳-۵۶	۱,۹۲۰	۱۲۰,۰۱۲	۵	۲
فرهنگ (فرهنگ)	۵۱-۳۷	۳۵-۲۱	۹۹۳	۲۳,۰۸۴	۱	۲
کمیجان	۴۹-۲۰	۳۴-۲۳	۱,۷۶۰	۲۵,۲۲۲	۲	۲
معلات	۵۰-۲۷	۳۳-۵۲	۱,۷۸۰	۲۹,۲۲۲	۲	۲
هرمزگان (۱۳۴۶)	-	-	-	۱,۲۰۲,۶۲۷	۳۸	۴۲
ابوموسی	۵۵-۰۲	۲۵-۵۳	۴۶	۳,۰۲۲	۱	۲
ستک	۵۴-۲۲	۲۷-۱۲	۴۰۰	۶۷,۸۰۵	۲	۲
شاگرد (دستر)	۵۷-۵۲	۲۶-۲۷	۷۱۰	۲۲,۲۲۲	۲	۲
مدیریت	۵۷-۱۸	۲۶-۱۱	۱۰	۵۱۵,۵۷۷	۴	۴
سیدرنگ	۵۲-۵۳	۲۶-۲۲	۱۰	۱۱۶,۰۸۶	۴	۲
پارسیان	۵۳-۰۲	۲۷-۱۲	۷۰	۲۸,۰۹۲	۲	۲
جاسک (بندر جاسک)	۵۷-۲۶	۲۵-۲۸	۳	۲۶,۰۹۹	۱	۲
حاجی آباد	۵۵-۵۴	۲۸-۱۵	۵۰۰	۶۲,۸۹۷	۲	۲
خمیر	۵۵-۵۵	۲۶-۵۷	۱۵	۲۸,۲۲۱	۲	۲
رودان (دیوار)	۵۷-۱۲	۲۷-۲۵	۱۷۹	۱۰۷,۲۸۰	۳	۴
سیریک	۵۷-۰۶	۲۶-۳۱	۴	۲۸,۹۷۵	۲	۲
قشم	۵۶-۱۶	۲۶-۵۷	۱۰	۱۰۵,۳۳۵	۲	۲
میناب	۵۷-۰۴	۲۷-۰۹	۴۰	۲۱۸,۸۵۶	۳	۴
همدان (۱۳۵۲)	-	-	-	۱,۷۰۲,۲۶۷	۲۵	۲۷
اسدآباد	۴۸-۰۷	۳۴-۲۷	۱,۵۵۵	۱۰۶,۰۲۸	۱	۲
بهار	۴۸-۲۶	۳۴-۵۳	۱,۷۳۰	۱۲۲,۲۵۴	۳	۳
نوسنگان	۴۸-۲۷	۳۴-۲۳	۱,۸۵۰	۱۱۰,۲۷۷	۳	۲
رزن	۴۹-۰۲	۳۵-۱۳	۱,۸۴۰	۱۱۳,۰۵۳	۳	۲
قاسمیان	۴۸-۵۸	۳۵-۰۲	۱,۶۶۹	۴۱,۲۷۰	۱	۲
کوردکنار	۴۸-۲۳	۳۵-۱۲	۱,۶۷۵	۱۲۲,۶۴۵	۲	۲
ملایر	۴۸-۲۹	۳۴-۱۷	۱,۷۵۰	۲۹۰,۱۹۷	۴	۴
نهاد	۴۸-۲۲	۳۴-۱۲	۱,۶۶۰	۱۸۱,۰۲۹	۴	۴
همدان	۴۸-۳۱	۳۴-۲۸	۱,۸۵۰	۵۴۶,۰۲۲	۲	۲
یزد (۱۳۵۲)	-	-	-	۹۹۰,۸۱۵	۲۲	۲۲
ایرکند	۵۳-۱۷	۳۱-۰۸	۱,۵۱۰	۲۲,۰۵۰	۲	۲
اردکان	۵۴-۰۰	۳۲-۱۵	۱,۰۳۵	۳۸,۲۸۱	۳	۳
یاقق	۵۵-۲۲	۳۱-۲۵	۹۹۵	۳۸,۱۱۶	۱	۱
بهباد	۵۶-۰۱	۳۱-۵۲	۱,۳۴۰	۱۴,۷۷۲	۱	۲
نفت	۵۲-۱۱	۳۱-۴۴	۱,۵۵۰	۲۷,۲۶۰	۲	۲
خاتم (هرات)	۵۲-۳۳	۳۰-۰۸	۱,۵۵۰	۲۲,۳۳۰	۲	۲
صندوق (اشکنر)	۵۲-۱۲	۳۲-۰۰	۱,۱۷۰	۳۰,۰۲۱	۳	۲
طیس	۵۶-۵۵	۳۳-۲۵	۶۶۰	۶۶,۲۲۲	۳	۲
مهریز	۵۶-۲۷	۳۱-۳۵	۱,۴۸۰	۴۴,۱۱۲	۱	۱
مید	۵۴-۰۰	۳۱-۳۳	۱,۰۹۰	۷۲,۲۲۲	۲	۱
یزد	۵۴-۲۲	۳۱-۵۳	۱,۲۱۵	۵۲۶,۲۷۶	۲	۲

نام استان (تاریخ تأسیس) نام شهرستان (مرکز شهرستان)	موقعیت جغرافیایی شهرستان		تعداد شهر	جمعیت مرکز شهرستان	جمعیت استان و شهرستان	تعداد شهر
	طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی				
دانش	۶۱-۴۰	۲۷-۳۲	۱,۲۷۲	۸۰,۱۰۳	۳۶,۲۱۴	۲
دهک	۶۰-۵۲	۲۹-۲۹	۱,۳۷۲	۵۷۷,۴۴۹	۶۸۱,۴۶۰	۲
دهک	۶۱-۲۱	۳۰-۵۳	۲۸۰	۱۱,۴۰۱	۷۱,۴۶۲	۱
مرامان	۶۲-۲۰	۲۷-۲۲	۱,۱۶۵	۵۹,۶۱۰	۱۲۸,۳۷۹	۵
سیریز (راسک)	۶۱-۱۵	۲۶-۳۸	۹۰۰	۶,۲۰۰	۱۵۲,۵۲۸	۳
سیریز (سوران)	۶۲-۰۰	۲۷-۰۷	۱,۱۳۰	۱۰,۳۵۰	۶۱,۵۰۷	۲
کنارک	۶۰-۲۴	۲۵-۲۱	۰	۳۰,۷۱۶	۷۱,۰۶۳	۲
بیک شهر	۶۰-۱۲	۲۶-۳۰	۲۵۰	۱۴,۴۸۳	۱۸۸,۷۱۳	۵
هرمند (دوست محمد)	۶۱-۲۷	۲۷-۱۷	۴۸۶	۷,۳۳۰	۷۴,۷۲۳	۱
فارس (۱۳۱۶)	-	-	-	-	۲,۳۳۶,۸۷۸	۸۲
انار	۵۲-۳۸	۳۱-۰۹	۲,۰۰۵	۵۵,۱۲۳	۹۲,۹۵۹	۵
ارستان	۵۳-۱۸	۳۱-۵۵	۱,۶۳۸	۱۷,۸۲۰	۲۱,۴۸۸	۱
استهبان	۵۴-۰۲	۲۹-۰۷	۱,۷۳۰	۳۴,۵۶۴	۶۷,۸۷۵	۳
افندی	۵۲-۲۱	۳۰-۵۳	۲,۳۲۰	۵۱,۳۲۹	۱۰۶,۶۲۲	۲
نور	۵۳-۲۹	۳۰-۲۷	۲,۱۸۰	۱۰,۲۹۳	۴۶,۲۲۲	۳
پاسارگاد (سعادت شهر)	۵۳-۰۶	۲۹-۵۲	۱,۶۳۸	۱۶,۱۹۳	۳۰,۶۲۲	۱
چهرم	۵۳-۲۳	۲۸-۵۲	۱,۰۵۰	۱۰۵,۲۸۵	۲۰۲,۴۴۵	۵
خرامه	۵۳-۱۹	۲۹-۳۰	۱,۵۵۵	۲۱,۹۹۲	۵۷,۶۳۳	۱
حرم بید (صفه شهر)	۵۳-۱۲	۳۰-۲۷	۲,۳۰۰	۲۲,۹۳۶	۴۵,۳۸۱	۲
حج	۵۳-۲۶	۲۷-۵۳	۶۷۵	۳۰,۰۱۲	۴۰,۲۹۶	۱
داراب	۵۴-۲۲	۲۸-۵۵	۱,۱۴۰	۵۶,۰۳۲	۱۷۷,۹۳۸	۴
رستم (مصری)	۵۱-۳۱	۳۰-۱۲	۸۸۰	۵,۲۷۳	۴۵,۶۸۶	۱
روین (دشت حاجی آباد)	۵۲-۲۵	۲۸-۲۱	۱,۱۳۰	۱۸,۶۲۰	۶۲,۸۱۷	۳
سیدان (اردکان)	۵۱-۵۹	۳۰-۱۵	۲,۲۴۰	۱۷,۸۲۸	۹۰,۳۳۹	۳
سرسبز	۵۳-۱۶	۲۹-۱۸	۵۳	۱۷,۱۲۸	۳۵,۳۱۳	۲
شیراز	۵۳-۲۲	۲۹-۵۲	۱,۵۴۰	۱,۲۲۷,۳۳۱	۱,۵۴۵,۳۷۱	۶
فراتند	۵۳-۰۵	۲۸-۵۲	۷۴۷	۱۷,۶۶۵	۲۵,۶۷۸	۳
فسا	۵۳-۳۹	۲۸-۵۶	۱,۳۷۰	۹۲,۰۲۰	۱۹۲,۹۴۶	۵
فیروز آباد	۵۳-۲۴	۲۸-۵۰	۱,۳۳۰	۵۹,۳۰۶	۱۱۶,۶۲۲	۲
قیر و کارزین (قیر)	۵۳-۰۲	۲۸-۲۷	۷۵۵	۱۷,۴۲۹	۶۵,۱۶۸	۵
کربوه	۵۱-۳۹	۲۹-۳۷	۸۶۰	۸۷,۳۲۶	۲۶۶,۵۵۴	۶
کوار	۵۲-۲۲	۲۹-۱۱	۱,۵۳۲	۲۲,۵۳۴	۷۲,۸۰۹	۱
گوش	۵۳-۰۸	۲۷-۰۰	۹۲۰	۲۷,۷۶۷	۳۳,۵۵۹	۱
لارستان (لار)	۵۲-۲۰	۲۷-۲۱	۸۰۰	۵۴,۶۸۸	۱۸۹,۶۸۹	۸
لامرد	۵۳-۱۰	۲۷-۰۰	۴۵۰	۲۳,۱۵۶	۷۸,۶۹۲	۴
مروند	۵۲-۲۸	۲۹-۵۲	۱,۵۵۵	۱۲۴,۳۵۰	۲۸۷,۳۹۹	۴
ممسنی (موراناد)	۵۱-۳۱	۳۰-۰۷	۹۲۰	۵۲,۵۹۷	۱۲۰,۶۲۲	۲
مهر	۵۲-۵۳	۲۷-۲۲	۴۴۵	۶,۳۰۷	۵۴,۴۱۳	۲
میر	۵۳-۱۹	۲۹-۱۲	۱,۵۵۵	۴۶,۷۶۴	۱۰۷,۴۰۶	۴
قزوین (۱۳۲۶)	-	-	-	-	۱,۱۲۴,۲۰۰	۱۹
ایک	۵۰-۳۱	۳۶-۰۲	۱,۵۵۰	۴۷,۴۸۷	۹۱,۴۲۱	۲
البر (الوند)	۵۰-۰۳	۳۶-۱۰	۱,۳۳۰	۴۹,۴۴۳	۱۸۲,۱۲۶	۴
میر و بهر	۵۰-۰۴	۳۵-۴۶	۱,۲۱۰	۱۶,۴۲۱	۱۵۵,۸۸۹	۶
تاکستان	۴۹-۴۲	۳۵-۴۹	۱,۲۶۵	۷۴,۲۵۷	۱۷۳,۵۷۷	۵
دمن	۵۰-۰۰	۳۶-۱۶	۱,۲۹۰	۳۵۵,۳۳۸	۵۲۰,۱۸۷	۵
فیم (۱۳۲۵)	-	-	-	-	۱,۰۴۰,۶۸۱	۵
فیم	۵۰-۵۳	۳۴-۳۸	۹۳۰	۹۵۹,۱۱۶	۱,۰۴۰,۶۸۱	۵
کردستان (۱۳۲۷)	-	-	-	-	۱,۳۳۸,۵۳۴	۲۷
نانه	۴۵-۵۳	۳۵-۵۹	۱,۵۴۰	۷۰,۴۲۸	۱۱۸,۶۶۷	۴
حاج	۴۷-۳۶	۳۵-۵۲	۱,۸۷۰	۴۷,۴۴۹	۹۷,۹۱۳	۳
دماگلان	۴۷-۲۵	۳۵-۱۷	۱,۸۲۰	۳۰,۲۱۶	۳۸,۶۳۵	۲
دیواندره	۴۷-۰۱	۳۵-۴۹	۱,۸۵۰	۳۳,۶۳۶	۸۲,۷۲۱	۳
سروآباد	۴۶-۲۲	۳۵-۱۹	۱,۳۳۰	۴,۲۶۳	۵۴,۸۳۲	۲
سفر	۴۶-۱۶	۳۶-۱۴	۱,۵۰۰	۱۲۳,۳۳۱	۲۰۸,۴۲۵	۳
سندج	۴۷-۰۰	۳۵-۱۹	۱,۴۸۰	۳۱۶,۸۶۲	۴۱۷,۱۷۷	۲
قروه	۴۷-۴۸	۳۵-۱۰	۱,۹۹۰	۶۶,۳۹۰	۱۶۰,۹۸۷	۳
کامیاران	۴۶-۵۶	۳۵-۴۰	۱,۴۴۵	۷۴,۰۹۲	۱۰۵,۸۹۵	۴
مرمیان	۴۶-۱۰	۳۵-۳۱	۱,۳۲۰	۹۲,۹۹۳	۱۵۳,۲۷۱	۴
کرمای	-	-	-	-	۲,۶۵۲,۴۱۳	۵۸
اروند	۵۶-۲۲	۲۸-۲۷	۱,۰۴۴	۶,۰۷۵	۳۷,۶۶۶	۱
انار	۵۵-۱۶	۳۰-۵۲	۱,۴۱۰	۱۲,۹۰۹	۳۱,۹۱۱	۱
ناغت	۵۶-۳۶	۲۹-۱۴	۲,۲۷۰	۳۷,۲۴۹	۱۰۷,۳۶۸	۲
بردمیر	۵۶-۲۲	۲۹-۵۵	۲,۰۲۰	۳۳,۳۰۵	۸۹,۴۶۵	۴
سم	۵۸-۲۱	۲۹-۰۶	۱,۰۶۰	۷۵,۲۱۵	۱۲۰,۵۷۴	۲
حیرت	۵۷-۴۴	۲۸-۲۰	۶۸۵	۹۵,۹۸۸	۲۲۴,۶۷۵	۴
رابر	۵۶-۵۵	۲۹-۱۷	۲,۳۱۸	۱۲,۷۰۷	۳۴,۵۸۶	۱
رابر	۵۶-۴۸	۳۱-۱۵	۱,۱۷۵	۲۳,۴۰۷	۳۹,۴۲۲	۲
رفسجان	۵۶-۰۰	۳۰-۲۴	۱,۵۱۰	۱۴۹,۲۱۹	۲۴۳,۲۶۴	۵
رویدار جنوب (رویدار)	۵۸-۰۰	۲۸-۰۰	۲۷۰	۸,۸۳۳	۸۷,۵۴۰	۱
ریگان (محمدآباد)	۵۹-۰۱	۳۸-۳۹	۶۳۰	۵,۹۸۲	۷۱,۵۰۶	۱
زوند	۵۶-۳۴	۳۰-۴۸	۱,۶۵۵	۵۶,۱۳۹	۱۲۰,۸۱۱	۴
میرجان	۵۵-۲۰	۲۹-۲۷	۱,۳۵۵	۱۷۰,۹۱۶	۲۴۵,۸۱۲	۵
میربیک	۵۵-۰۷	۳۰-۰۶	۹۰۵	۴۵,۷۵۱	۱۰۲,۵۳۷	۵
عیراد	۵۷-۵۳	۲۸-۲۷	۴	۱۹,۰۱۱	۷۷,۸۸۴	۲
هریاب	۵۷-۱۶	۳۸-۰۶	۶۳۰	۴,۸۶۹	۳۲,۰۴۱	۱
مهر	۴۹-۵۸	۲۸-۵۸	۶۸۰	۶,۳۸۲	۲۳,۹۰۴	۱
فقه گنج	۵۷-۵۳	۲۷-۳۱	۴۰۰	۱۲,۱۰۸	۷۰,۲۹۲	۱
دماگلان	۵۷-۰۵	۳۰-۱۷	۱,۸۴۵	۵۱۵,۱۱۴	۶۷۷,۶۵۰	۱۳
کوهستان	۵۶-۱۶	۳۱-۲۵	۲,۰۰۰	۱۰,۳۵۷	۲۴,۸۷۹	۲
کهریز	۵۷-۲۲	۲۷-۵۷	۴۹۰	۴۰,۶۳۳	۷۳,۱۶۶	۱
موجان	۵۷-۳۰	۲۷-۲۴	۳۴۲	۱۲,۵۸۷	۶۳,۸۶۵	۲
رستمشیر	۵۸-۴۲	۲۸-۵۷	۸۵۰	۴,۲۲۲	۳۷,۴۶۳	۲
کرمانشاه (۱۳۱۶)	-	-	-	-	۱,۸۷۹,۴۸۵	۳۰
اسلام آبادغرب	۴۶-۳۱	۳۴-۰۶	۱,۳۴۵	۸۹,۹۰۴	۱۵۲,۵۰۰	۲
پاوه	۴۶-۲۱	۳۵-۰۳	۱,۵۴۰	۲۰,۰۶۸	۵۲,۷۸۲	۳
ناتان یا باجانی (تاز ییاد)	۴۶-۴۴	۳۴-۲۲	۱,۳۴۴	۷,۸۱۸	۳۸,۵۸۰	۲
چوارورد	۴۶-۲۸	۳۴-۴۸	۱,۲۸۰	۲۴,۴۹۲	۶۲,۴۷۷	۱
دالاهو (کرند غرب)	۴۶-۱۴	۳۴-۱۷	۱,۶۰۰	۷,۹۷۲	۲۴,۵۹۸	۲
روانسر	۴۶-۲۰	۳۴-۲۳	۱,۳۶۰	۱۶,۵۴۶	۴۵,۳۲۴	۲
سیریل دهاب	۴۵-۵۱	۲۴-۲۷	۵۵۰	۳۴,۶۶۹	۸۴,۵۰۰	۱
سفر	۴۷-۳۶	۲۴-۲۷	۱,۰۰۰	۴۳,۶۵۳	۹۷,۰۱۲	۲
صفه	۴۷-۳۹	۲۴-۲۹	۱,۳۵۲	۳۴,۶۲۲	۷۶,۴۱۴	۲
فصر شیرین	۴۵-۳۴	۳۴-۳۱	۳۶۰	۱۵,۸۱۷	۲۴,۳۸۳	۲
دماگلان	۴۷-۰۴	۳۴-۱۸	۱,۲۲۰	۷۸۴,۸۶۳	۹۶۷,۱۹۶	۴
کنگور	۴۷-۵۷	۳۴-۳۰	۱,۵۰۰	۴۸,۹۷۸	۸۰,۶۰۸	۱
گیلان غرب	۴۵-۵۵	۳۴-۰۸	۸۱۰	۱۹,۴۸۲	۶۲,۴۹۵	۲
هریس	۴۷-۳۵	۳۴-۱۶	۱,۵۰۰	۵۱,۶۶۶	۹۱,۳۰۰	۲
تکیله و ویرا احمد (۱۳۵۵)	-	-	-	-	۴۴۴,۳۹۹	۱۷
باش	۵۱-۰۹	۳۰-۲۱	۷۸۲	۸,۴۴۹	۲۲,۴۲۷	۱
بورا احمد (باسوج)	۵۱-۳۶	۳۰-۴۰	۱,۸۷۰	۱۰۰,۵۴۴	۲۲۸,۱۲۱	۵
بهمنی (لیکنک)	۵۰-۰۶	۳۰-۵۴	۶۵۵	۱۲,۵۹۴	۳۵,۶۲۷	۱
چرام	۵۰-۴۴	۳۰-۴۵	۷۱۰	۲,۰۷۶	۲۵,۱۶۸	۱
دنا (سی سخت)	۵۱-۲۷	۳۰-۵۲	۲,۷۵۰	۶,۸۱۴	۲۵,۴۲۲	۲
تکیله و بهمنی (دماگلان)	۵۰-۳۳	۳۰-۲۷	۸۲۰	۵۱,۲۵۳	۱۶۶,۶۵۵	۵
گساربان (نو گساربان)	۵۰-۲۷	۳۰-۲۱	۷۲۰	۸۳,۸۵۶	۱۱۳,۶۲۷	۱
گلستان (۱۳۲۶)	-	-	-	-	۱,۶۱۷,۰۸۷	۲۷
آق شهر	۵۵-۱۰	۳۷-۰۵	۱۳۰	۳۸,۵۸۲	۸۹,۴۷۷	۳
آق فلا	۵۲-۲۶	۳۷-۰۱	۱۵۰	۲۹,۶۱۶	۱۹,۹۰۳	۲
نمک (سدر نمک)	۵۲-۰۴	۳۶-۵۳	۲۰۰	۴۵,۲۴۹	۶۳,۷۷۱	۱

ایران

تقسیمات کشوری

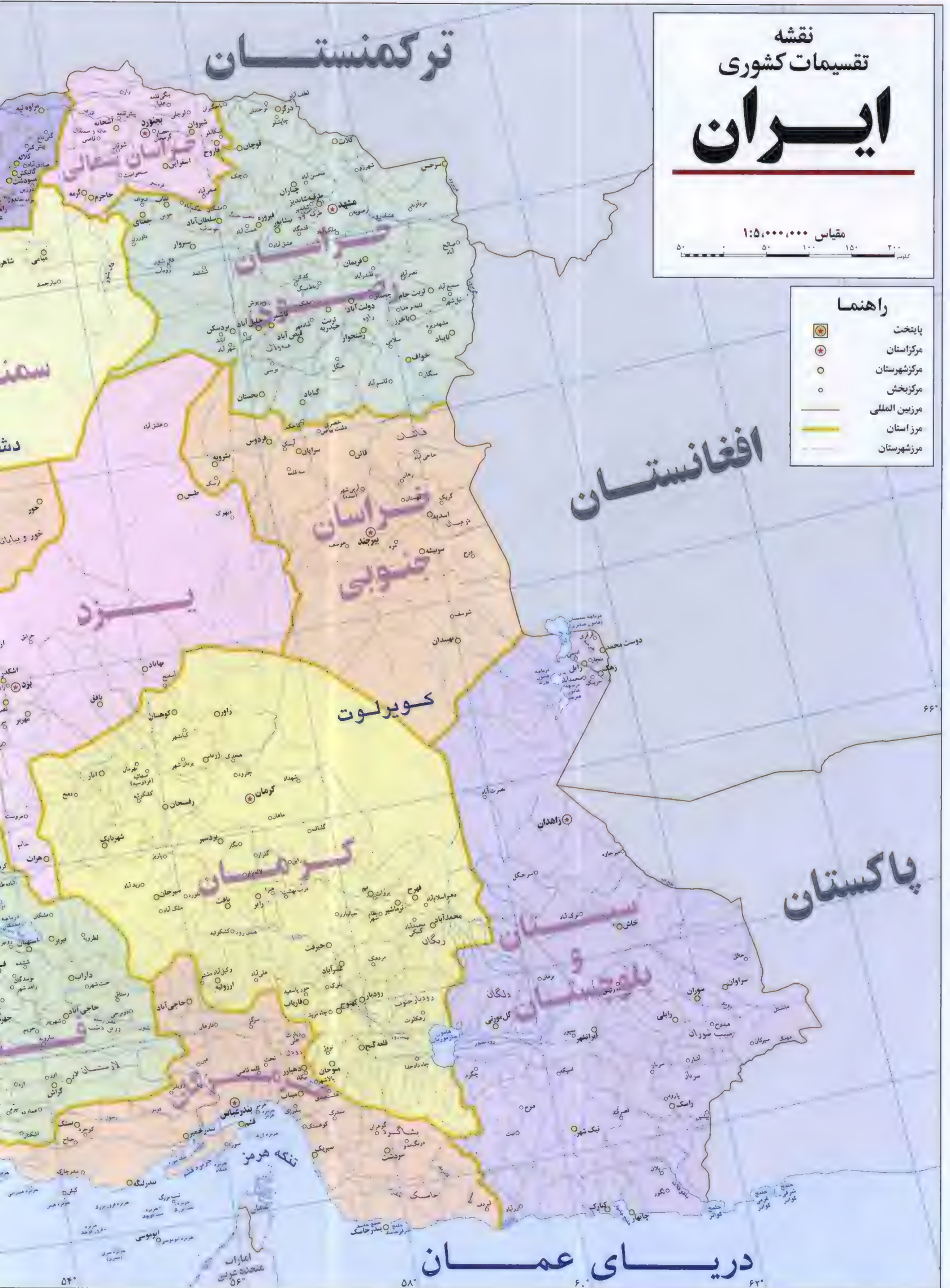
نقشه

مقیاس ۱:۵,۰۰۰,۰۰۰

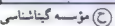
۵۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰ کیلومتر

راهنما

- پایتخت
- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- مرکز بخش
- مرزین المللی
- مرز استان
- مرز شهرستان

ایران

نقشه
راههای

مقیاس ۱:۵,۰۰۰,۰۰۰

کیلومتر ۰ ۵۰ ۱۰۰ ۱۵۰ ۲۰۰

راهنما

- مرز بین المللی
- پایتخت
- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- سایر نقاط
- آزاد راه - بزرگراه
- بزرگراه در دست ساختمان
- راه آسفالت
- راه شنی
- راه آهن
- راه آهن در دست ساختمان
- جاذبه های توریستی
- فرودگاه بین المللی
- فرودگاه داخلی
- پمپ بنزین
- بندر

ترکمنستان

افغانستان

پاکستان

دریای عمان

تورکيه

در سال ۱۳۸۶ طول خطوط راه آهن اصلی ۸,۷۰۲ کیلومتر، طول خطوط فرعی و مانشوری ۱,۶۵۶ کیلومتر و طول خطوط صنعتی و تجاری ۱,۰۸۱ کیلومتر بوده است. در چند سال اخیر نیز راه آهن کاشان از طریق اصفهان به یزد، بافق و زرنده و سیرجان به بندرعباس و مشهد به سرخس متصل گردید و سپس ریل های جدیدی فاصله بین کاشان - یزد را از طریق ایستگاه باد، ایستگاه نائین و ایستگاه میبد به مراتب کمتر نمود. همچنین در سال ۱۳۸۴ راه آهن بافق به مشهد و در سال ۱۳۸۵ هم تربت حیدریه به خواف راه اندازی شد. راه آهن ایران از طریق شرفخانه و پل قطور به راه آهن ترکیه و اروپا متصل گردیده و همه ساله تعداد زیادی مسافر و مقداری از اجناس وارداتی و صادراتی ایران - اروپا از این طریق جابجا می گردد.

عراق

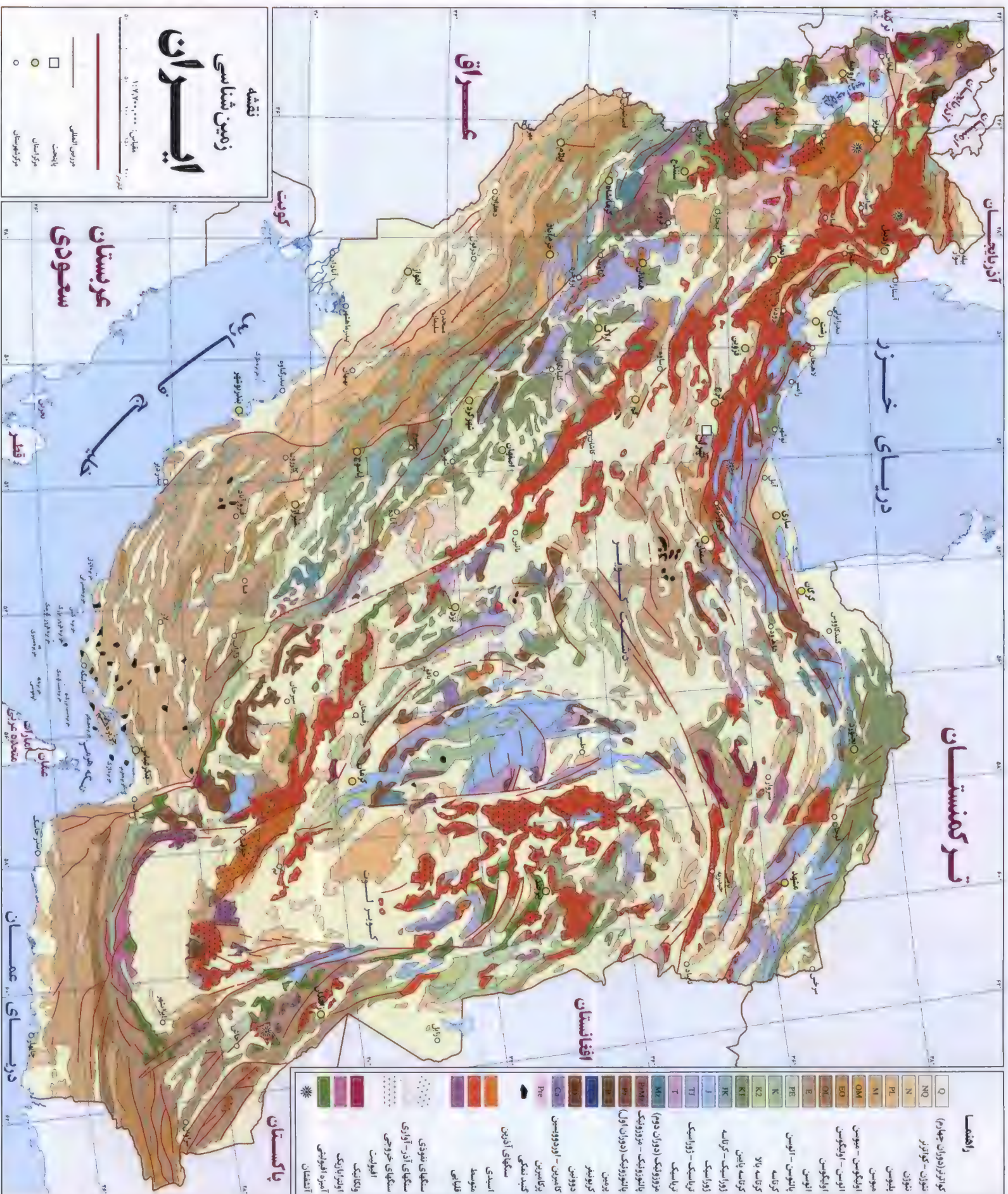

ردیف	نام رود	نام استان	مطابق (موسس)
۸	مارگی	گلستان- خراسان	۵۳۵
۲	اروس	ایران- آذربایجان- ارسستان	۹۱۰
۴۶	اردرود	خرق- خوزستان	۱۹۰
۱۹	بابهر لاکت	سیستان- بلوچستان	۲۱۳
۲۶	بهرر	سیستان- بلوچستان	۲۷۵
۴۷	بشیرود	کرمان	۱۹۰
۳۱	دقخاب	سیستان- بلوچستان	۲۵۰
۲۷	نغمه رود	آذربایجان شرقی	۴۶۸
۱۱	جراسی	کیکیله- وزیراسعد- خوزستان	۴۴۸
۳۷	چگین	مرکزی- مازان	۳۳۰
۳۷	چلمرود	مرکزی- مازان	۲۴۰
۲۸	خرمان	چهارماله- خوزستان- کیکیله- وزیراسعد	۵۱۵
۹	دز	لرستان- خوزستان	۴۱۵
۴۹	دزلیک	ایلام	۱۸۸
۳۲	دهک	خراسان	۲۵۰
۵۰	درایج	سیستان- بلوچستان	۱۸۵
۱۳	زاینده رود	چهارماله- اذربایجان- اصفهان	۴۰۵
۲۰	زرنهرود	کرمان- آذربایجان شرقی	۳۰۲
۱۰	زهره	فارس- خوزستان	۴۹۰
۴	شمارود	کرمان- زنجان- گلستان	۷۶۵
۴۲	شمارود	تهران- قزوین- گلستان	۲۰۵
۲۴	مهر (شهرستان)	کرمان	۲۸۰
۱۲	شور (شهرستان)	قزوین- تهران- قم	۴۲۰
۴۳	قورچای (ظفر)	کرمانه- آذربایجان شرقی	۲۰۰
۷	فرهای	مهمان- مرکزی- قم	۵۴۰
۲۸	فرسیر	ارمنی	۲۵۵
۲۳	فرمود	اصفهان- مرکزی- قم	۲۸۸
۴۰	کامو	سیستان- بلوچستان	۲۲۰
۳	کاران	چهارماله- خوزستان- خوزستان	۸۹۰
۱۶	کال شور جامر	خراسان- سیستان	۲۴۰
۳۵	کاله شور جهرین	خراسان	۲۶۰
۲۲	کاله شور سیرلار	خراسان	۲۹۰
۲۵	کر	فارس	۲۸۰
۳۳	کرج	تهران- قم	۲۴۵
۵	کرعه	کرمانشاه- لرستان- ایلام- خوزستان	۷۵۵
۲۱	کعب رود	خراسان	۳۰۰
۲۹	کنگان	لرستان	۲۵۵
۱۷	گل	فارس- مرکزی- کرمان	۲۶۰
۴۱	گلپیک	کرمان- مرکزی- گلستان	۲۱۰
۳۰	گورکان رود	گلستان	۲۵۴
۲۸	گلر	تهران- مازان	۱۹۰
۴۴	گور	مرکزی- مازان	۲۰۰
۳۶	مانیکل	سیستان- بلوچستان	۲۴۰
۲۵	ماله	خوزستان	۲۰۰
۶	مور (دندان)	فارس- بوشهر	۶۸۵
۱۸	مهران	فارس- مرگن	۳۸۲
۳۰	مشکراز	خراسان	۳۳۰
۱	مهرود	ایران- افغانستان	۱۲۰
۳۹	مله	فارس- بوشهر	۲۳۰
۱۴	ملیل رود	کرمان	۳۸۷

۵= رودهای فصلی و خشک رود

دوران پر کامبرین، قبل از ۶۰۰ میلیون سال پیش:

دوران برنامه ریزی، ۴۰۰ میلیون سال پیش:
در ایران، سنگهای متعلق به پرکامبرین در نواحی شمال، مشرق و مرکز ایران یافت می‌شوند که قسمت‌دوین این رسوبات از دسته سنگهای دگرگون شده است و سن این رسوبات بیشتر از ۴۰۰ میلیون سال است.

دوران پالئوژنئک (کهن زیست) یا دوران اول از حدود ۶۰ تا ۶۳ میلیون سال پیش:

[illegible]

دوران عزیز (میان زینت) یا دوران دوم

از حدود ۲۳۰ تا ۷۰ میلیون سال پیش:

از حدود ۲۳۰ تا ۷۰ میلیون سال پیش:

[illegible]

دوران سنوزوئیک (نوزیست) شامل دوران سوم و دوران چهارم:

دوران سوم (ترشیاری)، از حدود ۷۰ تا یک میلیون سال پیش؛

به آغاز دوره دروازه، در زمانه دروازه‌تپ‌ها رسیدن در محل، اگرچه با ظهور این شیبه، روی دروازه در زمانه دروازه‌تپ‌ها شکل گرفت. در زمانه اگرچه بازیکنان دروازه‌تپ‌ها، دروازه‌تپ‌ها را به شکل یک آسمانی محصور و خطایر تقبی خوب ایران است. در این دوره در ایران نیز بازیکنان دروازه‌تپ‌ها، دروازه‌تپ‌ها را به شکل یک آسمانی محصور و خطایر تقبی خوب ایران است. در زمانه اگرچه بازیکنان دروازه‌تپ‌ها، دروازه‌تپ‌ها را به شکل یک آسمانی محصور و خطایر تقبی خوب ایران است. در زمانه اگرچه بازیکنان دروازه‌تپ‌ها، دروازه‌تپ‌ها را به شکل یک آسمانی محصور و خطایر تقبی خوب ایران است.

دوران چهارم (کواترنری)

از حدود یک میلیون سال پیش تا عصر حاضر:

پهنج‌های کوثرنری در ایران گسترش نداشته‌اند، اما آثار سنگهای

پنجچاکی در بعضی نقاط از جمله علم کو دیده شده است. در این

دوران پیوستن نواحی ایران از آب خارج شد. از دریا‌های هندوستان،

اندر شلالت تبخیر و کس، بازندگی خشک شده اند. فعالیت آشفستان ها

در آغاز دوران چهارم بیش از اواخر دوران سوم شدت یافت و کوه‌های

دماوند، سبلان، سهند و نغتسان مهم ترین کوه های آتشفشانی این دوره

همیشه، که دماوند و تفتان در حال حاضر آخرین مراحل فعالیت خود را

به صورت کو کوردانی ادا می دهد. عمل اصلی تعمیر بهر درختی

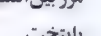
فرسایشی کوها، و باد عامل فرسایشی در بیابانها بوده است.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	52

موسم

مرز بین المللی

پایین

مركز السن

سایر نقاط

اتوبان

راه اصلی

راہ فرعی

راہ آہن

راههای دریا

بنادر

رودخانه

اراضی مورد

باتلاق

کوپر-شوره

زرفابه متر

مقیاس ۱:۴,۳۵۰,۰۰۰

A horizontal number line with tick marks at 50, 100, and 150. A bracket is drawn below the line from 0 to 100, with the text "100 کیلومتر" written below the bracket.

ازبکستان

ترکمنستان

افریقیہ

کابل

قلمرو ماوند
۵۶۷۱
توران

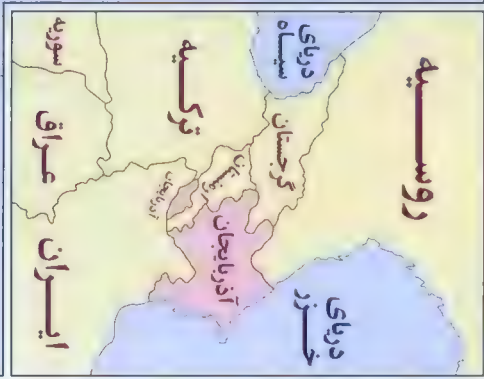

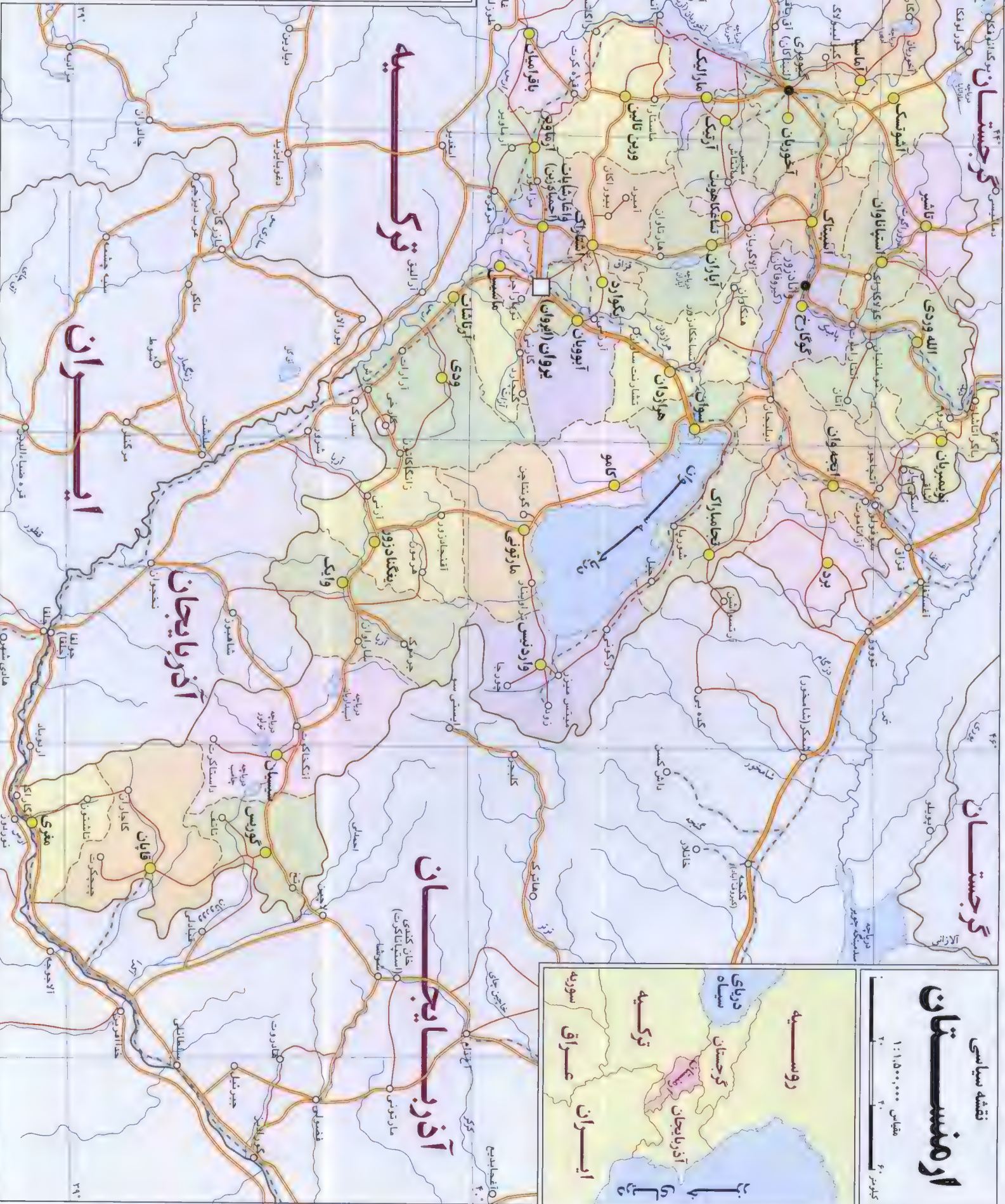

آذربایجان

نقشه سیاسی

دریای سیاه

نقشه سیاسی توکیسی

راه‌ها

موزین المللی

موزین المللی

پایتخت

موزین المللی

شهرهای مهم

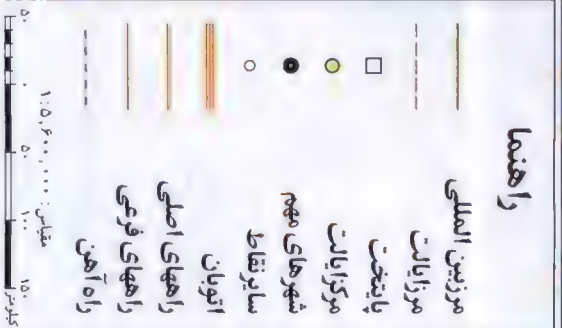
مسافت

اتومبیل

راه‌های اصلی

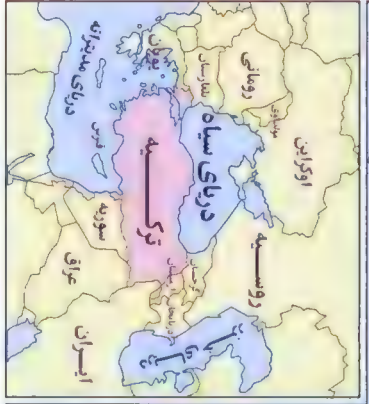
راه‌های فرعی

راه آهن

دریای خزر

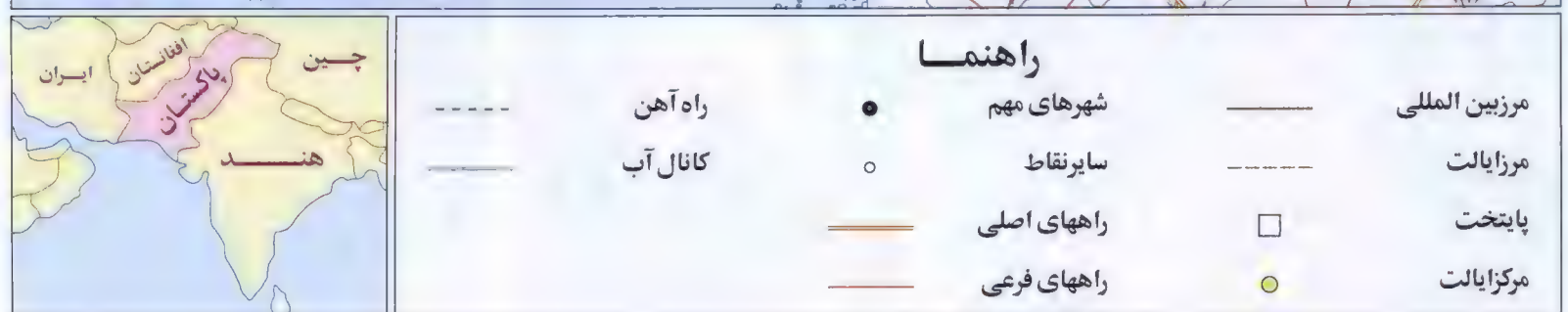
مردم ایران

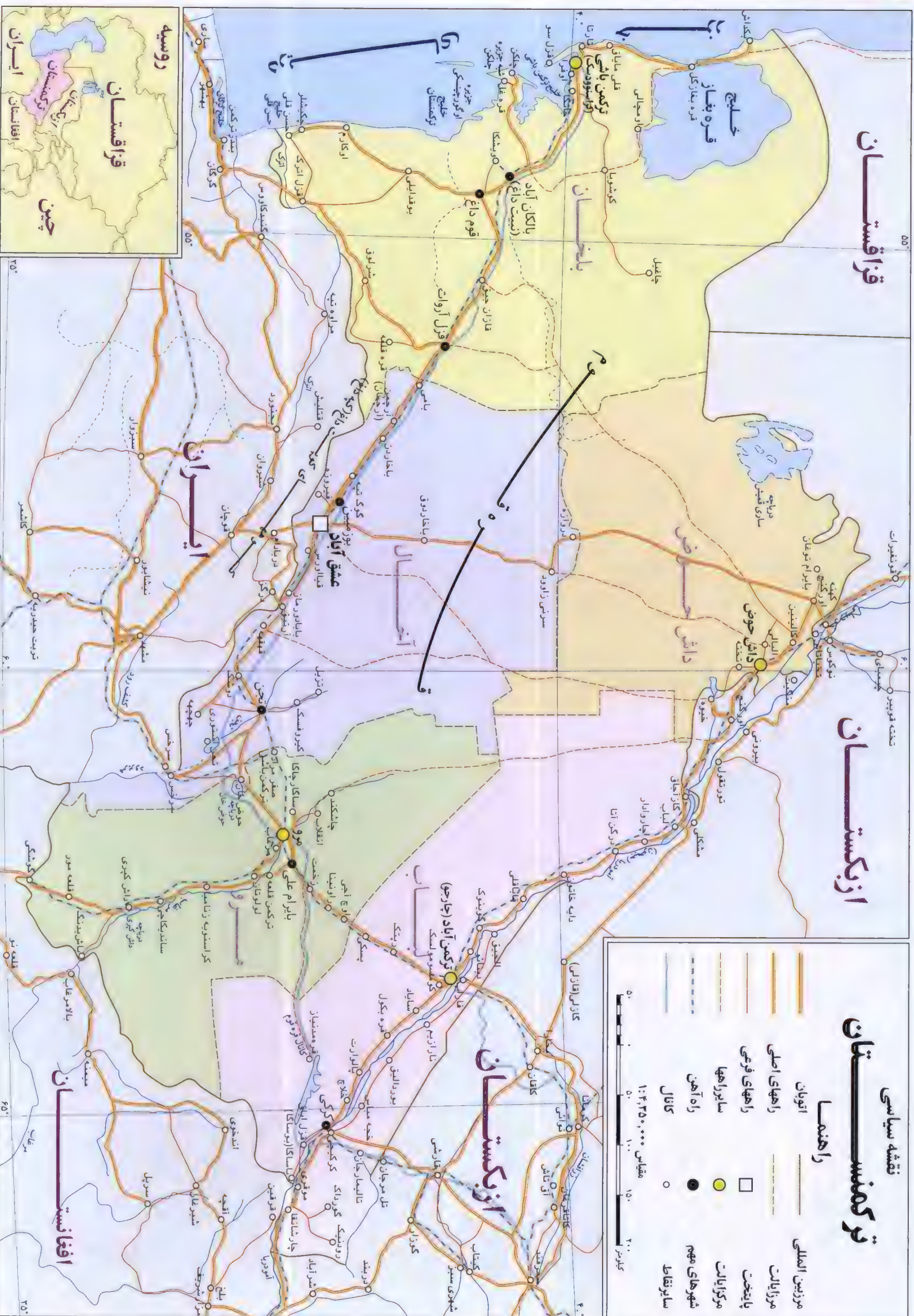

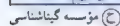

نقشه عمومی روسیه

نقشه سیاسی روسیه

نقشه‌ی راهبردی
ناحیه‌های فدرال

فدراسیون روسیه، به لحاظ تقسیمات اداری، به ۲۱ جمهوری خودمختار، ۶ استان، ۹ سرزمین (کری)، ۴ سرزمین خودمختار، دو شهر فدرال و یک استان خودمختار تقسیم شده است. اگرچه هر کدام از این واحدهای اداری از استقلال و خودمختاری متفاوتی در اداره امور داخلی خود برخوردارند، اما از هر کدام از آنها به طور مساوی ۲ نماینده در شورای فدراسیون روسیه حضور دارند. به علاوه، سران روسیه به ۸ بخش یا ناحیه فدرال تقسیم شده که هر کدام از این ناحیه‌ها تعدادی از این واحدهای اداری را تحت پوشش خود دارند و هر ناحیه را یک نماینده از سوی رئیس جمهور روسیه اداره می‌کند. در این نقشه، اسامی واحدهای همنام با مراکزشان ذکر نشده است.

فهرست ناحیه‌های فدرال روسیه				
نام	مساحت (هکتار)	جمعیت (میلیون)	پایتخت	مراکز
ناحیه فدرال مرکزی	۶۵۳,۸۰۰	۱۸۰	مسکو	مراکز: سرزمین خودمختار
ناحیه فدرال شمال غربی	۱,۶۷۷,۹۰۰	۱۳,۵۸۲,۸۰۰	سنت پترزبورگ	مراکز: استان خودمختار
ناحیه فدرال خاور دور	۶,۲۱۵,۹۰۰	۶,۲۹۱,۹۰۰	کhabarovsk	مراکز: استان خودمختار
ناحیه فدرال سیبری	۵,۱۱۴,۸۰۰	۱۲,۰۳۵,۳۰۰	نورنبرگ	مراکز: استان خودمختار
ناحیه فدرال اورال	۱,۷۷۸,۹۰۰	۱۲,۰۸۲,۷۰۰	یكازینبورگ	مراکز: استان خودمختار
ناحیه فدرال اورال	۱,۰۳۸,۰۰۰	۱۲,۰۸۲,۷۰۰	یكازینبورگ	مراکز: استان خودمختار
ناحیه فدرال شمال	۱۷۰,۷۰۰	۹,۴۶۴,۸۰۰	پایتخت: مسکو	مراکز: استان خودمختار

راهنما

- مرکز سرزمین (کری)
- مرکز سرزمین خودمختار
- مرکز استان خودمختار
- مرکز جمهوری خودمختار
- مرکز استان (ولاست)
- شهر فدرال

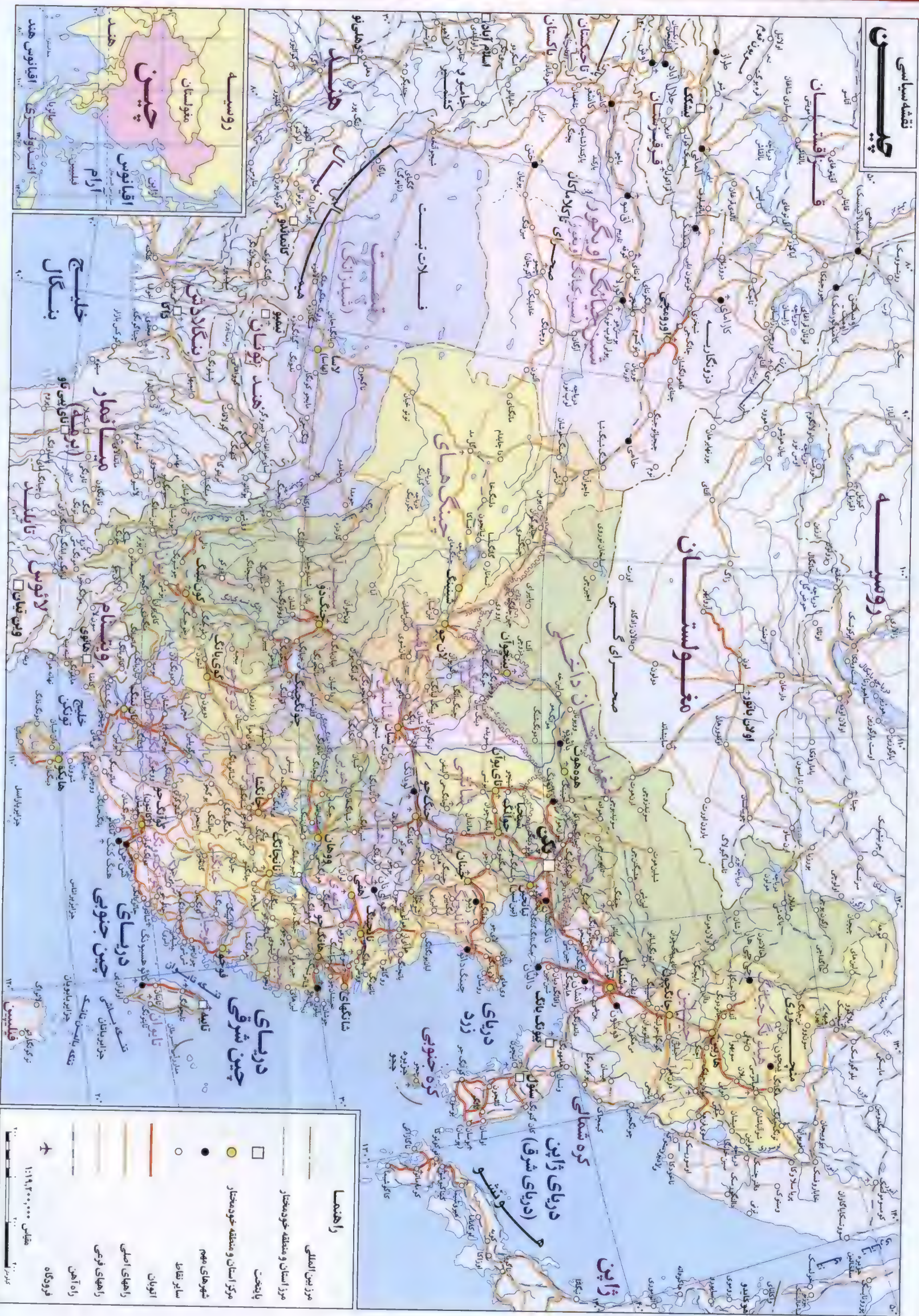
مقیاس: ۱:۷۷,۴۰۰,۰۰۰

۳۰۰ ۳۰۰ ۶۰۰ کیلومتر

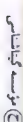
C.

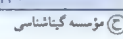

فَقَدْ سَيَّاسِي

1

نقشه سیاسی

خليج تايلند

وینا

• **أَجْوِبْنَا**.

بلاوان

١٠

مذائق

ገጽ ፩

میکروزی

زائر کاروان

اقیانوس
آرام
(جببیر)

جزیره گیاه

پایو آگ

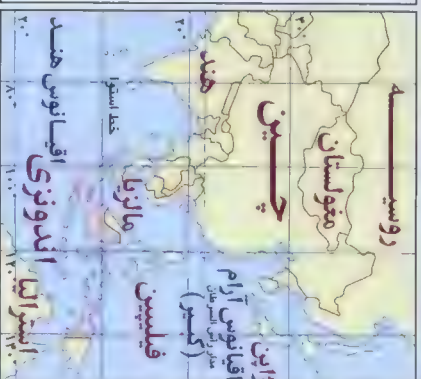
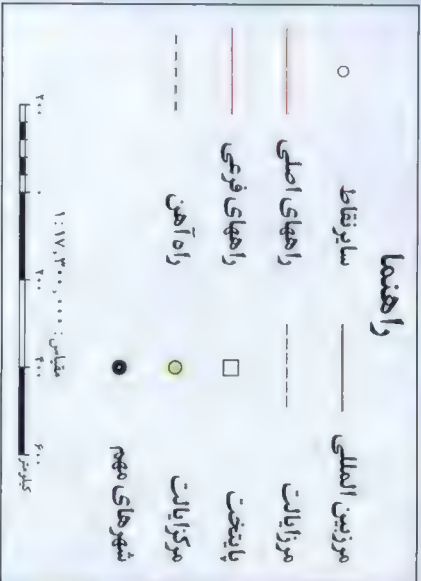
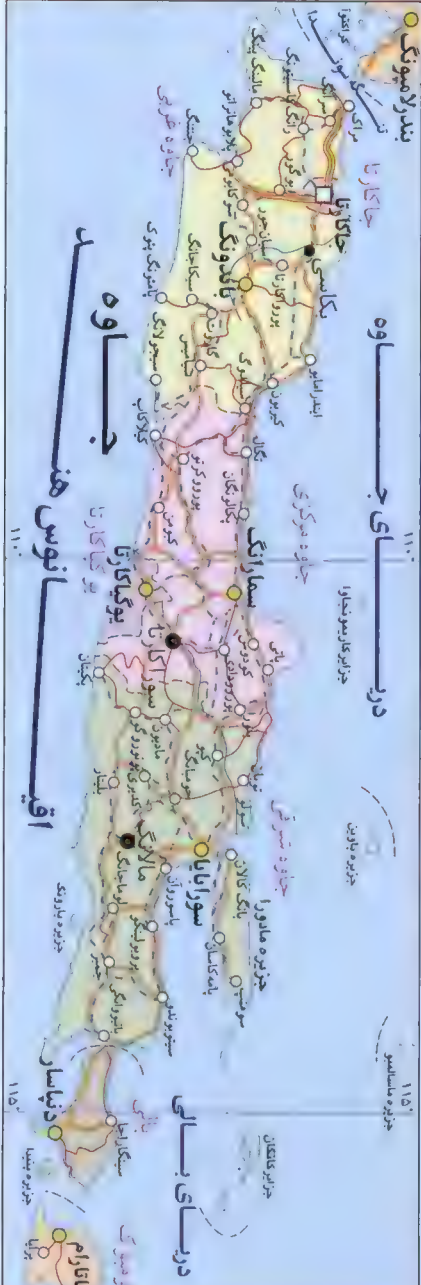
والله

○	سابقه	_____	ورزش المپی
_____	راه های اصلی	_____	ورزایات
_____	راه های فرعی	☐	ابتخت
_____	راه آهن	☒	پوزایات
		☐	پهرهای مهم

ف

...

فلسطين

نقشه سیاسی اروپا

راه‌ها

موزین اصلی

پایتخت

شهرهای مهم

سایر نقاط

راه اصلی

راه آهن

مقیاس: ۱:۲۰,۰۰۰,۰۰۰

کیلومتر

نقشه سیاسی جنوب شرقی اروپا

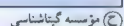
راهنما

- موزین المللی
- پایتخت
- شهرهای مهم
- سایر نقاط
- اتوبان
- راههای اصلی
- راه آهن
- خطوط کشتیرانی
- کانال آب

مقیاس: ۱:۶,۰۰۰,۰۰۰

کیلومتر ۰ ۱۰۰ ۲۰۰

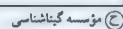

نقشه سیاسی کشورهای اسکاندیناوی (سوئد - فنلاند - نروژ)

- ### راهنما
- موزین المللی
  - پایتخت
  - شهرهای مهم
  - سایر نقاط
  - اتوبان
  - راههای اصلی
  - راه آهن
  - خطوط کشتیرانی
  - کانال آب
- مقیاس: ۱:۷,۰۰۰,۰۰۰
- کیلومتر

دریای مانش

اقيانوس اطلس شمالي

اسپانیای

نقشه سیاسی

- راهمنما
- مرزین المللی
- مرزایالت
- پایتخت
- مرکزایالت
- شهرهای مهم
- سایر نقاط
- اتونان
- راههای اصلی
- راههای فرعی
- راه آهن

مقیاس: ۱:۴۰۰,۰۰۰
۵۰ ۵۰ ۱۰۰
کیلومتر

اقیانوس اطلس شمالی

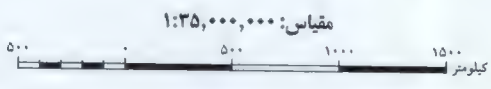

نقشه
طبیعی
آفریقا

- راهنما
- پایتخت
  - ▲ قله (ارتفاع به متر)

نقشه سیاسی آفریقا

مقیاس: ۱:۳۹,۰۰۰,۰۰۰
۵۰۰ ۱۰۰۰ ۱۵۰۰ ۲۰۰۰
کیلومتر

راهنما

- شهرهای مهم
- سایر نقاط
- مرز بین المللی
- پایتخت
- راه اصلی
- - - راه آهن

نقشه سیاسی شمال آفریقا

راهنما

- مرز بین المللی
- پایتخت
- شهرهای مهم
- سایر نقاط
- راههای اصلی
- راههای فرعی
- راه آهن

مقیاس: ۱:۱۷,۰۰۰,۰۰۰
کیلومتر ۰ ۲۰۰ ۴۰۰ ۶۰۰

جزایر کیپ ورد
مقیاس ۱:۱۲,۰۰۰,۰۰۰

جزایر کیپ ورد
کپ ورد
بویا

نقشه
طبیعی
آمریکای شمالی

واحد
پایتخت
قله (ارتفاع به متر)
مقیاس: ۱:۳۳,۰۰۰,۰۰۰
۵۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۱۵۰۰
کیلومتر

نقشه
طبیعی
آمریکای شمالی

واحد
پایتخت
قله (ارتفاع به متر)
مقیاس: ۱:۳۳,۰۰۰,۰۰۰
۵۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۱۵۰۰
کیلومتر

نقشه سیاسی
آمریکای شمالی

مقیاس: ۱:۳۴,۰۰۰,۰۰۰

۵۰۰ ۵۰۰ ۱۰۰۰ ۱۵۰۰
کیلومتر

— راه اصلی	● شهرهای مهم	— مرز بین المللی
- - - راه آهن	○ سایر نقاط	□ پایتخت

نقشه سیاسی کانادا

اقیانوس اطلس

دینواری

خلیج بافین

خلیج هودسن

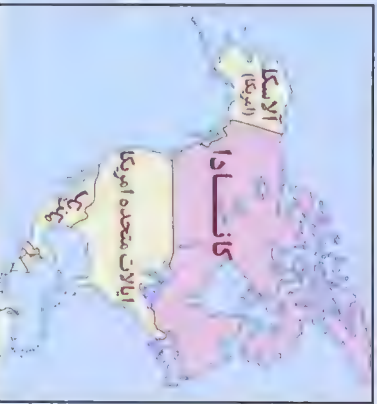
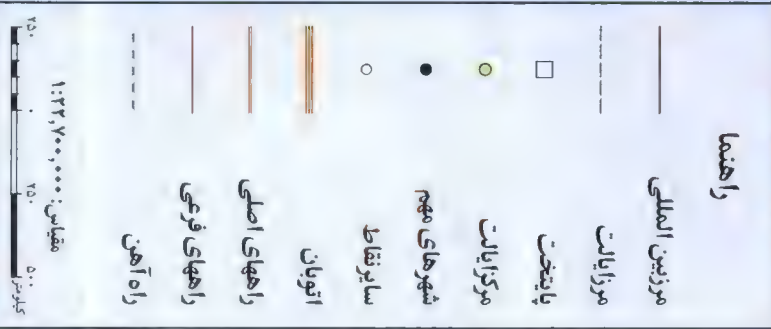
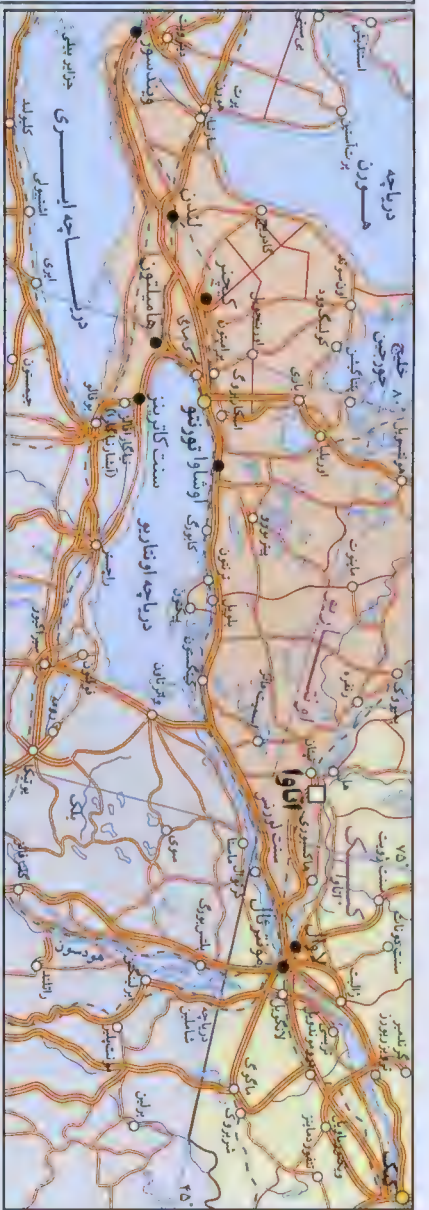
دریای فوکی

دریای رادور

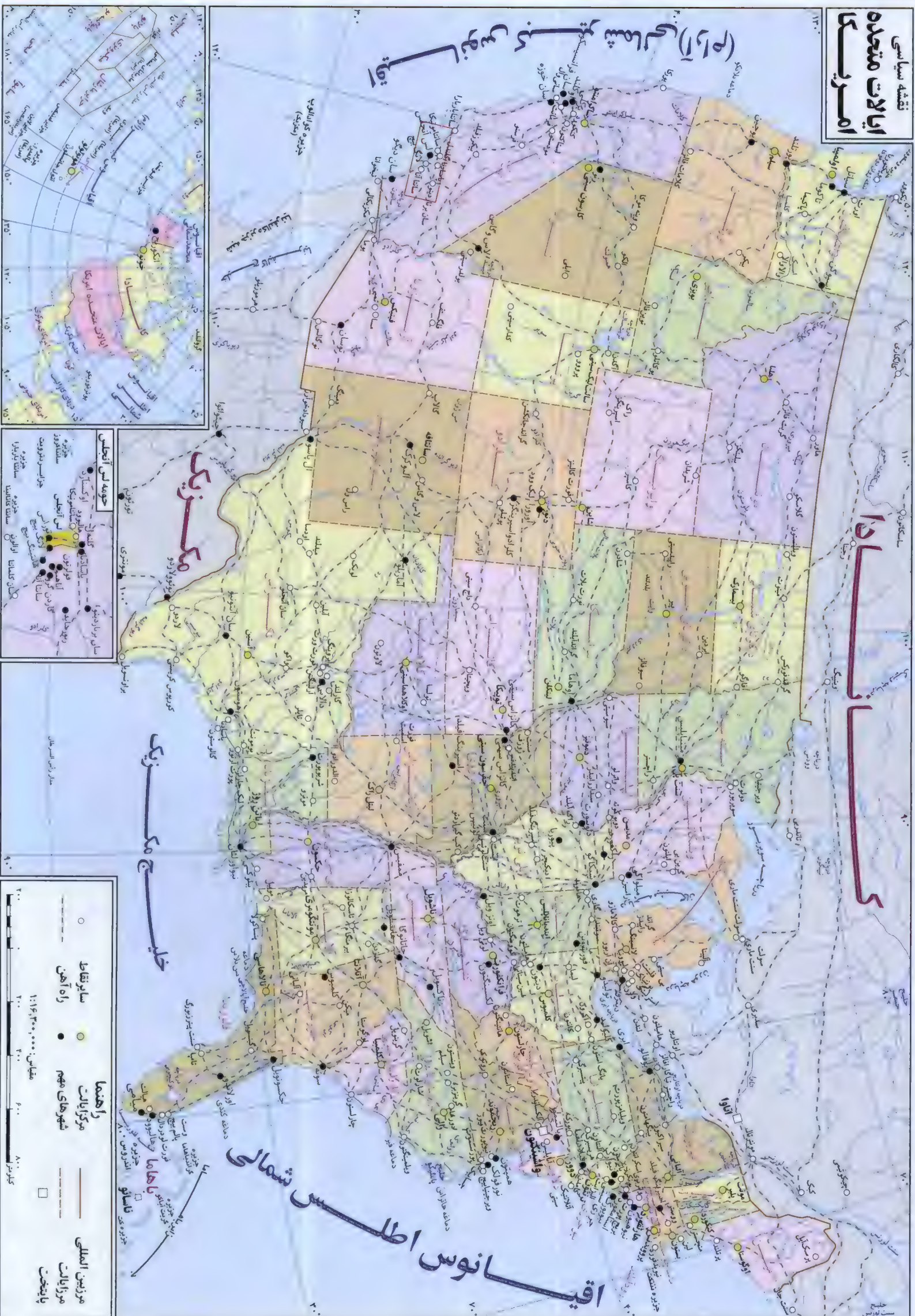
اقیانوس کبیر (آرام)

ایالات متحده آمریکا

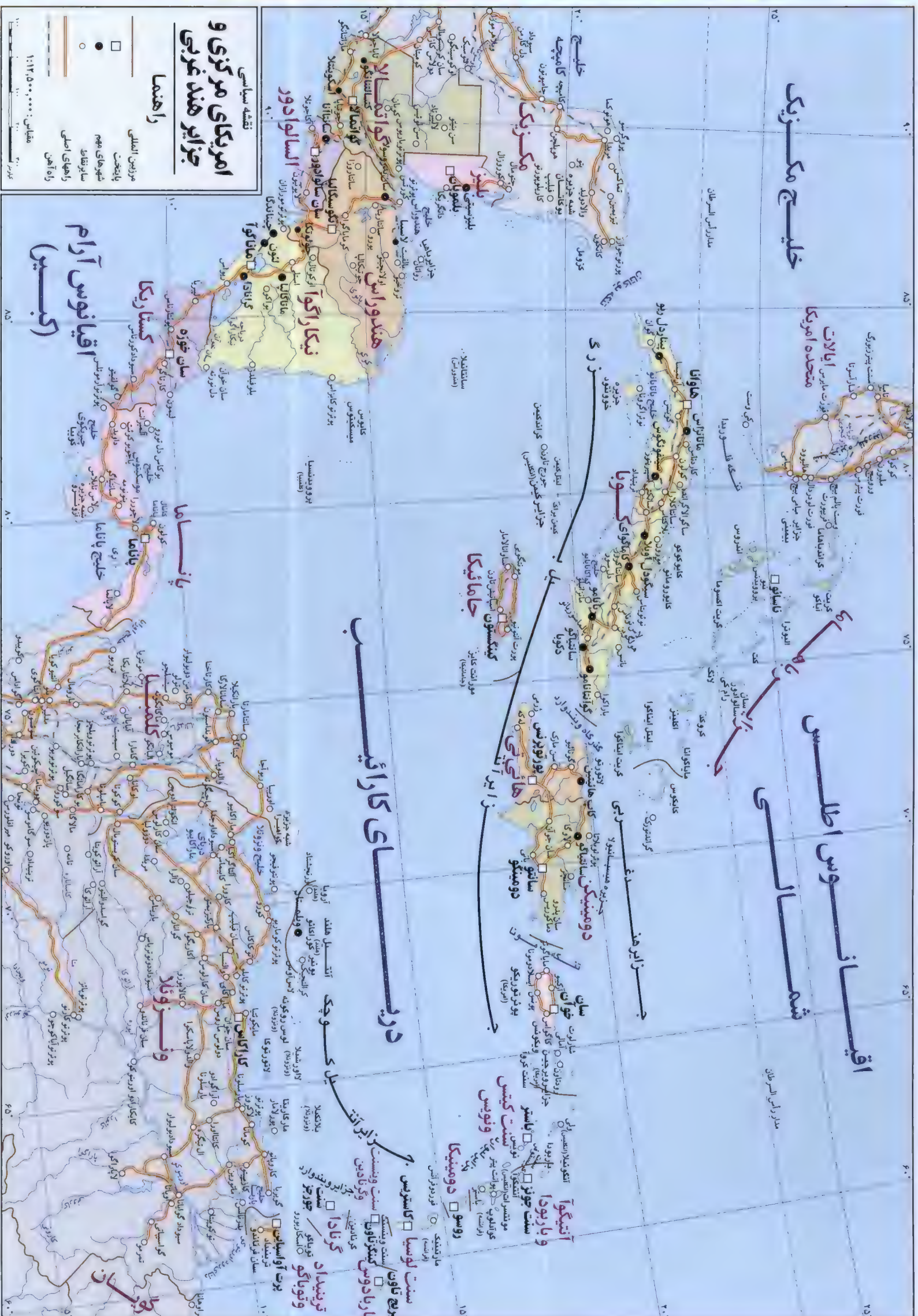
اقیانوس شمالی

نقشه طبیعی
اقیانوسیه

- ●
 ○
 ▲
- بايخت
 شهرهای مهم
 سایر نقاط
 قله (ارتفاع به متر)

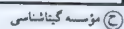

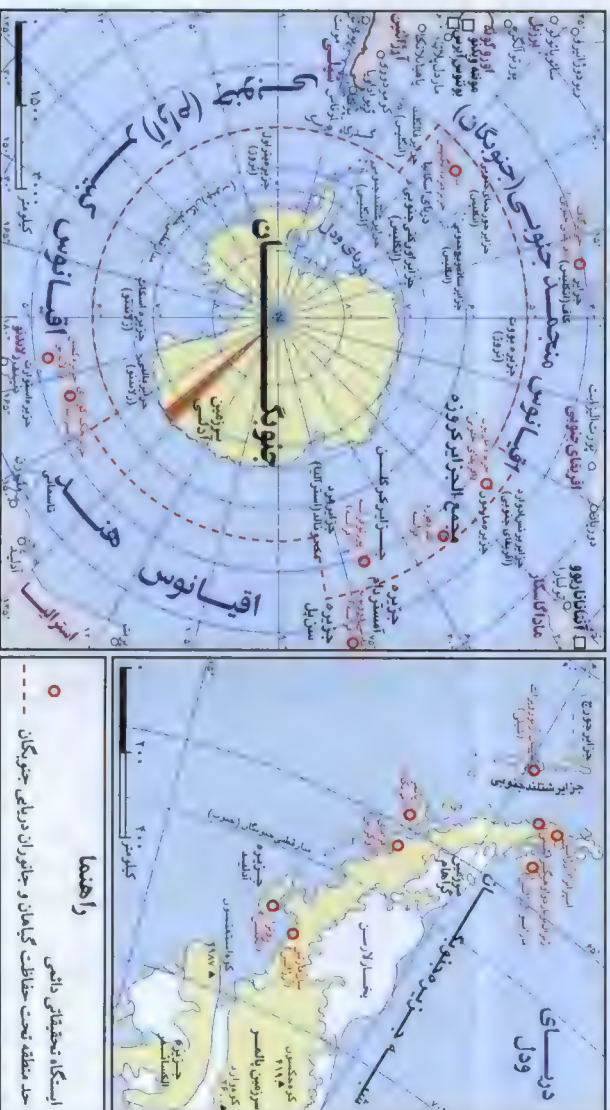
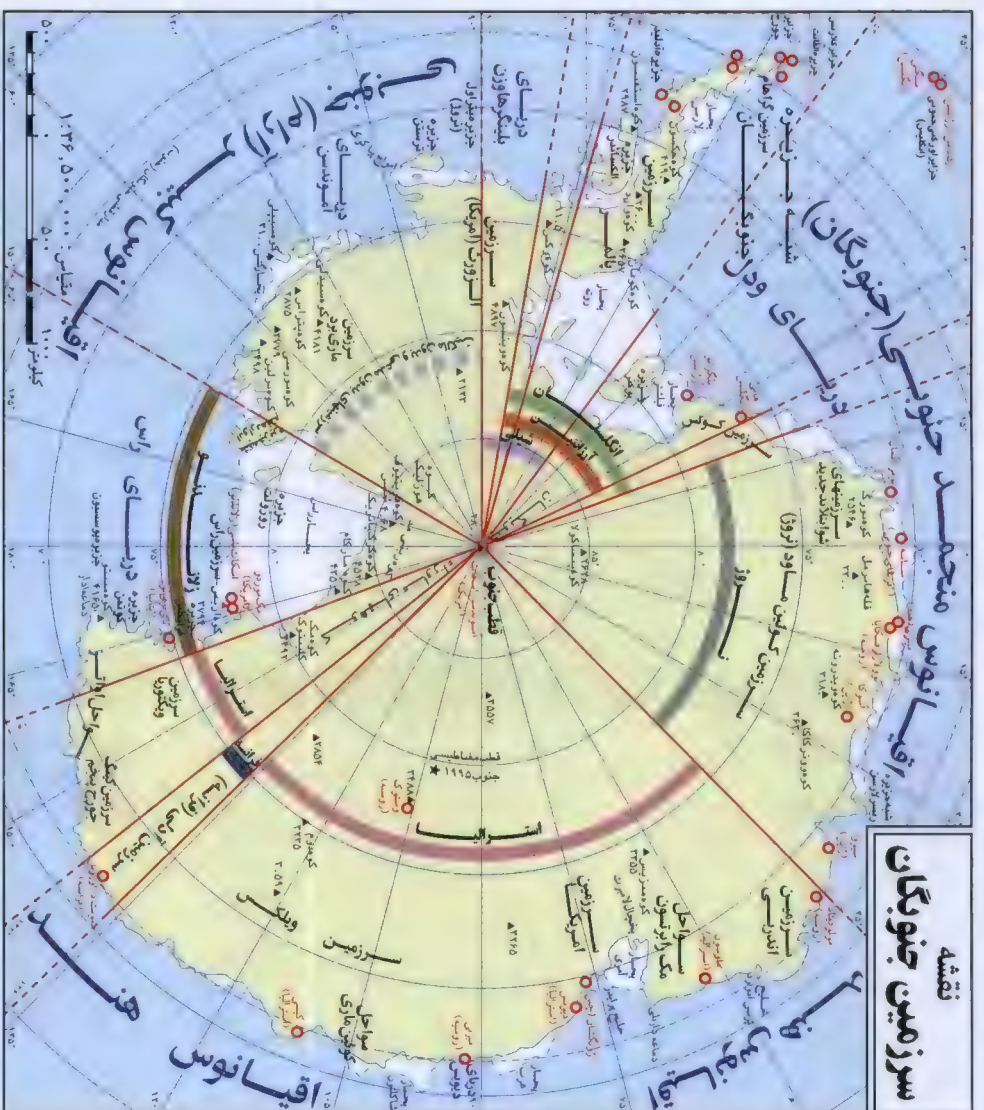
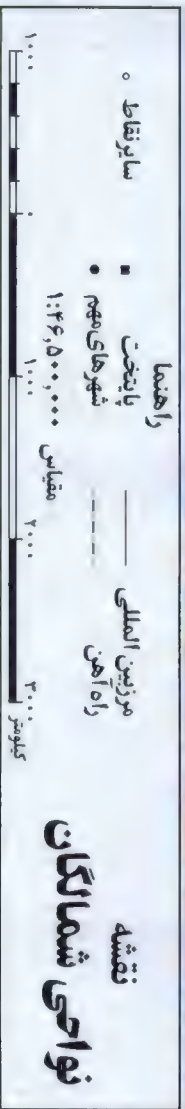
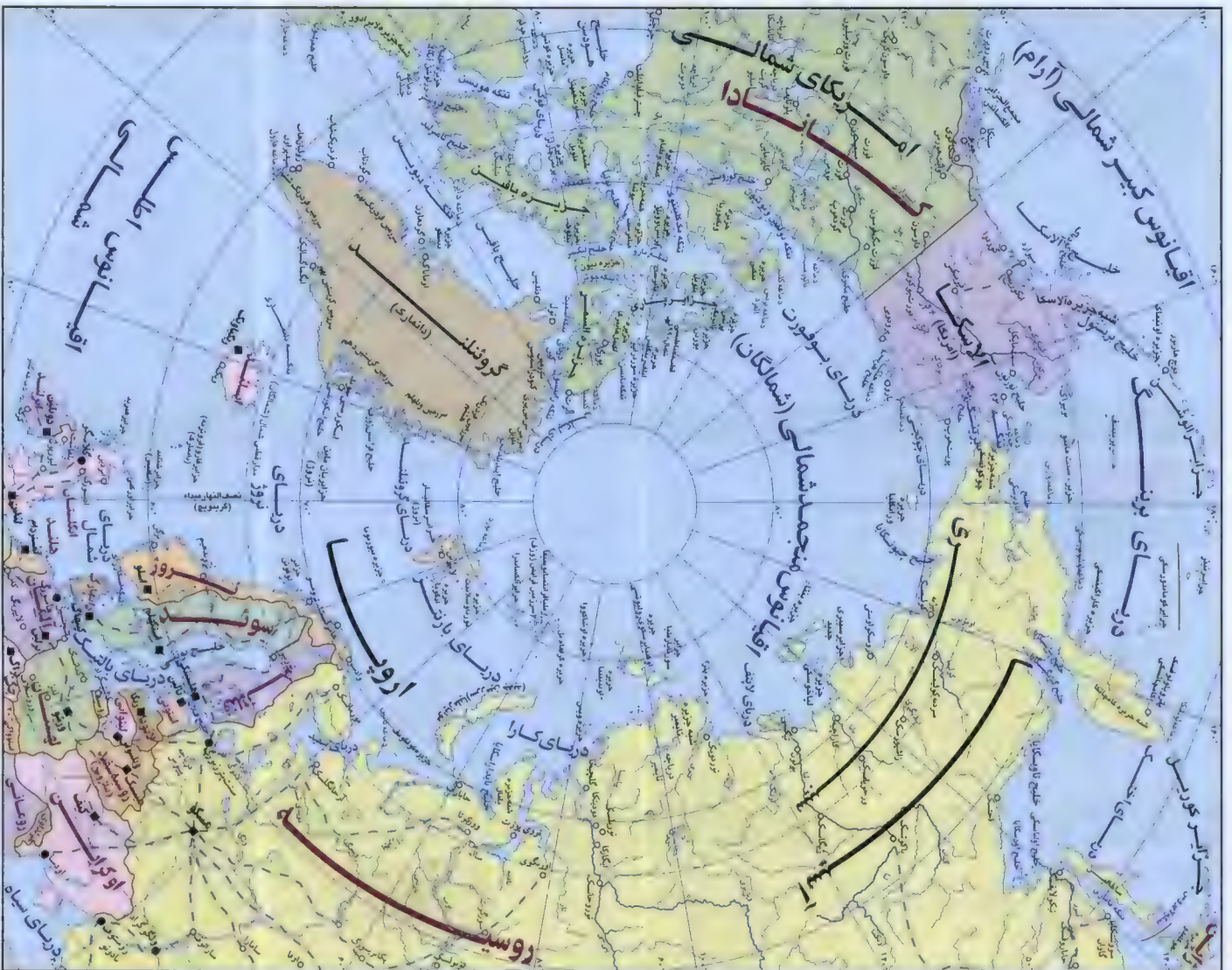

اقیانوس کبیر (آرام) شمالی

آندورا (ad)

نام رسمی: آندورا

پایتخت: آندورا لا ولا (۴۳۶ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۲۷۸/۹/۸ میلادی

مساحت: ۴۶۸ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۸۳,۹۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: پرنس شین مشترک پارلمانی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور فرانسه و اسقف ناحیه اورخل اسپانیا

رئیس دولت: نخست وزیر: آنتونی مارتی پیت، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۸): آندورایی ۷۷٪، اسپانیایی ۳۳٪، پرتغالی ۱۶/۳٪، بقیه ۱۲٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۸۹٪، مسلمان ۶٪، هندو ۵٪، بقیه ۸٪

زبان: کاتالانی (زبان رسمی)، اسپانیایی، فرانسوی

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): لوسکالد - انگوردانی (۱۶,۸۶۱)، انکام (۸,۷۹۹)، سن ژولیا دو لوریا (۱,۱۵۱ نفر)

آنگولا (ao)

نام رسمی: جمهوری آنگولا

پایتخت: لواندا (۲,۷۶۶,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۵)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۱۱/۱۱ از پرتغال

مساحت: ۱,۲۴۶,۷۰۰ کیلومتر مربع (بیست و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۱۸,۹۹۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: خوزه ادواردو دوس سانتوس، از سال ۱۹۷۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: خوزه ادواردو دوس سانتوس، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۰): اوویموندو ۲۵/۲٪، کیمبوندو ۲۳/۱٪، کنگو ۱۲/۶٪، بقیه ۳۹/۱٪

دین (۲۰۰۶): کاتولیک ۵۵٪، مسیحی ۳۰٪، پروتستان ۱۰٪، بقیه ۵٪

زبان: پرتغالی (زبان رسمی)، زبانهای قبایل بانتو

واحد پول: گوانزای جدید = ۱۰۰ لوانا، یک گوانزای = ۱۳۲۵/۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۴): موانبو (۱۷۳,۶۰۰)، لوبیتو (۱۳۷,۴۰۰)، بنگوئلا (۱۳۴,۵۰۰)، نامیبه (۱۳۲,۹۰۰ نفر)

اتریش (at)

نام رسمی: جمهوری اتریش

پایتخت: وین (۱,۶۹۸,۸۲۲ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۱۸/۱۰/۱۲، از امپراتوری اتریش - مجارستان

مساحت: ۸۳,۸۵۸ کیلومتر مربع (صد و سیزدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۸,۳۸۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: هاینس فیشر، از سال ۲۰۰۴

رئیس دولت: صدر اعظم: ورنر فایمان، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۸): اتریشی ۸۴/۸٪، صربی و مونته نگرویی ۲/۳٪، بقیه ۱۲/۹٪

دین (۲۰۰۱): مسیحی ۸۱/۵٪، مسلمان ۴/۲٪، بدون دین ۱۲٪، بقیه ۲/۳٪

زبان: آلمانی (زبان رسمی)

واحد پول: واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): گراتس (۳۲۸,۲۵۷)، لینس (۳۱۱,۱۸۹)، زالتسبورگ (۱۴۷,۵۷۱)، اینسبروک (۱۱۹,۲۴۹ نفر)

اتیوپی (et)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک فدرال اتیوپی

پایتخت: آدیس آبابا (۲,۷۳۸,۲۴۸ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۱,۱۳۳,۸۸۲ کیلومتر مربع (بیست و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۷۹,۴۵۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شانزدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: گیرما وولده گیورگیس، از سال ۲۰۰۱

رئیس دولت: نخست وزیر: ملس زناوی، از سال ۱۹۹۵

نژاد (۲۰۰۷): اورومو ۳۴/۵٪، امهری ۲۶/۹٪، سومالیایی ۶/۲٪، بقیه ۳۲/۴٪

دین (۲۰۰۷): ارتدوکس ۴۳/۵٪، مسلمان ۳۳/۹٪، پروتستان ۱۸/۶٪، بقیه ۴٪

زبان: امهری (زبان رسمی)

واحد پول: بیر اتیوپی = ۱۰۰ سنت، یک بیر = ۸۳۹ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): آداما (نازرت) (۲۲۲,۰۳۵)، دیردوا (۲۲۲,۰۰۰)، مکه (۲۱۵,۵۴۴)، قندار (۲۰۶,۹۸۷ نفر)

اردن (jo)

نام رسمی: پادشاهی اردن هاشمی

پایتخت: عمان (۲,۰۸۸,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۶/۳/۲۷، از انگلستان

مساحت: ۸۹,۳۲۶ کیلومتر مربع (صد و یازدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۶,۰۴۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: ملک عبدالله دوم، از سال ۱۹۹۹

رئیس دولت: نخست وزیر: معروف البیخت، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۰): عرب (اردنی) ۹۷/۸٪، فلسطینی ۳/۲٪، چکرس ۱/۲٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی) مسلمان سنی ۹۵٪، مسیحی ۳٪، بقیه ۲٪

زبان: عربی (زبان رسمی)

واحد پول: دینار اردن = ۱۰۰ فلس، یک دینار = ۱۴,۸۷۵/۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۴): زرقاء (۳۹۵,۲۲۷)، اربد (۲۵۰,۶۴۵)، رصیفه (۲۲۷,۷۳۵ نفر)

AZERBAIJAN (az)

نام رسمی: جمهوری آذربایجان

پایتخت: باکو، ۱,۴۵۰,۰۰۰ نفر (۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۳۰، از شوروی

مساحت: ۸۶,۶۰۰ کیلومتر مربع (صد و دوازدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۹,۰۶۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نودمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: الهام علی اف، از سال ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: آرتور راسی زاده، از سال ۲۰۰۳

نژاد (۱۹۹۹): آذربایجانی ۹۰/۶٪، لرگی ۲/۲٪، روس ۱/۸٪، ارمنی ۱/۵٪، بقیه ۳/۹٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان ۸۷٪ (شیعه ۵۲/۸٪، سنی ۳۴/۲٪)، بقیه ۱۳٪

زبان: ترکی آذربایجانی (زبان رسمی)، روسی، ارمنی، لرگی

واحد پول: منات جدید آذربایجان = ۱۰۰ گویک، ۱ منات = ۱۳,۱۸۸ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): گنجه (۳۱۳,۳۰۰)، سومقاییت (۳۰۹,۷۰۰)، مینگه چور (۹۶,۴۰۰)، قاراجوخور (۲۰۰۷: ۷۴,۷۰۰ نفر)

آرژانتین (ar)

نام رسمی: جمهوری آرژانتین

پایتخت: بوئنوس آیرس (۱۲,۷۹۵,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۸۱۶/۷/۹، از اسپانیا

مساحت: ۲,۷۸۰,۰۹۲ کیلومتر مربع (هشتمین کشور جهان)

جمعیت: ۴۰,۶۶۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: کریستینا فرناندز د کیرچنر، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: رئیس جمهور: کریستینا فرناندز د کیرچنر، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): اروپایی ۸۶/۴٪، دورگه سرخ و سفید ۶/۵٪، سرخپوست ۳/۴٪، بقیه ۳/۲٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک رومی (دین رسمی) ۷۰٪، پروتستان ۹٪، بقیه ۲۱٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)

واحد پول: پزو آرژانتین = ۱۰۰ سنتاویو، یک پزو آرژانتین = ۲,۷۴۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۲): کوردوبا (۱,۴۵۲,۰۰۰)، روزاریو (۱,۲۰۳,۰۰۰)، مندوزا (۹۱۸,۰۰۰)، سان میگوئل (۸۳۲,۰۰۰ نفر)

آلبانی (al)

نام رسمی: جمهوری آلبانی

پایتخت: تیرانا (۴۰۶,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۱۲/۱۱/۲۸، از عثمانی

مساحت: ۲۸,۷۴۸ کیلومتر مربع (صد و چهل و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۳,۲۰۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: بایر توبی، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: نخست وزیر: سالی بریشا، از سال ۲۰۰۵

نژاد (۲۰۰۰): آلبانیایی ۹۱/۷٪، یونانی ۲/۳٪، آرومانیایی ۱/۸٪، بقیه ۴/۲٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان ۶۸٪، ارتدوکس ۲۲٪، کاتولیک رومی ۱۰٪

زبان: آلبانیایی توسک (زبان رسمی)، یونانی

واحد پول: لک = ۱۰۰ کیندارک، یک لک = ۱۱۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۱): دوراس (۹۹,۵۴۶)، الباسان (۸۷,۷۹۷)، شکودار (۸۲,۴۵۵ نفر)

آلمان (de)

نام رسمی: جمهوری فدرال آلمان

پایتخت: برلین (۳,۴۳۱,۶۷۵ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: تاریخ وحدت دو آلمان در ۱۹۹۰/۱۰/۳

مساحت: ۳۵۷,۰۲۲ کیلومتر مربع (شصت و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۸۱,۶۴۴,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پانزدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: کریستیان وولف، از سال ۲۰۱۰، به مدت ۵ سال

رئیس دولت: صدر اعظم: آنگلا مرکل، از سال ۲۰۰۵

نژاد (۲۰۰۰): آلمانی ۸۸/۲٪، ترک ۳/۴٪، یونانی ۱/۷٪، بقیه ۶/۷٪

دین (۲۰۰۵): پروتستان ۳۵٪، کاتولیک ۳۲/۵٪، مسلمان سنی ۴/۳٪، بقیه ۲۸/۲٪

زبان: آلمانی (زبان رسمی)

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): هامبورگ (۱,۷۷۲,۰۰۰)، مونشن (مونیخ) (۱,۳۲۶,۸۰۷)، کلن (۹۹۵,۴۲۰)، فرانکفورت (۸۳۸,۶۶۴)، اشتوتگارت (۶۰۰,۰۶۸ نفر)

آنتیگوا و باربودا (ag)

نام رسمی: آنتیگوا و باربودا

پایتخت: سنت جونز (۲۵,۳۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۸۱/۱۱/۱، از انگلستان

مساحت: ۴۴۲ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۹۰,۳۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی انگلستان)، از سال ۱۹۸۱

رئیس حکومت: فرماندارکل (از سوی پادشاه یا ملکه انگلیس): لویز لیکتک، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: نخست وزیر: بالدوین استینر، از سال ۲۰۰۴

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۸۲/۴٪، سفیدپوست ۱۲٪، دورگه ۳/۵٪، بقیه ۲/۱٪

دین (۲۰۰۱): مسیحی ۷۴٪، راستافاری ۲٪، بدون دین ۵٪، بقیه ۱۹٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، انگلیسی با لهجه محلی (کریول)

واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت، یک دلار کارائیب شرقی = ۳,۹۰۷/۴ ریال

شهرهای مهم: ندارد

ESTONIA (.ee)

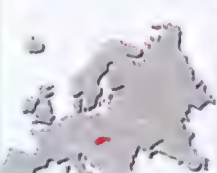
استونی

نام رسمی: جمهوری استونی
پایتخت: تالین (۳۹۹,۳۴۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۲۰
مساحت: ۴۵,۲۲۷ کیلومتر مربع (صد و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۱,۳۴۰,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: توماس هندیک ایلوس، از سال ۲۰۰۶ به مدت ۵ سال
رئیس دولت: نخست وزیر: آندروس آنیپ، از سال ۲۰۰۵
نژاد (۲۰۰۶): استونیایی ۶۸/۶٪، روس ۲۵/۷٪، اوکراینی ۲/۱٪، بقیه ۳/۶٪
دین (۲۰۰۰): مسیحی ۶۳/۵٪، بدون دین ۲۵/۱٪، بقیه ۱۱/۴٪
زبان: استونیایی (زبان رسمی)، روسی
واحد پول: کرون استونی = ۱۰۰ سنتی، یک کرون استونی = ۹۶۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): تارتو (۱۰۳,۲۸۴)، ناروا (۶۵,۸۸۱)، کوتلا یاروه (۴۲,۴۹۲)، پارنو (۴۴,۰۸۳) (نفر)

SLOVAKIA (.sk)

اسلوواکی

نام رسمی: جمهوری اسلوواکی
پایتخت: براتیسلاوا (۴۳۱,۰۶۱ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۳/۱/۱
مساحت: ۴۹,۰۳۶ کیلومتر مربع (صد و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۵,۳۳۱,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: ایوان گاسپاروویچ، از سال ۲۰۰۴
رئیس دولت: نخست وزیر: خاتم ایوتا رادیچو، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۱): اسلوواکی ۸۵/۸٪، چک ۱/۷٪، چک ۸/۸٪، بقیه ۲/۲٪
دین (۲۰۰۱): کاتولیک ۶۸/۹٪، پروتستان ۹/۲٪، کاتولیک یونانی ۲/۱٪، بقیه ۱۷/۸٪
زبان: اسلوواکیایی (زبان رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲,۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): کوشیتسه (۲۳۳,۸۸۰)، پرشوف (۹۱,۱۹۳)، ژیلینا (۸۵,۲۵۲)، تیرا (۸۳,۶۹۲)، بانسکا بستریتسا (۷۹,۹۹۰) (نفر)

SLOVENIA (.si)

اسلوونی

نام رسمی: جمهوری اسلوونی
پایتخت: لیوبلیانا (۲۷۱,۸۸۵ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۶/۲۵
مساحت: ۲۰,۲۵۶ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۲,۰۵۱,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: دانیلو تورک، از سال ۲۰۰۷
رئیس دولت: نخست وزیر: بوروت پاهور، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۲): اسلوونیایی ۹۱/۲٪، صرب ۲/۲٪، کروات ۲/۲٪، بوسنیایی ۱/۸٪، بقیه ۲/۲٪
دین (۲۰۰۲): کاتولیک ۵۷/۸٪، مسلمان ۲/۴٪، ارتدوکس ۲/۳٪، بقیه ۳۷/۵٪
زبان: اسلوونیایی (زبان رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲,۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): ماریبور (۹۵,۷۸۷)، سلیه (۳۷,۷۷۷)، کرانه (۳۶,۷۸۱)، ولینیه (۲۵,۸۳۴) (نفر)

SOUTH AFRICA (.za)

آفریقای جنوبی

نام رسمی: جمهوری آفریقای جنوبی
پایتخت: پرتوریا (جوانه) (۱,۳۳۸,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۵/۳۱
مساحت: ۱,۲۱۹,۰۹۰ کیلومتر مربع (بیست و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۹,۹۹۱,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: جاکوب زوما، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: رئیس جمهور: جاکوب زوما، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۹): سیاهپوست ۷۹/۳٪، سفیدپوست ۹/۱٪، بقیه ۱۱/۶٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۳۷/۱٪، پروتستان ۲۶/۱٪، عقاید سنتی ۸/۹٪، بقیه ۲۷/۹٪
زبان: آفریکانس، انگلیسی، ندبله و ۸ زبان بومی دیگر (همگی زبان رسمی محسوب میشوند)
واحد پول: راند = ۱۰۰ سنت، یک راند = ۱,۳۵۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۷): یوهانسبورگ (۳,۴۳۵,۰۰۰)، کیپ تاون (۴,۲۱۵,۰۰۰)، اکورمولنی (۲,۹۸۶,۰۰۰)، اتمکوینی (دوربان) (۲,۷۲۹,۰۰۰) (نفر با حومه)

CENTRAL AFRICAN REPUBLIC (.cf)

آفریقای مرکزی

نام رسمی: جمهوری آفریقای مرکزی
پایتخت: بانگی (۶۲۲,۷۷۱ نفر در سال ۲۰۰۳)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۱۳
مساحت: ۶۲۲,۹۸۴ کیلومتر مربع (چهل و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۴,۸۴۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: رژیم کودتایی با یک مجلس مشورتی، از سال ۲۰۰۳
رئیس حکومت: رئیس جمهور: فرانسوا بوزیزه (در سال ۲۰۰۳ با کودتا)
رئیس دولت: نخست وزیر: فوستن آرشان توآدرا، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۲): بایا ۳۳٪، باندبا ۲۷٪، مانجیا ۱۳٪، سارا ۱۰٪، بقیه ۱۷٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۵۱٪، کاتولیک ۲۹٪، مسلمان ۱۰٪، عقاید سنتی ۱۰٪
زبان: فرانسوی، سانگو (زبانهای رسمی)
واحد پول: فرانک سی اف = ۱۰۰ سانتیم، یک فرانک سی اف = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): بیمبو (۱۲۴,۱۷۶)، برباتی (۷۶,۹۱۸)، کارتوت (۴۵,۴۲۱)، بابامیری (۴۱,۳۵۶) (نفر)

ARMENIA (.am)

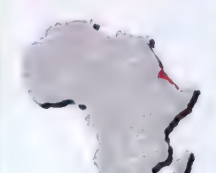
ارمنستان

نام رسمی: جمهوری ارمنستان
پایتخت: ایروان (۱,۱۱۱,۳۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۹/۲۱
مساحت: ۲۹,۸۰۰ کیلومتر مربع (صد و چهل و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۳,۰۹۰,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: سرژ سرکیسیان، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: تیگران سرکیسیان، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۱): ارمنی ۹۷/۹٪، کرد ۱/۳٪، روس ۰/۵٪، بقیه ۰/۳٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی گریگوری ۷۲/۹٪، کاتولیک ۴٪، مسلمان سنتی ۲/۴٪، بقیه ۲/۰٪
زبان: ارمنی (زبان رسمی)
واحد پول: درام = ۱۰۰ لوما، یک درام = ۲۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): گیومری (۱۴۶,۴۰۰)، وانادزور (۱۰۴,۸۰۰)، واغارشاپات (۵۷,۳۰۰)، هرازدان (۵۲,۹۰۰) (نفر)

ERITREA (.er)

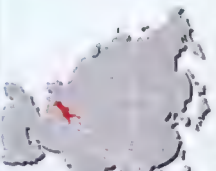
اریتره

نام رسمی: دولت اریتره
پایتخت: اسمره (۶۴۹,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۳/۵/۲۴
مساحت: ۱۲۱,۱۴۴ کیلومتر مربع (نود و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۵,۲۲۴,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و یازدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: دولت انتقالی با یک مجلس قانونگذاری، از سال ۱۹۹۳
رئیس حکومت: رئیس جمهور: ایسایاس افورکی، از سال ۱۹۹۳
رئیس دولت: رئیس جمهور: ایسایاس افورکی، از سال ۱۹۹۳
نژاد (۲۰۰۴): تیگرییا ۵۰٪، تیگره ۳۱/۴٪، عفار ۵٪، بقیه ۱۸/۶٪
دین (۲۰۰۲): مسلمان ۵۰٪، مسیحی ۴۸٪ (ارتدوکس اریتره‌ای ۴۰٪)، بقیه ۲٪
زبان: تیگرییا
واحد پول: ناکفا = ۱۰۰ سنت، یک ناکفا = ۷۰۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): کرن (۵۷,۰۰۰)، عصب (۲۸,۰۰۰)، مندرا (۲۵,۰۰۰)، مصوح (۲۵,۰۰۰) (نفر)

UZBEKISTAN (.uz)

ازبکستان

نام رسمی: جمهوری ازبکستان
پایتخت: تاشکند (۱,۹۵۹,۱۹۰ نفر در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۳۱
مساحت: ۴۴۷,۴۰۰ کیلومتر مربع (پنجاه و هفتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۷,۸۶۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: اسلام کریموف، از سال ۱۹۹۱
رئیس دولت: نخست وزیر: شوکت میرضیایف، از سال ۲۰۰۳
نژاد (۲۰۰۰): ازبک ۷۸/۳٪، روس ۶٪، تاجیک ۴/۶٪، قزاق ۴/۱٪، بقیه ۶/۶٪
دین (۲۰۰۰): مسلمان (اکثريت سنتی) ۷۶/۲٪، بدون دین ۱۸/۱٪، بقیه ۵/۷٪
زبان: ازبکی (زبان رسمی)، روسی
واحد پول: سوم ازبکستان = ۱۰۰ تیجین، ۷۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۷): نمنگان (۲۳۷,۲۳۷)، اندیجان (۳۲۱,۶۲۲)، سمرقند (۳۱۲,۸۶۳)، بخارا (۲۴۹,۰۳۷) (نفر)

SPAIN (.es)

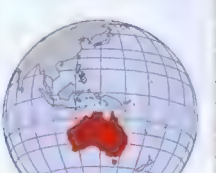
اسپانیا

نام رسمی: پادشاهی اسپانیا
پایتخت: مادرید (۳,۲۱۳,۲۷۱ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۵۰۴,۷۸۲ کیلومتر مربع (پنجاه و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۶,۵۰۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: پادشاه: خوان کارلوس اول، از سال ۱۹۷۵
رئیس دولت: نخست وزیر: خوزه لوئیس رودریگز زاپاترو، از سال ۲۰۰۴
نژاد (۲۰۰۰): اسپانیایی ۴۵٪، کاتالان ۲۸٪، گالیسیایی ۸٪، باسکی ۵/۵٪، بقیه ۱۳/۵٪
دین (۲۰۰۶): کاتولیک ۷۷٪، مسلمان ۲/۵٪، پروتستان ۱٪، بقیه ۱۹/۵٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲,۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): بارسلون (۱,۶۱۵,۹۰۸)، والنسیا (۸۰۷,۲۰۰)، سبیلیا (۶۹۹,۷۵۹)، ساراگوزا (۶۶۶,۱۲۹)، مالاگا (۵۶۶,۴۴۷) (نفر)

AUSTRALIA (.au)

استرالیا

نام رسمی: مشترک المنافع استرالیا
پایتخت: کانبرا (۳۶۸,۱۲۸ نفر با حومه در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۰۱/۱/۱
مساحت: ۷,۶۸۲,۳۰۰ کیلومتر مربع (ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۲,۴۰۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: دولت فدرال پارلمانی تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان، از سال ۱۹۰۱
رئیس حکومت: فرماندار کل: کوئنتین بریس، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: خاتم جولیا گیلارد، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۲): سفیدپوست ۷۲/۵٪، آسیایی ۷/۷٪، بومیان استرالیایی ۲/۵٪
دین (۲۰۰۶): مسیحی ۸۳/۵٪، بودایی ۲/۱٪، مسلمان ۱/۷٪، بقیه ۱۲/۷٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)
واحد پول: دلار استرالیا = ۱۰۰ سنت، یک دلار استرالیا = ۸۰۶۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): سیدنی (۴,۱۱۹,۱۹۱)، ملبورن (۳,۵۹۲,۵۹۰)، بریزبن (۱,۷۶۳,۱۳۲)، پرت (۱,۴۴۵,۰۷۷)، آدلاید (۱,۱۰۵,۸۴۰) (نفر با حومه)

اندونزی INDONESIA (.id)

نام رسمی: جمهوری اندونزی

پایتخت: جاکارتا (۱،۱۲۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۵/۸/۱۷، از هلند

مساحت: ۱،۹۰۴،۴۳۳ کیلومتر مربع (چهاردهمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۳۲،۵۱۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: سوسیلو بامیانگ یودویونو، از سال ۲۰۰۴

رئیس دولت: رئیس جمهور: سوسیلو بامیانگ یودویونو، از سال ۲۰۰۴

نژاد (۲۰۰۰): جاوایی ۳۶/۴٪، سوندایی ۱۳/۷٪، اندونزیایی (ماله‌ای) ۹/۲٪، بقیه ۴۰/۵٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان ۵۶٪، پروتستان ۲۱٪، مسیحی ۱۳/۲٪، هندو ۳/۲٪، بقیه ۶/۶٪

زبان: باهاسا - اندونزیایی (زبان رسمی)، انگلیسی، جاوایی، چینی و عربی

واحد پول: روپیه اندونزی = ۱۰۰ سن، ۱۰۰ روپیه اندونزی = ۱۰۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): سورابایا (۲،۵۱۸،۰۰۰)، باندونگ (۲،۳۸۴،۰۰۰)، ملان (۲،۱۰۷،۰۰۰)، سمارانگ (۱،۳۰۱،۱۰۰ نفر)

افغانستان AFGHANISTAN (.af)

نام رسمی: جمهوری اسلامی افغانستان

پایتخت: کابل (۲،۵۳۶،۳۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۱۹/۸/۸، از انگلستان

مساحت: ۶۵۲،۲۲۵ کیلومتر مربع (چهلین کشور جهان)

جمعیت: ۲۶،۲۹۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری اسلامی

رئیس حکومت: رئیس جمهور: حامد کرزای، از سال ۲۰۰۱

رئیس دولت: رئیس جمهور: حامد کرزای، از سال ۲۰۰۱

نژاد (۲۰۰۴): پشتو ۴۲٪، تاجیک ۲۷٪، هزاره ۹٪، ازبک ۹٪، بقیه ۱۳٪

دین (۲۰۰۴): اسلام (دین رسمی) مسلمان سنی ۸۲٪، مسلمان شیعه ۱۷٪، بقیه ۱٪

زبان: پشتو، فارسی دری (زبانهای رسمی)

واحد پول: افغانی = ۱۰۰ پول، یک افغانی = ۲۲۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): قندهار (۸۰۰،۳۳۴)، مزار شریف (۳۰۰،۶۰۰)، هرات (۳۴۹،۰۰۰)، جلال‌آباد (۱۶۸،۶۰۰ نفر)

انگلستان UNITED KINGDOM (.uk)

نام رسمی: پادشاهی متحد بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی

پایتخت: لندن (۸،۶۱۵،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۲۴۴،۱۰۰ کیلومتر مربع (هفتاد و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۶۲،۲۲۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: ملکه الیزابت دوم، از سال ۱۹۵۲

رئیس دولت: نخست وزیر: دیوید کامرون، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۷): سفیدپوست ۸۶/۸٪، آسیایی ۵/۳٪، سیاهپوست ۵/۴٪، بقیه ۴/۴٪

دین (۲۰۰۱): مسیحی ۷۱/۶٪، بدون دین ۱۵/۵٪، مسلمان ۲/۷٪، هندو ۱٪، بقیه ۹/۲٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: پوند استرلینگ = ۱۰۰ پی، یک پوند (لیره) = ۱۵،۳۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): بیرمنگام (۲،۲۹۶،۰۰۰)، منچستر (۲،۲۴۷،۰۰۰)، لیدز (۱،۵۴۱،۰۰۰)، گلاسگو (۱،۱۶۶،۰۰۰)، نیوکاسل (۸۸۸،۰۰۰ نفر با حومه)

اکوادور ECUADOR (.ec)

نام رسمی: جمهوری اکوادور

پایتخت: کیتو (۱،۵۱۴،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۵)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۲/۵/۲۴، از اسپانیا

مساحت: ۲۷۲،۰۴۵ کیلومتر مربع (هفتاد و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۴،۲۱۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: رافائل کورتا دلگادو، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: رئیس جمهور: رافائل کورتا دلگادو، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): دورگ سرخ و سفید ۴۲٪، سرخپوست ۴۰/۸٪، سفیدپوست ۱۰/۶٪، بقیه ۶/۶٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۸۵٪، بقیه ۱۵٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، کچوا، شوار

واحد پول: دلار آمریکا = ۱۰۰ سنت (از ۲۰۰۰ به جای سوکره)، یک دلار = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۳): گواکایل (۲،۳۸۷،۰۰۰ نفر با حومه: ۲،۰۰۵)، کوئشکا (۳۰۳،۹۹۴)، ماچالا (۲۱۷،۲۶۶)، سانتو دومینگو (۲۱۱،۶۸۹ نفر)

اوروگوئه URUGUAY (.uy)

نام رسمی: جمهوری شرقی اوروگوئه

پایتخت: مونتویدئو (۱،۶۳۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۵/۸/۲۵، از اسپانیا

مساحت: ۱۷۶،۲۱۵ کیلومتر مربع (نودمین کشور جهان)

جمعیت: ۳،۳۷۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی‌امین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: خوسه آلبرتو موخیکا کوردانو، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: رئیس جمهور: خوسه آلبرتو موخیکا کوردانو، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۶): سفیدپوست ۸۷/۴٪، سیاهپوست ۸/۴٪، دورگ سرخ و سفید ۳٪، بقیه ۱/۲٪

دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۵۴٪، بدون دین ۲۶٪، پروتستان ۱۱٪، بقیه ۹٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)

واحد پول: پزو اوروگوئه = ۱۰۰ سنتسیمو، یک پزو اوروگوئه = ۴۶۸ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۴): سالو (۹۹،۱۷۲)، پائساندو (۷۳،۲۷۲)، لاس پیدراس (۶۹،۲۲۲)، ریورا (۴۴۶،۴۲۶ نفر)

الجزایر ALGERIA (.dz)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر

پایتخت: الجزیره (۳،۳۵۴،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۷/۵، از فرانسه

مساحت: ۲،۳۸۱،۷۴۱ کیلومتر مربع (دهمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۵،۸۶۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری، از سال ۱۹۶۲

رئیس حکومت: رئیس جمهور: عبدالعزیز بوتفلیقه، از سال ۱۹۹۹

رئیس دولت: نخست وزیر: احمد اویچی، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۰): عرب ۷۳/۶٪، بربر ۲۶/۲٪، بقیه ۰/۲٪

دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۹۹/۷٪ (سنی) ۹۹/۱٪، ایزدیه ۰/۶٪، مسیحی ۰/۳٪

زبان: عربی (زبان رسمی)، بربر، فرانسه

واحد پول: دینار الجزایر = ۱۰۰ سانتیم، یک دینار الجزایر = ۱۴۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۵): وهران (۷۲۴،۰۰۰)، قسنطینه (۴۷۵،۰۰۰)، عنابه (۴۱۰،۷۰۰)، باطنه (۲۸۵،۸۰۰ نفر)

اوکراین UKRAINE (.ua)

نام رسمی: اوکراین

پایتخت: کیف (۲،۷۶۵،۵۳۱ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۲۴، از شوروی

مساحت: ۶۰۳،۷۰۰ کیلومتر مربع (چهل و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۴۵،۸۵۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ویکتور یانوکوویچ، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: نخست وزیر: میکولا آژوروف، از سال ۲۰۱۰

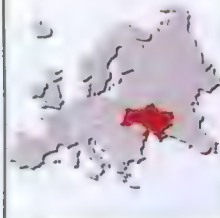
نژاد (۲۰۰۱): اوکراینی ۷۷/۸٪، روس ۱۷/۳٪، روس سفید ۰/۶٪، بقیه ۴/۴٪

دین (۲۰۰۴): ارتدوکس ۴۶٪، کاتولیک ۸٪، پروتستان ۲٪، مسلمان ۱٪، بقیه ۴۳٪

زبان: اوکراینی (زبان رسمی)، روسی

واحد پول: هریونیا = ۱۰۰ کوپک، یک هریونیا = ۲۴۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): خارکوف (۱،۴۵۵،۹۶۴)، دنیپروپتروفسک (۱،۰۱۷،۵۱۴)، اودسا (۱،۰۰۸،۶۲۷)، دونتسک (۹۷۴،۵۹۸ نفر)

السالوادور EL SALVADOR (.sv)

نام رسمی: جمهوری السالوادور

پایتخت: سان سالوادور (۱،۴۳۳،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۱/۹/۱۵، از اسپانیا

مساحت: ۲۱،۰۴۱ کیلومتر مربع (صد و پنجاهمین کشور جهان)

جمعیت: ۶،۰۵۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: کارلوس مورسیو فونس کارتاخا، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: کارلوس مورسیو فونس کارتاخا، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۰): دورگ سرخ و سفید ۸۸/۳٪، سرخپوست ۹/۱٪، سفیدپوست ۱/۶٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۷۱٪، مسیحی ۱۱٪، پروتستان ۱۰٪، بقیه ۸٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، ناهاو، مایا

واحد پول: دلار آمریکا = ۱۰۰ سنت، یک دلار = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): سانتا آنا (۲۴۵،۴۲۱)، سویاپانگو (۲۴۱،۴۰۳)، سان میگوئل (۲۱۸،۴۱۰)، مخیکائوس (۱۴۰،۷۵۱ نفر)

اوگاندا UGANDA (.ug)

نام رسمی: جمهوری اوگاندا

پایتخت: کامپالا (۱،۵۳۳،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۱۰/۹، از انگلستان

مساحت: ۲۴۱،۰۳۸ کیلومتر مربع (هشتادمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۳،۷۹۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری غیر حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: یووری کاگوتا موسونی، از سال ۱۹۸۶

رئیس دولت: نخست وزیر: پاتریک آماتا امبازای، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۲): گاندا ۱۷/۳٪، انکوله ۹/۸٪، سوگا ۸/۶٪، کیکا ۷/۳٪، بقیه ۵۷/۳٪

دین (۲۰۰۲): مسیحی ۸۵/۳٪، مسلمان ۱۲/۱٪، عقاید سنتی ۱/۶٪

زبان: سواحلی، انگلیسی (زبانهای رسمی)، زبانهای بومی و غیره نیز رایج است

واحد پول: شیلینگ اوگاندا = ۱۰۰ سنت، یک شیلینگ = ۵/۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): کیرا (۱۶۴،۷۰۰)، گولو (۱۴۶،۶۰۰)، لیرا (۱۰۲،۲۰۰)، امبالی (۸۶،۲۰۰ نفر)

امارات متحده عربی UNITED ARAB EMIRATES (.ae)

نام رسمی: دولت امارات متحده عربی

پایتخت: ابوظبی (۶۳۳،۱۳۶ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۱۲/۲، از انگلستان

مساحت: ۸۳،۶۰۰ کیلومتر مربع (صد و چهاردهمین کشور جهان)

جمعیت: ۵،۱۸۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و دوازدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: فدراسیونی متشکل از ۷ امیرنشین با یک مجلس مشورتی انتصابی

رئیس حکومت: امیر: شیخ خلیفه بن زاید آل نهیان، از سال ۲۰۰۴

رئیس دولت: نخست وزیر: شیخ محمد بن راشد آل مکتوم، از سال ۲۰۰۶

نژاد (۲۰۰۰): عرب ۴۸/۱٪، آسیایی ۳۵/۷٪، ایرانی ۵٪، فیلیپینی ۳/۴٪، بقیه ۷/۸٪

دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۶۲٪، هندو ۲۱٪، مسیحی ۹٪، بقیه ۸٪

زبان: عربی (زبان رسمی)، هندی، اردو، فارسی، انگلیسی

واحد پول: درهم امارات = ۱۰۰ فلس، یک درهم = ۲،۸۷۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): دبی (دوی) (۱،۲۲۵،۱۳۷)، شارجه (۵۸۴،۲۸۶)، المین (۴۴۴،۳۳۱)، هجمان (۲۵۰،۸۰۸)، رأس الخیمه (۱۲۱،۶۲۶ نفر)

BAHAMAS (.bs)

نام رسمی: مشترک المنافع باهاما

پایتخت: ناساو (۲۴۸،۹۴۸ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۳/۷/۱۰، از انگلستان

مساحت: ۱۳،۹۳۹ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و شصت و یک کشور جهان)

جمعیت: ۳۴۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتاد و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی انگلستان)، از سال ۱۹۷۳

رئیس حکومت: فرماندار کل: سر آرتور الکساندر فولکس، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: نخست وزیر: هوبرت اینگرام، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۷۴٪، هائیتیایی ۱۵٪، سفیدپوست ۱۱٪

دین (۲۰۰۰): پروتستان ۸۲٪، کاتولیک ۱۳٪، بقیه ۳٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار باهاما = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار باهاما = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): فریپورت (۲۷،۱۰۰)، وست اند (۱۲،۹۰۰)، کوپرتاون (۸،۶۰۰)، مارش هاربر (۵،۴۰۰ نفر)

BAHRAIN (.bh)

نام رسمی: دولت بحرین

پایتخت: منامه (۱۶۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۸/۱۵، از ایران

مساحت: ۶۹۲ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و شصت و یک کشور جهان)

جمعیت: ۱،۲۱۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: پادشاهی با دو مجلس قانونگذاری، از سال ۲۰۰۲

رئیس حکومت: پادشاه: شیخ حمد بن عیسی آل خلیفه، از سال ۱۹۹۹

رئیس دولت: نخست وزیر: شیخ خلیفه بن سلمان آل خلیفه، از سال ۱۹۷۱

نژاد (۲۰۰۰): عرب بحرینی ۶۳٪، هندی و پاکستانی ۱۴٪، ایرانی ۱۳٪، بقیه ۸٪

دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۸۲٪ (شیعه ۵۸٪، سنی ۲۴٪)، بقیه ۱۷٪

زبان: عربی (زبان رسمی)، فارسی، انگلیسی

واحد پول: دینار بحرین = ۱۰۰۰ فلس؛ یک دینار بحرین = ۲۸،۰۶۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): محرق (۹۱،۳۰۷)، الرفاع (۷۹،۵۵۰)، حماد (۵۲،۷۱۸ نفر)

BRAZIL (.br)

نام رسمی: جمهوری فدراتیو برزیل

پایتخت: برازیلیا (۲،۳۴۸،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۲/۹/۷، از پرتغال

مساحت: ۸،۵۴۷،۴۰۴ کیلومتر مربع (نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۹۳،۲۵۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: دیلما وانا روسف، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: رئیس جمهور: دیلما وانا روسف، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۰): سفیدپوست ۵۳٪، دورگه ۳۹٪، سیاهپوست ۶٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۶۵٪، پروتستان ۱۲٪، سایر مسیحیان ۱۰٪، بقیه ۳٪

زبان: پرتغالی (زبان رسمی)

واحد پول: ریال = ۱۰۰ سنتاوو؛ یک ریال = ۱۰۰،۶۲۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): سانتوپاولو (۱۰،۳۳۸،۵۰۰)، ریودوژانیرو (۶،۰۹۳،۵۰۰)، سالوادور (۲،۸۹۱،۴۰۰)، فورتالزا (۲،۴۳۱،۴۰۰)، پلوهویزونت (۲،۴۱۲،۹۰۰ نفر)

BRUNEI (.bn)

نام رسمی: دولت برونی دارالسلام

پایتخت: بندر سری بگاون (۶۷،۱۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۸۴/۱/۱، از انگلستان

مساحت: ۵،۷۶۵ کیلومتر مربع (صد و شصت و شصت و یک کشور جهان)

جمعیت: ۴۱۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: سلطنتی اسلامی، از سال ۱۹۸۴

رئیس حکومت: سلطان حاجی حسن البولکیا، معزالدین والدوله، از سال ۱۹۶۷

رئیس دولت: سلطان حاجی حسن البولکیا، معزالدین والدوله، از سال ۱۹۶۷

نژاد (۲۰۰۲): مالایی ۶۶٪، چینی ۱۰٪، سایر بومیان ۳٪، بقیه ۹٪

دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۸۰٪، بودایی ۷٪، بقیه ۱۱٪

زبان: مالایی (زبان رسمی)، انگلیسی، چینی

واحد پول: دلار برونی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار برونی = ۷،۳۲۶ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): کوالالایپت (۳۲،۰۰۰)، سریا (۳۰،۷۰۰)، توتونگ (۱۹،۶۰۰ نفر)

BELGIUM (.be)

نام رسمی: پادشاهی بلژیک

پایتخت: بروکسل (۱،۸۳۱،۴۹۶ نفر با حومه در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۸۳۰/۷/۴، از هلند

مساحت: ۳۰،۵۲۸ کیلومتر مربع (صد و سی و هشتمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰،۸۶۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتاد و شصت و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: آلبرت دوم، از سال ۱۹۹۳

رئیس دولت: نخست وزیر: ایو کالیه دیزیرلر، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۸): بلژیکی ۹۰٪، ایتالیایی ۱٪، فرانسوی ۱٪، بقیه ۳٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۵۷٪، دیگر مسیحیان ۱۵٪، مسلمان ۴٪، بقیه ۲۴٪

زبان: هلندی، فرانسوی، آلمانی (زبانهای رسمی)

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): آنتورپ (۲۷۲،۰۰۷)، گنت (۲۳۷،۲۵۰)، شارلاروا (۲۰۱،۵۹۳)، لیژ (۱۹۰،۱۰۲ نفر)

BULGARIA (.bg)

نام رسمی: جمهوری بلغارستان

پایتخت: صوفیا (۱،۱۶۵،۵۰۳ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۰۸/۹/۲۲، از امپراتوری عثمانی

مساحت: ۱۱۰،۹۹۴ کیلومتر مربع (صد و سومین کشور جهان)

جمعیت: ۷،۵۶۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و شصت و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چندحزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: گئورگی پاروانوف، از سال ۲۰۰۲

رئیس دولت: نخست وزیر: بویکو بوریسوف، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۱): بلغار ۸۳٪، ترک ۹٪، کولی ۲٪، بقیه ۲٪

دین (۲۰۰۵): ارتدوکس بلغاری ۸۱٪، مسلمان سنی ۱۲٪، سایر مسیحیان ۳٪، بقیه ۴٪

زبان: بلغاری (زبان رسمی)، ترکی، یونانی، ارمنی

واحد پول: لِف جدید = ۱۰۰ استونیک؛ یک لِف جدید = ۷،۰۱۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): پلوفدیف (۳۴۸،۴۴۵)، وارنا (۲۳۰،۸۳۷)، بورگاس (۱۹۳،۷۶۵)، روسه (۱۵۶،۵۰۹ نفر)

UNITED STATES OF AMERICA (.us)

نام رسمی: ایالات متحده آمریکا

پایتخت: واشینگتن (۵۹۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۷۷۶/۷/۴، از انگلستان

مساحت: ۹،۳۶۳،۳۶۴ کیلومتر مربع (چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۱۰،۰۶۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: باراک حسین اوباما، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: باراک حسین اوباما، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۰): سفیدپوست ۸۱٪، سیاهپوست ۱۲٪، آسیایی و اقیانوسیه‌ای ۴٪

دین (۲۰۰۵): مسیحی ۸۳٪، یهودی ۱٪، مسلمان ۱٪، بودایی ۱٪، بقیه ۱۲٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار آمریکا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): نیویورک (۸۸۱،۳۹۱)، لس آنجلس (۳،۸۳۱،۸۶۸)، شیکاگو (۲،۸۵۱،۲۶۸)، هوستون (۲،۲۵۷،۹۲۶)، فینیکس (۱،۵۹۳،۶۵۹ نفر)

ITALY (.it)

نام رسمی: جمهوری ایتالیا

پایتخت: رم (۲،۷۲۳،۷۹۶ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۳۰۱،۳۲۳ کیلومتر مربع (هفتاد و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۶۰۸،۴۸۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: جورجیو ناپولیتانو، از سال ۲۰۰۶ (به مدت ۷ سال)

رئیس دولت: نخست وزیر: سیلویو برلوسکونی، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۵): ایتالیایی ۹۵٪، آلمانی ۵٪، آلبانیایی ۴٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۸۳٪، بدون دین ۱۴٪، مسلمان ۲٪، بقیه ۱٪

زبان: ایتالیایی (زبان رسمی)

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): میلانو (۱،۳۰۷،۴۹۵)، نابل (۹۶۲،۹۴۰)، تورینو (۹۰۹،۵۳۸)، پالرمو (۶۵۶،۰۸۱)، جنوا (۶۰۹،۷۴۶ نفر)

IRAN (.ir)

نام رسمی: جمهوری اسلامی ایران

پایتخت: تهران (۷،۸۷۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۱،۶۴۸،۱۹۵ کیلومتر مربع (هفدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۷۳،۸۸۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری اسلامی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: ولی فقیه: آیت الله سیدعلی خامنه‌ای، از سال ۱۳۶۸ (۱۳۸۸)

رئیس دولت: رئیس جمهور: محمود احمدی نژاد، از سال ۱۳۸۴ (دور دوم از سال ۱۳۸۸)

نژاد (۲۰۰۰): اقوام و طوایف فارس، آذربایجانی، کرد، گیلکی، مازندرانی، لر، عرب، بلوچ

دین: مسلمان ۹۹٪ (دین رسمی)، مسیحی ۱۶٪، زرتشتی ۰/۰۳٪، بقیه ۳/۸٪

زبان: فارسی (زبان رسمی)، ترکی آذری، کردی، گیلکی، مازندرانی، لر، عربی، بلوچی و...

واحد پول: ریال = ۱۰۰ دینار؛ یک دلار = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): مشهد (۲،۴۶۹،۰۰۰)، اصفهان (۱،۶۲۸،۰۰۰)، کرج (۱،۴۲۳،۰۰۰)، تبریز (۱،۴۱۳،۰۰۰)، شیراز (۱،۲۴۰،۰۰۰ نفر)

IRELAND (.ie)

نام رسمی: ایرلند

پایتخت: دوبلین (۱،۱۸۶،۱۵۹ نفر با حومه در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۲۱/۱۲/۶، از انگلستان

مساحت: ۷۰،۲۸۵ کیلومتر مربع (صد و نوزدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۴،۴۵۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نوزدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: مایک ایلِس، از سال ۱۹۹۷

رئیس دولت: نخست وزیر: اندا کُنی، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۸): ایرلندی ۹۵٪، بریتانیایی ۱٪، آلمانی ۱٪، آمریکایی ۱٪، بقیه ۱/۵٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۸۶٪، کلیسای ایرلند (انگلیکان) ۳٪، بقیه ۱۱٪

زبان: ایرلندی و انگلیسی (زبانهای رسمی)

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): کُرک (۱۱۹،۴۱۸)، گالوی (۷۲،۰۴۲)، لیمریک (۵۲،۵۳۹)، واتر‌فورد (۴۵،۷۲۸ نفر)

ICELAND (.is)

نام رسمی: جمهوری ایسلند

پایتخت: ریکیاویک (۱۱۸،۴۸۸ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۴/۶/۱۷، از دانمارک

مساحت: ۱۰۲،۸۱۹ کیلومتر مربع (صد و شصت و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۱۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: اولافور راگنار گریمسون، از سال ۱۹۹۶

رئیس دولت: نخست وزیر: خاتم یونانا سیگوراردوتیر، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۰): ایسلندی ۹۳٪، اروپایی ۵٪، آسیایی ۸٪، بقیه ۵٪

دین (۲۰۰۵): لوتری ۸۰٪، کاتولیک ۲٪، بقیه ۱۶٪

زبان: ایسلندی (زبان رسمی)

واحد پول: کرون ایسلند = ۱۰۰ آدرا؛ یک کرون ایسلند = ۸۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): کوباوگور (۳۰،۵۴۶)، هافنایروردور (۲۵،۹۳۷)، اکوریری (۱۷،۷۳۳)، گاردایر (۱۰،۷۳۷ نفر)

BARBADOS (.bb)

نام رسمی: باربادوس

پایتخت: بریج تاون (۹۹،۷۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۶/۱۱/۳۰، از انگلستان

مساحت: ۴۳۰ کیلومتر مربع (صد و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۷۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی انگلستان)، از سال ۱۹۶۶

رئیس حکومت: فرماندار کل: سر کلفورد هازیندر، از سال ۱۹۹۶

رئیس دولت: نخست وزیر: فریون استوارت، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۸۷٪، دورگه سیاه و سفید ۶٪، سفیدپوست ۵٪، بقیه ۴٪

دین (۲۰۰۱): مسیحی ۷۲٪، بدون دین ۱۷٪، بقیه ۱۰٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار باربادوس = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار باربادوس = ۲۷۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): اسپایستاون (۳،۶۰۰)، اویس تیز (۲،۳۰۰)، بنتیا (۱،۸۰۰ نفر)

BURUNDI (.bi)

نام رسمی: جمهوری بوروندی

پایتخت: بوجومبورا (۱۵۵، ۲۷۸ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۷/۱

مساحت: ۲۷،۸۳۴ کیلومتر مربع (صد و چهل و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۸،۵۱۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: رژیم انتقالی با یک مجلس قانونگذاری انتقالی، پس از کودتای سال ۱۹۹۶

رئیس حکومت: رئیس جمهور: پیر نکوروئیزا، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: رئیس جمهور: پیر نکوروئیزا، از سال ۲۰۰۵

نژاد (۲۰۰۰): قبایل سیاهپوست هوتو ۸۰/۹٪، توتسی ۱۵/۶٪، لینگالا ۱/۶٪، بقیه ۱/۹٪

دین (۲۰۰۴): مسیحی ۶۷٪، عقاید سنتی ۲۳٪، مسلمان ۱٪

زبان: کی روندی، فرانسی (زبانهای رسمی)

واحد پول: فرانک بوروندی = ۱۰۰ سانتیم = ۱۰۰ فرانک بوروندی = ۸۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۳): گیتشه کا (۲۵،۵۰۰)، نگوزی (۲۱،۵۰۰)، بوروری (۲۰،۵۰۰ نفر)

BOSNIA & HERZEGOVINA (.ba)

نام رسمی: بوسنی و هرزگوین

پایتخت: سارایوو (۳۹۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۲/۳/۱

مساحت: ۵۱،۱۲۹ کیلومتر مربع (صد و بیست و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۳،۸۳۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: ۳ رئیس جمهور: نیوشا رادمانوویچ، زلیکو کوماشیچ، بکر عزت بیگوییچ

رئیس دولت: نخست وزیر: نیکولا اسپیریچ، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۱۹۹۷): بوسنیایی ۲۴٪، صرب ۳۱٪، کروات ۱۷٪، بقیه ۸٪

دین (۲۰۰۲): مسلمان سنتی ۴۰٪، ارتدوکس صربی ۳۱٪، کاتولیک ۱۵٪، بقیه ۱۴٪

زبان: بوسنیایی، کروات (با خط لاتین)، صربی (با خط سیریل)، هر سه زبان رسمی است.

واحد پول: مارکا بوسنی و هرزگوین = ۱۰۰ فینیک، یک مارکا = ۷،۷۰۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): بانیا لوکا (۸۳،۳۰۰)، توزلا (۸۳،۸۰۰)، زینسا (۸۳،۳۰۰)، موستار (۶۶،۹۰۰ نفر)

BOLIVIA (.bo)

نام رسمی: جمهوری بولیوی

پایتخت: لاپاز (۱،۶۴۲،۰۰۰ نفر یا حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۵/۸/۶

مساحت: ۱،۰۹۸،۵۸۱ کیلومتر مربع (بیست و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۹،۹۴۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: خوان اورو موالس ایما، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: رئیس جمهور: خوان اورو موالس ایما، از سال ۲۰۰۶

نژاد (۲۰۰۶): سرخپوست ۵۵٪، دورگه سرخ و سفید ۲۰٪، سفیدپوست ۱۵٪

دین (۲۰۰۱): کاتولیک ۷۸٪ (دین رسمی)، مسیحی ۱۹٪، بقیه ۴٪

زبان: اسپانیایی، کچوا، ایمارا (زبانهای رسمی)

واحد پول: بولیویانو = ۱۰۰ سنتاوو = یک بولیویانو = ۱۰۵۰۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۱): سانتاکروز (۱۰۶،۰۵۹)، ال آلتو (۶۴۷،۳۵۰)، کوچابامبا (۵۱۶،۶۸۳)، اورورو (۲۰۱،۲۳۰ نفر)

PAPUA NEW GUINEA (.pg)

نام رسمی: دولت مستقل پاپوا گینه نو

پایتخت: پورت موریسی (۳۰۷،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۹/۱۶

مساحت: ۴۶۲،۸۲۰ کیلومتر مربع (پنجاه و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۶،۰۶۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۷۵

رئیس حکومت: فرماندار کل: سر مایکل اوگیو، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: نخست وزیر: پتر اوتیل، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۱۹۹۳): پاپوا گینه نوئی ۸۴٪، ملائزیایی ۱۵٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۵): پروتستان ۴۴٪، عقاید سنتی ۳۴٪، کاتولیک ۲۴٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، انگلیسی بومی شده (توک پسین) و موتو (زبانهای ملی)

واحد پول: کینا = ۱۰۰ توتا = یک کینا = ۳،۹۵۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): لانه (۷۳،۰۰۰)، آراوا (۳۹،۷۰۰)، مونت هاگن (۳۹،۰۰۰)، پوپوندتا (۳۷،۸۰۰)، کوکوپو (۳۳،۰۰۰ نفر)

PARAGUAY (.py)

نام رسمی: جمهوری پاراگوئه

پایتخت: آسونسیون (۱،۹۷۷،۰۰۰ نفر یا حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۸۱۱/۵/۱۴

مساحت: ۴۰۶،۷۵۲ کیلومتر مربع (پنجاه و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۶،۳۷۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: فرناندو لوگو، از سال ۲۰۰۸

رئیس دولت: رئیس جمهور: فرناندو لوگو، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۰): دورگه سرخ و سفید ۸۵/۶٪، سفیدپوست ۹/۳٪، بقیه ۵/۱٪

دین (۲۰۰۲): کاتولیک ۸۹/۶٪، پروتستان ۶/۲٪، بقیه ۴/۲٪

زبان: اسپانیایی، گوارانی (زبانهای رسمی)

واحد پول: گوارانی = ۱۰۰ گوارانی = ۲۰۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۲): سیرداد دل استه (۲۲۲،۲۷۴)، سان لورنزو (۲۰۴،۳۵۶)، لوک (۱۷۰،۹۸۶)، کاپیتا (۱۵۴،۲۷۲ نفر)

PAKISTAN (.pk)

نام رسمی: جمهوری اسلامی پاکستان

پایتخت: اسلام آباد (۸۵۶،۰۰۰ نفر یا حومه در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۷/۸/۱۴

مساحت: ۷۹۶،۰۹۵ کیلومتر مربع (سی و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۸۴،۴۰۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (ششمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری اسلامی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: آصف علی زرداری، از سال ۲۰۰۸

رئیس دولت: نخست وزیر: سید یوسف رضا گیلانی، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۰): پنجابی ۵۲٪، پشتو ۱۳/۲٪، سندھی ۱۱/۷٪، بقیه ۲۲/۵٪

دین (۲۰۰۰): مسلمان ۹۶/۱٪ (دین رسمی)، مسیحی ۲/۵٪، هندو ۱/۲٪، بقیه ۰/۲٪

زبان: اردو (زبان رسمی)، پنجابی، سندھی، پشتو، بلوچی، انگلیسی

واحد پول: روپیه پاکستان = ۱۰۰ پاپسا = یک روپیه پاکستان = ۱۲۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): کراچی (۱۳،۱۲۵،۰۰۰)، لاهور (۷،۱۳۲،۰۰۰)، فیصل آباد (۲،۸۴۹،۰۰۰)، راولپنڈی (۲،۰۲۶،۰۰۰)، مولتان (۱،۵۵۹،۰۰۰ نفر یا حومه)

BELIZE (.bz)

نام رسمی: بلیز

پایتخت: بلموپان (۲۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۸۱/۹/۲۱

مساحت: ۲۲،۹۶۵ کیلومتر مربع (صد و چهل و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۴۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفاد و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۸۱

رئیس حکومت: فرماندار کل: کالویل نوربرت بانگ، از سال ۱۹۹۳

رئیس دولت: نخست وزیر: دین اولیور بارو، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۲): دورگه سرخ و سفید ۴۸/۴٪، دورگه سیاه و سفید ۲۷٪، بقیه ۲۴/۶٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۲۹/۶٪، پروتستان ۳۱/۸٪، سایر مسیحیان ۱/۹٪، بقیه ۱۶/۷٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، انگلیسی کریول، اسپانیایی

واحد پول: دلار بلیز = ۱۰۰ سنت = یک دلار بلیز = ۲۷۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): بلیزسیتی (۶۶،۷۰۰)، سان ایگناسیو (۱۹،۰۰۰)، اورنج واک (۱۶،۷۰۰)، سان پدرو (۱۲،۹۰۰ نفر)

BANGLADESH (.bd)

نام رسمی: جمهوری خلق بنگلادش

پایتخت: داکا (۱۲،۷۹۷،۳۹۲ نفر یا حومه در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۳/۴

مساحت: ۱۴۷،۵۷۰ کیلومتر مربع (نود و سومین کشور جهان)

جمعیت: ۱۵۸،۰۶۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: محمد ظفر الرحمان، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: نخست وزیر: شیخ حسین واید، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۱۹۹۷): بنگالی ۹۷/۷٪، قبیلای ۱/۹٪، بقیه ۲/۴٪

دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۸۸/۳٪، هندو ۱۰/۵٪، بقیه ۱/۲٪

زبان: بنگالی (زبان رسمی)، انگلیسی

واحد پول: تاکا = ۱۰۰ پاپسا = یک تاکا = ۱۲۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): چیتاگونگ (۵،۵۷۹،۱۰۷)، خولنا (۸۵۵،۶۵۰)، راجشاهی (۴۲۲،۷۷۵)، سیلئت (۴۴۳،۱۹۸ نفر)

BENIN (.bj)

نام رسمی: جمهوری بنین

پایتخت: پرتو نوو (۲۵۵،۸۷۸ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۱

مساحت: ۱۱۲،۶۲۲ کیلومتر مربع (صد و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۹،۰۵۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: یایی بونی، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: رئیس جمهور: یایی بونی، از سال ۲۰۰۶

نژاد (۲۰۰۲): قبایل فون ۳۹/۲٪، آجارا ۱۵/۲٪، یوروبا ۱۲/۳٪، باریبا ۹/۲٪، بقیه ۲۴/۱٪

دین (۲۰۰۲): مسیحی ۴۲/۸٪، مسلمان ۲۴/۴٪، عقاید سنتی ۲۳/۳٪، بقیه ۹/۵٪

زبان: فرانسی (زبان رسمی)، بیش از ۶۰ زبان و لهجه محلی

واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم = یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): کوتونو (۷۱۹،۹۱۲)، کودومی (۱۸۷،۸۳۶)، پاراکو (۱۷۸،۳۰۴)، آبومی (۷۵،۲۴۶ نفر)

BHUTAN (.bt)

نام رسمی: پادشاهی بوتان

پایتخت: تیمپو (۷۹،۱۸۵ نفر در سال ۲۰۰۵)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۴۷،۰۰۰ کیلومتر مربع (صد و سی و امین کشور جهان)

جمعیت: ۷۰۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شصتمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: جیگمه خسار نامگیال وانگچوک، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: نخست وزیر: جیگمه یوسر تینلی، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۵): بهوتیا (تبتی) ۵۰٪، نپالی (گرونگ) ۳۵٪، شارچوپها ۱۵٪

دین (۲۰۰۵): بودایی ۷۲٪ (دین رسمی)، هندو ۲۵٪، مسیحی ۱٪

زبان: دزونگخا (تبتی)، زبانهای نپالی، هندی و ایرانی

واحد پول: نگولتروم = یک چروم = یک نگولتروم = ۲۱۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۵): فونت شولینگ (۲۰،۵۳۷)، گلاپهو (۹،۱۹۹)، وانگدوله (۶،۷۱۴)، سامدروپ چرنگیکار (۵،۹۵۲)، سامته (۴،۹۸۱ نفر)

BOTSWANA (.bw)

نام رسمی: جمهوری بوتسوانا

پایتخت: گابورون (۲۱۴،۴۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۶/۹/۳۰

مساحت: ۵۸۱،۷۳۰ کیلومتر مربع (چهل و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۲،۰۲۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: سرته خاما یان خاما، از سال ۲۰۰۸

رئیس دولت: رئیس جمهور: سرته خاما یان خاما، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۰): قبایل تسوانا ۶۶/۸٪، کالانگا ۱۴/۸٪، اندبله ۱/۷٪، بقیه ۱۶/۷٪

دین (۲۰۰۵): مسیحی ۵۴/۵٪، عقاید سنتی ۳۵٪، بقیه ۱۰/۵٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، تسوانا (زبان ملی)

واحد پول: پولا = ۱۰۰ تبه = یک پولا = ۵۴۹ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): فرانتس تاون (۹۱،۸۰۰)، موله پولوله (۶۵،۶۰۰)، سلیی پیکوه (۵۴،۷۰۰)، مانون (۵۱،۶۰۰ نفر)

BURKINA FASO (.bf)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک بورکینافاسو

پایتخت: واکادوگو (۱،۴۷۵،۲۲۳ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۵

مساحت: ۲۷۴،۲۰۰ کیلومتر مربع (هفتاد و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۶،۲۸۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: بلسه کامپانوره، از سال ۱۹۸۷

رئیس دولت: نخست وزیر: لوک آوفوله یائو، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۱۹۹۵): قبایل موسی ۴۸٪، فولانی ۱۰٪، لوی ۷٪، بویو ۷٪، مانده ۷٪، بقیه ۲۱٪

دین (۲۰۰۶): مسلمان ۶۰/۵٪، کاتولیک ۱۹٪، عقاید سنتی ۱۵/۳٪، بقیه ۵/۲٪

زبان: فرانسی (زبان رسمی)، زبانهای متعددی میان قبایل مختلف رایج است.

واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم = یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): بویودیلاسو (۴۳۵،۵۳۳)، کردوگو (۸۲،۷۲۰)، بانفورا (۷۲،۱۴۴)، واهیگوبا (۹۵۷،۷۰ نفر)

THAILAND (th)

نام رسمی: پادشاهی تایلند

پایتخت: بانکوک (۶,۷۰۴,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۵۱۳,۱۱۵ کیلومترمربع (پنجاهمین کشور جهان)

جمعیت: ۶۷,۰۹۰,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: رامای نهم بومبول آدولایاج، از سال ۱۹۴۶

رئیس دولت: نخست وزیر: یینگلاک شیناواترا، از سال ۲۰۱۱

زاد (۲۰۰۰): تایی ۸۱/۴٪، چینی ۱۰/۶٪، مالایی ۷/۳٪، بقیه ۴/۳٪

دین (۲۰۰۵): بودایی ۸۳٪ (دین رسمی)، مسلمان ۹٪، بقیه ۸٪

زبان: تایی (تایلندی - زبان رسمی)

واحد پول: بات = ۱۰۰ ساتانگ، یک بات = ۳۱۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۰): ساموت پراکان (۲۷۸,۷۳۱)، نونابوری (۲۹۱,۵۵۵)، اودون تانی (۲۲۲,۴۲۵)، ناخن راجاسیما (۲۰۴,۶۴۱) (نفر)

TAIWAN (tw)

نام رسمی: جمهوری چین

پایتخت: تایپه (۶,۹۸۸,۳۱۹ نفر با حومه در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۹، از سرزمین اصلی چین

مساحت: ۳۶,۰۰۰ کیلومترمربع (صد و سی و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۳,۱۳۸,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ما یینگ جن، از سال ۲۰۰۸ (به مدت ۴ سال)

رئیس دولت: نخست وزیر: وود یی، از سال ۲۰۰۹

زاد (۲۰۰۰): تایوانی ۸۴٪، چینی ۱۴٪، بقیه ۲٪

دین (۲۰۰۲): بودایی ۲۳/۸٪، تائوئی ۱۹/۷٪، مسیحی ۴/۵٪، ایگوان تائو ۳/۷٪، بقیه ۳/۳٪

زبان: چینی ماندائین (زبان رسمی)

واحد پول: دلار جدید تایوان = ۱۰۰ سنت، یک دلار تایوان = ۳۲۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): کاتوئیونگ (۲,۷۶۷,۶۵۵)، تایچیونگ (۲,۱۸۵,۵۲۷)، تائویوان (۱,۹۰۵,۹۷۳)، تائیان (۲۵۵,۴۵۰) (نفر با حومه)

TURKMENISTAN (tm)

نام رسمی: جمهوری ترکمنستان

پایتخت: عشق آباد (۷۴۴,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۱۰/۲۷، از شوروی

مساحت: ۴۸۸,۱۰۰ کیلومترمربع (پنجاه و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۴,۹۴۱,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پانزدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: قربانقلی بردی محمداف، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: رئیس جمهور: قربانقلی بردی محمداف، از سال ۲۰۰۶

زاد (۲۰۰۰): ترکمن ۷۹/۲٪، ازبک ۹٪، روس ۳٪، قزاق ۲/۵٪، بقیه ۶/۳٪

دین (۲۰۰۰): مسلمان (معتدلتی) ۸۷/۲٪، ارتدوکس روسی ۱/۷٪، بقیه ۱/۱٪

زبان: ترکمنی (زبان رسمی)

واحد پول: منات ترکمنستان = ۱۰۰ تنگه، یک منات ترکمنستان = ۳,۷۰۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۲): ترکمن آباد (۲۵۶,۰۰۰)، داش حوش (۲۱۰,۰۰۰)، مرو (ماری) (۱۵۹,۰۰۰)، بالکان آباد (۱۳۹,۰۰۰) (نفر)

TURKEY (tr)

نام رسمی: جمهوری ترکیه

پایتخت: آنکارا (۳,۷۶۳,۵۹۱ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی؛ تأسیس جمهوری ترکیه در سال ۱۹۲۳

مساحت: ۷۷۹,۴۵۲ کیلومترمربع (سی و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۷۳,۰۸۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: عبدالله گل، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: نخست وزیر: رجب طیب اردوغان، از سال ۲۰۰۳

زاد (۲۰۰۰): ترک ۶۵/۱٪، کرد ۱۸/۶٪، تاتار ۷/۲٪، بقیه ۸/۸٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان (معتدلتی) ۹۷/۵٪، بدون دین ۲٪، بقیه ۰/۵٪

زبان: ترکی (زبان رسمی)

واحد پول: لیره ترکیه = ۱۰۰ قروش، ۱ لیره جدید ترکیه = ۰/۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): استانبول (۱۰,۷۵۷,۳۲۷)، ازمیر (۲,۶۰۶,۶۹۲)، بورسا (۱,۴۳۱,۱۷۲)، آدانا (۱,۳۶۶,۰۲۷) (نفر)

TRINIDAD AND TOBAGO (tt)

نام رسمی: جمهوری ترینیداد و توباگو

پایتخت: پرت آو اسپاین (۲۶۴,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۴)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۸/۳۱، از انگلستان

مساحت: ۵,۱۲۸ کیلومترمربع (صد و شصت و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۱,۳۱۲,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: جورج ماکسول ریچاردز، از سال ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: خانم کلاسا ریچاردز، از سال ۲۰۱۰

زاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۳۹/۲٪، هندی ۳۸/۶٪، دورگه ۱۶/۳٪، چینی ۱/۶٪، بقیه ۴/۳٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۳۰/۷٪، پروتستان ۲۵/۷٪، هندو ۲۲/۸٪، مسلمان ۶/۶٪، بقیه ۱۴٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، اسپانیایی، فرانسوی، هندی

واحد پول: دلار ترینیداد و توباگو = ۱۰۰ سنت، یک دلار = ۱,۶۷۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): جاگوآتاس (۷۳,۱۰۰)، سان فرناندو (۵۶,۶۰۰)، آریما (۳۵,۶۰۰)، اسکاربورو (۴,۶۰۰) (نفر)

TOGO (tg)

نام رسمی: جمهوری توگو

پایتخت: لومه (۱,۵۹۳,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۴/۲۷، از فرانسه

مساحت: ۵۶,۷۸۵ کیلومترمربع (صد و بیست و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۶,۵۸۷,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: فائوره نایسیگبه، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: نخست وزیر: گیلبرت نیونگیو، از سال ۲۰۰۸

زاد (۲۰۰۰): او ۲۲/۲٪، کاره ۱۴/۳٪، وای ۱۰٪، کورتولی ۵/۶٪، بقیه ۴۸/۸٪

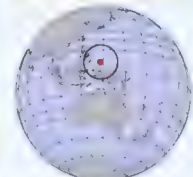
دین (۲۰۰۴): مسیحی ۴۷/۶٪، عقاید سنتی ۳۳٪، مسلمان ۱۳/۷٪، بقیه ۶/۱٪

زبان: فرانسوی (زبان رسمی)

واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم، یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۵): سوکودو (۱۰۶,۳۰۰)، کارا (۱۰۰,۴۰۰)، آتاکامه (۷۷,۷۰۰)، کپالیمه (۷۱,۷۰۰) (نفر)

PALAU (pw)

نام رسمی: جمهوری پالائو

پایتخت: کورو (۱۰,۷۴۳ نفر در سال ۲۰۰۵)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۴/۱۰/۱، از ایالات متحده آمریکا

مساحت: ۴۸۸ کیلومترمربع (صد و هشتاد و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۰,۵۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: جانسون توریبونگ، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: جانسون توریبونگ، از سال ۲۰۰۹

زاد (۲۰۰۵): پالائویی ۶۵/۲٪، آسیایی ۳۰/۳٪، سایر میکرونزیایی ها ۳/۱٪، بقیه ۱/۱٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۵۱٪، پروتستان ۲۶/۷٪، سایر مسیحیان ۱/۸٪، بقیه ۲/۵٪

زبان: پالائویی، انگلیسی (زبانهای رسمی)

واحد پول: دلار آمریکا = ۱۰۰ سنت، یک دلار = ۱۰,۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۵): میوز (۱,۱۵۳)، کلولکلاید (۶۸۰) (نفر)

PANAMA (pa)

نام رسمی: جمهوری پاناما

پایتخت: پاناما (۸۴۵,۶۸۴ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۰۳/۱۱/۳، از کلمبیا

مساحت: ۷۵,۵۱۷ کیلومترمربع (صد و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۳,۳۲۸,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ریکاردو مارتینلی، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: ریکاردو مارتینلی، از سال ۲۰۰۹

زاد (۲۰۰۰): دورگه سرخ و سفید ۵۸٪، سیاه و دورگه سیاه و سفید ۱۴٪، سفید ۶/۴٪، بقیه ۱/۹٪

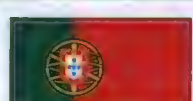

دین (۲۰۰۸): کاتولیک ۷۵٪، پروتستان و سایر مسیحیان ۲۰٪، بقیه ۵٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، انگلیسی، زبانهای بومی سرخپوستان

واحد پول: بالبوآ = ۱۰۰ سنت، یک بالبوآ = ۱۰,۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): سان میگلینو (۳۵۲,۹۳۶)، کولون (۲۵۵,۵۵۷)، آریبان (۲۰۳,۲۰۷)، لاجورا (۱۵۳,۷۷۸)، داوید (۱۴۱,۷۱۰) (نفر)

PORTUGAL (pt)

نام رسمی: جمهوری پرتغال

پایتخت: لیسبون (۲,۸۰۸,۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۹۲,۱۳۵ کیلومترمربع (صد و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰,۶۴۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتاد و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری پارلمانی چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: آنتیال کاراکو سیلوا، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: نخست وزیر: پدرو پائول پاسوس کونیلو، از سال ۲۰۱۱

زاد (۲۰۰۰): پرتغالی ۹۱/۹٪، نژادهای ترکیبی ۱/۶٪، برزیلی ۱/۴٪، بقیه ۵/۱٪

دین (۲۰۰۰): مسیحی ۹۲/۴٪، بدون دین ۶/۵٪، بقیه ۱/۱٪

زبان: پرتغالی (زبان رسمی)

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۲۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۱): پورتو (۲۶۳,۱۳۱)، آمادورا (۱۷۵,۸۷۲)، براگا (۱۶۴,۱۹۳)، کویمبرا (۱۴۸,۴۴۳)، فونشال (۱۰۳,۹۶۱) (نفر)

PERU (pe)

نام رسمی: جمهوری پرو

پایتخت: لیما (۸,۴۷۲,۹۳۵ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۸۲۱/۷/۲۸، از اسپانیا

مساحت: ۱,۲۸۵,۲۱۶ کیلومترمربع (نوزدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۹,۲۴۴,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهلین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: اوانا اوما، از سال ۲۰۱۱ (به مدت ۵ سال)

رئیس دولت: نخست وزیر: سالومون لرنر گوتیس، از سال ۲۰۱۱

زاد (۲۰۰۰): سرخپوست کچوا ۴۷٪، دورگه سرخ و سفید ۳۳٪، سفیدپوست ۱۲٪، بقیه ۹٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۸۵٪ (دین رسمی)، پروتستان ۷٪، سایر مسیحیان ۴٪، بقیه ۲٪

زبان: اسپانیایی، کچوا و آیمارا (زبانهای رسمی)

واحد پول: سول جدید = ۱۰۰ سنتیمو، یک سول جدید = ۳,۵۵۶ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): آریکا (۲۹۱,۲۹۱)، ترخیلو (۸۳۲,۶۸۲)، چیکلیو (۵۲۴,۴۴۲)، پیورا (۳۷۷,۴۹۶) (نفر)

TAJIKISTAN (tj)

نام رسمی: جمهوری تاجیکستان

پایتخت: دوشنبه (۶۷۹,۴۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۹/۹، از شوروی

مساحت: ۱۴۳,۱۰۰ کیلومترمربع (نود و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۷,۰۷۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: امامعلی رحمان، از سال ۱۹۹۲

رئیس دولت: نخست وزیر: عاقل حاتلاف، از سال ۱۹۹۹

زاد (۲۰۰۰): تاجیک ۸۰٪، ازبک ۱۵/۳٪، روس ۱/۱٪، تاتار ۱/۳٪، بقیه ۳/۴٪

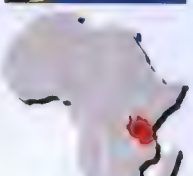
دین (۲۰۰۵): مسلمان سنتی ۷۸٪، مسلمان شیعه ۶٪، بدون دین ۱۲٪، بقیه ۴٪

زبان: تاجیکی (زبان رسمی)

واحد پول: سامانی = ۱۰۰ دینار، یک سامانی = ۲,۸۲۸/۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): خجند (۱۵۵,۹۰۰)، کولاب (۹۳,۹۰۰)، قرغان تپه (۷۱,۰۰۰)، اورا تپه (۶۰,۲۰۰) (نفر)

TANZANIA (tz)

نام رسمی: جمهوری متحد تانزانیا

پایتخت: دارالسلام (۲,۸۰۵,۵۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: تانگانیکا: ۱۹۶۱، زنگبار: ۱۹۶۳، اتحاد تانگانیکا و زنگبار: ۱۹۶۴

مساحت: ۹۴۵,۰۸۷ کیلومترمربع (سی و امین کشور جهان)

جمعیت: ۴۱,۸۹۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و امین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: جاکایا کیکوته، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: نخست وزیر: میزنگو پیندا، از سال ۲۰۰۸

زاد (۲۰۰۰): سوکوما ۹/۵٪، همت و بنا ۴/۴٪، گوگو ۴/۴٪، مایا ۲/۲٪، بقیه ۷۷/۷٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان ۳۵٪، مسیحی ۳۵٪، بقیه ۳۰٪

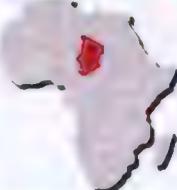
زبان: سواحلی، انگلیسی (زبانهای رسمی)

واحد پول: شیلینگ تانزانیا = ۱۰۰ سنت، ۱۰۰ شیلینگ = ۸۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): موانزا (۴۵۸,۱۰۰)، زنگبار (۴۲۷,۳۰۰)، آروشا (۳۲۲,۹۰۰)، لیپیا (۳۰۴,۲۰۰) (نفر)

CHAD (.td)

نام رسمی: جمهوری چاد

پایتخت: ان جامنا (۴۹۲،۹۹۳ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۱/۸/۱۹۶۰، از فرانسه

مساحت: ۱،۲۸۴،۰۰۰ کیلومتر مربع (بیستین کشور جهان)

جمعیت: ۱۱،۵۹۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفاد و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ادریس دی، از سال ۱۹۹۰

رئیس دولت: نخست وزیر: امانوئل جلاسم نادینگار، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۱۹۹۳): سارا ۲۷٪، عرب ۱۲٪، مایوکی ۱۱٪، کان بورنو ۹٪، بقیه ۳۹٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان سنی ۵۷٪، عقاید قبیلای ۱۸٪، پروتستان ۱۰٪، بقیه ۱۳٪

زبان: فرانسوی و عربی (زبان های رسمی)

واحد پول: فرانک سی اف = ۱۰۰ فرانک سی اف = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): منندو (۱۳۲،۴۱۱)، سارح (۹۹،۰۹۹)، آبشه ۲۰۰۰ (۶۳،۱۶۵)، کلو (۳۶،۶۴۳) نفر

TUNISIA (.tn)

نام رسمی: جمهوری تونس

پایتخت: تونس (۷۵۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۳/۳/۱۹۵۶، از فرانسه

مساحت: ۱۶۳،۶۱۰ کیلومتر مربع (نود و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰،۳۷۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفاد و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور موقت: فواد المیزع، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: نخست وزیر: الباجی قائد البسی، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۰): عرب ۹۶٪، بربر ۴٪، بقیه ۲٪

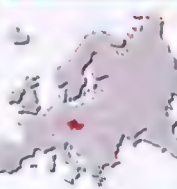
دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی) مسلمان ۹۹٪، سنی ۹۷٪، شیعه ۲٪، بقیه ۱٪

زبان: عربی (زبان رسمی)، فرانسوی

واحد پول: دینار تونس = ۱۰۰۰ ميلم

شهرهای مهم (۲۰۰۴): صفاقس (۲۶۵،۱۳۱)، اربانه (۷۴۹،۲۴۰)، سوسه (۱۷۳،۰۴۷)، قیروان (۱۱۷،۹۰۳)، قابس (۱۱۶،۲۳۳)، بیزرت (۱۱۴،۳۷۱) نفر

CZECH (.cz)

نام رسمی: جمهوری چک

پایتخت: پراگ (۱،۲۳۳،۲۱۱ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۰/۱۰/۱۹۱۸، از اتریش - هنگری - ۱۹۹۳/۱/۱ تجزیه چکسلواکی

مساحت: ۷۸،۸۶۶ کیلومتر مربع (صد و پانزدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰،۵۲۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفاد و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: وائسلاو کلاس، از سال ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: پتر نچاس، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۱): چک ۹۰٪، موراویایی ۳٪، اسلواک ۱٪، بقیه ۴٪

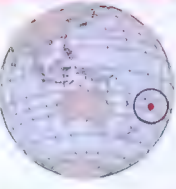
دین (۲۰۰۰): مسیحی ۶۳٪ بدون دین ۳۱٪، آنتیست ۵٪، بقیه ۱٪

زبان: چکی (زبان رسمی)، اسلواکیایی، لهستانی

واحد پول: کرون چک = ۱۰۰ هالار = یک کرون چک = ۶۰۳/۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): برنو (۳۷۰،۵۹۲)، اوستراوا (۳۰۷،۷۶۷)، پلزن (۲۷۳،۱۶۹)، لیبرتس (۱۰۰،۹۱۴)، اولوموتس (۱۰۰،۳۷۳) نفر

TONGA (.to)

نام رسمی: پادشاهی تونگا

پایتخت: نوکوالوفا (۲۴،۲۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۶/۴/۱۹۷۰، از انگلستان

مساحت: ۷۵۰ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: سیانوس (جورج) توپونوی پنجم، از سال ۲۰۰۶

رئیس دولت: نخست وزیر: سیاله آتالونگو توتواکانو، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۶): تونگایی ۹۶٪، دورگه ۴٪، چینی ۴٪، بقیه ۲٪

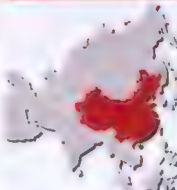
دین (۲۰۰۶): پروتستان ۶۴٪، مورمون ۱۶٪، کاتولیک ۱۵٪، بقیه ۷٪

زبان: تونگایی، انگلیسی (زبان های رسمی)

واحد پول: پانگا = ۱۰۰ سنتی = یک پانگا = ۵،۴۹۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): مومآ (۵،۱۰۰)، تیانو (۴،۰۰۰)، هاولولوتو (۳،۵۰۰)، پانگای (۱،۶۰۰) نفر

CHINA (.cn)

نام رسمی: جمهوری خلق چین

پایتخت: پکن (۱۲،۲۱۴،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۹،۵۷۲،۹۰۰ کیلومتر مربع (سومین کشور جهان)

جمعیت: ۱،۳۳۸،۰۸۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پرجمعیت ترین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری تک حزبی خلق با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: هو جیتائو، از ماه مارس ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: ون جیائو، از ماه مارس ۲۰۰۳

نژاد (۲۰۰۵): چینی های هان ۹۲٪، ژوانگ ۱٪، هنجو ۱٪، هوئی ۱٪، بقیه ۲٪

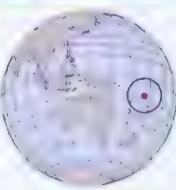
دین (۲۰۰۵): بدون دین ۳۹٪، مذهب بومی ۲۹٪، مسیحی ۱۰٪، مسلمان ۱۵٪، بقیه ۵٪

زبان: چینی ماندارین (زبان رسمی)، شانگهای، فوکی

واحد پول: رنمینبی یوان = ۱۰۰ چیانو = یک یوان = ۵،۲۲۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): شانگهای (۱۶،۳۴۴،۰۰۰)، چونگچینگ (۹،۴۴۸،۰۰۰)، شن جن (۸،۸۲۷،۰۰۰)، گوآنگجو (۸،۷۳۵،۰۰۰)، تیانجین (۷،۷۵۹،۰۰۰) نفر با حومه

TUVALU (.tv)

نام رسمی: تووالو

پایتخت: وایاکو (۵،۱۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۰/۱/۱۹۷۸، از انگلستان

مساحت: ۲۶ کیلومتر مربع (صد و نود و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۱،۱۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۷۸

رئیس حکومت: فرماندار کل: یاکوایا ایتللی، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: نخست وزیر: ویلی تلای، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۲): تووالویی (پولینزیایی) ۹۵٪، دورگه ۴٪، بقیه ۱٪

دین (۲۰۰۲): مسیحی ۹۷٪، بقیه ۳٪

زبان: تووالویی، انگلیسی

واحد پول: دلار تووالو = دلار استرالیا = ۱۰۰ سنت = یک دلار استرالیا = ۸۰۵ ریال

شهرهای مهم: ندارد

DENMARK (.dk)

نام رسمی: پادشاهی دانمارک

پایتخت: کپنهاگ (۱،۱۸۱،۲۳۹ نفر با حومه در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۴۳،۰۹۴ کیلومتر مربع (صد و دومین کشور جهان)

جمعیت: ۵،۵۴۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: ملکه: مارگرت دوم، از سال ۱۹۷۲

رئیس دولت: نخست وزیر: لارس لوهک راسموسن، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۷): دانمارکی ۹۱٪، ترک ۶٪، آلمانی ۵٪، بقیه ۴٪

دین (۲۰۰۶): مسیحی ۸۴٪، مسلمان ۳٪، بقیه ۱۲٪

زبان: دانمارکی (زبان رسمی)

واحد پول: کرون دانمارک = ۱۰۰ اور = یک کرون دانمارک = ۲۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): اورهوس (۲۴۲،۹۱۴)، اودنسه (۱۶۶،۳۰۵)، اولبورگ (۱۰۲،۳۱۲)، اسبرگ (۷۱،۴۵۹) نفر

EAST TIMOR (.tl)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک تیمور شرقی

پایتخت: دیلی (۱۵۱،۰۲۶ نفر در سال ۲۰۰۴)

تاریخ استقلال: ۲۰/۵/۲۰۰۲

مساحت: ۱۴،۸۷۴ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۱،۱۲۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری دموکراتیک چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ژوزه راموس هورتا، از سال ۲۰۰۷ به مدت ۵ سال

رئیس دولت: نخست وزیر: رای رالا زانانا گوشمانو، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۱۹۹۹): بومیان تیمور شرقی ۸۰٪، بقیه (صحنه از تیمور غربی) ۲۰٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۹۸٪، پروتستان ۱٪، مسلمان ۱٪

زبان: تنوم و پرتغالی (زبان های رسمی)

واحد پول: دلار امریکا = ۱۰۰ سنت = یک دلار = ۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۴): لوس پالوس (۱۲،۶۱۲)، سامه (۹،۹۶۶)، پانته ماکاسار (۹،۷۵۴)، مایانا (۹،۷۲۱) نفر

DOMINICA (.dm)

نام رسمی: مشترک المنافع دومینیکا

پایتخت: روسو (۱۳،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۳/۱۱/۱۹۷۸، از انگلستان

مساحت: ۷۵۱ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و پنجمین کشور جهان)

جمعیت: ۷۲،۲۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: نیکولاس لیورپول، از سال ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: روزولت اسکریتر، از سال ۲۰۰۴

نژاد (۲۰۰۰): دورگه سیاه و سفید ۷۳٪، سرخپوست ۱۷٪، بقیه ۱۰٪

دین (۲۰۰۱): کاتولیک ۶۱٪، پروتستان ۲۸٪، بدون دین ۱۶٪، بقیه ۵٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت، یک دلار = ش. ۳،۹۰۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): پورتسموت (۳،۳۰۰)، ماریگوت (۲،۷۰۰)، آنتیکسوس (۲،۳۰۰)، برکوآ (۲،۱۰۰) نفر

JAMAICA (.jm)

نام رسمی: جامائیکا

پایتخت: کینگستون (۸۵۵،۳۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۶/۸/۱۹۶۲، از انگلستان

مساحت: ۱۰،۹۹۱ کیلومتر مربع (صد و شصت و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۲،۷۰۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۶۲

رئیس حکومت: فرماندار کل: پاتریک آن، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: نخست وزیر: بروس گلدینگ، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۱): سیاهپوست ۹۱٪، دورگه ۶٪، هندی ۹٪، بقیه ۳٪

دین (۲۰۰۱): پروتستان ۶۱٪، کاتولیک ۲۶٪، بدون دین ۲۰٪، بقیه ۱۳٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار جامائیکا = ۱۰۰ سنت = یک دلار جامائیکا = ۱۴۶ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): اسپانیس تاون (۱۴۸،۸۰۰)، پورتنور (۱۰۳،۹۰۰)، مونگوئی (۸۲،۷۰۰)، موندویل (۴۷،۷۰۰)، سین (۴۴،۸۰۰) نفر

DOMINICAN (.do)

نام رسمی: جمهوری دومینیک

پایتخت: سانتودومینگو (۸۸۷،۵۸۶ نفر در سال ۲۰۰۲)

تاریخ استقلال: ۲۷/۲/۱۸۴۴، از هائیتی

مساحت: ۴۸،۶۷۱ کیلومتر مربع (صد و بیست و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۹،۸۸۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: لئونل فرانزانز، از سال ۲۰۰۴

رئیس دولت: رئیس جمهور: لئونل فرانزانز، از سال ۲۰۰۴

نژاد (۲۰۰۳): دورگه سیاه و سفید ۷۳٪، سفیدپوست ۲۱٪، سیاهپوست ۱۱٪

دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۶۴٪، سایر مسیحیان ۱۱٪، بدون دین ۲۲٪، بقیه ۱٪

زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)

واحد پول: پزو دومینیک = ۱۰۰ سنتاوا = یک پزو = ۲۹۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۲): سانتاگو (۵۰۷،۴۱۸)، سان پدرو دماکوریس (۱۹۳،۷۱۴)، لارومانا (۱۹۱،۳۰۳)، سان کریستوبال (۱۳۷،۴۲۲) نفر

DJIBOUTI (.dj)

نام رسمی: جمهوری جیبوتی

پایتخت: جیبوتی (۴۷۵،۳۲۲ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۲۷/۶/۱۹۷۷، از فرانسه

مساحت: ۲۳،۲۰۰ کیلومتر مربع (صد و چهل و هشتمین کشور جهان)

جمعیت: ۸۳۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و هشتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: اسماعیل عمر گله، از سال ۱۹۹۹

رئیس دولت: نخست وزیر: فیلیت محمد دیتا، از سال ۲۰۰۱

نژاد (۲۰۰۰): سومالیایی ۴۶٪، عقار ۳۴٪، عرب ۱۱٪، بقیه ۷٪

دین (۲۰۰۰): مسلمان سنی ۹۴٪، مسیحی ۴٪، بقیه ۲٪

زبان: عربی و فرانسوی (زبان های رسمی)

واحد پول: فرانک جیبوتی = ۱۰۰ سانتیم = یک فرانک جیبوتی = ۵۹ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): علی سبیح (۳۷،۹۳۴)، دخیل (۲۴،۸۸۶)، تاجوره (۱۴،۸۲۰)، آرتا (۱۳،۲۶۰) نفر

ZIMBABWE (.zw)

زیمبابوه

نام رسمی: جمهوری زیمبابوه
پایتخت: هراره (۱،۶۴۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۸۰/۴/۱۸ (تشکیل حکومت اکثریت سیاهپوستان)
مساحت: ۳۹۰،۷۵۷ کیلومتر مربع (هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۲،۶۴۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رابرت گابریل موگابه، از سال ۱۹۸۷
نخست وزیر: مورگان تسوانگیرای، از سال ۲۰۰۹
زبان: شونا ۷۱٪، اندبیله ۱۶٪، بقیه ۱۳٪
دین: مسیحی ۸۰٪، عقاید سنتی ۲۵٪، بقیه ۱۵٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، زبان‌های بومی افریقایی
واحد پول: دلار زیمبابوه = ۱۰۰ سنت؛ دلار زیمبابوه = ۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۲): بولاوایو (۶۷۷،۷۸۷)، چیتونگ ویزا (۳۲۱،۷۸۲)، موتاره (۱۷۰،۱۰۶)، گورو (۱۴۱،۲۶۰)، اپ ورت (۱۱۳،۸۸۴) (نفر)

JAPAN (.jp)

ژاپن

نام رسمی: نیهون (سرزمین خورشید تابان)
پایتخت: توکیو (۸،۸۲۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۳۷۷،۸۱۹ کیلومتر مربع (پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۲۷،۳۲۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (دومین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: امپراتور اکیتو، از سال ۱۹۸۹
رئیس دولت: نخست وزیر: یوشیهیکو نودا، از سال ۲۰۱۱
زبان: ژاپنی (زبان رسمی)
دین: ۹۸٪، کراهی ۵٪، چنتی ۰/۶٪، بقیه ۰/۶٪
واحد پول: یورو
شهرهای مهم (۲۰۱۰): یوکوهاما (۳،۶۸۱،۰۰۰)، اوزاکا (۲،۶۶۸،۰۰۰)، ناگويا (۲،۲۵۹،۰۰۰)، ساپورو (۱،۹۱۰،۰۰۰)، کوبه (۱،۵۳۸،۰۰۰) (نفر)

SAO TOME AND PRINCE (.sp)

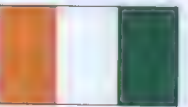
سائوتومه و پرنسپ

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک سائوتومه و پرنسپ
پایتخت: سائوتومه (۲۹۰،۹۵۷ نفر در سال ۲۰۰۱)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۷/۱۲، از پرتغال
مساحت: ۱،۰۰۱ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۱۷۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: مانوئل پینتو دا کوستا، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: نخست وزیر: پاتریس امری ترووادا، از سال ۲۰۱۰
زبان: پرتغالی (زبان رسمی)
دین: ۷۹٪، فائنگ ۱۰٪، آنگولای ۷٪، بقیه ۶٪
واحد پول: دوبرا = ۱۰۰ سنتیمو؛ دوبرا = ۲۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۱): نوس (۶۳۵)، سانانا (۶۲۸)، ترننده (۶۰۴)، سانتو آنتونیو (۱۰۱۰) (نفر)

COTE D'IVOIRE (.ci)

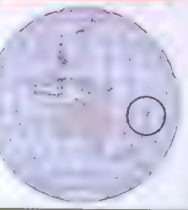
ساحل عاج (کوت دیوآر)

نام رسمی: جمهوری ساحل عاج (کوت دیوآر)
پایتخت: یاموسوکرو (۸۰۸،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۷، از فرانسه
مساحت: ۳۲۲،۴۶۳ کیلومتر مربع (هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۱،۰۵۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: اوالاسان واتارا، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: نخست وزیر: گیلوتوم سورو، از سال ۲۰۰۷
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)
دین: ۳۱٪، مانده ۲۶٪، بقیه ۴٪
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۵): آبی جان (۴۰۹،۰۰۰ نفر با حومه)، بواکه (۶۴۲،۷۰۰)، دالولا (۲۴۱،۰۲۰) (نفر)

SAMOA (.ws)

ساموآ

نام رسمی: کشور مستقل ساموآ
پایتخت: آپیا (۳۷،۲۳۷ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۱/۱، از زلاندنو
مساحت: ۲،۸۳۱ کیلومتر مربع (صد و شصت و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۸۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتاد و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رهبر: توتیائوآ توپوآ تاماسه-ناتیسی توفوگا توپوئولا فی، از سال ۲۰۰۷
رئیس دولت: نخست وزیر: توتیلاپا ساییله مایله لگوئی، از سال ۱۹۹۸
زبان: ساموایی (پولینزیایی)، ۹۲٪، ارونزیایی ۷٪، اروپایی ۴٪
دین: ۹۷٪، بقیه ۳٪
واحد پول: ساموایی، انگلیسی (زبان‌های رسمی)
شهرهای مهم (۲۰۰۶): آپیا (۴۰۵،۵۸۸)، وایله (۳،۲۹۴)، فاله آسبو (۳،۵۴۸)، وایله (۳،۱۷۴)، له آتوآ (۳،۰۱۵) (نفر)

SAN MARINO (.sm)

سان مارینو

نام رسمی: جمهوری سان مارینو
پایتخت: سان مارینو (۴،۳۵۶ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۶۱ کیلومتر مربع (صد و نود و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۳۱،۸۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: دو کنسول منتخب شورای بزرگ و عمومی به مدت ۶ ماه
رئیس دولت: شورای دولتی با ۱۰ عضو اداره کشور را به عهده دارد.
زبان: سان مارینویی ۸۷٪، ایتالیایی ۱۱٪، بقیه ۲٪
دین: کاتولیک ۸۸٪، بدون دین ۱٪، بقیه ۱٪
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): سارواله (۱۰،۳۳۳)، بورگو ماجوره (۳۹۶)، ریال (۱۲،۶۰۰) (نفر)

RWANDA (.rw)

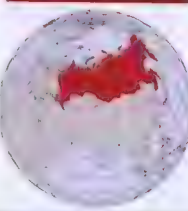
رواندا

نام رسمی: جمهوری رواندا
پایتخت: کیگالی (۹۹۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۲/۷/۱، از بلژیک
مساحت: ۲۶،۳۳۸ کیلومتر مربع (صد و چهل و ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۰،۲۷۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: سرلشگر پاول کاگامه، از سال ۲۰۰۰
رئیس دولت: نخست وزیر: برنارد ماکوزا، از سال ۲۰۰۰
زبان: کینیارواندا، کینیارواندا (زبان‌های رسمی)، سواحلی
واحد پول: فرانک رواندا = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک رواندا = ۱۸/۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۲): کینیاراما (۸۲۰،۶۶۹)، بوتاره (۷۷،۴۴۹)، روهرگزی (۷۱،۵۱۱)، گیسینی (۶۷،۷۶۶) (نفر)

RUSSIA (.ru)

روسیه

نام رسمی: فدراسیون روسیه
پایتخت: مسکو (۱۰،۵۶۳،۰۳۸ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۱۷،۰۷۵،۴۰۰ کیلومتر مربع (بزرگترین کشور جهان)
جمعیت: ۱۴۱،۸۸۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری فدرال چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: دمیتری مدودف، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: ولادیمیر پوتین، از سال ۲۰۰۸
زبان: روس (زبان رسمی)
دین: ۵۸٪، مسلمان ۲۵٪، بدون دین ۲۵٪، بقیه ۷٪
واحد پول: روبل = ۱۰۰ کوپک؛ یک روبل = ۳۳۱/۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): سنت پترزبورگ (۴،۶۰۰،۲۷۶)، نووسیبیرسک (۱،۴۰۹،۱۳۷)، یکتربینورگ (۱،۲۳۳،۸۳۹)، نیژنی نووگورود (۱،۲۷۱،۰۴۵)، قازان (۱،۱۳۶،۵۶۶) (نفر)

BELARUS (.by)

روسیه سفید (بیلاروس)

نام رسمی: جمهوری روسیه سفید (بیلاروس)
پایتخت: مینسک (۱،۸۴۴،۲۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۲۵، از شوروی
مساحت: ۲۰۷،۵۹۵ کیلومتر مربع (هشتاد و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۹،۴۵۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: الکساندر لوشاکاشکا، از سال ۱۹۹۴
رئیس دولت: نخست وزیر: میخائیل میاسنیکوویچ، از سال ۲۰۱۰
زبان: بیلاروس (زبان رسمی)
دین: ۸۱٪، روس ۱۱٪، هلندی ۳٪، اوکراینی ۲٪، بقیه ۴٪
واحد پول: روبل بیلاروس (از سال ۲۰۰۰) = ۱۰۰ کوپک؛ یک روبل جدید = ۳۷۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): مومیل (۴۸۴،۳۰۰)، مانیلیوف (۳۵۴،۰۰۰)، ویتبسک (۳۳۸،۸۰۰)، هردونا (۳۲۸،۰۰۰) (نفر)

ROMANIA (.ro)

رومانی

نام رسمی: رومانی
پایتخت: بوخارست (۱،۹۴۴،۳۶۷ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۸۷۸/۷/۱۳، از امپراتوری عثمانی
مساحت: ۲۳۷،۵۰۰ کیلومتر مربع (هشتاد و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۲۱،۴۴۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: ترایان باسکوکو، از سال ۲۰۰۴
رئیس دولت: نخست وزیر: امیل بوک، از سال ۲۰۰۸
زبان: رومانیایی (زبان رسمی)
دین: ۸۶٪، ارتدوکس رومانی ۷٪، پروتستان ۶٪، کاتولیک ۴٪، بقیه ۳٪
واحد پول: لئو جدید = ۱۰۰ بان؛ یک لئو = ۵۶۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): تیمیشوارا (۳۱۱،۵۸۶)، پاشی (۳۰۸،۸۴۳)، کلژونا (۳۰۶،۷۷۴)، کنستانسا (۳۰۲،۱۷۱) (نفر)

ZAMBIA (.zm)

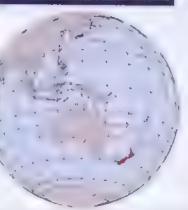
زامبیا

نام رسمی: جمهوری زامبیا
پایتخت: لوزاکا (۱،۴۱۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۴/۱۰/۲۴، از انگلستان
مساحت: ۷۵۲،۶۱۴ کیلومتر مربع (سی و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۳،۴۶۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتاد و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: روبریه باندا، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: رئیس جمهور: روبریه باندا، از سال ۲۰۰۸
زبان: بیمبا ۲۱٪، لوزا ۱۳٪، ننگا ۵٪، سینگا ۵٪، بقیه ۹٪
دین: مسیحی ۸۲٪، عقاید سنتی ۱۴٪، مسلمان ۱٪، بقیه ۲٪
واحد پول: کواچا = ۱۰۰ انگوه = ۱۰۰ کواچا = ۲۲۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): کاپوه (۴۰۸،۳۰۰)، اندولا (۳۹۸،۱۰۰)، چینگولا (۱۴۸،۶۰۰) (نفر)

NEW ZEALAND (.nz)

زلالندو

نام رسمی: زلالندو
پایتخت: ولینگتون (۳۸۹،۷۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۰۷/۹/۲۶، از انگلستان
مساحت: ۲۷۰،۵۳۴ کیلومتر مربع (هفتاد و ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۴،۳۶۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۰۷
رئیس حکومت: فرماندار کل: سر جرمیا (جری) ماته پاره، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: نخست وزیر: جان کی، از سال ۲۰۰۸
زبان: اروپایی ۶۷٪، مائوری ۱۲٪، آسیایی ۹٪، بقیه ۸٪
دین: مسیحی ۵۱٪، بدون دین ۳۱٪، بقیه ۱۷٪
واحد پول: دلار زلالندو = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار زلالندو = ۷۰۲۲۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): اوکلند (۱،۰۳۴،۹۰۰)، کرایست چرچ (۳۹۰،۳۰۰)، هامپتون (۲۰۳،۴۰۰)، ناپیر (۱۲۴،۴۰۰) (نفر با حومه)

SENEGAL (.sn)

نام رسمی: جمهوری سنگال

پایتخت: داکار (۲۴۳،۴۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۴/۴، از فرانسه

مساحت: ۷۲۲،۱۹۶ کیلومتر مربع (هشاد و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۲،۳۲۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشاد و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: عبدالله واده، از سال ۲۰۰۰

رئیس دولت: نخست وزیر: سلیمان اندیایه، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۰): قبایل ولوف ۳۴/۶٪، فولانی و نکرور ۲۷/۱٪، سرر ۱۲٪، بقیه ۲۶/۳٪

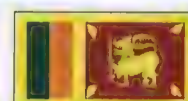

دین (۲۰۰۵): مسلمان ۹۴٪ (شبه ۵٪)، مسیحی ۴٪، بقیه ۲٪

زبان: فرانسوی (زبان رسمی)

واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): توبا (۵۲۹،۵۰۰)، تیش (۱۸۵،۶۶۸)، کاتولاک (۱۸۶،۰۰۰)، اسبور (۱۸۱،۸۰۰)، سن لویی (۱۷۱،۳۰۰) (نفر)

SRI LANKA (.lk)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک سوسیالیستی سری لانکا

پایتخت: کلمبو (۶۸۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۸/۲/۴، از انگلستان

مساحت: ۶۵،۶۱۰ کیلومتر مربع (صد و بیست و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۰،۴۱۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و ششمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری سوسیالیستی چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ماهیندا راجاپاکسه، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: نخست وزیر: دیسایاکا مودیاناسلاکه جاپارتنه، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۱): سینهالی ۸۱/۹٪، تاملیل ۹/۴٪، مورها ۸٪، بقیه ۷/۷٪

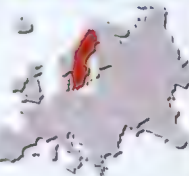
دین (۲۰۰۵): بودایی ۷۰٪، هندو ۱۵٪، مسیحی ۸٪، مسلمان ۷٪

زبان: سینهالی، تاملیل (زبانهای رسمی)

واحد پول: روپیه سری لانکا = ۱۰۰ سنت؛ یک روپیه سری لانکا = ۹۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): دموالا - مونتل لاریپا (۲۱۹،۸۲۷)، مورواتوا (۱۸۵،۶۶۸)، جفنا (۱۵۱،۶۱۲)، نگومبو (۱۵۰،۳۴۴) (نفر)

SWEDEN (.se)

نام رسمی: پادشاهی سوئد

پایتخت: استکهلم (۸۱۰،۱۲۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۴۴۹،۹۶۴ کیلومتر مربع (پنجاه و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۹،۳۸۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشاد و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری، از سال ۱۸۰۹

رئیس حکومت: پادشاه: کارل گوستا شازدهم، از سال ۱۹۷۳

رئیس دولت: نخست وزیر: فردرک ریفلندت، از سال ۲۰۰۶

نژاد (۲۰۰۹): سوئدی ۸۶/۲٪، سایر اروپائیان ۷/۹٪، آسیایی ۳/۹٪، بقیه ۲٪

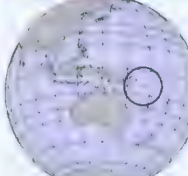
دین (۲۰۰۵): کلیسای سوئد ۷۷٪، پروتستان ۴/۵٪، مسلمان ۴٪، بقیه ۱۴/۵٪

زبان: سوئدی (زبان رسمی)

واحد پول: کرون سوئد = ۱۰۰ اوره، یک کرون سوئد = ۴۷۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): یوتنبوری (۵۰۰،۱۹۷)، مالمو (۲۸۶،۵۳۵)، اوپسالا (۱۹۰،۶۶۸)، لینکوپینگ (۱۴۱،۸۶۳) (نفر)

SOLOMON ISLANDS (.sb)

نام رسمی: جزایر سلیمان

پایتخت: هونبارا (۷۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۸/۷/۷، از انگلستان

مساحت: ۲۸،۸۹۶ کیلومتر مربع (صد و چهل و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۵۳۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شصت و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۷۸

رئیس حکومت: فرماندار کل: فرانک کابونی، از سال ۲۰۰۹

رئیس دولت: نخست وزیر: دنی لیلیپ، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۲): ملانزیایی ۹۳٪، پولینزیایی ۴٪، میکرونزیایی ۱/۵٪، بقیه ۱/۵٪

دین (۲۰۰۵): مسیحی ۸۸٪ (پروتستان ۷۰٪)، عقاید سنتی ۵٪، بقیه ۷٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار جزایر سلیمان = ۱۰۰ سنت، یک دلار = ۳۴۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): گیزو (۶۳،۳۰۰)، آتوکی (۴،۲۰۰)، بولا (۲۰،۷۰۰) (نفر)

SWAZILAND (.sz)

نام رسمی: پادشاهی سوازیلند

پایتخت: امبابان (۷۸،۷۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۸/۹/۶، از انگلستان

مساحت: ۱۷،۳۶۴ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۱،۳۵۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاهمین کشور جهان)

نوع حکومت: سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: مسواتی سوم، از سال ۱۹۸۶

رئیس دولت: نخست وزیر: بارتاباس سبوسیسو دلامینی، از سال ۲۰۰۸

نژاد (۲۰۰۰): سوازی ۸۲/۳٪، زولو ۸٪، سوتیکا ۲/۲٪، بقیه ۸٪

دین (۲۰۰۶): پروتستان ۳۵٪، کاتولیک ۲۵٪، سایر مسیحیان ۳٪، بقیه ۱۰٪

زبان: انگلیسی، سوازی (زبانهای رسمی)

واحد پول: لیلانگنی = ۱۰۰ سنت؛ یک لیلانگنی = ۳۵۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): مائزینی (۱۱۵،۲۰۰) (نفر با حومه)، بیگ بند (۱۰،۴۰۰)، مالکرنز (۱۰،۰۰۰)، نهلانگاتو (۹،۴۰۰) (نفر)

ST KITS AND NEVIS (.kn)

نام رسمی: فدراسیون سنت کیتس و نویس

پایتخت: باستر (۱۲،۹۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۸۳/۹/۱۹، از انگلستان

مساحت: ۲۶۱ کیلومتر مربع (صد و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۴۹،۹۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)

رئیس حکومت: فرماندار کل: سر کاترین ساسین، از سال ۱۹۹۶

رئیس دولت: نخست وزیر: دنزیل داکلاس، از سال ۱۹۹۵

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۹۴٪، دورگه سیاه و سفید ۵٪، بقیه ۶/۶٪

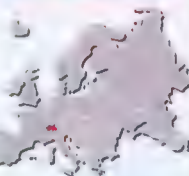
دین (۲۰۰۵): پروتستان ۷۵٪، کاتولیک ۱۱٪، بقیه ۱۴٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار ک. ش. = ۹۰۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): چارلز تاون (۱،۵۰۰)، سنت پل (۱،۲۰۰) (نفر)

SWITZERLAND (.ch)

نام رسمی: کنفدراسیون سوئیس

پایتخت: برن (۳۵۰،۷۹۲ نفر با حومه در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۴۱،۲۸۵ کیلومتر مربع (صد و سی و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۷،۸۰۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: دولت فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس شورای فدرال: میشلین کالمی-تری، برای سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: رئیس شورای فدرال: میشلین کالمی-تری، برای سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۸): سوئسی ۷۸/۹٪، ایتالیایی ۴/۸٪، آلمانی ۲/۷٪، بقیه ۱۴/۶٪

دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۴۱/۸٪، پروتستان ۳۵/۲٪، مسلمان ۴/۳٪، بقیه ۱۸/۷٪

زبان: آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی (زبانهای رسمی)

واحد پول: فرانک سوئیس = ۱۰۰ سانتیم (راین)؛ یک فرانک = ۹۵۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): زوریخ (۵۲۱،۳۹۶)، ژنو (۵۲۱،۳۹۶)، بازل (۴۹۷،۹۷۳)، لوزان (۳۳۰،۸۶۵) (نفر با حومه)

ST LUCIA (.lc)

نام رسمی: سنت لوسیا

پایتخت: کاستریس (۶۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۹/۲/۲۲، از انگلستان

مساحت: ۶۱۷ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۷۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۷۹

رئیس حکومت: فرماندار کل: خانم پرلت لوتیزی، از سال ۱۹۹۷

رئیس دولت: نخست وزیر: استنسون کینگ، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۵۰٪، دورگه سیاه و سفید ۴۴٪، هندی ۳٪، بقیه ۳٪

دین (۲۰۰۱): کاتولیک ۶۷/۵٪، پروتستان ۲۲٪، سایر مسیحیان ۵/۶٪، بقیه ۴/۹٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، فرانسوی

واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار ک. ش. = ۹۰۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): ویوورت (۴،۶۰۰)، میکود (۳،۲۰۰)، سوفری (۲،۹۰۰) (نفر)

SUDAN (.sd)

نام رسمی: جمهوری سودان

پایتخت: خرطوم «خرطوم» (۱،۴۱۰،۸۵۸ نفر در سال ۲۰۰۸)

تاریخ استقلال: ۱۹۵۶/۱/۱، از انگلستان و مصر

مساحت: ۱،۸۸۶،۰۶۸ کیلومتر مربع (پانزدهمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۴،۶۷۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری اسلامی از سال ۱۹۸۶ و رژیم نظامی پس از کودتای سال ۱۹۸۹

رئیس حکومت: رئیس جمهور: ژنرال عمر حسن احمدالبشیر، از سال ۱۹۸۹

رئیس دولت: رئیس جمهور: ژنرال عمر حسن احمدالبشیر، از سال ۱۹۹۳

نژاد (۲۰۰۳): سیاهپوست ۵۲٪، عرب ۳۹٪، بیجا ۶٪، بقیه ۳٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان سنتی ۶۸/۴٪، مسیحی ۱۸/۳٪، عقاید سنتی ۱۰/۸٪، بقیه ۲/۵٪

زبان: عربی (زبان رسمی)، زبانهای بومی مختلفی در میان قبایل آن رایج است.

واحد پول: دینار سودان، یک دینار = ۳۴۱/۵ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۸): ام درمان (۱،۸۴۹،۶۵۹)، خرطوم شمالی (۱،۰۱۲،۲۱۱)، نیالا (۴۹۲،۹۸۴)، پورت سودان (۲۹۴،۵۶۱) (نفر)

ST VINCENT & THE GRENADINES (.vc)

نام رسمی: سنت وینسنت و گرنادین

پایتخت: کینگزتاون (۲۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۹/۱۰/۲۷، از انگلستان

مساحت: ۳۸۹ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۰۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و سومین کشور جهان)

نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی انگلستان)، از سال ۱۹۷۹

رئیس حکومت: فرماندار کل: سر فردریک بلانلین، از سال ۲۰۰۲

رئیس دولت: نخست وزیر: رالف گونسالوز، از سال ۲۰۰۱

نژاد (۲۰۰۰): سیاهپوست ۶۵/۱٪، دورگه سیاه و سفید ۱۹/۹٪، بقیه ۱۵٪

دین (۲۰۰۰): پروتستان ۴۷٪، سایر مسیحیان ۴۰٪، هندو ۳/۴٪، بقیه ۹/۶٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)

واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار ک. ش. = ۹۰۷ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۶): جورج تاون (۱،۷۰۰)، بیرا (۱،۴۰۰)، پورت الیزابت (۸۵۰) (نفر)

SOUTH SUDAN (.ss)

نام رسمی: جمهوری سودان جنوبی

پایتخت: جوبا (۳۷۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۱)

تاریخ استقلال: ۲۰۱۱/۷/۹، از سودان

مساحت: ۶۱۹،۷۴۵ کیلومتر مربع (چهل و سومین کشور جهان)

جمعیت: ۱۱،۲۷۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشاد و نهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال چندحزبی با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: سالوا کیر مایاریدت، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: سالوا کیر مایاریدت، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۹): قبایل دینکا، کارکو، باری، آزاند و ...

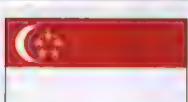

دین: باورهای قبیله‌ای و سنتی، مسیحی و مسلمان

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، زبانهای بومی قبایل

واحد پول: پوند سودان جنوبی = ۱۰۰ پیاستر، یک پوند سودان جنوبی = ۴،۳۴۱ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): پای (۱۸۵،۰۰۰)، وائو (۱۵۱،۳۲۰)، ملکال (۱۳۹،۴۵۰)، اویل (۱۰۰،۰۰۰)، نیموله (۴۵،۰۰۰) (نفر)

SINGAPORE (.sg)

نام رسمی: جمهوری سنگاپور

پایتخت: سنگاپور (۵،۰۹۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۵/۸/۹، از مالزی

مساحت: ۶۹۱ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۵،۰۹۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهاردهمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: تونی تان کنگ یام، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: نخست وزیر: لی هسین لونگ، از سال ۲۰۰۴

نژاد (۲۰۰۹): چینی ۷۴/۲٪، مالایایی ۱۳/۴٪، هندی ۹/۲٪، بقیه ۳/۲٪

دین (۲۰۰۰): بودایی ۴۲/۵٪، مسلمان ۱۴/۹٪، مسیحی ۱۴/۶٪، بقیه ۲۸٪

زبان: چینی، مالایایی، تامل و انگلیسی (زبانهای رسمی)

واحد پول: دلار سنگاپور = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار سنگاپور = ۷،۳۴۶ ریال

شهرهای مهم: ندارد

SAHARA (ch)

صحرا

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک عربی صحرا
پایتخت: العیون (۲۰۰،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۶/۲/۲۷، از اسپانیا
مساحت: ۲۸۴،۰۰۰ کیلومتر مربع (هشاد و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۴۹۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صحرای و شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری، در تبعید، از سال ۱۹۷۶
رئیس حکومت: محمد عبدالعزیز، از سال ۱۹۸۲
نخست وزیر: عبدالقادر طالب عمر، از سال ۲۰۰۳
ژنرال: عرب، بربر، حسانی، طورق
دین: ۱۰۰٪ مسلمان سنی
زبان: حسانیه، عربی (زبان‌های رسمی)، اسپانتایی، فرانسوی
واحد پول: ؟
شهرهای مهم: داخله، سماره، بوجدور، بوکراج

SERBIA (rs)

صربستان

نام رسمی: صربستان
پایتخت: بلگراد (۱،۶۳۰،۵۸۲ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۱۸/۱۲/۱، از بلغارستان
مساحت: ۷۷،۴۹۶ کیلومتر مربع (صحرای و شانزدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۷،۲۹۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نود و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: بوریس تادیچ، از سال ۲۰۰۴
نخست وزیر: میکرو سوکولوویچ، از سال ۲۰۰۸
ژنرال: صرب ۸۲٪، بوسنیایی ۸٪، مقدونی ۱۱٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۲): ارتدوکس ۸۵٪، کاتولیک ۵٪، مسلمان ۳٪، بقیه ۶٪
زبان: صربی (زبان رسمی)، آلبانیایی، مجاری
واحد پول: دینار صربستان = ۱۰۰ پارا یک دینار صربستان = ۱۶۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): نووی ساد (۳۲۷،۱۷۵)، نیش (۲۵۵،۲۷۹)، کراگویناتس (۱۷۴،۳۱۸)، لسکوواتس (۱۴۹،۲۷۹) (نفر)

IRAQ (iq)

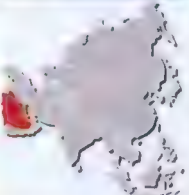
عراق

نام رسمی: جمهوری عراق
پایتخت: بغداد (۵،۷۵۱،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۳۲/۱۰/۳، از انگلستان
مساحت: ۴۳۸،۳۱۷ کیلومتر مربع (پنجاه و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۹،۴۶۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: جلال طالبانی، از سال ۲۰۰۵
نخست وزیر: نوری المالکی، از سال ۲۰۰۶
ژنرال: عرب ۷۴٪، کرد ۲۳٪، آذربایجانی ۵٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان شیعه ۶۲٪، مسلمان سنی ۳۴٪، بقیه ۴٪
زبان: عربی، کردی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: دینار عراق = ۱۰۰ فلس ۱۰۰۰ دینار عراق = ۹۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): موصل (۱،۴۰۲،۰۰۰)، اربیل (۹۸۱،۰۰۰)، بصره (۹۵۰،۰۰۰)، سلیمانیه (۸۰۶،۰۰۰) (نفر با حومه)

SAUDI ARABIA (sa)

عربستان سعودی

نام رسمی: پادشاهی عربستان سعودی
پایتخت: ریاض (۴،۷۲۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۳۲/۹/۲۳، از انگلستان
مساحت: ۲،۲۴۰،۰۰۰ کیلومتر مربع (دوازدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۵،۷۳۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: سلطنتی مطلقه اسلام، از سال ۱۹۳۲
رئیس حکومت: پادشاه: عبدالله بن عبدالعزیز آل سعود، از سال ۲۰۰۵
پادشاه: عبدالله بن عبدالعزیز آل سعود، از سال ۲۰۰۵
ژنرال: عرب ۷۴٪، هندو پاکستانی ۸٪، بنگلادشی ۳٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان (سنی) ۸۴٪ (شیعه) ۱۰٪، مسیحی ۳٪، بقیه ۵٪
زبان: عربی (زبان رسمی)
واحد پول: ریال سعودی = ۱۰۰ هلاله، یک ریال سعودی = ۲۰۱۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): جدّه (۳،۱۶۱،۰۰۰)، مکه مکرّمه (۱،۴۵۱،۰۰۰)، مدینه منوره (۱،۰۷۳،۰۰۰)، دمام (۸۷۶،۰۰۰) (نفر)

OMAN (om)

عمان

نام رسمی: پادشاهی عمان
پایتخت: مسقط (۶۳۴،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۳۰۹،۵۰۰ کیلومتر مربع (هفدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۲،۹۶۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صحرای و شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: سلطنتی مطلقه با یک مجلس مشورتی انتصابی
رئیس حکومت: پادشاه: سلطان قابوس بن سعید، از سال ۱۹۷۰
پادشاه: سلطان قابوس بن سعید، از سال ۱۹۷۰
ژنرال: عرب عمانی ۷۸٪، هند و پاکستانی ۱۷٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۱): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۸۹٪، هندو ۵٪، مسیحی ۵٪، بقیه ۱٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، فارسی، اردو
واحد پول: ریال عمان = ۱۰۰ ریاضا، یک ریال عمان = ۲۷ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): سب (۲۸۲،۳۹۶)، مطرح (۲۱۹،۴۰۶)، بوشر (۲۰۷،۸۶۹)، سلاله (۱۹۵،۶۴۰)، صحار (۱۲۴،۶۴۳) (نفر)

GHANA (gh)

گنا

نام رسمی: جمهوری گنا
پایتخت: اکرا (۲،۳۷۰،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۷/۳/۶، از انگلستان
مساحت: ۲۳۸،۵۳۷ کیلومتر مربع (هشاد و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۴،۳۴۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: جان آتامیلز، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نائیل اکان ۴۱٪، موسی ۲۳٪، اوه ۱۰٪، گادانگمه ۷٪، بقیه ۱۸٪
ژنرال: مسیحی ۸۵٪، عقاید سنتی ۲۱٪، مسلمان ۱۰٪، بقیه ۴٪
دین (۲۰۰۵): انگلیسی (زبان رسمی)، بیش از ۷۰ زبان و لهجه بومی قبایل
زبان: سلی = ۱۰۰ پسوا، یک سلی = ۲۲۶ ریال
واحد پول: کوماسی (۱،۸۵۰،۰۰۰)، تمالی (۴۴۷،۳۰۰)، تاکورادی (۳۰۸،۳۰۰)، تما (۱۷۵،۷۰۰) (نفر با حومه)

SURINAME (sr)

سورینام

نام رسمی: جمهوری سورینام
پایتخت: پاراماریبو (۲۴۲،۹۴۶ نفر در سال ۲۰۰۴)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۱۱/۲۵، از هلند
مساحت: ۱۶۳،۷۶۵ کیلومتر مربع (نود و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۵۲۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صحرای و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: دسی بوترسه، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: رئیس جمهور: دسی بوترسه، از سال ۲۰۱۰
ژنرال: هندو پاکستانی ۲۷٪، کریول سورینامی ۱۷٪، جاوه‌ای ۱۴٪، بقیه ۴٪
دین (۲۰۰۴): مسیحی ۴۰٪، هندو ۱۹٪، مسلمان ۱۳٪، بقیه ۲۵٪
زبان: هلندی (زبان رسمی)، هندی، جاوه‌ای، انگلیسی
واحد پول: دلار سورینام = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار سورینام = ۸۳۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۴): نیوتیکری (۱۳،۸۲۲)، نیواستردام (۵،۴۸۹) (نفر)

SYRIA (sy)

سوریه

نام رسمی: جمهوری عربی سوریه
پایتخت: دمشق (۲،۵۹۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۴۶/۴/۱۷، از فرانسه
مساحت: ۱۸۵،۱۸۰ کیلومتر مربع (هشاد و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۲،۱۹۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: بشار اسد، از سال ۲۰۰۰
نخست وزیر: عادل سفر، از سال ۲۰۱۱
ژنرال: عرب ۸۶٪، ارمنی ۷٪، بقیه ۷٪
دین (۲۰۰۰): مسلمان ۸۶٪، مسیحی ۱۴٪، دروزی ۳٪، بقیه ۳٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، کردی، ارمنی
واحد پول: پوند سوریه = ۱۰۰ پیاستر؛ یک پوند سوریه = ۲۲۹ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): حلب (۳،۰۸۷،۰۰۰)، حمص (۱،۴۲۸،۰۰۰)، حماه (۸۹۷،۰۰۰)، لاذقیه (۲۰۰،۴۲۴) (نفر)

SOMALIA (so)

سومالی

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک سومالی
پایتخت: موگادیشو (۱،۳۵۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰، از ایتالیا و انگلستان
مساحت: ۶۳۷،۶۵۷ کیلومتر مربع (چهل و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۹،۳۵۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشاد و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: دولت موقت انتقالی با یک مجلس قانونگذاری، از سال ۲۰۰۰
رئیس حکومت: رئیس جمهور موقت: شیخ شریف شیخ احمد، از سال ۲۰۰۹
نخست وزیر موقت: عبدولی محمد علی، از سال ۲۰۱۱
ژنرال: سومالیایی ۹۲٪، عرب ۲٪، بقیه ۴٪
دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۹۹٪، بقیه ۱٪
زبان: سومالیایی، عربی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: شیلینگ سومالی = ۱۰۰ سنت؛ ۱۰۰ شیلینگ = ۳۱ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): هرجهیه (۲۳۲،۴۳۶)، بورائو (۱۵۱،۴۵۱)، بلدوین (۱۰۸،۱۲۵)، بوساسو (۱۰۸،۰۱۶) (نفر)

SIERRA LEONE (sl)

سیرالئون

نام رسمی: جمهوری سیرالئون
پایتخت: فری‌تاون (۸۷۵،۵۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۱/۴/۲۷، از انگلستان
مساحت: ۷۱،۷۴۰ کیلومتر مربع (صحرای و هجدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۵،۸۳۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صحرای و شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: ارنتست بای کوروما، از سال ۲۰۰۷
رئیس دولت: رئیس جمهور: ارنتست بای کوروما، از سال ۲۰۰۷
ژنرال: قبایل منده ۲۶٪، تمه ۲۴٪، لیمبا ۱۷٪، کوراکو ۵٪، بقیه ۳۶٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۶۵٪، مسیحی ۲۵٪، عقاید سنتی ۱۰٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)
واحد پول: لئون = ۱۰۰ سنت؛ ۱۰۰ لئون = ۲۹۷ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): بو (۱۸۱،۸۰۰)، کیتما (۱۴۸،۸۰۰)، ماکنی (۹۰،۴۰۰)، کویئدو (۸۷،۰۰۰) (نفر)

SEYCHELLES (sc)

سیشل

نام رسمی: جمهوری سیشل
پایتخت: ویکتوریا (۲۲،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۶/۶/۲۸، از انگلستان
مساحت: ۴۵۵ کیلومتر مربع (صحرای و هشتاد و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۸۷،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صحرای و شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: جیمز مایکل، از سال ۲۰۰۴
رئیس دولت: رئیس جمهور: جیمز مایکل، از سال ۲۰۰۴
ژنرال: کریول ۹۳٪، بریتانیایی ۳٪، فرانسوی ۱٪، بقیه ۲٪
دین (۲۰۰۲): کاتولیک ۸۲٪، انگلیکان ۱۶٪، هندو ۱٪، بقیه ۱٪
زبان: کریول، انگلیسی، فرانسوی (زبان‌های ملی)
واحد پول: روپیه سیشل = ۱۰۰ سنت؛ یک روپیه سیشل = ۸۲۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۴): آنسه رویاله (۳،۸۰۰) (نفر)

CHILE (cl)

شیلی

نام رسمی: جمهوری شیلی
پایتخت: سانتیاگو (۵،۴۲۸،۵۹۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۲)
تاریخ استقلال: ۱۸۱۸/۲/۱۲، از اسپانیا
مساحت: ۷۵۶،۶۴۶ کیلومتر مربع (سی و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۷،۴۴۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: میگل خوان سباستین پیتررا، از سال ۲۰۱۰ به مدت ۴ سال
رئیس دولت: رئیس جمهور: میگل خوان سباستین پیتررا، از سال ۲۰۱۰ به مدت ۴ سال
ژنرال: کاتولیک ۷۰٪، پروتستان ۱۵٪، بدون دین ۴٪، بقیه ۱۰٪
زبان: اسپانتایی (زبان رسمی)
واحد پول: پزو شیلی = ۱۰۰ سنتاوا؛ یک پزو شیلی = ۱۹ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۲): وینا دلماز/والبارازو (۸۰۳،۶۸۳)، کونسپسیون (۶۶۶،۳۸۱)، لاسرنا/کوکیمبو (۲۹۶،۲۵۳)، آنتوفاگوستا (۲۸۵،۲۵۵) (نفر)

KYRGYZSTAN (.kg)

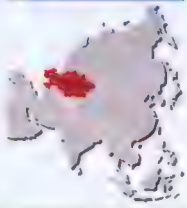
قرقیزستان

نام رسمی: جمهوری قرقیزستان
پایتخت: بیشکک (۱۰۰،۸۵۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۳۱، از شوروی
مساحت: ۱۹۸،۵۰۰ کیلومتر مربع (هشتاد و ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۵،۱۴۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سیزدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: خاتم رزا آتوئیووا، از سال ۲۰۱۰
نخست وزیر: آلمانیک آتابایف، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۵): قرقیز ۷۴/۴٪، ازبک ۱۴/۲٪، روس ۳/۱۰٪، بقیه ۸/۱٪
دین (۲۰۰۰): مسلمان (عمدتاً سنی) ۸۰٪، بدون دین ۲۱/۶٪، مسیحی ۱۰/۴٪، بقیه ۷/۲٪
زبان: قرقیزی، روسی (زبان‌های رسمی)، ازبکی
واحد پول: سوم قرقیزستان = ۱۰۰ تین؛ یک سوم قرقیزستان = ۲۳۹/۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): اوش (۲۲۳،۲۰۰)، جلال‌آباد (۹۲،۱۰۰)، قراگول (۶۳،۷۰۰)، تولقاق (۵۳،۱۰۰ نفر)

KAZAKHSTAN (.kz)

قزاقستان

نام رسمی: جمهوری قزاقستان
پایتخت: آستانه (۶۳۹،۳۱۱ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۱۲/۱۶، از شوروی
مساحت: ۲،۷۱۷،۳۰۰ کیلومتر مربع (نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۶،۳۱۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: نور سلطان نازربایف، از سال ۱۹۹۱
نخست وزیر: کریم ماسیموف، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۲): قزاق ۵۷/۲٪، روس ۲۷/۲٪، اوکراینی ۳/۱٪، بقیه ۱۲/۵٪
دین (۲۰۰۰): مسلمان (عمدتاً سنی) ۷۰٪، بدون دین ۲۹/۳٪، مسیحی ۱۶/۷٪، بقیه ۱۱/۳٪
زبان: قزاقی (زبان رسمی)، روسی
واحد پول: تنگه = ۱۰۰ تین؛ یک تنگه = ۷۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): آلماتی (۱،۳۶۵،۱۰۵)، شیمکنت (۵۶۶،۹۶۶)، قراغاندی (۴۶۵،۶۳۴)، طراز (۴۲۷،۴۸۶)، قزاق (۳۴۷،۴۸۶ نفر)

QATAR (.qa)

قطر

نام رسمی: دولت قطر
پایتخت: دوحه (۵۲۱،۲۳۳ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۹/۳، از انگلستان
مساحت: ۱۱،۴۳۷ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱،۶۹۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: سلطنتی مطلقه (شیخ نشین)
رئیس حکومت: امیر: شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی، از سال ۱۹۹۵
نخست وزیر: شیخ حمد بن جاسم بن جابر آل ثانی، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۰): عرب ۵۲/۵٪، ایرانی ۱۶/۵٪، هند و پاکستانی ۱۵/۲٪، بقیه ۱۵/۸٪
دین (۲۰۰۰): مسلمان ۸۲/۷٪ (دین رسمی)، مسیحی ۱۰/۴٪، هندو ۲/۵٪، بقیه ۴/۴٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، اردو، هندی، فارسی و انگلیسی نیز رایج است.
واحد پول: ریال قطر = ۱۰۰ درهم؛ یک ریال قطر = ۲۰۸۹۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): ریان (۳۹۲،۲۲۸)، ذخیره (۱۲۸،۵۷۴)، خور (۸۰،۲۲۰) و وکر (۷۹،۴۵۷ نفر)

CAMBODIA (.kh)

کامبوج

نام رسمی: پادشاهی کامبوج
پایتخت: پنوم پن (۱،۲۲۲،۹۹۲ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۳/۱۱/۹، از فرانسه
مساحت: ۱۸۱،۰۳۵ کیلومتر مربع (هشتاد و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۴،۴۱۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: پادشاه: نورودوم سیهانونی، از سال ۲۰۰۴
نخست وزیر: هون سن، از سال ۱۹۹۸
نژاد (۲۰۰۰): خمر ۸۵/۲٪، چینی ۶/۴٪، ویتنامی ۲٪، جام ۲/۵٪، بقیه ۲/۹٪
دین (۲۰۰۰): بودائی ۸۲/۷٪ (دین رسمی)، عقاید سنتی ۴/۳٪، مسلمان ۲/۳٪، بقیه ۸/۷٪
زبان: خمری (زبان رسمی)
واحد پول: ریل = ۱۰۰ سن؛ ۱۰۰ ریل = ۲۵۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): سیمریپ (۱۶۸،۶۶۲)، باتامبانگ (۱۴۰،۵۳۳)، پانونی پانت (۸۹،۵۴۹)، پریه سیهانو (۸۹،۴۴۴ نفر)

CAMEROON (.cm)

کامرون

نام رسمی: جمهوری کامرون
پایتخت: یائونده (۱،۳۴۴،۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۱/۱، از فرانسه
مساحت: ۴۷۵،۴۴۲ کیلومتر مربع (پنجاه و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۱۹،۶۴۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: پل بی، از سال ۱۹۸۲ (دوره‌های ۵ ساله)
نخست وزیر: فیلمون پانگ، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۶): ساکنان ارتفاعات فریب ۳۸٪، ساکنان جنگلهای استوایی ۳۳٪، بقیه ۳۲٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۲۷/۴٪، عقاید سنتی ۲۲/۲٪، مسلمان ۲۰٪، بقیه ۳۰/۴٪
زبان: فرانسوی، انگلیسی (زبان‌های رسمی)، زبانها و لهجه‌های متعدد بومی
واحد پول: فرانک سی اف اف = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف اف = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): دوآلا (۱،۳۷۱،۴۰۰)، کوسری (۲۷۶،۶۰۰)، گاروا (۲۶۱،۳۰۰)، بامندا (۴۱۹،۴۰۰)، ماروآ (۳۳۵،۸۰۰ نفر)

CANADA (.ca)

کانادا

نام رسمی: کانادا
پایتخت: اتاوا (۱،۳۰۰،۷۶۱ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۸۶۷/۷/۱، از انگلستان
مساحت: ۹،۹۷۰،۶۱۰ کیلومتر مربع (دومین کشور بزرگ جهان)
جمعیت: ۳۴،۱۳۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: فرمانداری کل (تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان)، از سال ۱۹۳۱
رئیس حکومت: فرماندار کل: دیوید لویس جانستون، از سال ۲۰۱۰
نخست وزیر: استیفن هارپر، از سال ۲۰۰۶
نژاد (۲۰۰۶): انگلیسی تبار ۵۷/۸٪، فرانسوی تبار ۲۲/۱٪، بقیه ۲۰/۱٪
دین (۲۰۰۱): مسیحی ۷۷/۱٪، مسلمان ۲٪، بقیه ۲۰/۹٪
زبان: انگلیسی، فرانسوی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: دلار کانادا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار کانادا = ۹،۵۹۱ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): تورنتو (۵،۱۱۳،۱۴۹)، مونترال (۳،۶۳۵،۵۷۱)، ونکوور (۲،۱۱۶،۵۸۱)، کالگری (۱،۰۷۹،۳۱۰)، ادمونتون (۱،۰۳۴،۹۵۵ نفر)

FRANCE (.fr)

فرانسه

نام رسمی: جمهوری فرانسه
پایتخت: پاریس (۱۰،۱۴۲،۹۷۷ نفر با حومه در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۵۴۳،۹۶۵ کیلومتر مربع (چهل و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۶۲،۹۶۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: نیکولا سارکوزی، از سال ۲۰۰۷ به مدت ۵ سال
نخست وزیر: فرانسوا فیو، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۰): فرانسوی ۷۹/۹٪، ایتالیایی ۱/۹٪، پرتغالی ۱/۵٪، بقیه ۱۹/۷٪
دین (۲۰۰۳): کاتولیک ۶۴/۳٪، بدون دین ۲۷٪، مسلمان ۳/۳٪، بقیه ۴/۴٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): مارس (۱،۴۱۸،۴۸۱)، لیون (۹۴۷،۴۶۳)، نیس (۱۰۰،۱۶،۲۰۵)، تولوز (۴۴۰،۰۱۷)، نانت (۸۵۰،۸۷۲) نفر با حومه

PALESTINE (.ps)

فلسطین

نام رسمی: فلسطین
پایتخت: قدس (بخش شرقی: ۳۹۲،۲۵۳ نفر در سال ۲۰۰۶) / مرکز اداری موقت: رام الله
تاریخ استقلال: اعلان استقلال ۱۹۸۸/۱۱/۱۵
مساحت: ۶،۲۶۳ کیلومتر مربع (صد و شصت و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۴،۳۴۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: دولت خودمختار با یک مجلس قانونگذاری، از سال ۱۹۹۴
رئیس حکومت: رئیس دولت خودگردان: محمود عباس (ابومازن)، از سال ۲۰۰۵
نخست وزیر: اسماعیل هنیه (غزه)، سلام فیاض (کرانه باختری)، از سال ۲۰۰۶
نژاد: عرب فلسطینی
دین: مسلمان (عمدتاً سنی) ۸۷/۷٪، یهودی ۷/۷٪، مسیحی ۵/۳٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، عبری
واحد پول: ؟
شهرهای مهم (۲۰۰۷): غزه (۲۷۹،۴۰۰)، خان یونس (۱۷۳،۲۰۰)، جبالبه (۱۶۸،۶۰۰)، الخلیل (۱۶۳،۱۴۶)، رفح (۱۶۳،۳۰۰)، نابلس (۱۲۶،۱۳۲)، رام الله (۲۷،۴۶۰ نفر)

FINLAND (.fi)

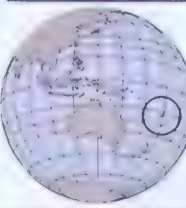
فنلاند

نام رسمی: جمهوری فنلاند
پایتخت: هلسینکی (۵۸۳،۳۵۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۱۷/۱۲/۶، از روسیه
مساحت: ۳۳۸،۱۲۵ کیلومتر مربع (شصت و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۵،۳۴۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: تاریا هالونن، از سال ۲۰۰۰
نخست وزیر: جیرکی کاتاینن، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۹): فنلاندی ۹۰/۹٪، سوئدی ۵/۴٪، بقیه ۳/۷٪
دین (۲۰۰۶): پروتستان لوتری ۸۳/۱٪، ارتدوکس ۱/۱٪، بدون دین ۱۲/۷٪، بقیه ۱/۹٪
زبان: فنلاندی و سوئدی (زبان‌های ملی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): اسپو (۲۴۴،۳۳۰)، تامپره (۲۱۱،۵۰۷)، وانتا (۱۹۷،۶۳۴)، تورکو (۱۷۶،۰۸۷)، اولو (۱۳۹،۱۳۳ نفر)

FIJI (.fj)

فیجی

نام رسمی: جمهوری جزایر فیجی
پایتخت: سووا (۲۴۱،۴۳۲ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۰/۱۰/۱۰، از انگلستان
مساحت: ۱۸،۲۷۴ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۸۴۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: راتو ایلی نالایکانو، از سال ۲۰۰۹
نخست وزیر: فرانک پانیماراما، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۷): فیجیایی ۵۶/۵٪، هندی ۳۷/۵٪، بقیه ۵/۷٪
دین (۲۰۰۷): مسیحی ۶۴/۴٪، هندو ۲۷/۹٪، مسلمان ۶/۳٪، بقیه ۱/۴٪
زبان: انگلیسی، فیجیایی، هندی (زبانهای رسمی)
واحد پول: دلار فیجی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار فیجی = ۵۳۰/۱۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۷): ناسیبو (۸۷،۴۴۴)، لائوتوکا (۵۲،۸۶۷)، نائوسوری (۴۷۰،۰۷۴)، نادی (۴۳،۳۴۷ نفر)

PHILIPPINES (.ph)

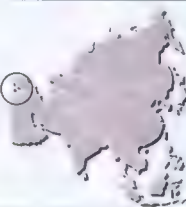
فیلیپین

نام رسمی: جمهوری فیلیپین
پایتخت: مانیلا (۱۱،۵۵۳،۴۲۷ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۴۶/۷/۴، از آمریکا
مساحت: ۳۰۰،۰۰۰ کیلومتر مربع (هفتاد و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۹۳،۶۱۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (دوازدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: بنیگنو سین آکینو، از سال ۲۰۱۰
نخست وزیر: بنیگنو سین آکینو، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۰): تاگالوگ ۲۰/۹٪، ویسایان (سبو) ۱۹/۱٪، ایلوکانو ۱۱/۱٪، بقیه ۴۹٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۸۷/۶٪، مسلمان ۵/۱٪، عقاید سنتی ۲/۲٪، بقیه ۵/۱٪
زبان: فیلیپینو (بر اساس زبان تاگالوگ، زبان رسمی)، انگلیسی، اسپانیایی
واحد پول: پزو فیلیپین = ۱۰۰ سنتاوا؛ یک پزو فیلیپین = ۲۱۶/۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۷): کوژون سیتی (۲۶۷،۴۵۰)، کالوکان (۳۷۸،۸۵۶)، سبو (۱،۳۷۸،۸۰۹)، زامبوانگا (۷۹۸،۸۰۹)، پاسیگ (۶۱۷،۳۰۱ نفر)

CYPRUS (.cy)

قبرس

نام رسمی: جمهوری قبرس
پایتخت: نیکوزیا (لنفوزیا) (۲۳۱،۸۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۱۶، از انگلستان
مساحت: ۹،۲۵۱ کیلومتر مربع (صد و شصت و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۱،۰۸۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: دمتریس کریستوفیاس، از سال ۲۰۰۸ به مدت ۵ سال
رئیس دولت: رئیس جمهور: دمتریس کریستوفیاس، از سال ۲۰۰۸ به مدت ۵ سال
نژاد (۲۰۰۰): قبرسی یونانی ۹۱/۸٪، ارمنی ۳/۳٪، عرب ۲/۹٪، بقیه ۲٪
دین (۲۰۰۱): ارتدوکس یونانی ۸۴/۴٪، کاتولیک ۲/۱٪، بقیه ۳/۱٪
زبان: یونانی، ترکی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): لیماسول (۱۸۳،۰۰۰)، لارناکا (۸۱،۷۰۰ نفر)

CONGO (.cd)

کنگو کینشاسا (زیر)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک کنگو
پایتخت: کینشاسا (۸۷۵۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۶/۳۰
مساحت: ۲،۴۴۴،۸۸۵ کیلومتر مربع (پانزدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۷۷،۸۲۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (نوزدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: ژوزف کابیلایا، از سال ۲۰۰۱
رئیس دولت: نکست وزیر: آدولف موزیتو، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۱۹۸۳): لوایا ۱۸٪، کنگو ۱۶٪، مونگو ۱۳٪، وارتانا ۱۰٪، بقیه ۴۴٪
دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۵۰٪، پروتستان ۲۰٪، مسلمان ۱۰٪، بقیه ۲۰٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، حدود ۲۰۰ زبان و لهجه بومی
واحد پول: فرانک کنگو، یک فرانک = ۱۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): لوبومباشی (۱،۵۴۳،۰۰۰)، امبوی مای (۱،۴۸۸،۰۰۰)، کانگانی (۸۷۸،۰۰۰)، کینشاسا (۸۱۲،۰۰۰)، بوکائو (۷۸۹،۰۰۰)، ۴۷۱ (نفر)

CROATIA (.hr)

کرواسی

نام رسمی: جمهوری کرواسی
پایتخت: زاگرب (۷۸۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۶/۲۵
مساحت: ۵۶،۶۱۰ کیلومتر مربع (صد و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۴،۴۲۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیستین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: ایوو یوسپوویچ، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: نکست وزیر: پاداناکا کوسور، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۱): کروات ۸۸٪، صرب ۵٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۱): مسیحی ۹۲٪، مسلمان سنی ۱٪، بقیه ۶٪
زبان: کرواتی (زبان رسمی)
واحد پول: کونا = ۱۰۰ لیرا، یک کونا = ۰،۰۵۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۱): اسپلیت (۱۷۵،۱۴۰)، ریکا (۱۴۳،۸۰۰)، اوسیک (۹۰،۴۱۱)، زادار (۶۹،۵۵۶) (نفر)

KENYA (.ke)

کینیا

نام رسمی: جمهوری کینیا
پایتخت: نایروبی (۲،۸۶۴،۷۰۰ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۳/۱۲/۱۲
مساحت: ۵۸۲،۶۴۶ کیلومتر مربع (چهل و ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۰،۸۶۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: امبیلو موی کبابکی، از سال ۲۰۰۲
رئیس دولت: رابا اودیگا، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۴): قبایل سیاهپوست کیکویو ۲۱٪، لوویا ۱۴٪، لوتو ۱۳٪، بقیه ۵۲٪
دین (۲۰۰۶): مسیحی ۸۹٪، مسلمان ۸٪، بقیه ۳٪
زبان: شیلیک کینیا = ۱۰۰ سنت، یک شیلیک کینیا = ۱۳۸ ریال
واحد پول: شیلیک کینیا = ۱۰۰ سنت، یک شیلیک کینیا = ۱۳۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): مومباسا (۸۳۳،۵۰۰)، تاکورو (۲۶۶،۵۰۰)، الدورت (۲۲۷،۸۰۰)، کیسومو (۲۲۰،۰۰۰)، روتیرو (۱۲۰،۰۰۰)، نیکا (۱۰۲،۰۰۰) (نفر)

SOUTH KOREA (.kr)

کره جنوبی

نام رسمی: جمهوری کره
پایتخت: سئول (۱۰،۴۵۶،۰۵۱ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۴۸/۸/۱۵
مساحت: ۹۹،۶۴۶ کیلومتر مربع (صد و هفتمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۹،۱۶۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری تک حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: لی میونگ باک، از سال ۲۰۰۸ به مدت ۵ سال
رئیس دولت: نکست وزیر: کیم هوانگ سیک، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۰): کره ای ۹۷٪، ژاپنی ۲٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۲۳٪، عقاید سنتی ۱۵٪، بودایی ۱۴٪، بقیه ۲۸٪
زبان: وون کره جنوبی = ۱۰۰ چون = ۱۰۰ وون = ۸۵۰ ریال
واحد پول: وون کره جنوبی = ۱۰۰ چون = ۱۰۰ وون = ۸۵۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): بوسان (۳،۵۷۴،۳۴۰)، اینچون (۲،۷۵۸،۴۳۱)، تانگو (۲،۵۰۹،۱۸۷)، تاجونگ (۲،۴۹۸،۶۶۵) (نفر)

CUBA (.cu)

کوبا

نام رسمی: جمهوری کوبا
پایتخت: هاونانا (۲،۱۲۸،۱۳۲ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۰۲/۵/۲۰
مساحت: ۱۱۰،۸۶۱ کیلومتر مربع (صد و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۱،۲۳۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتاد و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری سوسیالیستی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: راتول کاسترو روز، از سال ۲۰۰۶
رئیس دولت: راتول کاسترو روز، از سال ۲۰۰۶
نژاد (۱۹۹۴): دورگه ۵۱٪، سفیدپوست ۳۷٪، سیاهپوست ۱۱٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۴۷٪، پروتستان ۵٪، بدون دین ۲۲٪، بقیه ۲۶٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)
واحد پول: پزو کوبا = ۱۰۰ ستاوو، یک پزو کوبا = ۴۵۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): سانتاگو دو کوبا (۴۶۹،۶۷۹)، کاماگوی (۳۰۶،۳۹۳)، هولگوین (۲۷۶،۹۵۶)، گوانتانامو (۲۰۸،۰۵۵)، سانتاکلارا (۲۰۷،۱۷۰) (نفر)

NORTH KOREA (.kp)

کره شمالی

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک خلق کره
پایتخت: پیونگ یانگ (۲،۵۸۱،۰۷۶ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۴۸/۹/۹
مساحت: ۱۲۲،۷۶۲ کیلومتر مربع (نود و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۴،۲۴۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری تک حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: کیم جونگ ایل، از سال ۱۹۹۴
رئیس دولت: نکست وزیر: کیم یونگ ایل، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۱۹۹۹): کره ای ۹۹٪، چینی ۱٪، بقیه ۰٪
دین (۲۰۰۵): اکثریت بدون دین
زبان: کره ای (زبان رسمی)
واحد پول: وون کره شمالی = ۱۰۰ چون = یک وون = ۷۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): هامهونگ (۷۰۳،۶۱۰)، چونگجین (۶۸۲،۸۹۲)، سینویچو (۳۳۴،۰۳۱)، وونسان (۲۳۸،۴۶۷)، نامپو (۳۱۰،۵۳۱) (نفر)

KOSOVO

کوزوو

نام رسمی: جمهوری کوزوو (تا شهریورماه ۱۳۹۰ فقط ۸۱ کشور آن را به رسمیت شناخته اند)
پایتخت: پریشتینا (۱۹۷،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۲۰۰۸/۲/۱۷
مساحت: ۱۰،۸۸۷ کیلومتر مربع (صد و شصت و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۱،۸۱۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهل و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: خاتم آفیتیه جاهیجا، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: نکست وزیر: هاشم تاجی، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۸): آلبانیایی ۹۲٪، صرب ۳٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۹۱٪، ارتدوکس ۵٪، کاتولیک ۳٪، بقیه ۲٪
زبان: آلبانیایی، صربی (زبانهای رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): پریزون (۱۵۱،۰۰۰)، فریزای (۸۸،۴۰۰)، گیاکو (۸۱،۰۰۰)، پچ (۷۸،۶۰۰)، میترویتسا (۷۶،۰۰۰) (نفر)

COSTA RICA (.cr)

کستاریکا

نام رسمی: جمهوری کستاریکا
پایتخت: سان خوزه (۳۵۶،۱۷۴ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۸۲۱/۹/۱۵
مساحت: ۵۱،۱۰۰ کیلومتر مربع (صد و هفتمین کشور جهان)
جمعیت: ۵۱۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هجدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: خاتم لورا چینچیلایا میراندا، از سال ۲۰۱۰ به مدت ۴ سال
رئیس دولت: خاتم لورا چینچیلایا میراندا، از سال ۲۰۱۰ به مدت ۴ سال
نژاد (۲۰۰۰): سفیدپوست ۷۷٪، دورگه سرخ و سفید ۱۷٪، بقیه ۶٪
دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۷۲٪، پروتستان ۱۳٪، بدون دین ۱۰٪، بقیه ۵٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)
واحد پول: کولون = ۱۰۰ سنتیمو، یک کولون = ۱۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): لیمون (۶۵،۶۰۰)، آلاخوزلا (۵۰،۹۸۹)، سان فرانسیسکو (۴۸،۰۳۶)، لیبریا (۴۲،۴۰۰)، پونتارناس (۳۸،۱۰۰) (نفر)

COMOROS (.km)

کومور

نام رسمی: اتحاد جزایر کومور
پایتخت: مورونی (۴۶۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۷/۶
مساحت: ۱،۸۶۲ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۹۹۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شصت و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری فدرال با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: ایکیلیلو دودیتیه، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: رئیس جمهور: ایکیلیلو دودیتیه، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۰): کوموری ۹۷٪، ماکاوا ۱٪، فرانسوی ۴٪، بقیه ۲٪
دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۹۸٪، بقیه ۲٪
زبان: کوموری، عربی، فرانسوی (زبانهای رسمی)
واحد پول: فرانک کومور = ۱۰۰ سنتیم، یک فرانک کومور = ۳۱ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۲): موتسامودو (۲۱،۵۵۸)، دومونی (۱۳،۲۵۴)، فومبونی (۱۳،۰۵۳) (نفر)

COLOMBIA (.co)

کلمبیا

نام رسمی: جمهوری کلمبیا
پایتخت: بوگوتا (۷،۲۴۳،۶۹۸ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۸۱۰/۷/۲۰
مساحت: ۱،۱۴۱،۷۲۸ کیلومتر مربع (بیست و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۴،۲۰۵،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: خوان مانوئل سانتوس کالدرون، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: رئیس جمهور: خوان مانوئل سانتوس کالدرون، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۴): دورگه سرخ و سفید ۵۸٪، سفیدپوست ۲۰٪، دورگه سیاه و سفید ۱۴٪، بقیه ۸٪
دین (۲۰۰۷): کاتولیک ۸۰٪، پروتستان ۱۳٪، بقیه ۵٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، کچوا، چیبچا
واحد پول: پزو کلمبیا = ۱۰۰ سنتاوو، یک پزو کلمبیا = ۵۱۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): مدلین (۲،۲۸۱،۰۵۵)، کالی (۲،۱۸۳،۰۴۲)، بارانکیلا (۱،۷۴۱،۹۷۱)، کارتاخا (۸۸۸،۰۱۲)، کوکوتا (۵۹۱،۵۳۰) (نفر)

KUWAIT (.kw)

کویت

نام رسمی: دولت کویت
پایتخت: کویت (۲،۰۶۳،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۱/۷/۱۹
مساحت: ۱۷،۸۱۸ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۲،۵۲۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی (امیر نشین) با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: امیر: شیخ صباح الاحمد آل جابر الصباح، از سال ۲۰۰۶
رئیس دولت: نکست وزیر: شیخ ناصر محمد الاحمد الصباح، از سال ۲۰۰۶
نژاد (۲۰۰۵): عرب ۵۷٪، بقیه ۴۳٪
دین (۲۰۰۵): اسلام (دین رسمی) مسلمان ۷۴٪، مسیحی ۲۲٪، بقیه ۴٪
زبان: عربی (زبان رسمی)
واحد پول: دینار کویت = ۱۰۰۰ فلس، یک دینار کویت = ۳۶،۷۱۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۵): قلب الشیخ (۱۷۹،۲۶۴)، سالمیه (۱۴۵،۳۲۸)، حولی (۱۰۶،۹۹۲) (نفر)

CONGO (.cg)

کنگو (کنگو برازویل)

نام رسمی: جمهوری کنگو
پایتخت: برازویل (۱،۳۰۸،۷۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۱۵
مساحت: ۴۴۲،۰۰۰ کیلومتر مربع (شصت و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۳،۹۳۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: دنیس ساسونگوئسو، از سال ۱۹۹۷
رئیس دولت: رئیس جمهور: دنیس ساسونگوئسو، از سال ۲۰۰۶
نژاد (۲۰۰۰): قبایل کنگو ۲۱٪، یوبه ۱۱٪، نکه ۱۰٪، کونگی ۸٪، بقیه ۸٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۷۳٪، مسلمان ۲٪، بقیه ۲۵٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، لینگالا، کیکنگو، نکه
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سنتیم، یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): پوانتوار (۶۴۷،۱۵۲)، دولیسه (۱۸۸،۵۶۲)، اکالی (۶۰،۴۵۳)، وسو (۲۶،۹۹۴) (نفر)

GUATEMALA (.gt)

گوآتمالا

نام رسمی: جمهوری گوآتمالا
پایتخت: گوآتمالا (۱٬۰۷۵٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۸۲۱/۹/۱۵
مساحت: ۱۰۸٬۸۸۹ کیلومتر مربع (صد و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۴٬۳۷۷٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: آلوارو کولوم کابالروس، از سال ۲۰۰۸ به مدت ۴ سال
رئیس دولت: آلوارو کولوم کابالروس، از سال ۲۰۰۸ به مدت ۴ سال
نژاد (۲۰۰۲): دورگه سرخ و سفید ۶۰٪، مایا ۳۹/۳٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۵۷٪، مسیحیان پروتستان و مستقل ۲۰٪، بقیه ۲۳٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، لهجه‌های مایا - کچه
واحد پول: کتسال = ۱۰۰ سنتاویو، یک کتسال = ۱۷۸۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۲): میخکو (۲۷۷٬۴۰۰)، ویا تونوا (۱۸۷٬۷۰۰)، کتسالانگو (۱۰۶٬۷۰۰)، اسکوبیتلا (۶۵٬۴۰۰ نفر)

CAPE VERDE (.cv)

کپ ورد

نام رسمی: جمهوری کپ ورد
پایتخت: پرایا (۱۲۵٬۱۴۸ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۷/۵
مساحت: ۴٬۰۳۳ کیلومتر مربع (صد و شصت و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۵۰۹٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شصت و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: پدرو ورونا رودریگز پیرس، از سال ۲۰۰۱
رئیس دولت: نخست وزیر: ژوزه ماریا نوس، از سال ۲۰۰۱
نژاد (۲۰۰۰): دورگه سیاه و سفید کپ وردی ۶۹/۶٪، فولانی ۱۲/۲٪، بالانتا ۱۰٪، بقیه ۸/۲٪
دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۸۸/۱٪، پروتستان ۳/۳٪، مسلمان ۲/۸٪، بقیه ۵/۸٪
زبان: پرتغالی (زبان رسمی)
واحد پول: اسکودو کپ ورد = ۱۰۰ سنتاویو، یک اسکودو = ۱۳۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): میندلو (۷۶٬۶۵۰)، سانتا ماریا (۱۸٬۷۸۰)، آسومادا (۱۳٬۵۶۲)، پدرا دواخو (۱۱٬۳۳۸ نفر)

GUYANA (.gy)

گویان

نام رسمی: جمهوری تعاونی گویان
پایتخت: جورج تاون (۲۳۶٬۹۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۶/۵/۲۶
مساحت: ۲۱۴٬۹۶۹ کیلومتر مربع (هشتاد و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۷۴۸٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: یهارت جاکندو، از سال ۱۹۹۹
رئیس دولت: نخست وزیر: ساموئل آرجیبالد آنتونی هیندز، از سال ۱۹۹۷
نژاد (۲۰۰۲): هندی ۴۳/۵٪، سیاهپوست ۳۰/۲٪، دورگه ۱۶/۷٪، بقیه ۹/۶٪
دین (۲۰۰۲): مسیحی ۵۷/۳٪، هندو ۲۸/۴٪، مسلمان ۷/۱٪، بقیه ۷/۱٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، هندی، پرتغالی و چینی
واحد پول: دلار گویان = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار گویان = ۵۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): لیندن (۴۴٬۹۰۰)، نیوآستردام (۳۷٬۵۰۰)، کوری ورتون (۱۲٬۷۰۰)، بارتیکا (۱۱٬۳۰۰ نفر)

KIRIBATI (.ki)

کیریباتی (کیریاس)

نام رسمی: جمهوری کیریباتی (کیریاس)
پایتخت: بایریکی (۷۶۶ نفر در سال ۲۰۰۵)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۹/۷/۱۲
مساحت: ۸۱۱ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و چهارمین کشور جهان)
جمعیت: ۹۹٬۵۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: آتوه تونگ، از سال ۲۰۰۳
رئیس دولت: آتوه تونگ، از سال ۲۰۰۳
نژاد (۲۰۰۰): میکرونزیایی ۹۸/۸٪، پولینزیایی ۷/۷٪، اروپایی ۰/۲٪، بقیه ۳/۳٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۵۵/۳٪، پروتستان ۳۵/۷٪، مورمون ۳/۱٪، بقیه ۵/۹٪
زبان: کیریباتیایی (کیریتی) و انگلیسی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: دلار استرالیا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار استرالیا = ۸۰۸۶۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۵): بتو (۱۲٬۵۰۹)، بیکنیو (۶٬۱۷۰)، تیورازکه (۳٬۹۳۹ نفر)

GUINEA (.gn)

گینه

نام رسمی: جمهوری گینه
پایتخت: کوناکری (۱٬۵۹۷٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۸/۱۰/۲
مساحت: ۲۴۵٬۸۵۷ کیلومتر مربع (هفتاد و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۰٬۳۲۴٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: آلفا کونده، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: نخست وزیر: محمد سعید فوفانا، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۰): قبایل فولانی ۳۸/۳٪، مالینگه ۲۵/۶٪، سوسو ۱۲/۲٪، کپله ۵/۲٪، بقیه ۱۸/۷٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۸۵٪، مسیحی ۸٪، عقاید سنتی ۷٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، زبان‌های رایج قبیله‌ای
واحد پول: فرانک گینه = ۱۰۰ کاتوری، ۱۰۰ فرانک = ۲۱۱ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۴): کانکان (۱۱۳٬۹۰۰)، نژوکوره (۵۵٬۰۰۰ نفر)

GABON (.ga)

گابون

نام رسمی: جمهوری گابون
پایتخت: لیبرویل (۶۱۹٬۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۱۷
مساحت: ۲۶۷٬۶۶۷ کیلومتر مربع (هفتاد و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱٬۵۵۱٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: علی بونگو اوندیمبا، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: پل یوگه امبا، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): قبایل فانگ ۲۸/۶٪، پونو ۱۰/۲٪، نژی ۸/۸٪، فرانسوی ۶/۷٪، بقیه ۴۵/۵٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۷۳٪، مسلمان ۱۲٪، عقاید سنتی ۱۰٪، بقیه ۵٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، گویش‌های مختلف اقوام سیاهپوست
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): پورزان (۱۱۶٬۰۰۰)، فرانسیویل (۴۱٬۳۰۰)، لامبارنه (۹٬۰۰۰ نفر)

EQUATORIAL GUINEA (.gq)

گینه استوایی

نام رسمی: جمهوری گینه استوایی
پایتخت: مالابو (۱۲۸٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۸/۱۰/۱۲
مساحت: ۲۸٬۰۵۱ کیلومتر مربع (صد و چهل و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۶۵۱٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شصت و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: سرپنت تئودورو اوبیانگ نگوئما میاسوگو، از سال ۱۹۹۹
رئیس دولت: نخست وزیر: لیگناسیو میلام تانگ، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۰): قبایل فانگ ۵۶/۶٪، نیجریه‌ای ۱۲/۵٪، بویی ۱۰٪، بقیه ۲۰/۹٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۸۰/۱٪، مسلمان ۴٪، مسیحیت افریقایی ۳/۷٪، بقیه ۱۲/۲٪
زبان: اسپانیایی، فرانسوی (زبان‌های رسمی)
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): باتا (۶۶٬۸۰۰)، مینی (۱۱٬۶۰۰)، ابیبین (۹٬۱۰۰)، لویا (۶٬۸۰۰ نفر)

GANIBIA (.gm)

گامبیا

نام رسمی: جمهوری گامبیا
پایتخت: بانجول (۳۳۰٬۱۳۱ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۵/۲/۱۸
مساحت: ۱۱٬۲۹۵ کیلومتر مربع (صد و شصت و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۱٬۷۵۱٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: یحیی جامه، از سال ۱۹۹۴
رئیس دولت: رئیس جمهور: یحیی جامه، از سال ۱۹۹۴
نژاد (۲۰۰۲): قبایل مالینگه ۲۲/۲٪، فولانی ۱۸/۱٪، لوفو ۱۶٪، بقیه ۴٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۹۰٪، مسیحی ۹٪، عقاید سنتی و بقیه ۱٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، بیش از ۲۰ زبان و لهجه بومی
واحد پول: دالاسی = ۱۰۰ پوتوت؛ یک دالاسی = ۳۹۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): سرکوند (۳۳۵٬۷۰۰)، پریکاما (۸۰٬۷۰۰)، باکاتو (۴۵٬۵۰۰)، فارانی (۳۰٬۴۰۰ نفر)

GUINEA BISSAU (.gw)

گینه بیسائو

نام رسمی: جمهوری گینه بیسائو
پایتخت: بیسائو (۳۵۰٬۷۰۰ نفر در سال ۲۰۰۳)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۳/۹/۱۰
مساحت: ۳۶٬۱۲۵ کیلومتر مربع (صد و سی و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۱٬۵۹۳٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهل و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: مالام باکای سانتا، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: کارلوس گوس، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): قبایل بالانتا ۲۵٪، فولانی ۱۷٪، ماندینگو ۱۲٪، مالینگه ۱۰٪، بقیه ۳۳٪
دین (۲۰۰۵): عقاید سنتی ۴۹٪، مسلمان ۲۲٪، مسیحی و بقیه ۹٪
زبان: پرتغالی (زبان رسمی)، زبان‌های بومی
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): بالانتا (۱۵۰٬۰۰۰)، کاجتو (۱۴٬۰۰۰)، گابو (۱۰٬۰۰۰ نفر)

GEORGIA (.ge)

گرجستان

نام رسمی: گرجستان
پایتخت: تفلیس (۱٬۵۲۲٬۵۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۴/۹
مساحت: ۶۹٬۷۰۰ کیلومتر مربع (صد و بیست و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۴٬۳۵۶٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: میخائیل ساکاشویلی، از سال ۲۰۰۴
رئیس دولت: نخست وزیر: نیکا گیلاتوری، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۲): گرجی ۸۳/۸٪، آذربایجانی ۶/۶٪، ارمنی ۵/۷٪، روس ۱/۵٪، بقیه ۷/۵٪
دین (۲۰۰۵): ارتدوکس گرجی ۵۴/۸٪، مسلمان ۱۹/۵٪، بدون دین ۱۳٪، بقیه ۱۲/۲٪
زبان: گرجی (زبان رسمی)
واحد پول: لاری = ۱۰۰ تری؛ یک لاری = ۲۸۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): کوتایس (۱۹۲٬۵۰۰)، باتومی (۱۲۳٬۵۰۰)، روستاوی (۱۱۹٬۵۰۰)، زوگیدی (۲۰۰۹: ۷۲٬۵۰۰ نفر)

LAOS (.la)

لائوس

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک خلق لائوس
پایتخت: وین تیان (۷۹۹٬۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۳/۱۰/۲۳
مساحت: ۲۳۶٬۸۰۰ کیلومتر مربع (هشتاد و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۶٬۲۵۸٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری تک حزبی خلق با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: سیهبد چومالی ساسا، از سال ۲۰۰۶
رئیس دولت: نخست وزیر: تونگسینگ تاماوانگ، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۵): لائوسی ۵۴/۶٪، خمو ۱۰/۹٪، هونگ ۸٪، تات ۳/۸٪، بقیه ۲۲/۷٪
دین (۲۰۰۵): عقاید سنتی ۴۹٪، بودایی ۲۳٪، بقیه ۸٪
زبان: لائوسی (زبان رسمی)
واحد پول: کپ = ۱۰۰ آت؛ صد کپ = ۱۲۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): ساواناخت (۵۸٬۲۰۰)، پاکه (۵۰٬۱۰۰)، سامنوا (۲۷٬۳۰۰)، مونگ خاموان (۲۰٬۷۰۰ نفر)

GRENADA (.gd)

گرنادا

نام رسمی: دولت گرنادا
پایتخت: سنت جورج (۳۲٬۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۷۴/۲/۷
مساحت: ۳۴۴ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۰۸٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: فرمانداری کل (نحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان) از سال ۱۹۷۴
رئیس حکومت: فرماندار کل: کارلایل کلین، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: تیلین توماس، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۵): سیاهپوست ۵۱/۷٪، دورگه ۴۰٪، هند و پاکستانی ۴٪، بقیه ۴/۳٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۴۱٪، پروتستان ۳۰٪، بدون دین و بقیه ۲۹٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، فرانسوی
واحد پول: دلار کارائیب شرقی = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار کارائیب شرقی = ۹۰۷ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): گویاوه (۳۴٬۴۰۰)، گرنویل (۲۰٬۵۰۰)، ویکتوریا (۲۰٬۳۰۰ نفر)

LIBYA (.ly)

لیبی

نام رسمی: شورای ملی انتقالی لیبی
پایتخت: طرابلس (۲۰۰۷ نفر در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۱/۱۲/۲۴
مساحت: ۱,۷۵۷,۰۰۰ کیلومتر مربع (شانزدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۵,۵۴۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صدمین کشور جهان)
نوع حکومت: حکومت موقت شورای ملی انتقالی
رئیس حکومت: معظی عبدالجلیل، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: نخست وزیر موقت: محمود جبریل، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۰): عرب ۸۷٪، لیبیایی ۵٪، بدوی ۱۴٪، مصری ۸٪، بربر ۷٪، بقیه ۶٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۹۶٪، بقیه ۴٪
زبان: عربی (زبان رسمی)
واحد پول: دینار لیبی = ۱۰۰۰ درهم؛ یک دینار لیبی = ۸۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): بنغازی (۶۷۰,۷۹۷)، مصراته (۲۰۰,۳۰۳)، ۱۲۱,۶۶۹ نفر

LITHUANIA (.lt)

لیتوانی

نام رسمی: جمهوری لیتوانی
پایتخت: ویلنیوس (۲۰۱۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۷/۲۹
مساحت: ۶۵,۳۰۱ کیلومتر مربع (صد و بیست و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۳,۲۹۷,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: خاتم دالیا گریباuskaitė، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: اندریوس کوبیولیس، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۰): لیتوانیایی ۸۴٪، لهستانی ۶٪، روس ۵٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۸۰٪، ارتدوکس ۴٪، بقیه ۱۴٪
زبان: لیتوانیایی (زبان رسمی)، لهستانی، روسی
واحد پول: لیتاس = ۱۰۰ سنت؛ یک لیتاس = ۴,۳۷۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): کاوناس (۳۴۸,۶۲۴)، کلاپدا (۱۸۲,۷۵۲)، شاولیای (۱۲۵,۴۵۳)، پانه وژیس (۱۱۱,۹۵۹)، آلبیتس (۶۶,۸۴۱) نفر

LIECHTENSTEIN (.li)

لیختن اشتاین

نام رسمی: شاهزاده نشین لیختن اشتاین
پایتخت: فادوتس (۲۰۱۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۱۶۰ کیلومتر مربع (صد و نود و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۳۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و یکمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: شاهزاده هانس آدام دوم، از سال ۱۹۸۹
رئیس دولت: نخست وزیر: کلاوس چوچر، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): لیختن اشتاینی ۶۶٪، سوئیس ۱٪، آلمانی ۸٪، آلمانی ۳٪، بقیه ۲۴٪
دین (۲۰۰۰): مسیحی ۸۳٪، مسلمان ۴٪، بدون دین و بقیه ۱۲٪
زبان: آلمانی (زبان رسمی)
واحد پول: فرانک سوئیس = ۱۰۰ رابن؛ یک فرانک سوئیس = ۹۰۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): شان (۵,۷۹۱)، ترین (۴,۸۰۷)، بالترس (۲,۵۱۷)، اش (۱,۹۹۶) نفر

MADAGASCAR (.mg)

ماداگاسکار

نام رسمی: جمهوری ماداگاسکار
پایتخت: آنتاناناریوو (۲۰۱۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۶/۲۶
مساحت: ۵۸۷,۰۴۱ کیلومتر مربع (چهل و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۰,۱۴۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی فدرال با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور موقت منصوب کودتا: آندری نیرینا راواولونا، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: سرتیپ آلبرت کامبله ریتال، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): مالاگاسی ۹۵٪، فرانسوی ۶٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۰): عقاید سنی ۴۲٪، مسیحی ۴۷٪، مسلمان سنی ۲٪، بقیه ۹٪
زبان: مالاگاسی، فرانسوی (زبانهای رسمی)
واحد پول: آریاری = ۵ ابرامبیلانا؛ ۱۰۰ آریاری = ۵۵۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): توماسینا (۱۷۹,۰۰۵)، آنتسیرابه (۱۶۰,۳۵۶)، فیانارانتسوا (۱۴۴,۲۲۵)، ماماگانگا (۱۳۵,۶۶۰) نفر

MARSHALL ISLANDS (.mh)

مارشال، جزایر

نام رسمی: جمهوری جزایر مارشال
پایتخت: ماجورو (دالاب - اولیگا - داریت) (۲۰۰۴ نفر در سال ۲۰۰۴)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۰/۱۲/۲۲
مساحت: ۱۸۱ کیلومتر مربع (صد و نود و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۵۴,۴۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: جورلانگ زکاکا، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: رئیس جمهور: جورلانگ زکاکا، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): پروتستان ۸۵٪، کاتولیک ۸٪، مورمون ۲٪، بقیه ۴٪
دین (۱۹۹۹): مارشالی (کاجین-جاول)، انگلیسی (زبانهای رسمی)
زبان: دلا امریکا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار = ۱۰,۵۵۰ ریال
واحد پول: آبلناکه (۱,۲۰۰)، انه وناک (۸۲۰) نفر

MALAWI (.mw)

مالاوی

نام رسمی: جمهوری مالاوی
پایتخت: لیلونگوه (۲۰۰۸ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۴/۷/۶
مساحت: ۱۱۸,۴۸۴ کیلومتر مربع (صدمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۵,۴۴۸,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و پنجمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: بینگو وامتاریکا، از سال ۲۰۰۴
رئیس دولت: رئیس جمهور: بینگو وامتاریکا، از سال ۲۰۰۴
نژاد (۲۰۰۰): ماروی ۳۴٪، گونی ۹٪، یانو ۹٪، بقیه ۴۴٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۷۵٪، مسلمان ۲٪، عقاید سنی ۳٪، بقیه ۲٪
زبان: انگلیسی، چیچوا (زبانهای رسمی)
واحد پول: کواچا = ۱۰۰ تاسیلا؛ یک کواچا = ۷۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): بلانایر (۶۶۱,۴۴۴)، مزوزو (۱۲۸,۴۳۲)، زومبا (۸۷,۳۶۶)، کاسونگو (۲۴,۳۵۱) نفر

LATVIA (.lv)

لاتویا (لتونی)

نام رسمی: جمهوری لاتویا (لتونی)
پایتخت: ریگا (۲۰۱۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۲۱
مساحت: ۶۴,۶۱۰ کیلومتر مربع (صد و بیست و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۲,۲۳۸,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: آندریس برزیس، از سال ۲۰۱۱ به مدت ۴ سال
رئیس دولت: نخست وزیر: والدیس دمیرووسکیس، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۵): لاتویایی ۵۹٪، روس ۲۷٪، بیلاروس ۳٪، اوکراینی ۲٪، بقیه ۸٪
دین (۲۰۰۵): مسیحی ۶۲٪، بدون دین ۲۶٪، بقیه ۱۲٪
زبان: لاتویایی (زبان رسمی)، روسی
واحد پول: لاتس = ۱۰۰ سانتیم؛ یک لاتس = ۲۱,۴۱۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): داتوپیلس (۱۰۳,۹۲۲)، لیاپا (۸۴,۰۷۴)، یلگاو (۶۴,۸۹۸)، پورملا (۵۵,۸۵۸) نفر

LEBANON (.lb)

لبنان

نام رسمی: جمهوری لبنان
پایتخت: بیروت (۲۰۰۷ نفر در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۴۳/۱۱/۲۲
مساحت: ۱۰,۴۰۰ کیلومتر مربع (صد و شصت و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۴,۱۲۵,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: میشل سلیمان، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: نجیب میقاتی، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۰): عرب ۸۴٪، ارمنی ۶٪، کرد ۶٪، بقیه ۲٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۵۶٪ (شیعه ۲۸٪، سنی ۲۸٪)، مسیحی ۳۳٪، دروزی ۵٪، بقیه ۵٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، فرانسه، انگلیسی
واحد پول: لیره لبنان = ۱۰۰ پیاستر؛ ۱۰۰ لیره لبنان = ۷۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۳): طرابلس (۲۱۲,۹۰۰)، صیدا (۱۴۹,۰۰۰)، صور (۱۱۷,۱۰۰)، نبطیه (۸۹,۴۰۰) نفر

LESOTHO (.ls)

لسوتو

نام رسمی: پادشاهی لسوتو
پایتخت: ماسرو (۱۹۷,۹۰۷ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۶/۱۰/۴
مساحت: ۳۰,۳۵۵ کیلومتر مربع (صد و سی و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۲,۹۲۰,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهل و چهارمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: پادشاه: لسی سوم، از سال ۱۹۹۶
رئیس دولت: نخست وزیر: باتوتل پاکالیا موسیسی، از سال ۱۹۹۸
نژاد (۲۰۰۰): قبایل سوتو ۸۰٪، زولو ۱۴٪، بقیه ۵٪
دین (۲۰۰۰): مسیحی ۹۱٪ (دین رسمی)، عقاید سنی ۷٪، بقیه ۳٪
زبان: سوتو، انگلیسی (زبانهای رسمی)
واحد پول: لوتی = ۱۰۰ لیستنه؛ یک لوتی = ۱,۳۵۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): تپاتانگ (۶۱,۳۷۵)، ماننگ (۳۲,۱۴۸)، مپوتسوه (۳۰,۸۰۰)، موهازموک (۲۸,۳۱۰) نفر

LUXEMBOURG (.lu)

لوکزامبورگ

نام رسمی: مهندوکنشین لوکزامبورگ
پایتخت: لوکزامبورگ (۲۰۱۰ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۸۹۰/۱۱/۱۳
مساحت: ۲,۵۸۶ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و دومین کشور جهان)
جمعیت: ۵۰۶,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: مهندووک: هنری، از سال ۲۰۰۰
رئیس دولت: نخست وزیر: ژان کلود گوندر، از سال ۱۹۹۵
نژاد (۲۰۰۰): لوکزامبورگی ۵۶٪، فرانسوی ۱۶٪، آلمانی ۸٪، بقیه ۲۰٪
دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۹۰٪، پروتستان ۳٪، مسلمان ۲٪، بقیه ۵٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، لوکزامبورگی (زبان ملی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲,۶۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): اش سورالزت (۳۰,۱۴۷)، دینردانز (۲۱,۵۳۰)، دودلاز (۱۸,۵۰۷)، پانز (۱۵,۵۸۲) نفر

POLAND (.pl)

لهستان

نام رسمی: جمهوری لهستان
پایتخت: ورشو (۲۰۰۹ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۳۱۲,۶۸۵ کیلومتر مربع (شصت و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۳۸,۱۸۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: برونیلاو ماریا کوموروفسکی، از سال ۲۰۱۰
رئیس دولت: نخست وزیر: دونالد توسک، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۰): لهستانی ۹۶٪، اوکراینی ۴٪، آلمانی ۴٪، بقیه ۲٪
دین (۲۰۰۷): کاتولیک ۸۸٪، ارتدوکس ۱٪، پروتستان ۴٪، بقیه ۹٪
زبان: لهستانی (زبان رسمی)
واحد پول: زلوتی = ۱۰۰ گروشی؛ یک زلوتی = ۳,۶۶۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): کراکوف (۷۵۴,۱۵۲)، لوز (۲۷۷,۱۵۲)، وروسلاف (۶۳۲,۱۶۲)، پوزنان (۵۵۷,۲۶۴)، گدانسک (۳۵۵,۵۸۱) نفر

LIBERIA (.lr)

لیبریا

نام رسمی: جمهوری لیبریا
پایتخت: مونروویا (۲۰۰۸ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ تشکیل: ۱۸۴۷/۷/۲۶
مساحت: ۹۷,۷۵۲ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۳,۷۶۳,۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و هفتمین کشور جهان)
نوع حکومت: دولت انتقالی، از اکتبر سال ۲۰۰۳
رئیس حکومت: رئیس جمهور: خاتم آلن جانسون، از سال ۲۰۰۶
رئیس دولت: رئیس جمهور: خاتم آلن جانسون، از سال ۲۰۰۶
نژاد (۲۰۰۵): قبایل کله ۲۰٪، باسا ۱۳٪، گرو ۱۰٪، مانو ۹٪، مانو ۷٪، بقیه ۴٪
دین (۲۰۰۵): عقاید سنی ۲۰٪، مسیحی ۴۰٪، مسلمان ۲۰٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، زبانهای بومی قبایلی
واحد پول: دلار لیبریا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار لیبریا = ۱۴۷ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): گاتا (۴۱,۱۰۶)، بوکان (۳۴,۲۷۰)، گیارگا (۳۴,۰۴۶)، کاکاتا (۳۳,۹۴۵) نفر

MOROCCO (.ma) مغرب (مراکش)

نام رسمی: پادشاهی مغرب (مراکش)
پایتخت: ریاض (۱٬۷۷۰٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۶/۳/۲، از فرانسه و اسپانیا
مساحت: ۴۵۸٬۷۳۰ کیلومتر مربع (پنجاه و پنجمین کشور جهان)
جمعیت: ۳۲٬۱۹۰٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (سی و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: پادشاه: ملک محمد ششم، از سال ۱۹۹۹
رئیس دولت: نخست وزیر: عباس الفاسی، از سال ۲۰۰۷
نژاد (۲۰۰۰): بربر ۴۵٪، عرب ۴۴٪، مور ۱۰٪، بقیه ۱٪
دین (۲۰۰۴): اسلام (دین رسمی)، مسلمان (صدها سنی) ۹۹٪، بقیه ۱٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، فرانسوی، بربر
واحد پول: درهم مغرب = ۱۰۰ ساتیم؛ یک درهم = ۱۰۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): دارالبیضا (کازابلانکا) ۴۵۰٬۰۰۰، فاس (۱۹۰٬۴۴۰)، مراکش (۹۰۹٬۰۰۰)، طنجه (۷۶۸٬۰۰۰) نفر

MALTA (.mt) مالت

نام رسمی: جمهوری مالت
پایتخت: وائلا (۶٬۲۲۱ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۴/۹/۲۱، از انگلستان
مساحت: ۳۱۶ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۴۱۳٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: گورگ آبله، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: لورنس گوزی، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): مالتی ۹۷٪، انگلیسی ۱/۲٪، بقیه ۱/۸٪
دین (۲۰۰۴): کاتولیک ۹۵٪ (دین رسمی)، مسلمان ۷٪، بدون دین ۲٪، بقیه ۲/۳٪
زبان: مالتی، انگلیسی (زبانهای رسمی)
واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت، یک یورو = ۱۲ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): بیکرکارا (۲۲٬۴۹۲)، موستا (۱۹۰٬۱۵۵)، کورمی (۱۶٬۷۳۰)، زابار (۱۴٬۹۸۱) نفر

MONGOLIA (.mn) مغولستان

نام رسمی: مغولستان
پایتخت: اولان باتور (۱٬۰۳۱٬۲۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۲۱/۷/۱۱، از چین
مساحت: ۱٬۵۶۶٬۵۰۰ کیلومتر مربع (همدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۲٬۷۶۳٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: تساخیاگین الگودورج، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: سوخیبارین باتبولد، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۰): مغول خلخی ۸۱/۵٪، قزاق ۳/۳٪، مغول دورید ۲/۴٪، بقیه ۱/۴٪
دین (۲۰۰۵): عقاید سنتی ۳۲٪، بودایی ۲۳٪، مسلمان ۵٪، بدون دین ۳۰٪، بقیه ۱۰٪
زبان: مغولی خلخی (زبان رسمی)
واحد پول: توگریک (طفرق) = ۱۰۰ مونگو؛ صد توگریک = ۷۴۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): اردت (۷۲٬۴۰۰)، دارخان (۷۲٬۳۰۰)، اولانگوم (۲۶٬۳۱۹) نفر

MALDIVES (.mv) مالدیو

نام رسمی: جمهوری مالدیو
پایتخت: ماله (۱۰۳٬۶۹۳ نفر در سال ۲۰۰۶)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۵/۷/۲۶، از انگلستان
مساحت: ۲۹۸ کیلومتر مربع (صد و هشتاد و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۳۲۰٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و نهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: محمد نشید، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: رئیس جمهور: محمد نشید، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۰): مالدیوی ۹۸/۵٪، سینهالی ۱/۷٪، بقیه ۱/۸٪
دین: اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۱۰۰٪
زبان: دیوهی (از گروه زبانهای سینهالی، زبان رسمی)
واحد پول: روپیا = ۱۰۰ لاری؛ یک روپیا = ۸۲۴ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): جزیرههای مهم: مینهادو (۹٬۴۶۵)، فوولاه (۷٬۶۳۶)، کولهوروفوشی (۶٬۹۹۸)، تینادهو (۴٬۴۴۲) نفر

MACEDONIA (.mk) مقدونیه

نام رسمی: جمهوری مقدونیه
پایتخت: اسکوپیه (۴۸۶٬۶۰۰ نفر در سال ۲۰۰۸)
تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۱/۲۵، از یوگسلاوی
مساحت: ۲۵٬۷۱۳ کیلومتر مربع (صد و چهل و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۲٬۰۵۱٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهل و هشتمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: گئورگ ایوانوف، از سال ۲۰۰۹
رئیس دولت: نخست وزیر: نیکولا گروفسکی، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۲): مقدونی ۶۴/۲٪، آلبانیایی ۲۵/۲٪، ترک ۳/۹٪، بقیه ۲/۴٪
دین (۲۰۰۵): ارتدوکس ۶۵٪، مسلمان سنی ۳۲٪، کاتولیک ۱٪، بقیه ۲٪
زبان: مقدونی (زبان رسمی)، آلبانیایی، ترکی، صربی
واحد پول: دنار = ۱۰۰ دنی؛ یک دنار = ۲۴۶ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۸): بیتولا (۷۱٬۷۰۰)، کومانو (۷۲٬۳۰۰)، پریپ (۶۶٬۰۰۰)، تتو (۵۴٬۵۰۰) نفر

MALAYSIA (.my) مالزی

نام رسمی: مالزی
پایتخت: کوالا لومپور (۱٬۴۹۳٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۵۷/۸/۳۱، از انگلستان
مساحت: ۳۲۹٬۷۵۸ کیلومتر مربع (شصت و ششمین کشور جهان)
جمعیت: ۲۸٬۲۷۵٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: مشروطه سلطنتی فدرال با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: شاه شاهان: تونکیر میزان زین العابدین، از سال ۲۰۰۶
رئیس دولت: نخست وزیر: داتوک سری نجیب تون زراق، از سال ۲۰۰۹
نژاد (۲۰۰۸): مالایی ۵۰/۸٪، چینی ۲۲/۹٪، هندی ۹٪، بقیه ۱۹/۳٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان ۶۴/۴٪، بودایی ۱۹/۲٪، مسیحی ۹/۱٪، بقیه ۱۱/۳٪
زبان: مالایی (زبان رسمی)، چینی، هندی، انگلیسی
واحد پول: رینگیت = ۱۰۰ سنت؛ یک رینگیت = ۴۹۹ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): کلانگ (۱۰۰٬۷۱۰)، جوهر (۱۰۰٬۰۰۰)، سوبانگ جایا (۹۵٬۳۰۰)، ایپه (۶۹٬۲۰۰)، پوتراجایا (۵۵٬۰۰۰) نفر

MEXICO (.mx) مکزیک

نام رسمی: ایالات متحده مکزیک
پایتخت: مکزیکوسیتی (۱۹٬۰۲۸٬۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۸۱۰/۹/۱۶، از اسپانیا
مساحت: ۱٬۹۵۸٬۲۰۹ کیلومتر مربع (سیزدهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۰۸٬۳۹۶٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (زدهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: فیلیپه کالدرون اینوخوسا، از سال ۲۰۰۶ به مدت ۶ سال
رئیس دولت: رئیس جمهور: فیلیپه کالدرون اینوخوسا، از سال ۲۰۰۶ به مدت ۶ سال
نژاد (۲۰۰۰): دورگه سرخ و سفید ۶۴/۳٪، سرخپوست ۱۸٪، سفید مکزیک ۱۵٪، بقیه ۲/۴٪
دین (۲۰۰۰): کاتولیک ۸۷٪، پروتستان ۲/۲٪، بدون دین ۳/۱٪، بقیه ۶/۷٪
زبان: اسپانیایی (زبان رسمی)، زبانهای رایج میان سرخپوستان
واحد پول: پزو مکزیک = ۱۰۰ ستاویو؛ یک پزو مکزیک = ۷۸۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۷): گوادالاخارا (۴٬۱۹۸٬۰۰۰)، پوئبلو (۲٬۱۹۵٬۰۰۰)، تیخوانا (۱٬۵۵۳٬۰۰۰)، سیداد خوارز (۱٬۵۴۰٬۰۰۰) نفر با حومه

MALI (.ml) مالی

نام رسمی: جمهوری مالی
پایتخت: باماکو (۱٬۸۰۹٬۱۰۶ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۹/۲۲، از فرانسه
مساحت: ۱٬۲۴۰٬۱۹۲ کیلومتر مربع (بیست و سومین کشور جهان)
جمعیت: ۱۵٬۰۲۲٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و ششمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: آمادو تومانی توره، از سال ۲۰۰۲
رئیس دولت: نخست وزیر: خانم سیمه مریم کاتیداما سیدیه، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۰): قبایل بامبارا ۶۱/۶٪، سنو ۱۰/۵٪، فولامینیا ۹/۶٪، بقیه ۱۹/۳٪
دین (۲۰۰۵): مسلمان ۹۰٪، مسیحی ۵٪، عقاید سنتی و بدون دین ۵٪
زبان: فرانسوی (زبان رسمی)
واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ ساتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۹): سیکاسو (۲۲۵٬۷۵۳)، کالابانگورو (۱۶۶٬۷۲۲)، کوتیلا (۱۳۷٬۹۱۹)، سگو (۱۳۰٬۶۹۰)، کایه (۱۲۷٬۳۶۸) نفر

MAURITANIA (.mr) موریتانی

نام رسمی: جمهوری اسلامی موریتانی
پایتخت: نواکشوت (۷۰۹٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۱۱/۲۸، از فرانسه
مساحت: ۱٬۰۳۰٬۷۰۰ کیلومتر مربع (بیست و هشتمین کشور جهان)
جمعیت: ۳٬۲۰۵٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و سی و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: محمد ولد عبدالمعز، از سال ۲۰۰۸
رئیس دولت: نخست وزیر: مولای ولد محمد لغظف، از سال ۲۰۰۸
نژاد (۲۰۰۳): قبایل مور ۷۰٪، سیاهپوست آفریقایی ۳۰٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۹۹/۱٪، بقیه ۹/۹٪
زبان: عربی (زبان رسمی)، فولانی، سونینکه، ولوف (زبانهای ملی)، فرانسه
واحد پول: وگیه = ۵ خمسی؛ یک وگیه = ۴۰ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۵): نواذیر (۹۴٬۷۰۰)، روسو (۴۸٬۹۲۲)، بوغه (۳۷٬۵۳۱)، عادل بفر (۳۶٬۰۰۷) نفر

HUNGARY (.hu) مجارستان

نام رسمی: جمهوری مجارستان
پایتخت: بوداپست (۱٬۷۲۱٬۵۵۶ نفر در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی
مساحت: ۹۳٬۰۳۰ کیلومتر مربع (صد و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۱۰٬۰۰۵٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هشتاد و دومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: پال شیبت، از سال ۲۰۱۰ به مدت ۵ سال
رئیس دولت: نخست وزیر: ویکتور اوربان، از سال ۲۰۱۰
نژاد (۲۰۰۰): مجار ۸۴/۴٪، کولی (روم) ۵/۵٪، آلمانی ۲/۴٪، بقیه ۷/۷٪
دین (۲۰۰۱): مسیحی ۷۳/۴٪ (کاتولیک رومی ۵۱/۹٪)، بدون دین ۱۴/۵٪، بقیه ۱۲/۱٪
زبان: مجاری (زبان رسمی)
واحد پول: فوریت = ۱۰۰ فیلر؛ یک فوریت = ۵ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): دبرتسن (۲۰۷٬۲۷۰)، سگد (۱۶۹٬۷۱۳)، میشکولس (۱۶۹٬۲۲۶)، بچ (۱۵۷٬۶۸۰) نفر

MAURITIUS (.mu) موریس

نام رسمی: جمهوری موریس
پایتخت: پورت لوئی (۱۴۸٬۷۵۶ نفر با حومه در سال ۲۰۱۰)
تاریخ استقلال: ۱۹۶۸/۳/۱۲، از انگلستان
مساحت: ۲٬۰۴۰ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و یکمین کشور جهان)
جمعیت: ۱٬۲۸۲٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و پنجاه و سومین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس جمهور: آرنود جوگناوت، از سال ۲۰۰۳
رئیس دولت: نخست وزیر: ناوینچاندرا رامگولانی، از سال ۲۰۰۵
نژاد (۲۰۰۰): هند و پاکستانی ۶۷٪، کریول ۲۷/۴٪، چینی ۲/۲٪، بقیه ۲/۶٪
دین (۲۰۰۰): هندو ۴۹/۶٪، مسیحی ۳۲/۲٪، مسلمان ۱۶/۶٪، بقیه ۱/۶٪
زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، مورسی
واحد پول: روپیه موریس = ۱۰۰ سنت؛ یک روپیه = ۳۳۱ ریال
شهرهای مهم (۲۰۱۰): بوپاسن - زمیل (۱۱۰٬۴۵۹)، واکو - فونی (۸۹۹٬۸۹۹)، کوتریپ (۸۴٬۳۳۷)، کوتا برون (۸۱٬۵۹۴) نفر با حومه

EGYPT (.eg) مصر

نام رسمی: جمهوری عربی مصر
پایتخت: قاهره (۱۱٬۸۹۳٬۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۷)
تاریخ استقلال: ۱۹۲۲/۲/۲۸، از انگلستان
مساحت: ۹۹۷٬۷۳۹ کیلومتر مربع (بیست و نهمین کشور جهان)
جمعیت: ۸۴٬۴۷۴٬۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهاردهمین کشور جهان)
نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری
رئیس حکومت: رئیس شورای عالی نیروهای مسلح: محمد حسین طنطاوی، از سال ۲۰۱۱
رئیس دولت: نخست وزیر: عصام عبدالعزیز شرف، از سال ۲۰۱۱
نژاد (۲۰۰۰): عرب مصری ۸۴/۱٪، عرب سودانی ۵/۵٪، بربرهای عرب ۲٪، بقیه ۸/۴٪
دین (۲۰۰۰): اسلام (دین رسمی)، مسلمان سنی ۸۴/۴٪، مسیحی ۱۵/۱٪، بقیه ۱/۵٪
زبان: عربی (زبان رسمی)
واحد پول: لیره مصر = ۱۰۰ پیاستر؛ یک لیره مصر = ۹۰۸ ریال
شهرهای مهم (۲۰۰۶): اسکندریه (۴۰۸۵٬۰۰۰)، جزیره (۲۰۸۹۱٬۰۰۰)، شیرا الخیمه (۱۰۰۲۶٬۰۰۰)، پرت سعید (۵۷۱٬۰۰۰)، سوئز (۵۱۲٬۰۰۰) نفر

NAURU (.nr)

نام رسمی: جمهوری نائورو

پایتخت: یارن (۴،۶۱۶ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۸/۱/۳۱، از انگلستان

مساحت: ۲۱/۳ کیلومتر مربع (صد و نود و پنجین کشور جهان)

جمعیت: ۹،۳۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و ششمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: مارکوس استفن، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: رئیس جمهور: مارکوس استفن، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۶): نائوری ۸۵٪، کیریاتی ۱۵٪، بقیه ۲٪

دین (۲۰۰۵): پروتستان ۴۹٪، کاتولیک ۲۲٪، بقیه ۲۷٪

زبان: انگلیسی، نائوری

واحد پول: دلار استرالیا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار استرالیا = ۸۰،۸۶۵ ریال

شهرهای مهم: نئارد

MOZAMBIQUE (.mz)

نام رسمی: جمهوری موزامبیک

پایتخت: مابوتو (۱،۰۹۹،۱۰۲ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۵/۶/۲۵، از پرتغال

مساحت: ۷۹۹،۳۸۰ کیلومتر مربع (سی و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۲،۴۲۶،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (پنجاه و یکمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: آرماندو گبوزا، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: نخست وزیر: آبرس بونیفاسیو بایستائلی، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۰): ماکوانا ۱۵٪، ماکوا ۱۴٪، تسونگا ۸٪، شونا ۸٪، بقیه ۵۳٪

دین (۲۰۰۵): عقاید سنتی ۴۶٪، مسیحی ۳۷٪، مسلمان ۹٪، بقیه ۸٪

زبان: پرتغالی (زبان رسمی)، بانتو، سواحلی

واحد پول: متیکال جدید = ۱۰۰ سنتاوا، یک متیکال جدید = ۳۸۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): ماتولا (۶۷۵،۴۲۲)، نامپولا (۴۷۷،۹۰۰)، بیرا (۲۳۸،۹۷۶) (۲۴۶،۲۴۰ نفر)

NAMIBIA (.na)

نام رسمی: جمهوری نامیبیا

پایتخت: ویندهوک (۳۰۶،۱۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۰/۳/۲۱، از آفریقای جنوبی

مساحت: ۸۲۴،۲۶۸ کیلومتر مربع (سی و سومین کشور جهان)

جمعیت: ۲،۲۱۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و چهلین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: هینکجه پونه پوهامبا، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: نخست وزیر: ناعاس انگولا، از سال ۲۰۰۵

نژاد (۲۰۰۰): اوامبو ۴۴٪، دورکه ۱۴٪، کوانگو ۹٪، بقیه ۲۲٪

دین (۲۰۰۰): پروتستان ۴۷٪، کاتولیک ۱۷٪، مسیحی آفریقایی ۱۰٪، بقیه ۲۴٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، آفریکانس، آلمانی، بانتو

واحد پول: دلار نامیبیا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار نامیبیا = ۱،۳۵۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۹): روندو (۷۶،۳۰۰)، والویس بی (۴۴،۰۰۰)، اوشاکاتی (۳۸،۶۰۰)، سواکوموند (۳۲،۴۰۰) (نفر)

MOLDOVA (.md)

نام رسمی: جمهوری مولداوی

پایتخت: کیشینوف (۳۰۰،۸۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۱/۸/۲۷، از شوروی

مساحت: ۳۳،۷۰۰ کیلومتر مربع (صد و سی و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۳،۹۴۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و بیست و پنجمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: یوریو، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: نخست وزیر: ولاد فیلات، از سال ۲۰۰۹

نژاد (۲۰۰۴): مولداویایی ۷۵٪، اوکراینی ۸٪، روس ۹٪، بقیه ۱۶٪

دین (۲۰۰۵): ارتدوکس ۶۳٪، بدون دین ۱۹٪، مسلمان ۵٪، بقیه ۱۱٪

زبان: رومانیایی (زبان رسمی)، روسی، اوکراینی

واحد پول: لئو مولداوی = ۱۰۰ بان؛ یک لئو = ۹۴۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): تیراسپول (۱۵۵،۰۰۰)، بلنس (۱۲۲،۰۰۰)، تیگینا (۹۵،۰۰۰) (نفر)

NEPAL (.np)

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک فدرال نپال

پایتخت: کاتماندو (۶۷۱،۸۴۶ نفر در سال ۲۰۰۱)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۱۴۷،۱۸۱ کیلومتر مربع (نود و چهارمین کشور جهان)

جمعیت: ۲۸،۹۵۲،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (چهل و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با یک مجلس مؤسسان

رئیس حکومت: رئیس جمهور: رام باران یاداو، از سال ۲۰۰۸

رئیس دولت: نخست وزیر: بابرام بهاتارای، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۰): نپالی ۵۶٪، بهاری ۱۹٪، تارو ۴٪، تامانگ ۳٪، نیوار ۳٪، بقیه ۱۴٪

دین (۲۰۰۱): هندو ۸۰٪، بودایی ۱۰٪، مسلمان ۴٪، بقیه ۴٪

زبان: نپالی (زبان رسمی)، بهاری، گورخانی

واحد پول: روپیه نپال = ۱۰۰ پاپسا؛ یک روپیه = ۱۳۴ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۱): بیرات نگر (۱۶۶،۶۷۴)، لالیت پور (۱۶۴،۹۹۱)، پوخارا (۱۵۶،۳۱۲)، بیرگنج (۱۱۲،۲۸۴) (نفر)

MONACO (.mc)

نام رسمی: شاهزاده نشین موناکو

پایتخت: موناکو (۱۰،۰۳۴ نفر در سال ۲۰۰۰)

تاریخ استقلال: دارای قدمت تاریخی

مساحت: ۱/۹۵ کیلومتر مربع (صد و نود و ششمین کشور جهان)

جمعیت: ۳۵،۲۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و نود و دومین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه مطلقیتی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: شاهزاده آلبرت دوم، از سال ۲۰۰۵

رئیس دولت: نخست وزیر: میشل روزه، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۸): فرانسوی ۲۸٪، مونه گواسک ۲۲٪، ایتالیایی ۱۸٪، بقیه ۳۱٪

دین (۲۰۰۰): مسیحی ۹۳٪، یهودی ۱٪، بقیه ۵٪

زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، انگلیسی، ایتالیایی

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۰): مونت کارلو (۱۵،۵۰۷)، لاکوئندامین (۱۲،۱۸۷) (نفر)

NORWAY (.no)

نام رسمی: پادشاهی نروژ

پایتخت: اسلو (۵۸۶،۸۶۰ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: با قدمت تاریخی، ۱۹۰۵/۱۰/۲۷ (پایان اتحاد با سوئد)

مساحت: ۳۲۳،۷۵۸ کیلومتر مربع (هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۴،۸۸۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و شانزدهمین کشور جهان)

نوع حکومت: مشروطه مطلقیتی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: پادشاه: هارالد پنجم، از سال ۱۹۹۱

رئیس دولت: نخست وزیر: ینس استولتنبک، از سال ۲۰۰۵

نژاد (۲۰۰۰): نروژی ۸۹٪، بقیه ۱۰٪

دین (۲۰۰۳): پروتستان لوتری (دین رسمی) ۸۵٪، مسلمان ۱٪، بقیه ۱۴٪

زبان: نروژی (زبان رسمی)

واحد پول: کرون نروژ = ۱۰۰ اوره؛ یک کرون = ۱۷۵۲ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): برگن (۲۵۶،۶۰۰)، تروندیم (۱۷۰،۹۳۶)، استاوانگر (۱۲۳،۸۵۰)، باروم (۱۰۸،۴۸۲) (نفر)

MONTENEGRO (.me)

نام رسمی: جمهوری مونتنگرو

پایتخت: بودگوریتسا (۱۴۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۲۰۰۶/۶/۳، از صربستان و مونتنگرو

مساحت: ۱۳،۸۱۲ کیلومتر مربع (صد و پنجاه و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۶۲۳،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و ششمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: فیلیپ وویانویچ، از سال ۲۰۰۳

رئیس دولت: نخست وزیر: ایلور لوکشیچ، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۳): مونتنگروی ۴۳٪، صربی ۳۲٪، بوسنیایی ۱۱٪، آلبانیایی ۵٪، بقیه ۸٪

دین (۲۰۰۳): ارتدوکس ۷۰٪، مسلمان ۲۱٪، کاتولیک ۴٪، بقیه ۵٪

زبان: صربی لیکوایی

واحد پول: یورو = ۱۰۰ سنت؛ یک یورو = ۱۲،۶۰۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): نیکشیچ (۷۵،۰۰۰)، پلو پوله (۵۰،۰۰۰)، بار (۴۱،۰۰۰)، برانه (۳۵،۰۰۰) (نفر)

NIGER (.ne)

نام رسمی: جمهوری نیجر

پایتخت: نیامی (۱،۰۰۴،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۰۹)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۸/۳، از فرانسه

مساحت: ۱،۲۶۷،۰۰۰ کیلومتر مربع (بیست و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۵،۸۷۸،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (شصت و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: محمدو ایسوفو، از سال ۲۰۱۱

رئیس دولت: نخست وزیر: بریکی رافیی، از سال ۲۰۱۱

نژاد (۲۰۰۱): هوسا ۵۵٪، قبایل جرما-سونگای-هندی ۴۱٪، فولانی ۸٪، بقیه ۱۵٪

دین (۲۰۰۵): مسلمان سنتی ۸۵٪، شیعه ۵٪، عقاید سنتی ۹٪، بقیه ۱٪

زبان: فرانسوی (زبان رسمی)، هوسا، فولانی، عربی

واحد پول: فرانک سی اف آ = ۱۰۰ سانتیم؛ یک فرانک سی اف آ = ۲۳ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۱): زیندر (۱۷۰،۵۷۵)، مرادی (۱۴۸،۰۰۷)، آگادس (۷۸،۲۸۹)، تاما (۷۳،۰۰۲) (نفر)

MYANMAR \ BURMA (.mm)

نام رسمی: اتحادیه میانمار (برمه)

پایتخت: نای پی تاو (۹۳۰،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۷)

تاریخ استقلال: ۱۹۴۸/۱/۴، از انگلستان

مساحت: ۶۷۶،۵۷۷ کیلومتر مربع (سی و نهمین کشور جهان)

جمعیت: ۵۳،۴۱۴،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (بیست و چهارمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری سوسیالیستی، تحت حاکمیت نظامیان، از سال ۱۹۷۴

رئیس حکومت: رئیس شورای دولتی صلح و توسعه: ژنرال تان شوه، از سال ۱۹۹۲

رئیس دولت: نخست وزیر: ژنرال کین شین، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): برمه ای ۵۵٪، کارن ۹٪، شان ۵٪، چینی ۴٪، بقیه ۲۵٪

دین (۲۰۰۵): بودایی ۷۴٪، پروتستان ۶٪، مسلمان ۳٪، هندو ۲٪، بقیه ۱۵٪

زبان: برمه ای (زبان رسمی)، شان، کارن، کاجین، هندی، چینی، تایلندی

واحد پول: کيات = ۱۰۰ پیا؛ یک کيات = ۱،۴۴۶ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): رانگون (یانگون) ۸۸۰،۰۰۰، ماندالای (۴۰۰،۰۰۰)، پگو (۲۵۵،۶۰۰)، پاسین (۴۰۵،۸۰۰)، موملین (۴۰۵،۸۰۰) (نفر)

NIGERIA (.ng)

نام رسمی: جمهوری فدرال نیجریه

پایتخت: ابوجا (۱،۵۷۶،۰۰۰ نفر با حومه در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۶۰/۱۰/۱، از انگلستان

مساحت: ۹۲۳،۷۶۸ کیلومتر مربع (سی و یکمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۵۸،۲۵۹،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با دو مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: گودلاک جاناتان، از سال ۲۰۱۰

رئیس دولت: رئیس جمهور: گودلاک جاناتان، از سال ۲۰۱۰

نژاد (۲۰۰۰): یوروبا ۱۷٪، هوسا ۱۷٪، ایبو ۱۳٪، فولانی ۱۰٪، بقیه ۱۳٪

دین (۲۰۰۳): مسیحی ۴۸٪، مسلمان ۵۰٪، بقیه ۱٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، هوسا، ایبو، یوربا

واحد پول: نایرا = ۱۰۰ کوبو؛ یک نایرا = ۶۸ ریال

شهرهای مهم (۲۰۰۷): لاگوس (۹،۴۶۶،۰۰۰)، کانو (۳،۱۴۰،۰۰۰)، ایادان (۲،۶۲۸،۰۰۰)، کادونا (۱،۴۴۲،۰۰۰)، بین سیتی (۱،۱۹۰،۰۰۰) (نفر با حومه)

MICRONESIA (.fm)

نام رسمی: ایالات فدرال میکرونزی

پایتخت: کولونیا در جزیره پونپتی (۶،۰۶۸ نفر در سال ۲۰۱۰)

تاریخ استقلال: ۱۹۹۰/۱۲/۲۲، از آمریکا

مساحت: ۷۰۱ کیلومتر مربع (صد و هفتاد و هفتمین کشور جهان)

جمعیت: ۱۱۱،۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۰ (صد و هشتاد و هفتمین کشور جهان)

نوع حکومت: جمهوری فدرال با همکاری آزاد با آمریکا، با یک مجلس قانونگذاری

رئیس حکومت: رئیس جمهور: مانی موری، از سال ۲۰۰۷

رئیس دولت: رئیس جمهور: مانی موری، از سال ۲۰۰۷

نژاد (۲۰۰۰): ساکنین جزایر چوک ۳۳٪، بونینی ۲۲٪، یاپ ۱۰٪، بقیه ۳۰٪

دین (۲۰۰۵): کاتولیک ۵۰٪، پروتستان ۲۷٪، بقیه ۲۳٪

زبان: انگلیسی (زبان رسمی)، زبانهای میکرونزیایی

واحد پول: دلار آمریکا = ۱۰۰ سنت؛ یک دلار = ۱۰،۵۵۰ ریال

شهرهای مهم (۲۰۱۰): ونو (۱۳،۷۰۰)، پالیکر (۶،۶۴۰)، کولونیا در جزیره یاپ (۳،۱۳۰) (نفر)

